

Paweł Nieczuja-Ostrowski

Stan badań ormiańskich w Polsce

Bibliografia za lata 1991-2020

Instytut Badań nad Polityką Europejską
Gdańsk 2024

Tytuł:

Stan badań ormiańskich w Polsce. Bibliografia za lata 1991-2020

Title (English version):

The State of Armenian Studies in Poland. Bibliography for the years 1991-2020

Autorzy:

Paweł Nieczuja-Ostrowski

Recenzenci:

dr hab. Grzegorz Pelczyński, dr hab. Renata Król-Mazur

DTP i projekt okładki:

Paweł Nieczuja-Ostrowski

Zdjęcie na okładce:

Paweł Nieczuja-Ostrowski

Wydawca:

© Instytut Badań nad Polityką Europejską / Research Institute for European Policy, Gdańsk 2024

ISBN 978-83-969663-3-9

SPIS TREŚCI

Przedmowa	6
Foreword	8
Wprowadzenie	10
Pisownia ormiańskich nazw własnych w polskich pracach naukowych	32
Wykaz skrótów	42
Bibliografia za lata 1991–2020	44
1991	45
1992	47
1993	48
1994	50
1995	52
1996	54
1997	56
1998	58
1999	61
2000	63
2001	67
2002	71
2003	73
2004	75
2005	77
2006	80

2007	84
2008	89
2009	95
2010	99
2011	110
2012	118
2013	123
2014	128
2015	138
2016	151
2017	161
2018	175
2019	189
2020	198

Indeks nazwisk	209
-----------------------	------------

Aneks I	223
----------------	------------

Aneks II	227
-----------------	------------

Przedmowa

Niniejsza opracowanie stanowi tematyczne zestawienie bibliograficzne wydanych w Polsce w latach 1991–2020 publikacji naukowych w obszarze nauk społecznych i humanistycznych dotyczących problematyki ormiańskiej. Ich autorami są zarówno badacze rodzimi, jak i obcy publikujący w polskich wydawnictwach. W zbiorze zawarto także wybrane publikacje o innym charakterze, przede wszystkim popularno-naukowe, mogące stanowić uzupełnienie podstawowej lektury czy też pomoc, inspirację, a niekiedy źródła dla prowadzonych badań.

Przesłanką do powstania tego rodzaju pracy był dostrzegalny, zwłaszcza w ostatniej dekadzie, dynamiczny rozwój badań ormiańskich w Polsce, a co za tym idzie wzrost liczby nowych publikacji zawierających analizy i opracowania. Równocześnie zaznaczyło się zainteresowanie tym obszarem badań wśród przedstawicieli dyscyplin nie podejmujących dotychczas problematyki ormiańskiej. W efekcie śledzenie nowych tytułów i aktualnego stanu badań rodziło coraz większe wyzwanie, szczególnie zauważalne u początkujących badaczy Armenii i Ormian.

Dostrzeżenie tego zjawiska leżało u podstaw projektu podjętego na przełomie lat 2017 i 2018, przez autora niniejszej publikacji wspólnie z Krzysztofem Fedorowiczem, a dotyczącego opracowania wykazu publikacji naukowych, pomyślanego jako potrzebne wsparcie warsztatu współczesnego armenologa. Ten wspólny projekt, który objął swym zakresem także prace kaukazologiczne i dzielił całość na trzy obszary

(Ormian w Polsce, Armenię i Ormian na świecie oraz prace częściowo dotyczące problematyki ormiańskiej), niestety jednak po kilku miesiącach prac został porzucony. W 2024 roku, ze względu na aktualność wspomnianego wcześniej problemu, autor publikacji zdecydował się powrócić do realizacji idei stworzenia możliwie kompletnej bibliografii z obszaru badań ormiańskich. Przeprowadzone wcześniej rozpoznanie i pozyskane materiały stanowiły punkt wyjścia dla ponownych, systematycznych poszukiwań i zostały na nowo zweryfikowane i opracowane. Odmienne od uprzedniego podejścia materiał zgromadzony w prezentowanej pracy został maksymalnie ograniczony do tematyki ormiańskiej i przedstawiony chronologicznie, co pozwoliło na wstępną jego analizę zawartą w pierwszej części pracy.

Prezentowana publikacja, zawierająca łącznie 1401 tytułów (w tym 900 naukowych), łączy w sobie dwa cele. Ma służyć badaczom problematyki ormiańskiej jako podręczna, tematyczna bibliografia naukowa, która zarazem przeznaczona jest dla studentów różnych szczebli na etapie pisania pracy dyplomowej, jak i publicystów czy wszystkich innym osób zainteresowanych szeroko rozumianą tematyką ormiańską. Ten cel realizuje także część poświęcona kwestiom pisowni ormiańskich nazw i nazwisk. Równocześnie niniejsza praca stanowić ma przyczynek do badań nad studiami ormiańskimi w Polsce.

Autor publikacji prosi równocześnie o wyrozumiałość podczas lektury, gdyż nie wszystkie tytuły udało mu się właściwie zweryfikować, a część być może umknęła jego uwadze. Niektóre zostały odkryte i włączone dosłownie w ostatnim momencie powstawania niniejszej pracy, zaś chęć dostarczenia do rąk czytelnika możliwie jak największego zasobu przeważała nad odłożeniem zakończenia prac na kolejne miesiące. Być może wzbudzi zastrzeżenia także przyporządkowanie poszczególnych tytułów. We wszystkich tych przypadkach gorąco prosi się o kontakt.

Foreword

This book is a thematic bibliographic compilation of academic publications concerning Armenian issues delivered in Poland in the years 1991–2020 in the field of social sciences and humanities. Their authors are both native and foreign researchers publishing in Polish publishing houses. The volume also includes selected publications of a different nature, primarily popular science, which can be a supplement to basic reading or help, inspiration, and at times further sources for research.

The motivation for the creation of this type of work was the noticeable, especially in the last decade, dynamic development of Armenian studies in Poland, and the resulting increase in the number of new publications containing analyses and studies. At the same time, interest in this area of research was noted among representatives of disciplines that had not previously addressed Armenian issues. As a result, tracking new titles and the current state of research posed an increasing challenge, especially noticeable for novice researchers of Armenia and Armenians.

The recognition of this phenomenon was the basis of the project undertaken at the turn of 2017 and 2018 by the author of this publication together with Krzysztof Fedorowicz, concerning the development of a list of scientific publications, intended as a necessary support for the workshop of a contemporary Armenologist. This joint project, which also included Caucasian works and divided the whole into three areas (Armenians in Poland, Armenia and Armenians in the world, and works partially related to Armenian issues), was unfortunately abandoned after

several months of work. In 2024, due to the relevance of the previously mentioned problem, the author of the publication decided to return to the implementation of the idea of creating a possibly complete bibliography in the area of Armenian studies. The previously conducted reconnaissance and obtained materials were the starting point for new, systematic searches and were verified and developed anew. Unlike the previous approach, the material collected in the presented book was limited to the Armenian topic as much as possible and presented chronologically, which allowed for its initial analysis contained in the first part of the work.

The publication contains a total of 1401 titles (including 900 scientific titles), and combines two goals. It is to serve researchers of Armenian issues as a handy, thematic scientific bibliography, which is also intended for students of various levels at the stage of writing a diploma thesis, as well as publicists or all other people interested in broadly understood Armenian topics. This goal is also fulfilled by the part devoted to the issues of spelling Armenian names and surnames. At the same time, this work is to be a contribution to research on Armenian studies in Poland.

The author of the publication also asks for your understanding during reading, as he was not able to verify all the titles properly, and some may have escaped his attention. Some were discovered and included literally at the last moment of creating this work, and the desire to provide the reader with the largest possible resource outweighed the postponement of the completion of the work for the following months. The assignment of individual titles may also raise concerns. When the reader recognizes such issues, the author warmly requests the contact.

Wprowadzenie

Badania ormiańskie, określane mianem studiów ormiańskich (*Armenian studies*), a niekiedy jako „armenologia”¹, stanowią obszar dociekań naukowych podejmowany przez liczną grupę uczonych na całym świecie i rozwijany od dekad w rozmaitych ośrodkach badawczych i akademickich. Z naturalnych przyczyn szczególnie dużo uwagi poświęca się im w Republice Armenii. Poza nią zwracają uwagę ośrodki, takie jak działające w Stanach Zjednoczonych od 1955 roku National Association for Armenian Studies and Research (NAASR)², od 1974 roku Society for Armenian Studies³ i od 1988 roku Center for Armenian Studies⁴ oraz funkcjonujący od 1955 roku w Libanie Haigazian University⁵. Zauważa się realizowane na uczelniach wyższych programy studiów ormiańskich, np. na Uniwersy-

¹ Warta zapoznania jest koncepcja „armenologii” (*Armenology*), jak też „fundamentalnej armenologii” (*Fundamental Armenology*) przedstawiona na stronie czasopisma *Fundamental Armenology* wydawanego przez Narodową Akademię Nauk Armenii: *About Us*, *Fundamental Armenology*, <https://fundamentalarmenology.am/17/About-us.html>, (dostęp 12.11.2024).

² National Association for Armenian Studies and Research, <https://naasr.org/pages/history>, (dostęp 12.11.2024).

³ Society for Armenian Studies, <https://societyforarmenianstudies.com/>, (dostęp 12.11.2024).

⁴ Armenian Studies Program, College of Arts and Humanities, <https://cah.fresnostate.edu/armenianstudies/index.html>, (dostęp 12.11.2024).

⁵ Haigazian University, <https://www.haigazian.edu.lb/about-haigazian/our-history-heritage/>, (dostęp 12.11.2024).

tecie Harvarda⁶, Uniwersytecie Kalifornijskim⁷, Stanowym Uniwersytecie New Jersey⁸ czy Katolickim Uniwersytecie Katolickim Pétera Pázmány⁹.

W Polsce studia ormiańskie długi czas podejmowane były w ramach indywidualnych badań uczonych głównie z obszaru nauk humanistycznych, raczej w wąskim zakresie. Od trzech dekad jesteśmy jednak świadkami wzrostu zainteresowania w Polsce w obszarze nauk społecznych i humanistycznych szeroko rozumianą problematyką ormiańską. Przyczyn tego zjawiska upatrywać można z jednej strony w zaistnieniu nowych wyzwań badawczych, jakimi bez wątpienia stała się liczna imigracja ormiańska do Polski w latach 90. XX wieku, powstanie niepodległego państwa ormiańskiego oraz zmagania Ormian karabaskich o suwerenność, z drugiej zaś w zaistnieniu pomyślnych warunków dla rozwoju ogólnie badań naukowych w Polsce, jak też w szczególności ormiańskich, w tym wychowywaniu przez doświadczonych armenologów nowego pokolenia uczonych, którzy podjęli się kontynuacji pasji badawczych swoich mentorów.

Rozpoznawanie problematyki ormiańskiej stało się od lat 90. XX wieku udziałem przedstawicieli różnych dyscyplin w obszarze wspomnianych nauk, w szczególności zaś historii, antropologii, socjologii, politologii, stosunków międzynarodowych, lingwistyki, archiwistyki. W wielu obszarach była to na polu nauki polskiej działalność pionierska. Brakowało nawet podstawowych narzędzi do nauki języka ormiańskiego czy choćby tłumaczenia bezpośrednio z oryginału, wobec czego posilkowano się przekładami na inne języki. Wystarczy wspomnieć, że bez wątpienia przełomowe opracowanie gramatyki ormiańskiej

⁶ Harvard Armenian Studies, Harvard University, <https://sites.harvard.edu/armenian-studies/>, (dostęp 12.11.2024).

⁷ Armenian Studies Program, UC Berkley, <https://armenian.berkeley.edu/>, (dostęp 12.11.2024).

⁸ Armenian Studies Program, The State University of New Jersey, <https://armenian-studies.rutgers.edu/>, (dostęp 12.11.2024).

⁹ Department of Armenian Studies, Pázmány Péter Catholic University, <https://btk.ppke.hu/en/departament-of-armenian-studies>, (dostęp 12.11.2024).

autorstwa Andrzeja Pisowicza zostało wydane w 2001 roku¹⁰, a pierwszy słownik języka ormiańskiego, autorstwa Andrzeja Pisowicza, Szuszannik Sedojan i Norajra Ter-Grigorian, ukazał się dopiero w 2006 roku¹¹. Ubogość rodzimych opracowań, ograniczony dostęp do źródeł i niewielka liczba uczonych oraz interdyscyplinarny charakter badań stały się czynnikami integrującymi znaczną część badaczy zajmującymi się kwestiami ormiańskimi. Sprawiając tym samym, że studia ormiańskie w Polsce bezsprzecznie stały się obszarem wykraczającym daleko poza granice tradycyjnie przypisywany armenistyce, jako dziedzinie orientalistki zajmującej się badaniem języka, kultury, literatury oraz dziejami Ormian i Armenii¹². Nabrały też cech badań interdyscyplinarnych.

Nową jakość do badań ormiańskich wniosły inicjatywy tworzenia w Polsce instytucji mających w sposób sformalizowany, ciągły i kompleksowy zajmować się badaniami ormiańskimi. Pierwszym tego typu projektem było utworzenie w 2004 roku przez Tomasza Marciniaka (1966–2015) przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Centrum Badań Ormiańskich jako projektu badawczego¹³. Kolejne próby instytucjonalizacji badań ormiańskich podjęto dopiero 14 lat później. W 2018 roku równolegle powstały Stowarzyszenie Naukowe „Instytut Badań Ormiańskich” założone w lutym przez grupę polskich uczonych z różnych ośrodków naukowych, reprezentujących przede wszystkim nauki społeczne

¹⁰ A. Pisowicz, *Gramatyka ormiańska. Grabar. Aszcharabar*, Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków 2001. Zob. w części Bibliografia za lata 1990–2020 (dalej jako Bibliografia): Pisowicz 2001.A.3.

¹¹ A. Pisowicz, S. Sedojan, N. Ter-Grigorian, *Mały słownik ormiańsko-polski, polsko-ormiański*, Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków 2006. Zob. Bibliografia: Pisowicz, Sedojan, Ter-Grigorian 2006.A.1.

W tym samym roku ukazały się pierwsze w Polsce rozmówki polsko ormiańskie autorstwa Pawła Nieczuja-Ostrowskiego i Anusz Karamian wydawnictwa Wiedza Powszechna, a rok później kolejne, wydawnictwa Kram. Wskazuje to na szereg inicjatyw podejmowanych w naszym kraju w celu wypełnienia braku w dostępie do tego typu opracowań językowych. Zob. Bibliografia: Nieczuja, Karamian 2006.C.12; *Rozmówki...* 2007.C.14.

¹² *Słownik chrześcijaństwa wschodniego*, red. Julius Assfalg, Paul Krüger, przeł. Andrzej Bator, Marek Dziekan, Wyd. Książnica, Katowice 1998, s. 223–224.

¹³ *Ormianie w Polsce. Działalność środowisk ormiańskich w 2005 roku*, red. Monika Agopsowicz, KZKO, Warszawa 2006. Zob. Bibliografia: *Ormianie...* 2006.C.14.

czne¹⁴ oraz stowarzyszenie Instytut Grzegorza Piramowicza powołane w listopadzie przez przedstawicieli nauk humanistycznych w Polsce wspólnie z przedstawicielami środowiska ormiańskiej mniejszości narodowej¹⁵. Zaś w 2019 roku w Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie został powołany Ośrodek Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce¹⁶.

Efektem zjawiska rozwoju zainteresowania badaniami ormiańskimi jest, wspomniana w Przedmowie, zauważalna od pierwszych lat XXI wieku, a rosnąca stale liczba publikacji naukowych w rosnącej liczbie tytułów i czasopism w szerokim wachlarzu dyscyplin. Z tego względu część powstającego dorobku zaczęła umykać uwadze badaczy problematyki ormiańskiej, zwłaszcza nowo wkraczających na to pole badań. Na problem ten zwracała uwagę, m.in. Renata Król-Mazur w 2017 roku podczas zorganizowanej w Senacie RP konferencji poświęconej Ormianom polskim¹⁷. Recenzje artykułów naukowych ujawniają, że problem jest aktualny.

Równocześnie badania ormiańskie w Polsce nie doczekały się kompleksowej analizy. Wczesną próbą określenia dorobku publikacyjnego w tym obszarze była wydana w 1990 roku *Bibliografia „Ormianie w Polsce”* w opracowaniu Leona Ter-Oganiana i Katarzyny Raczkowskiej¹⁸. Stanowiła zeszyt pierwszy i nie doczekała się jednak kontynuacji. Pewne elementy refleksji na temat stanu i dorobku badań ormiańskich

¹⁴ *Instytut Badań Ormiańskich*, „Biuletyn IBO” 1/2018, s. 3.

¹⁵ *O Nas*, Instytut Piramowicza, <https://instytutpiramowicza.pl/about/>, (dostęp 10.11.2024).

¹⁶ *Ośrodek Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce*, z dn. 3.10.2019, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian w Polsce, <https://dziedzictwo.ormianie.pl/osrodek-badan-nad-kultura-ormianska-w-polsce/>, (dostęp 10.11.2024); *Ośrodek Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce*, Polska Akademia Umiejętności, <https://pau.krakow.pl/index.php/pl/platforma-wymiany-naukowej-pau/osrodek-badan-nad-kultura-ormianska-w-polsce>, (dostęp 10.11.2024).

¹⁷ Konferencja „Ormianie polscy. Siedem wieków istnienia” miała miejsce 19 września 2017 r. *Konferencja „Ormianie polscy. Siedem wieków istnienia”*, z dn. 19.09.2017, Senat Rzeczypospolitej Polskiej, <https://www.senat.gov.pl/aktualnoscilista/art,10038,konferencja-ormianie-polscy-siedem-wiekow-istnienia.html>, (dostęp 10.11.2024). Zapis wideo zawarty na stronie nie zawiera niestety dyskusji po części wystąpień.

¹⁸ L. Ter-Oganian, K. Raczkowska, *Bibliografia „Ormianie w Polsce”*, z. 1., KZKO w Warszawie, Warszawa 1990, ss. 90.

znajdzie się ponadto w artykułach Tomasza Marciniaka¹⁹, Andrzeja Pisowicza²⁰, Grzegorza Pełczyńskiego²¹, Bartłomieja Krzysztana²². Potrzebę taką wszakże dostrzegano, o czym świadczą na przykład słowa organizatorów konferencji *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, która miała miejsce 4 grudnia 2010 roku w Krakowie, chcących za jej pośrednictwem: „przedstawić możliwie pełny stan badań problematyki ormiańskiej w Polsce”²³.

STRUKTURA PRACY

Pierwszą część niniejszej publikacji zawiera tekst prezentujący problematykę pisowni w języku polskim ormiańskich nazw i nazwisk, która wraz z dołączonymi na końcu publikacji aneksami, ma stanowić materiał dodatkowo wzbogacający warsztat studiów ormiańskich.

Zasadniczą część pracy stanowi Bibliografia zawierająca spis zgromadzonych publikacji opublikowanych w latach 1991–2020, który poprzedza wykaz zawartych w niej skrótów. W Bibliografii publikacje pogrupowano w trzy kategorie, to jest: A) monografie naukowe, B) artykuły naukowe i rozdziały w naukowych pracach zbiorowych (w treści jako: Artykuły i rozdziały w pracach zbiorowych) oraz C) inne wybrane pub-

¹⁹ T. Marciniak, *Armenologia czy historia Kościoła ormiańskiego? O instytucjonalizacji zainteresowań naukowych w Europie Wschodniej*, Sprawozdanie z konferencji zagranicznych, „Kultura i Edukacja” 2010, nr 3, s. 241–250. Zob. też Bibliografia: Marciniak 2010.B.34.

²⁰ A. Pisowicz, *Tematyka ormiańska w „Dylematach Kaukaskich”*, „Folia Orientalia” 2012, nr 49, s. 401–412. Zob. też Bibliografia: Pisowicz 2012.B.19.

²¹ G. Pełczyński, *Współczesna Armenia na stronach „Biuletynu Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego”*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” 2017, nr 6, s. 41–46. Zob. też Bibliografia: Pełczyński 2017.B.54.

²² B. Krzysztan, *O polskiej historiografii ludobójstwa Ormian. Perspektywa krytyczna w świetle międzynarodowego stanu badań. Część I*, „Studia Polityczne” 2023, t. 51, nr 1, s. 175–194; Tenże, *O polskiej historiografii ludobójstwa Ormian. Perspektywa krytyczna w świetle międzynarodowego stanu badań. Część II*, „Studia Polityczne” 2023, t. 51, nr 2, s. 179–197.

²³ *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, z dn. 30.11.2010, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, https://ormianie.pl/dziedzictwo-archiwum/Spis_podrozny_Polscy_Ormianie_Ormianie_w_Polsce.html, (dostęp 13.11.2024).

likacje, przede wszystkim o charakterze popularno-naukowym, takie jak artykuły w prasie, periodykach, biuletynach, przekłady, szersze wspomnienia, analizy, wywiady, itp. Przy klasyfikacji prac do dwóch pierwszych grup decydował charakter publikacji wpisujący się w definicje monografii naukowej i artykułu naukowego²⁴. Przy wyborze literatury do trzeciej sekcji autor kierował się subiektywną oceną znaczenia lub przydatności konkretnej publikacji dla badań ormiańskich, dbając by znalazły się w niej przede wszystkim nierecenzowane publikacje badaczy problematyki ormiańskiej.

Materiał uzupełniony jest o indeks nazwisk zawartych w Bibliografii oraz dwa aneksy stanowiące uzupełnienie części dotyczącej pisowni nazw ormiańskich: 1) wykaz nazw geograficznych Armenii, Górskiego Karabachu, Nachiczewanu, Dżawachetii, 2) tabelę prezentującą trzy sposoby zapisu nazw z ormiańskiego pisma.

METODOLOGIA

Zgromadzony w niniejszej pracy materiał bibliograficzny dotyczy lat 1991-2020. Odnośnie do daty początkowej, to z jednej strony naturalną niejako cezurę wyznacza moment polskiej transformacji ustrojowej przełomu lat 1990/1991 (w tym zniesienia 11 kwietnia 1990 roku przez Sejm RP cenzury), z drugiej strony pewną epokę badań ormiańskich zamyka w przekonaniu autora opublikowane w 1990 roku drugie wydanie *Historii Armenii* autorstwa Mirosławy Zakrzewskiej-Dubasowej²⁵. Rok 2020 jako data zamykająca zwieńcza z kolei trzy pierwsze dekady istnienia III Rzeczypospolitej.

²⁴ Par. 9 i 10 Obwieszczenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej oraz Obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.

²⁵ M. Zakrzewska-Dubasowa, *Historia Armenii*, Ossolineum, Kraków-Warszawa-Wrocław 1990.

W doborze literatury przyjęto założenie, że musi ona spełniać dwa główne warunki, to jest być wydana na obszarze Polski w wyznaczonym okresie oraz jej treść musi być w całości lub istotnej części poświęcona problematyce ormiańskiej, czy też ogólnie mówiąc, dedykowana Ormianom lub Armenii. Tym samym, kwalifikowany był do zbioru, np. rozdział autorstwa Andrzeja Furiera pt. *Armenia i Gruzja - chrześcijańska enklawa na Kaukazie*²⁶, ale równocześnie nie zdecydowano się na włączenie doń, np. opracowania tegoż autora pt. *Kraj Zakaukaski w relacjach dyplomatów II Rzeczypospolitej*²⁷. Równocześnie autor pozostaje świadomy, że taki dobór być może wyklucza część prac istotnych dla problematyki ormiańskiej, zwłaszcza, że w niektórych przypadkach nie było możliwości zweryfikowania ich treści. Również nieuwzględnienie prac publikowanych poza Polską wyklucza część dorobku rodzimych uczonych, jednak ich ujęcie pociągałoby za sobą konieczność czasochłonnego przeszukiwania zasobów zagranicznych.

Materiał do bibliografii został pozyskany w 2024 roku z trzech źródeł, to jest bezpośrednio z bibliografii ponad pięćdziesięciu posiadanych i dostępnych publikacji drukowanych i cyfrowych, z internetowych wykazów polskich uczonych oraz poprzez przeszukanie zasobów cyfrowych bibliotek, ormiańskich organizacji i wybranych czasopism.

Przeszukiwane cyfrowe wykazy objęły zasoby ORCID (Open Researcher and Contributor ID)²⁸ oraz strony internetowe prezentujące sylwetki polskich uczonych, takich jak Przemysław Adamczewski, Jacek Chrzęszczewski, Rafał Czachor, Krzysztof Fedorowicz, Andrzej Furier, Andrzej Gliński, Krystyna Gomółka, Szymon Kardaś, Renata Król-Mazur, Tomasz Krzyżowski, Piotr Kwiatkiewicz, Grair Magakian, Marcin Ł. Majewski, Jakub Osiecki, Grzegorz Pełczyński, Andrzej Pisowicz, Adam

²⁶ A. Furier, *Armenia i Gruzja - chrześcijańska enklawa na Kaukazie*, (w:) *Religie i kościoły w społeczeństwach postkomunistycznych*, I. Borowik, A. Szyjewski (red.), Uniwersytet Szczeciński, Kraków 1993, s. 47-52. Zob. Bibliografia: Furier 1993.B.2.

²⁷ *Kraj Zakaukaski w relacjach dyplomatów II Rzeczypospolitej*, wstęp i opracowanie Andrzej Furier, Instytut Historii UAM, Poznań 1999.

²⁸ ORCID, <https://orcid.org/>, (dostęp 10.11.2024).

Pomieczński, Daniel Próchniak, Joanna Rydzkowska-Kozak, Konrad Siekierski, Krzysztof Stopka, Zbigniew T. Szmurło, Edward Tryjarski, Franciszek Wasyl, Joanna Wolańska, Józef Wołczański, Andrzej A. Zięba, Dorota Ziętek²⁹.

Przeszukiwanie zasobów bibliotek objęło katalogi Biblioteki Narodowej i Polskiej Bibliografii Naukowej według haseł „Armenia” (BN zwraca 4506 rekordów³⁰, zaś PBN dla publikacji 143 rekordy³¹) i „Or-

²⁹ W procesie poszukiwania natrafiono na 11 stron uczelnianych lub instytucji prezentujących sylwetki: prof. UAM dr hab. Krzysztof Fedorowicz, Wydział Historii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://historia.amu.edu.pl/dla-pracownika/pracownicy/pracownicy-naukowo-dydaktyczni/krzysztof-fedorowicz>, (dostęp 5.11.2024); prof. dr hab. Andrzej Furier, Uniwersytet Szczeciński, <https://pracownik.usz.edu.pl/andrzejfurier/publikacje-naukowe/>, (dostęp 5.11.2024); prof. dr hab. Krystyna Gomółka, Politechnika Gdańska, <https://pg.edu.pl/p/krystyna-gomolka-2886>, (dostęp 5.11.2024); Kardaś Szymon, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych. Uniwersytet Warszawski, <https://wnpism.uw.edu.pl/pracownicy/kardas-szymon/>, (dostęp 5.11.2024); dr hab. Renata Król-Mazur, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Portal UJ, <https://inp.uj.edu.pl/dr-hab.-renata-krol-mazur>, (dostęp 6.11.2024); Prof. UAM dr hab. inż. Piotr Kwiatkiewicz, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://wnpid.amu.edu.pl/pracownicy/pracownicy-wydzialu/zaklad-studiow-nad-bezpieczenstwem/piotr-kwiatkiewicz>, (dostęp 6.11.2024); Grair Magakian, Instytut Językoznawstwa, Uniwersytet Śląski w Katowicach, <https://us.edu.pl/instytut/ij/osoby/grair-magakian/>, (dostęp 6.11.2024); dr hab. Grzegorz Pelczyński, prof. UWr, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, <https://wnhip.uni.wroc.pl/Instytut-Etnologii-i-Antropologii-Kulturowej/Pracownicy-i-doktoranci/Zainteresowania-naukowe-pracownikow/dr-hab.-Grzegorz-Pelczynski-prof.-UWr>, (dostęp 6.11.2024); prof. UAM dr hab. Adam Pomieczński, Instytut Antropologii i Etnologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, <https://etnologia.amu.edu.pl/pracownik/prof-uam-dr-hab-adam-pomieczinski/#1523722517085-fd22efb5-70cd>, (dostęp 6.11.2024); prof. dr hab. Krzysztof Stopka, Instytut Historii, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Portal UJ, <https://historia.uj.edu.pl/instytut/pracownicy/krzysztof-stopka>, (dostęp 6.11.2024); dr hab. Andrzej A. Zięba, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Portal UJ, <https://etnologia.uj.edu.pl/zespol/zieba>, (dostęp 6.11.2024).

³⁰ Biblioteka Narodowa, https://katalogi.bn.org.pl/discovery/search?vid=48OMNIS_NLOP:48OMNIS_NLOP, (dostęp 25.11.2024).

³¹ Polska Bibliografia Naukowa, https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/search/Armenia/o/10;publicationType=article,chapter,edited_book,book,proceedings;view=results;mode=grid;current=true, (dostęp 25.11.2024).

mianie” (BN zwraca 1271 rekordów³², zaś PBN dla publikacji 74 rekordy³³) i ich odmian i wariantów. Przeszukiwanie zasobów cyfrowych organizacji ormiańskich objęło Wirtualne Archiwum Ormian Polskich (<https://archiwum.ormianie.pl/>) oraz stronę Fundacji Armenian Foundation (<https://fundacjaormianska.pl/>)³⁴. Przeszukanie cyfrowych zasobów czasopism dotyczyło takich tytułów, jak: „Lehahayer” (2010–2020), „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” (2019), „Orientalia Christiana Cracoviensia” (2009–2019), „Nasza Przeszłość” (1991–2020), „Światowid” (1994–2020) „Vox Patrum” (1996–2020) „Sprawy Międzynarodowe” (2018–2020), „Atheneum” (2006–2020), „Nowa Polityka Wschodnia” (2011–2020), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej” (2010–2020), „LUD” (1991–2019) oraz „Biuletyn OTK” (1991–2020), „Biuletyn IBO” (2018–2019) i „Awedis” (2009–2020).

ANALIZA ILOŚCIOWA

W Bibliografii zawarto 900 publikacji naukowych (A i B), w tym 90 monografii oraz 810 artykułów i rozdziałów w naukowych pracach zbiorowych. Wraz z wybranymi innymi tytułami, w liczbie 501, Bibliografia zawiera 1401 tytułów. Zauważa się, że liczebność publikacji naukowych w okresie analizowanych 30 lat zwiększała się, co świadczy o utrzymującym się trendzie wzrostu zainteresowania problematyką ormiańską. W pierwszej dekadzie (1991–2000) odnotowanych jest 81 takich publi-

³² Biblioteka Narodowa, https://katalogi.bn.org.pl/discovery/search?vid=48OMNIS_NLOP:48OMNIS_NLOP, (dostęp 25.11.2024).

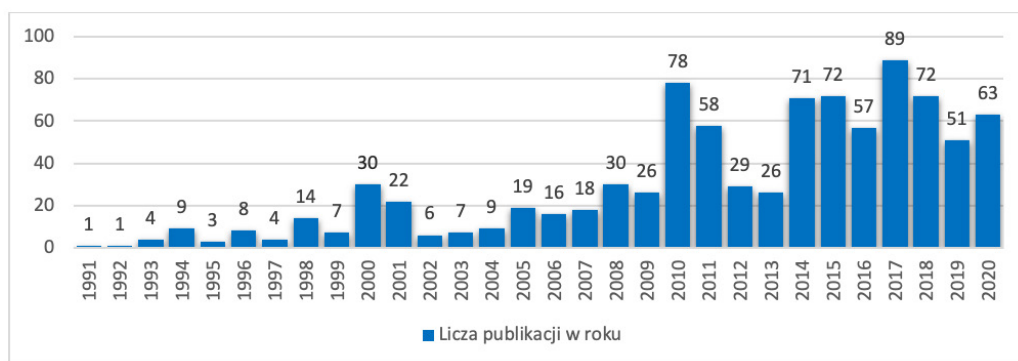
³³ Polska Bibliografia Naukowa, https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/search/Armenia/o/10;publicationType=article,chapter,edited_book,book,proceedings;view=results;mode=grid;current=true, (dostęp 25.11.2024).

³⁴ We wcześniejszych latach funkcjonowała ponadto Biblioteka Cyfrowa Fundacji Ormiańskiej KZKO, której strona (<https://www.bibliotekaormianska.pl/>) nie działała w momencie powstawania niniejszej publikacji (tj. zwracała treści reklamowe nie związane z biblioteką i fundacją). Prowadzące do strony linki z serwisu <https://fbc.pionier.net.pl/details/nnnwcz> informowały o 214 wynikach w tejże bibliotece (dostęp 25.11.2024).

kacji, w drugiej (2001–2010) już 231, tj. blisko 3-krotnie (2,9) więcej, zaś w trzeciej dekadzie (2011–2020) aż 588, czyli 2 i pół razy więcej niż w drugiej i ponad 7 razy (7,3) więcej niż w pierwszej dekadzie.

W przypadku monografii jest ich w wykazie, odpowiednio do dekad, 9, 28 i 53, czyli w przypadku drugiej dekady odnotowuje się wzrost 3-krotny (3,1), a w trzeciej wzrost jest blisko 2-krotny w stosunku do poprzedzającej (1,9) i prawie 6-krotny (5,9) w stosunku do pierwszej dekady. Artykułów/rozdziałów jest w wykazie odpowiednio 72, 203 i 535, co daje w przypadku drugiej dekady wzrost blisko 3-krotny (2,8), w trzeciej wzrost ponad 2- i półkrotny (2,6) w stosunku do poprzedzającej i blisko 7- i półkrotny (7,4) w stosunku do pierwszej dekady. Przyrost liczby tytułów ilustruje poniższy wykres (Wyk. 1).

Wyk. 1. Liczba publikacji naukowych w latach 1991-2020

Opracowanie własne

Wszystkich autorów publikacji naukowych (A i B) zawartych w Bibliografii jest aż 496. Do tego grona zalicza się tu także redaktorów publikacji armenologicznych. Równocześnie liczba osób, które są autorami więcej niż dwóch tytułów (dalej jako „autorzy 3+”) wynosi zaledwie 65. Oznacza to, że w przypadku ogromniej większości autorów, są to albo badacze niespecjalizujący się w badaniach ormiańskich i poruszający tę tematykę okazjonalnie albo są to badacze spoza naszego kraju, sporadycznie publikujący w Polsce.

Przyjęcie kolejnego progu liczbowego pozwala wskazać grupę autorów, często (wielokrotnie) lub stale podejmujących tematykę ormiańską, choć autor zdaje sobie sprawę, że jest to wskaźnik dość subiektywny. Zwłaszcza, że część wartościowych prac ze względów formalnych nie została zakwalifikowana do części A i B. Niemniej liczba osób, które są autorami więcej niż czterech tytułów (dalej jako „autorzy 5+”) zawiera już tylko 34 nazwiska, takiej jak: Przemysław Adamczewski, Izabela Borucińska-Dereszkiewicz, Andrzej Chodubski, Jacek Chrzęszczewski, Rafał Czachor, Waldemar Deluga, Krzysztof Fedorowicz, Andrzej Gliński, Krystyna Gomółka, Szymon Kardaś, Piotr Kondraciuk, Renata Król-Mazur, Tomasz Krzyżowski, Piotr Kwiatkiewicz, Dominika M. Macios, Grair Magakian, Marcin Ł. Majewski, Tomasz Marciniak, Piruz Mnacakanian, Paweł Nieczuja-Ostrowski, Jakub Osiecki, Grzegorz Pełczyński, Andrzej Pisowicz, Daniel Próchniak, Joanna Rydzkowska-Kozak, Konrad Siekierski, Krzysztof Stopka, Zbigniew T. Szmurło, Edward Tryjarski, Franciszek Wasyl, Karolina Wiśniewska, Joanna Wolańska, Józef Wołczański, Andrzej A. Zięba. Autorów 5+ można z pewnością uznać za osoby wnoszące istotny wkład w rozwój rodzimych studiów ormiańskich, zwłaszcza, że większość z nich (25 nazwisk), publikowała swoje pierwsze prace armenologiczne dopiero w drugiej lub trzeciej dekadzie. Zatem zasadne jest przypuszczać, że będą swoje prace kontynuować, co też się zauważa w przeglądzie publikacji z ostatnich czterech lat. W gronie tym zabrakło przynajmniej dwóch osób, którym należy się miejsce wśród ważnych badaczy tego okresu, to jest Doroty Ziętek, m.in. za autorstwo monografii *Tożsamość i religia. Ormianie w krakowskiej i lwowskiej diasporze*³⁵ oraz Łukasza Łotockiego, m.in. za autorstwo monografii *Między swojskością a obcością. Imigranci z Armenii w Polsce*³⁶.

Wreszcie wydaje się zasadne wyróżnić ostatnią grupę uczonych ze względu na szczególną liczbę publikacji naukowych

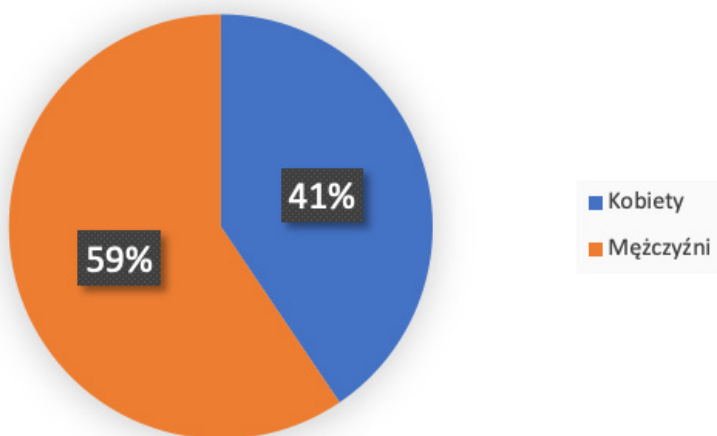
³⁵ D. Ziętek, *Tożsamość i religia. Ormianie w krakowskiej i lwowskiej diasporze*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2008. Zob. Bibliografia: Ziętek 2008.A.3.

³⁶ Ł. Łotocki, *Między swojskością a obcością. Imigranci z Armenii w Polsce*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2008. Zob. Bibliografia: 2008.A.2.

(A i B) wydanych w ciągu omawianych trzech dekad, to jest dzieść i więcej (dalej jako „autorzy 10+”). Zawiera ona 11 nazwisk: Andrzej Chodubski (16 tytułów), Krzysztof Fedorowicz (10 tytułów), Renata Król-Mazur (21 tytułów), Tomasz Marciniak (16 tytułów), Paweł Nieczuja-Ostrowski (31 tytułów), Grzegorz Pelczyński (24 tytuły), Andrzej Pisowicz (13 tytułów), Daniel Próchniak (12 tytułów), Krzysztof Stopka (31 tytułów), Franciszek Wasyl (15 tytułów), Andrzej A. Zięba (16 tytułów). Równocześnie należy pamiętać, że zestawienie to ma charakter poglądowy a nie wartościujący, odnosi się wyłącznie do zawartej w niniejszej pracy Bibliografii i nie obejmuje publikacji wydanych za granicami Polski, a z którymi nie tylko liczba publikacji poszczególnych osób uległaby zwiększeniu, ale też zakwalifikowałoby się do tej grupy (podobnie jak i wcześniejszej) jeszcze kilkoro uczonych, jak chociażby Przemysław Adamczewski, Jakub Osiecki czy Konrad Siekierski.

W kontekście badania udziału w nauce przedstawicieli poszczególnych płci, w Bibliografii wśród autorów (A i B) odnotowuje się znacznie większy udział mężczyzn niż kobiet, 292 do 199 (na 491 rozpoznanych) (Wyk. 2).

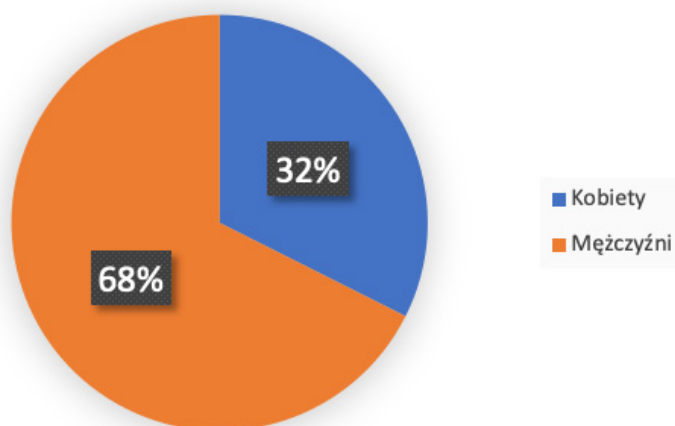
Wyk. 2. Udział autorów publikacji wg płci w ogólnej liczbie autorów

Opracowanie własne

Również widać tę przewagę w liczbie publikacji (A i B) przypadających na przedstawicieli każdej z obu płci, to znaczy mężczyźni są autorami aż 636 publikacji, a kobiety tylko 305 publikacji (na 941 autorstw lub współautorstw oraz redakcji lub współredakcji) (Wyk. 3).

Wyk. 3. Udział autorów publikacji wg płci w ogólnej liczbie publikacji

Opracowanie własne

ANALIZA KIERUNKÓW BADAŃ

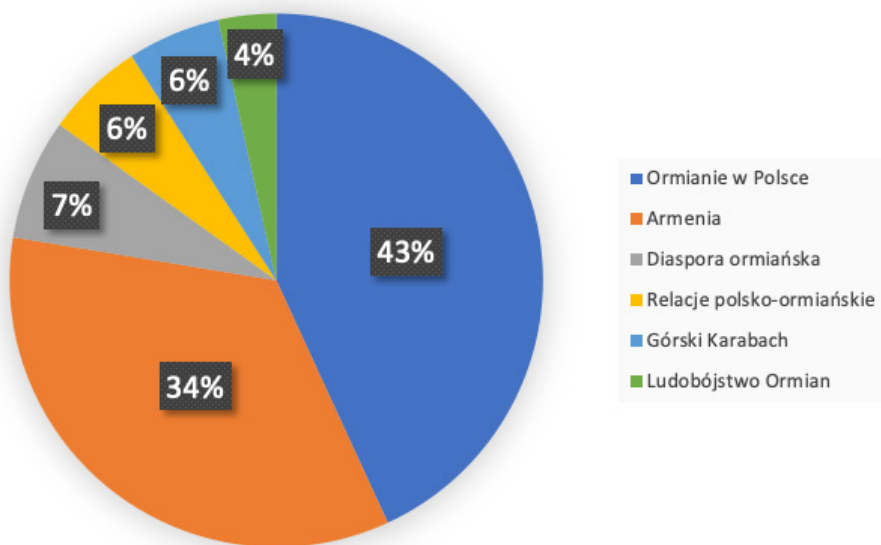
Przegląd tytułów i tematyki publikacji naukowych (A i B) z okresu trzydziestu lat pozwala zarysować główne obszary i kierunki zainteresowań naukowych w Polsce dotyczących problematyki ormiańskiej. Na tej podstawie można wyróżnić sześć ogólnych obszarów, przy czym dwa pierwsze są zdecydowanie najsilniej reprezentowane w literaturze, to jest: 1) społeczność ormiańska w Polsce, 2) Armenia i jej mieszkańcy, 3) diaspora Ormiańska, 4) relacje polsko-ormiańskie, 5) konflikt o Górski Karabach, 6) ludobójstwo Ormian w 1915 roku (Wyk. 4).

Wyk. 4. Główne obszary badań ormiańskich w Polsce

Opracowanie własne

Wyk. 5. Udział publikacji wg obszarów badań w ogólnej liczbie publikacji

Opracowanie własne

Obszary te zostały osobno przedstawione w kolejnych punktach. Przeprowadzone na potrzeby tej analizy przyporządkowanie poszczególnych publikacji do powyższych obszarów pozwala zarysować skalę zainteresowania nimi (ilustruje ją wykres nr 5). Zaznacza się równocześnie, że powyższe wyszczególnienie obszarów badań i przypisanie im publikacji oraz wskazanie poszczególnych autorów ma charakter przede wszystkim sygnalizujący i stanowić ma przyczynek do dalszych, bardziej pogłębionych badań na temat stanu, rozwoju i kierunków badań ormiańskich w Polsce.

1. Społeczność ormiańska w Polsce

Publikacje dotyczące badań społeczności ormiańskiej w Polsce stanowią największą liczbę wśród wszystkich zgromadzonych (i przyporządkowanych do obszarów) publikacji, to jest aż 383. Jest więc to z całą pewnością dominujący obszar zainteresowań problematyką ormiańską w Polsce. W tym obszarze zauważa się różne kierunki (podobszary) badań, spośród których wyróżnia się zwłaszcza pięć, takich jak: a) swoistość i odrębność kulturowa społeczności, b) udział przedstawicieli tej społeczności w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym Polski, c) instytucje i organizacje ormiańskie w Polsce, d) życie i działalność arcybiskupa Józefa Teodorowicza, e) współcześni imigranci ormiańscy.

Pierwszy z podobszarów obejmuje kwestie swoistości i odrębności kulturowej społeczności ormiańskiej w Polsce, jej dziejów, ośrodków, aktywności, dorobku. Zainteresowanie tymi zagadnieniami rozwijało się w Polsce jeszcze na długo przed omawianym okresem. Były one podejmowane w pracach licznych autorów, zwłaszcza takich jak Grzegorz Pełczyński³⁷, Krzysztof Stopka³⁸, Andrzej A.

³⁷ Bibliografia: Pełczyński 1994.A.3; tenże 1996.B.5; tenże 1996.B.6; tenże 1996.B.7; tenże 1997.A.1; tenże 1997.B.2; tenże 1998.B.7; tenże 1999.B.5; tenże 2001.B.13; tenże 2010.B.46; tenże 2010.B.47; tenże 2011.B.39; tenże 2012.B.18; tenże 2015.B.48; tenże 2018.B.44; tenże 2018.B.45; tenże 2019.B.36.

³⁸ Stopka 2000.B.27; tenże 2002.A.3; tenże 2002.A.4; tenże 2006.B.12; tenże 2010.B.63; tenże 2010.B.64; *Ormiańska Warszawa* 2012.A.5; Stopka 2013.B.18; tenże

Zięba³⁹, Franciszek Wasyl⁴⁰, Andrzej Chodubski⁴¹, Jacek Chrząszczewski⁴², Andrzej Gliński⁴³, Tomasz Marciniak⁴⁴, Andrzej Pisowicz⁴⁵, Edward Tryjarski⁴⁶, Piotr Kondraciuk⁴⁷, Piruz Mnacakanian⁴⁸, Renata Król-Mazur⁴⁹, Dorota Ziętek⁵⁰, Longin Graczyk⁵¹ czy Mariusz Gizowski⁵².

Drugi kierunek zainteresowań, który zarysował się w przeglądzie publikacji, to udział przedstawicieli społeczności ormiańskiej w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym Polski. Był on tematem publikacji, między innymi takich autorów, jak Andrzej A. Zięba⁵³, Krzysztof Stopka⁵⁴,

2014.B.54; tenże 2014.B.55; tenże 2015.B.56; tenże 2015.B.57; tenże 2017.B.65; Stopka, Zięba 2018.A.3.

³⁹ *Ormiańska Warszawa* 2012.A.5; Zięba 2014.B.63; tenże 2015.B.66; tenże 2015.B.67; *Ormianie polscy...* 2016.A.2; Zięba 2016.B.52; tenże 2016.B.53; *Ormianie - historia i kultura...* 2017.A.8; Stopka, Zięba 2018.A.3; Zięba 2018.B.68; *Jasachy...* 2020.A.4.

⁴⁰ Wasyl 2006.B.14; tenże 2010.B.67; tenże 2010.B.68; tenże 2012.B.22; tenże 2015.A.4; *Ormianie w świetle...* 2016.B.37; Wasyl 2016.B.50; tenże 2016.B.51; Jarząbek-Wasyl, Wasyl 2017.B.24; Wasyl 2017.B.72; tenże 2018.B.63; tenże 2020.B.50.

⁴¹ Chodubski 1996.B.2; tenże 1997.B.1; tenże 1998.B.1; tenże 2000.B.6; tenże 2001.B.5; tenże 2003.B.1.

⁴² Chrząszczewski 1996.B.3; tenże 1996.B.4; tenże 1998.A.1; tenże 1998.B.2; tenże 2001.A.1; tenże 2006.B.3; tenże 2016.B.6.

⁴³ Gliński 2014.B.10; tenże 2014.B.11; tenże 2014.B.12; tenże 2017.B.16; tenże 2017.B.17; tenże 2018.B.14; tenże 2020.B.6.

⁴⁴ Marciniak 1995.B.3; tenże 1999.B.3; tenże 2005.B.6; tenże 2005.B.8; tenże 2014.B.24.

⁴⁵ Pisowicz 2000.B.22; tenże 2012.B.19; tenże 2015.B.50; *Opowieści ormiańskie...* 2016.B.36.

⁴⁶ Tryjarski 2001.A.4; tenże 2005.A.2; tenże 2013.B.21; tenże 2016.B.46; tenże 2017.A.12.

⁴⁷ Kondraciuk 2003.B.4; tenże 2010.B.24; tenże 2011.B.21; tenże 2017.B.27; tenże 2017.B.28.

⁴⁸ Mnacakanian 2010.B.38; taż 2011.B.32; taż 2013.B.8; Mnatsakanyan 2015.B.41.

⁴⁹ Król-Mazur 2010.B.28; taż 2016.B.18; taż 2017.B.31; taż 2018.B.25.

⁵⁰ Ziętek 2008.A.3; taż 2008.B.27; taż 2009.B.25.

⁵¹ Graczyk 2003.B.3; tenże 2005.B.1; *Spis podróżny...* 2010.A.3.

⁵² Gizowski 1994.A.1; tenże 2004.B.1; tenże 2007.B.6.

⁵³ Zięba 2017.B.74; tenże 2017.B.75; tenże 2018.B.66; tenże 2018.B.67; tenże 2019.B.48.

⁵⁴ Stopka 2009.B.20; tenże 2013.A.3; tenże 2018.B.59; tenże 2018.B.60.

Monika Agopsowicz⁵⁵, Bogdan Rok⁵⁶, Marcin Ł. Majewski⁵⁷.

Trzeci wyróżniony podobszar stanowią prace poświęcone instytucjom i organizacjom społeczności ormiańskiej w Polsce, w tym religijnym (między innymi dotyczy struktur i organizacji Kościoła ormiańskiego w Polsce). Problematyka ta znalazła odbicie w pracach takich autorów, jak Renata Król-Mazur⁵⁸, Józef Wołczański⁵⁹, Krzysztof Stopka⁶⁰, Franciszek Wasyl⁶¹, Tomasz Krzyżowski⁶².

Kolejnym zauważalnym kierunkiem badań jest życie i działalność Józefa Teodorowicza (1864-1938), lwowskiego arcybiskupa obrządku ormiańskiego, a zarazem polskiego polityka i parlamentarzysty. Poświęcone są mu publikacje zwłaszcza takich autorów, jak Józef Wołczański⁶³ i Renata Król-Mazur⁶⁴.

Ostatnim wyróżnionym podobszarem są kwestie adaptacyjne i integracyjne związane z najnowszą imigracją ormiańską do Polski z lat 90. XX wieku i początku XXI wieku, jak też ogólnie jej swoistość. Zgromadzona literatura wskazuje, że rozwój zainteresowania tym zjawiskiem rozpoczyna się dopiero po 2000 roku. Jednak jeszcze w 1998 roku ukazał się artykuł, odosobniony w tym obszarze, autorstwa Tomasza Marciniaka, jednego z czołowych badaczy ormiańskiej imigracji⁶⁵. Badania nad tą

⁵⁵ Agopsowicz 2017.B.1; taż 2018.B.1; taż 2019.B.1.

⁵⁶ Rok 1996.B.8; tenże 1998.B.9; tenże 2017.B.58.

⁵⁷ Majewski 2017.A.5; tenże 2018.B.33; tenże 2018.B.34.

⁵⁸ Król-Mazur 2008.A.1; taż 2010.B.29; taż 2011.B.24; taż 2014.B.19; taż 2019.B.21; taż 2020.B.18.

⁵⁹ Wołczański 1997.B.3; tenże 2000.B.29; tenże 2001.B.16; *Listy...* 2003.B.5; Wołczański 2008.B.24.

⁶⁰ Stopka 2008.B.21; tenże 2010.B.65; tenże 2013.B.17; tenże 2017.B.63; tenże 2017.B.64; *Metryka Katedry...* 2020.A.7.

⁶¹ Wasyl 2005.B.15; *Ormiański spis...* 2006.B.7; Wasyl 2007.B.17; *Ormiański spis...* 2008.B.15.

⁶² Krzyżowski 2016.B.21; tenże 2018.B.28; tenże 2020.A.5.

⁶³ *Listy...* 2005.B.3; *Listy...* 2005.B.4; Wołczański 2008.B.25; *Arcybiskup...* 2017.A.1.

⁶⁴ Król-Mazur 2013.A.2; taż 2013.B.5; taż 2017.B.32.

⁶⁵ Marciniak 1998.B.5; tenże 2005.B.7; tenże 2008.B.12.

społecznością znalazły odbicie w publikacjach także takich autorów, jak Paweł Nieczuja-Ostrowski⁶⁶ i Łukasz Łotocki⁶⁷.

2. Armenia

Druga największa liczba publikacji, to jest 306, dotyczy szerokiego obszaru badań Armenii, jako swoistej polityczno-kulturowo-geograficznej przestrzeni na Kaukazie, Wyżynie Armeńskiej oraz Cylicji, a w tym jej przeszłości, dorobku, mieszkańców i współczesnego państwa ormiańskiego. W jego obrębie zauważa się głównie takie kierunki zainteresowań, jak: a) swoistość religijna i Kościół, b) kultura i sztuka Armenii (w tym język ormiański), c) Republika Armenii, d) dzieje Armenii do końca XVIII wieku, e) dzieje Armenii w XIX i XX wieku.

Pierwszy podobszar obejmujący zagadnienia swoistości i tożsamości religijnej Armenii oraz historii ormiańskiego Kościoła (Kościółów) był podejmowany przez znaczne grono uczonych. Zauważa się rozwój zainteresowania tą problematyką zwłaszcza w drugiej dekadzie XXI wieku. Poświęcone są jej publikacje takich autorów, jak Krzysztof Stopka⁶⁸, Daniel Próchniak⁶⁹, Konrad Siekierski⁷⁰, Stanisław Longosz⁷¹, Renata Król-Mazur⁷², Kazimierz Matwiejuk⁷³, Jakub Osiecki⁷⁴.

⁶⁶ Nieczuja-Ostrowski 2010.B.42; tenże 2011.A.1; tenże 2011.B.34; tenże 2011.B.36; tenże 2012.B.13; tenże 2014.B.35; tenże 2015.B.43; tenże 2017.B.46.

⁶⁷ Łotocki 2005.B.5; tenże 2008.A.2.

⁶⁸ Stopka 2002.A.2; Ormanian [tłum. Stopka] 2004.A.4; Stopka 2017.A.10; Stopka, Osiecki, Siekierski 2019.A.2; Stopka 2019.B.46.

⁶⁹ Próchniak 2001.B.14; tenże 2007.B.14; tenże 2008.B.18; tenże 2008.B.19; tenże 2016.B.39; tenże 2018.B.48.

⁷⁰ Siekierski 2007.B.16; tenże 2008.B.20; tenże 2010.B.57; tenże 2010.B.58; Stopka, Osiecki, Siekierski 2019.A.2.

⁷¹ *Agatangelos...* 2001.B.1; *Agatangelos i jego...* 2001.B.2; *Agatangelos...* 2001.B.3; *Jan I Mandakuni...* 2001.B.9.

⁷² Król-Mazur 2011.B.25; taż 2016.B.20; taż 2017.B.33; taż 2018.B.26.

⁷³ Matwiejuk 2007.B.13; tenże 2009.B.14; tenże 2009.B.15; tenże 2014.B.29.

⁷⁴ Osiecki 2014.B.42; tenże 2017.A.9; Stopka, Osiecki, Siekierski 2019.A.2.

Również badania nad kulturą i sztuką Armenii cieszyły się w omawianym okresie znacznym zainteresowaniem. W obszarze badań nad językiem ormiańskim szczególnie zaznacza się wkład Andrzeja Pisowicza⁷⁵. W innych obszarach wśród sporego grona autorów zwraca uwagę dorobek publikacyjny takich uczonych, jak Daniel Próchniak⁷⁶ oraz Zbigniew T. Szmurło⁷⁷.

Trzecim podobszarem odznaczającym się rosnącym zainteresowaniem badaczy, zwłaszcza po 2000 roku, jest współczesna Republika Armenii, jej ustrój i polityka oraz społeczeństwo. Były one przedmiotem prac licznych autorów, zwłaszcza takich jak Paweł Nieczuja-Ostrowski⁷⁸, Krzysztof Fedorowicz⁷⁹, Krystyna Gomółka⁸⁰, Piotr Kwiatkiewicz⁸¹, Tomasz Marciniak⁸², Grair Magakian⁸³, Rafał Czachor⁸⁴, Adam Pomieciński⁸⁵.

Kolejny wyszczególniony podobszar, jakkolwiek bardzo pojemny, stanowią dzieje Armenii do początku XIX wieku, zwłaszcza okresy starożytności i średniowiecza. Zauważa się tu takich autorów, jak Teresa Wolińska⁸⁶, Krzysztof Jakubiak⁸⁷, Rościśław Żerelik⁸⁸ i Maciej Janik⁸⁹.

⁷⁵ Pisowicz 1998.B.8; tenże 2001.A.3; Pisowicz, Sedojan, Ter-Grigorian 2006.A.1.

⁷⁶ Próchniak 2005.B.14; tenże 2007.B.15; tenże 2008.B.17; tenże 2010.B.49.

⁷⁷ Szmurło Z. 2013.B.19; tenże 2014.B.57; tenże 2014.B.58; tenże 2017.B.66.

⁷⁸ Marciniak, Nieczuja-Ostrowski 2008.B.13; Nieczuja-Ostrowski 2011.B.35; tenże 2012.B.15; tenże 2013.B.11; tenże 2014.B.37; tenże 2014.B.38; tenże 2015.B.45; *Armenia...* 2016.A.1; Nieczuja-Ostrowski 2016.B.30; tenże 2016.B.31; tenże 2016.B.32; tenże 2016.B.33.

⁷⁹ Fedorowicz 2012.B.3; tenże 2016.B.9; tenże 2016.B.10; tenże 2017.A.3; tenże 2017.B.11; tenże 2017.B.12; tenże 2017.B.13; tenże 2020.B.5.

⁸⁰ Gomółka 2016.B.12; taż 2016.B.13; taż 2016.B.14; taż 2017.B.18; taż 2018.B.16; taż 2018.B.17.

⁸¹ Kwiatkiewicz 2014.B.21; tenże 2016.B.23; tenże 2016.B.24; tenże 2016.B.25; tenże 2016.B.26.

⁸² Marciniak 2008.B.11; Marciniak, Nieczuja-Ostrowski 2008.B.13; Marciniak 2009.B.12; tenże 2010.B.35.

⁸³ Magakian 2004.B.3; tenże 2011.B.31; tenże 2012.B.10; tenże 2013.B.6.

⁸⁴ *Armenia...* 2014.A.2; Czachor 2015.B.6; tenże 2015.B.7.

⁸⁵ Pomieciński 2017.B.56; tenże 2018.B.47; tenże 2020.B.44.

⁸⁶ Wolińska 2002.B.2; taż 2005.B.16; taż 2008.B.23.

⁸⁷ Jakubiak 1999.B.2; Jakubiak i inni... 2016.B.16; Jakubiak 2019.B.15.

⁸⁸ Żerelik 2014.B.64; tenże 2015.B.68.

⁸⁹ Janik 2012.B.6; tenże 2014.A.5.

Ostatnim podobszarem są dzieje Armenii w XIX i XX wieku. Zainteresowanie nimi przejawiało jednak w badanym okresie stosunkowo niewielkie grono uczonych⁹⁰.

3. Diaspora ormiańska

Poza dwoma głównymi obszarami badań można wyodrębnić cztery mniejsze, które nie koncentrują się ani na społeczności ormiańskiej w Polsce, ani na Armenii.

Pierwszym z nich, który ujawnił się jednak dopiero po 2000 roku, jest diaspora ormiańska (65 publikacji). Zaznaczyły się tu dwa główne kierunki zainteresowań: a) swoistość diaspory i jej ośrodki, b) sztuka diaspory. Swoistość diaspory ormiańskiej i jej ośrodków, jej dzieje i aktywność, były podejmowane zwłaszcza w pracach takich autorów, jak Paweł Nieczuja-Ostrowski⁹¹, Andrzej Chodubski⁹² i Renata Król-Mazur⁹³. Zainteresowanie sztuką ormiańską w diasporze znalazło odbicie przede wszystkim w publikacjach Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata, gdzie jednak znaczny udział stanowili autorzy zagraniczni⁹⁴.

4. Stosunki polsko-ormiańskie

Kolejnym obszarem badań są kwestie relacji i kontaktów między Polską i Polakami a Armenią i jej mieszkańcami. Przyporządkowano tu zaledwie 53 publikacje. Dostrzega się w tym obszarze kierunki zainteresowań, takie jak: a) historia i rozwój kontaktów polsko-ormiańskich, b) obecność Po-

⁹⁰ M.in. Olszewski 1999.B.4; Kielbasiński 2000.B.12; Kielbasiński 2001.A.2; Furier 2001.B.8; Komotajtyś 2009.B.10; Rohoziński 2010.B.50; Patlewicz 2011.B.37; Libera 2012.B.9; Janus 2013.B.3; Szmurło Z. 2013.B.20; Lityński 2018.B.31; Żwirski 2018.B.69; Olszewski 2019.B.34.

⁹¹ Nieczuja-Ostrowski 2012.B.14; tenże 2013.B.10; tenże 2013.B.12; tenże 2015.B.44; *Armenian...* 2020.A.1; Nieczuja-Ostrowski 2020.B.34; tenże 2020.B.35; Nieczuja-Ostrowski, Raczyński 2020.B.36.

⁹² Chodubski 2001.B.6; tenże 2006.B.2.

⁹³ Król-Mazur 2019.B.22; taż 2020.B.17.

⁹⁴ Por. *Art of Armenian Diaspora...* 2017.A.2; *Art of Armenian Diaspora...* 2020.A.2; .

laków w Armenii, c) współczesne relacje między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Armenii, d) recepcja Ormian i Armenii w społeczeństwie polskim.

Dziejami kontaktów polsko-ormiańskich zajmował się przede wszystkim Andrzej Chodubski⁹⁵. Kwestie obecności Polaków w Armenii jest poruszana w pracach Andrzeja Chodubskiego⁹⁶ i Adama Koseskiego⁹⁷. Badaniom współczesnych relacji między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Armenii poświęciły uwagę zwłaszcza Krystyna Gomółka⁹⁸ i Izabela Borucińska-Dereszkiewicz⁹⁹. Ostatnim dostrzeganym podobszarem jest recepcja Ormian i Armenii, jak też ormiańskiej kultury i sztuki w polskim społeczeństwie i kulturze¹⁰⁰.

5. Konflikt o Górski Karabach

Piąty obszar badań ogniskuje się wokół problematyki ormiańsko-azerbejdżańskiego konfliktu o Górski Karabach (50 publikacji). Zaznaczają się w jego obrębie dwa kierunki zainteresowań badawczych, takie jak: a) przebieg i swoistość konfliktu, b) kwestie rozwiązania konfliktu oraz statusu Górskiego Karabachu.

Zagadnienia związane z przebiegiem, rozwojem oraz ogólnie swoistością konfliktu karabaskiego były podejmowane między innymi w publikacjach takich autorów, jak Zbigniew Rokita¹⁰¹, Joanna Modrzejewska-Leśniews-

⁹⁵ Chodubski 1994.B.1; tenże 1999.B.3; tenże 1999.B.4.

⁹⁶ Chodubski 2000.B.5; tenże 2009.B.5.

⁹⁷ Koseski A. 2000.B.13; tenże A. 2000.B.14.

⁹⁸ Gomółka 2014.B.13; taż 2014.B.14; Gomółka, Borucińska-Dereszkiewicz 2015.A.1.

⁹⁹ Gomółka, Borucińska-Dereszkiewicz 2015.A.1; Borucińska-Dereszkiewicz 2017.B.5.

¹⁰⁰ M.in. Próchniak 2005.B.13; Lisiecki 2015.B.37; Pisowicz 2015.B.49; Wolańska 2015.B.63; Nowicka 2016.B.34; Gadamska-Serafin 2017.B.15; Pełczyński 2017.B.54; Szmurło Z. 2017.B.67; Jarząbek-Wasył 2019.B.16; Krzyżowski 2020.B.21.

¹⁰¹ Rokita Z. 2010.B.51; tenże 2010.B.52; tenże 2012.B.20.

ka¹⁰², Przemysław Adamczewski¹⁰³, Rafał Czachor¹⁰⁴, Bartłomiej Krzysztan¹⁰⁵.

Kwestie rozwiązania konfliktu, uznania Republiki Górskiego Karabachu (Arcachu) i statusu regionu karabaskiego były przedmiotem zainteresowania zwłaszcza takich autorów, jak Przemysław Adamczewski¹⁰⁶, Szymon Kardaś¹⁰⁷ i Rafał Czachor¹⁰⁸.

6. Ludobójstwo Ormian

Ostatni wyróżniony obszar badań, który również zaznaczył w XXI wieku¹⁰⁹, stanowi problematyka Mec Jeghern, to jest ludobójstwa Ormian przeprowadzonego przez młodoturecki rząd w 1915 roku. Przyporządkować mu można 31 publikacji. Dostrzega się tu dwa główne kierunki zainteresowań: a) swoistość i przebieg ludobójstwa, b) recepcja i kwestie jego uznania. W pierwszym podobszarze wskazuje się przede wszystkim monografię Grzegorza Kucharczyka¹¹⁰. Problematyka recepcji zagłady i jej międzynarodowego uznania była przedmiotem większej ilości prac¹¹¹.

¹⁰² Modrzejewska-Leśniewska 1998.B.6; taż 2006.B.6.

¹⁰³ Adamczewski 2012.B.1; tenże 2014.A.1.

¹⁰⁴ Czachor 2014.A.4; tenże 2017.B.9.

¹⁰⁵ Krzysztan 2015.B.33; tenże 2020.B.19.

¹⁰⁶ Adamczewski 2009.B.2; tenże 2010.B.3; tenże 2010.B.4; tenże 2012.A.1.

¹⁰⁷ Kardaś 2007.B.10; tenże 2008.B.5; tenże 2008.B.6.

¹⁰⁸ Czachor 2014.B.9; tenże 2015.B.7.

¹⁰⁹ Pierwszą pracą w tym obszarze był rozdział autorstwa Mirosława Cygańskiego pt. *Ormianie – pierwsza ofiara ludobójstwa w XX w. Zbrodnie dokonane przez Turków w latach 1915-1916*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wydawnictwo KUL, Lublin 2000, s. 111-162. Zob. Cygański 2000.B.7.

¹¹⁰ Kucharczyk 2004.A.3.

¹¹¹ M.in. Paradowska 2010.B.45; Zarzycki 2010.B.72; Kucharczyk 2011.B.27; Kamiński 2012.B.7; Tokarz 2012.B.21; Kucharczyk 2014.B.20; Budzik 2015.B.5; Czyżak 2015.B.10; Jarzyna 2015.B.22; Karolak 2015.B.25; Kielczykowska 2015.B.27; Kowalski 2015.B.32; Kwiatkiewicz 2015.B.36; Roszak 2015.B.51; Kwiatkiewicz 2016.B.22; Szmurło Z. 2016.B.44; Olędzka 2017.B.48; Pomieciński 2017.B.55.

Pisownia ormiańskich nazw własnych w polskich pracach naukowych

Pisownia w polskich tekstach ormiańskich nazwisk, miejscowości czy instytucji jest problemem nie tylko dla osób, które pierwszy raz się z nimi spotykają, ale też dla publicystów, ekspertów, a nawet pracowników naukowych, którzy od lat zajmują się tematyką ormiańską. Stąd pojawiają się obok siebie różne wersje nazwisk, powodując niekiedy wątpliwości co do tożsamości konkretnej osoby. Na przykład dla nazwiska Փաշինյան (P^cašinyan - zgodnie z międzynarodową transliteracją naukową, dalej jako: mtn), które posiada obecny premier Armenii, występują wersje, takie jak: *Paszynian, Paszinjan, Paszinian, Paszynyan, Pashinyan*, a dla nazwiska byłego prezydenta Armenii, tj. Սարգսյան (mtn: Sargsyan), wersje, takie jak: *Sargsjan, Sargsian, Sargsyan, a nawet Sarkisjan, Sarkisyan, Sarkissian*. Widać, że wariacji na łamach przeróżnych publikacji jest znaczna ilość i choć może część piszących nie przywiązuje do poprawności językowej nadmiernej uwagi, to dla środowiska naukowego precyzja językowa ma ogromne znaczenie.

Różne praktyki zapisu ormiańskich nazw własnych spotykają się niekiedy z zarzutami o błędy i wywołują publiczne dyskusje na łamach mediów społecznościowych na temat poprawności pisowni. Różnorodność podejść w polskim środowisku naukowym ukazały dyskusje po publikacji drugiego numeru „Biuletynu Instytut Badań Naukowych” (2018/2)

– dalej jako „Biuletyn IBO”, a którym początek dały wątpliwości co do zapisu właśnie nazwiska premiera Armenii Nikola Pasziniana. Sformułowane uwagi skłoniły autora niniejszej pracy, jako redaktora „Biuletynu IBO” do napisania krótkiego artykułu pt. *Ormiańskie nazwiska – jak je pisać?*, opublikowanego w pierw w łamach facebookowego profilu Instytutu Badań Ormiańskich¹¹², który w nieco rozszerzonej formie ukazał się w trzecim numerze „Biuletynu IBO”¹¹³. Prezentowany w tym miejscu tekst rozszerza i uzupełnia podjęte zagadnienie.

Problem poprawności zapisu po polsku nazwisk i nazw ormiańskich nie jest kwestią tylko ostatnich lat, czy nawet trzech dekad. Podejmował go już dość wcześnie polski iranista i armenista Andrzej Pisowicz. W 1979 roku w artykule pt. *O polskiej transkrypcji wyrazów ormiańskich*, zamieszczonym w „Przeglądzie Orientalistycznym”¹¹⁴, proponował przyjęcie zasad odzwierciedlających w języku polskim wymowę ormiańską. W pierwszych słowach tekstu zauważał: „wzrastająca liczba publikacji dotyczących wprost lub pośrednio Armenii skłania do rozważenia zasad stosowanych dotąd w popularnej transkrypcji wyrazów ormiańskich i do próby ustalenia zasad transkrypcji opartej bezpośrednio na materiale języka ormiańskiego”¹¹⁵. Lata 70. XX wieku to okres wydania, między innymi takich prac, jak *Stara poezja armeńska* w opracowaniu Andrzeja Mandaliana (PIW 1970), *Armenia - kolebka cywilizacji* Davida Marshalla Langa (PIW 1975), *Historia Armenii* Mirosławy Zakrzewskiej-Dubasowej (Ossolineum 1977), *Ścieżką na Ararat* Moniki Warneńskiej (Książka i Wiedza 1977). Głównym wówczas problemem, jak zwracał uwagę A. Pisowicz, było docieranie nazw ormiańskich do polskiego piśmiennictwa za pośrednictwem

¹¹² P. Nieczuja-Ostrowski, *ORMIAŃSKIE NAZWISKA – JAK JE PISAĆ PO POLSKU?*, z dn. 25 lipca 2018 r., Instytut Badań Ormiańskich, https://www.facebook.com/p/Instytut-Bada%C5%84-Ormia%C5%84skich-100057375043035/?locale=pl_PL (dostęp 21.11.2024).

¹¹³ P. Nieczuja-Ostrowski, *Ormiańskie nazwiska – jak je pisać?*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, s. 23-25. Zob. Bibliografia: Nieczuja-Ostrowski 2018.B.36.

¹¹⁴ A. Pisowicz, *O polskiej transkrypcji wyrazów ormiańskich*, „Przegląd Orientalistyczny” 1979, nr 2, s. 158-162.

¹¹⁵ Tamże, s. 158.

języka rosyjskiego i rosyjskiej transkrypcji. Prowadziło to nierzadko do powstawania w polskich publikacjach niepoprawnych form nazw ormiańskich, takich jak np. *Owannes* zamiast *Howannes*, *Waagn* zamiast *Wahagn*, ale też np. *Ajhekci* zamiast *Ajgekci*. Kolejnym problemem była odmienna wymowa zachodnioormiańskich nazwisk (np. *Paronian* zamiast właściwie *Baronian*) oraz występujące w niektórych przypadkach w wariantach wschodnioormiańskim różnice pomiędzy oryginalną ortografią a wymową (np. imię Վարդան, tj. *Wardan*, jest czytane jako *Wartan*). Zaproponowana w artykule przez A. Pisowicza polska transkrypcja popularna stała się następnie podstawą do dalszych regulacji zapisu nazw ormiańskich.

W artykule A. Pisowicz poruszył też kwestię zapisu nazw geograficznych, zwłaszcza stolicy Armenii, postulując powrót do historycznie utrwalonej nazwy Erywań i rezygnację z przyjętej w 1959 roku nazwy *Erewan*. W 1986 roku Zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ustalenia wykazu nazw miejscowości i obiektów geograficznych znajdujących się poza granicami Polski wprowadzało już formę *Erywań* (D. *Erywania*, Ms. *Erywaniu*)¹¹⁶. Nie ustrzeżono się jednak błędów i niekonsekwencji. Jako nazwę stolicy Armenii w wersji narodowej podano *Jeriewan*, uzupełniając ją o transkrypcję *Jerewan*, zaś jako utworzony od nazwy przymiotnik – *erewański*, a jako nazwę mieszkańców stolicy – *erewańczyk*, *erewanka*, *erewańczycy*.

Od początku lat 90. XX w., wraz z ukształtowaniem się nowej rzeczywistości politycznej na obszarze dawnego bloku wschodniego, problem ze stosowaniem jednolitej pisowni jeszcze się nasilił, gdyż obok nazw transkrybowanych na polski za pośrednictwem transkrypcji rosyjskiej zaczęły się upowszechniać wersje w transkrypcji angielskiej, a niekiedy i francuskiej, lub na nich bazujące. Stał się on szczególnie widoczny właśnie w przypadku zapisu nazwy stolicy Armenii, który funkcjonował w kilku wariantach, to jest *Jerewan*, *Erewan*, *Jerewań*, *Erewań*, *Erywań*.

¹¹⁶ Zarządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr 22 z dnia 22 sierpnia 1986 r. w sprawie ustalenia wykazu nazw miejscowości i obiektów geograficznych znajdujących się poza granicami Polski, s.7 (Dz.Urz. Nr 8, Poz. 32-33, Warszawa, dnia 25 sierpnia 1986 r.).

Kwestię tę ponownie poruszał Andrzej Pisowicz w 1994 roku w artykule pt. *Erewan czy Jerewan? A może lepiej: Erywań?*¹¹⁷. Forma Erywań została w 1997 roku ponownie wprowadzona w wykazie opracowanym przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych poza granicami Polski (dalej: Komisja Standaryzacji) działającą przy Ministerstwie Edukacji Narodowej¹¹⁸. Usunięto też wcześniejsze błędy, przyjmując jako transliterację nazwy *Erevan*, transkrypcję *Jerewan*, przymiotnik – *erywański*, nazwę mieszkańców stolicy – *erywańczyk*, *erywanka*, *erywańczycy*.

W praktyce jednak wersja ta wolno się upowszechniała. Na przykład w 2005 roku, kierując się tymi wytycznymi, zdarzało się autorowi niniejszej pracy reagować na rażące kalki językowe pojawiające się w lokalnej prasie dotyczące armeńskich nazw własnych¹¹⁹. Zjawisko funkcjonowania wielu wersji nazwy stolicy Armenii, między innymi zauważył też i opisywał w 2007 roku Maciej Malinowski, prowadzący blog o poprawnej polszczyźnie¹²⁰. Zaś w 2011 roku ta sama Komisja Standaryzacji (choć działająca już przy Głównym Geodecie Kraju) we wprowadzeniu do kolejnego wykazu, m.in. zauważała, że „w druku nadal spotyka się formę *Erewan*, chociaż wykazy nazw publikowane od 1986 roku zalecają używanie wyłącznie tradycyjnej nazwy *Erywań*”¹²¹.

Trzeba przy tym zaznaczyć, że wersja *Erywań* nie przez wszystkich jest akceptowana. Dotyczy to głównie przedstawicieli nowych imigrantów ormiańskich w Polsce, w opinii których jest rażąca i woleliby stosowania oryginalnej nazwy w transkrypcji *Jerewan*.

¹¹⁷ A. Pisowicz, *Erewan czy Jerewan? A może lepiej: Erywań?*, „Biuletyn OTK” 1994, nr 2, s. 9-11. Zob. Pisowicz 1994.C.3.

¹¹⁸ Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców, GUGiK, Warszawa 1997, s. 60. Jak odnotowano na stronie XIII tej publikacji: „Armenia: wobec braku oficjalnych zasad transliteracji przyjęto system zaproponowany przez prof. A. Pisowicza, zastosowany w *Nowej Encyklopedii Powszechnej PWN*.”

¹¹⁹ P. Nieczuja-Ostrowski, *O Armenii po polsku*, „Tydzień w Elblągu” z dn. 25 stycznia 2005, s. 18. Zob. Nieczuja-Ostrowski 2005.C.3.

¹²⁰ M. Malinowski, *Erywań lub Erewan*, z dn. 20.06.2007, „Obcy Język Polski”, <https://obcyjezykpolski.pl/powinien-byc-erywan/> (dostęp: 20.08.2018).

¹²¹ *Urzędowy wykaz państw świata i terytoriów niesamodzielnych*, KSNG, Warszawa 2011, s. VII.

Krytycznie o jej przyjęciu wypowiadał się także Andrzej Czerny z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, który pisał: „kwestionować można powrót do historycznej nazwy *Erywań* (transliteracja *Erevan*, transkrypcja *Jerewan*) w przypadku stolicy Armenii, gdy stała się ona niepodległym państwem. Mimo tej decyzji, w mediach nadal używana jest forma *Erewan*”¹²². W badanym okresie wielokrotnie w mediach, różnych publikacjach, na stronach instytucji publicznych pojawiała się forma *Erewań*. Przykład Erywania pokazuje więc, jak złożona jest kwestia stosowania jednolitego zapisu dla nazw ormiańskich w języku polskim.

Trudności te dotyczą oczywiście i innych nazw geograficznych Armenii. Obok nazw zapisywanych po polsku można spotkać ich wersje w angielskiej transkrypcji, np. *Metsamor* zamiast poprawnego *Mecamor*, *Khor Virap* zamiast *Chor Wirap*, *Tsitsernakaberd* zamiast *Cicernakaberd*. Odnosi się jednak wrażenie, że w ostatnich latach ich liczba ogólnie się zmniejsza, co zapewne można w znacznej części przypisać powstaniu w Wikipedii polskich haseł dla wielu miejsc w Armenii. Niektóre były tworzone już w 2006 roku. Prezentują one polskie wersje nazw geograficznych zgodnie z wytycznymi Komisji Standaryzacji z 2005 roku (co niekiedy znajduje potwierdzenie we wskazanych źródłach). W wydanej gazecie zawarto nie tylko zasady transliteracji i transkrypcji języka ormiańskiego, ale także mini słowniczek przyrodniczo-geograficzny oraz wykaz nazw armeńskich jednostek terytorialnych, miejscowości, krain, jezior, rzek, szczytów górskich, zabytków i innych obiektów geograficznych¹²³. Stanowi on istotną pomoc dla wszystkich chcących pisać o Armenii (był on dostępny w formacie PDF¹²⁴) i niewątpliwie wpłynął na upowszechnianie się właściwych dla polskiego języka wersji ormiańskich nazw własnych. Warto nadmienić, że ujęte w gazecie zasady nazewnictwa Armenii (jak Azerbejdżanu

¹²² A. Czerny, *W sprawie oceny, weryfikacji i używania egzonimów na mapach*, „Polski Przegląd Kartograficzny” 2001, T. 33, Nr 4, s. 354.

¹²³ *Nazewnictwo geograficzne świata*, z. 5, *Azja Środkowa i Zakaukazie*, GUGiK, Warszawa 2005, s. 35-42.

¹²⁴ *Nazewnictwo geograficzne świata*, KSNG, http://ksng.gugik.gov.pl/wydawnictwa_ngs.php (stan na dzień: 18.08.2018).

i Gruzji) opracował Andrzej Pisowicz. W momencie publikacji niniejszej pracy na stronie Komisji Standaryzacji dostępny był w wersji cyfrowej *Urzędowy wykaz polskich nazw geograficznych świata z 2019 roku* (wydanie 2.)¹²⁵.

Prezentowane w *Nazewnictwie...* z 2005 roku zasady zapisu są nieco uproszczoną wersją polskiej transkrypcji popularnej (ptp) opracowanej przez Andrzeja Pisowicza, a zawartej w niewątpliwie epokowej z perspektywy armenistyki w Polsce, monografii *Gramatyka ormiańska*¹²⁶. Równocześnie jej autor przedstawił zasady międzynarodowej transliteracji naukowej (mtn). W gazeterze Komisji Standaryzacji z 2005 r. znalazła się zaś obok transkrypcji także transliteracja BGN/PCGN 1981, której to zasady latynizacji (obok transkrypcji polskiej) Komisja przyjęła dla języka ormiańskiego¹²⁷.

Można by więc sądzić, że kwestia zapisu ormiańskich nazw własnych została, jeśli nie rozwiązana, to uregulowana. Okazuje się jednak, że pozostał problem z zapisem ormiańskich nazwisk i imion, w przypadku których w ogólnym oglądzie publikacji panuje chaos. Jest on wynikiem braku w tym obszarze jednolitej regulacji, podobnej do tej dla nazw geograficznych. Kwestię tę w 2010 r. poruszał A. Pisowicz w artykule pt. *O polskiej pisowni nazwisk ormiańskich*¹²⁸. Część środowiska naukowego (jak i społeczności ormiańskiej w Polsce) podążyła za jego wskazówkami, inna część jednak kieruje się odmiennymi zasadami. W obszarze publicystyki drukowanej i elektronicznej stosowanych wersji zapisu jest jeszcze więcej.

¹²⁵ *Urzędowy wykaz polskich nazw geograficznych świata*, KSNG, <https://www.gov.pl/web/ksng/urzedowy-wykaz-polskich-nazw-geograficznych-swiate2> (dostęp 21.11.2024).

¹²⁶ A. Pisowicz, *Gramatyka ormiańska (grabar – aszcharabar)*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2001, s. 222-225.

¹²⁷ *Nazewnictwo geograficzne świata. Azja Środkowa i Zakaukazie*, GUGiK, Warszawa 2005, s. 35; *Zasady latynizacji z języków posługujących się niełacińskimi systemami zapisu*, KSNG, <http://ksng.gugik.gov.pl/latynizacja.php> (stan na dzień: 18.08.2018).

¹²⁸ A. Pisowicz, *O polskiej pisowni nazwisk ormiańskich*, „Biuletyn OTK” 2010, nr 60/61, s. 39-42. Zob. Pisowicz 2010.C.17.

Obok różnych wariacji będących angielskimi, rosyjskimi czy francuskimi wersjami ormiańskich nazwisk, stosowane są w Polsce obecnie trzy (przyjęte czy też postulowane) zasady zapisu.

Pierwsza zasada uznaje stosowanie popularnej transliteracji angielskiej, stosowanej także w Armenii i jaką posługują się sami posiadacze nazwisk. Niesie ona tę wartość, iż bez trudności można daną osobę zidentyfikować, np. przy poszukiwaniach naukowych. Jednak niekiedy może ona powodować problemy z właściwym odczytywaniem nazwisk, takich jak na przykład: *Mkrtchyan*, *Khachatryan*, *Boyangyan*, co w kontaktach osobistych, zwłaszcza oficjalnych, może być kłopotliwe. Nie prezentuje ona bowiem czytelnikowi wymowy nazwisk. Poza tym nie ułatwiają stosowania tej zasady sami Ormianie, nawet w źródłach oficjalnych przyjmując różne warianty. Na przykład na stronie prezydenta Republiki Armenii nazwisko Սարգսյան (mtn: Sargsyan) w przypadku byłego prezydenta Serża Sarsjana występowało jako *Sargsyan*, a przypadku byłego prezydenta Armena Sargsjana występowało jako *Sarkissian*¹²⁹. W przypadku tego drugiego, niektóre armeńskie media stosowały jednak wersję *Sargsyan* (np. www.panorama.am, [hetq.am](http://www.hetq.am), [mediamax.am](http://www.mediamax.am)). Również w przypadku Serża Sargsjana pojawiały się niekiedy inne warianty, a zwłaszcza w publicystyce diaspory ormiańskiej wariant *Sarkisian* (np. [anca.org](http://www.anca.org)). I o ile w przypadku prezydentów raczej trudno o pomyłkę, to w przypadku mniej popularnych osób identyfikacja ich okazuje się problematyczna.

Słusznie może budzić wątpliwości, czy na przykład, Gaspar Karapetyan, Kaspar Karapetian, Gasbar Garabedian, Kaspar Karampetian to cztery osoby, trzy, dwie, czy może jedna? W jednym źródle występuje pan Gaspar Karapetyan, dyrektor europejskiego biura Haj Dat (European

¹²⁹ *The third President of the Republic of Armenia*, President of the Republic of Armenia, <http://www.president.am/en/serzhhsargsyan/> (dostęp 08.08.2018); *Armen Sarkisian the President of the Republic of Armenia*, President of the Republic of Armenia, <http://www.president.am/en/armen-sargsyan/> (dostęp 08.08.2018).

Co interesujące dwa różne warianty występują też rosyjskojęzycznej wersji strony: Серж Саргсян i Армен Саркисян.

Bureau of Hay Dat Committee)¹³⁰, w drugim pan Kaspar Karapetian przewodniczący Ormiańskiego Komitetu Narodowego Europy (Armenian National Committee of Europe)¹³¹, w trzecim Gasbar Garabedian przewodniczący Europejskiej Ormiańskiej Federacji na rzecz Sprawiedliwości i Demokracji (European Armenian Federation for Justice and Democracy – dalej: EAFJD)¹³², w czwartym zaś pan Kaspar Karampetian również przewodniczący EAFJD¹³³. Wydaje się więc, że mogą to być cztery lub trzy osoby, podczas gdy dokładniejsze sprawdzenie pozwala przypuszczać, że jednak wszystkie cztery (wersje) nazwiska (i imion) dotyczą tej samej osoby. Można jeszcze spotkać w podobnym kontekście inne warianty imienia (*Caspar* i *Haspar*) i nazwiska (*Karampetyan*).

W zapisie ormiańskich nazwisk zaleca się więc stosowanie polskiej transkrypcji bezpośrednio z zapisu ormiańskiego. Zasady ich zapisu A. Pisowicz przybliżał w 2010 roku na łamach „Biuletynu OTK”¹³⁴. Są one zgodne z zasadami transkrypcji zawartymi w gazeterze Komisji Standaryzacji z 2005 r. Między innymi ormiańska litera „Յ յ”, czyli „J j”, w przypadku występowania pomiędzy spółgłoską i samogłoską, oprócz pozycji po „c”, „dz”, „s”, „z”, powinna być zapisywana jako „i”. Dlatego nieco inaczej zapiszemy nazwiska Paszinian i Sargsjan, mimo, że obydwa zakończone są końcówką patronimiczną „-յան”, czyli „-jan”.

Zasady te znalazły zastosowanie w niektórych publikacjach naukowych poświęconych problematyce ormiańskiej, jak np. w wydanej

¹³⁰ *Hay Dat Committee to convene European Armenians' congress to clarify Armenian Genocide 100th anniversary events*, z dn. 3 maja 2013, ArmenPress, <https://armenpress.am/en/article/717493> (dostęp 20.11.2024).

¹³¹ *Speaker: Armenian-Belgian mutually beneficial cooperation is not fully carried out*, z dn. 20 czerwca 2017, News.am, <https://news.am/eng/news/396316.html>, (dostęp 20.11.2024).

¹³² A. Sajegh, *Parlament Grecji przyjął ustawę o karaniu za negowanie ludobójstwa Ormian, „Awedis”* nr 20 jesień 2014, s. 12.

¹³³ *Alleged “Armeniagate”: the European Armenian Federation for Justice and Democracy reacts against fake news*, z dn. 20 kwietnia 2023, EAFJD, <https://eafjd.eu/alleged-armeniagate-the-european-armenian-federation-for-justice-and-democracy-reacts-against-fake-news/>, (stan na dzień: 20.11.2024).

¹³⁴ A. Pisowicz, *O polskiej pisowni nazwisk ormiańskich*, „Biuletyn OTK” 2010, nr 60/61, s. 39-42. Zob. Pisowicz 2010.C.17.

w 2014 roku książce pod redakcją Lewona Abrahamiana i Konrada Siekierskiego *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*¹³⁵. Zostały one przyjęte również dla publikacji Instytutu Badań Ormiańskich, w tym „Biuletynu IBO”, skierowanego do środowiska armenologów. W niektórych przypadkach uzupełniano jednak nazwiska (i nie tylko) o formy oryginalne i angielskie, w celu ułatwienia odnajdywania konkretnych osób i obiektów.

W Polsce jest stosowana jeszcze trzecia zasada zapisu, którą przyjął Minister Spraw Wewnętrznych RP w rozporządzeniu z dnia 30 maja 2005 roku w sprawie sposobu transliteracji imion i nazwisk osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych zapisanych w alfabecie innym niż alfabet łaciński (Dz. U. nr 102 poz. 855). Określa ono sposób transliteracji imion i nazwisk także osób należących do mniejszości ormiańskiej i zapisanych w alfabecie ormiańskim. Przyjęta tam transliteracja wydaje się raczej być jeszcze bardziej uproszczoną transkrypcją, przy czym w części przypadków może doprowadzić do deformowania faktycznego brzmienia imion i nazwisk ormiańskich. Zaistniałoby tak, np. w przypadku nazwiska brzmiącego *Mykyrtczian* (Մկրտչյան), które to rozporządzenie nakazuje zapisać *Mkrtczjan*.

Wobec występowania różnych wersji nazwisk zaleca się stosowanie formy nazwisk zgodne z zasadami przyjętymi za prof. Andrzejem Pisowiczem, z uwzględnieniem niekiedy ich odmiennych form. Tak więc właściwe i czytelne zapisy nazwisk będą się prezentować, jak w przedstawionych przykładach: *Lewon Mykyrtczian* (*Levon Mkrtchyan*) - minister edukacji i nauki, *Nikol Paszinian* – premier, *Serż Sargsjan* - były prezydent, *Armen Sargsjan* – były prezydent, *Hrachya Boyajyan* (*Hracia Bojadżian*) – prezes Ormiańsko-Polskiego Komitetu Społecznego. Jak widać, w dwóch przypadkach w nawiasach uwzględniono także inne wersje zapisu. W pierwszym, w celu ułatwienia identyfikacji danej osoby w źródłach anglojęzycznych, zaś w drugim w celu ułatwienia odczy-

¹³⁵ *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. L. Abrahamiana, K. Siekierski, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2014, s. 7-9. Zob. *Armenia: kultura...* 2014.A.3.

tywania nazwiska osoby posługującej się w Polsce angielską transkrypcją swojego nazwiska, ze względu na taki zapis figurujący w dokumentach osobistych.

W aneksach na końcu niniejszej publikacji zawarto materiały przydatne przy pisaniu tekstów dotyczących Armenii i Ormian dotyczące zapisu nazw geograficznych (Aneks 1) i transkrypcji (Aneks 2).

WYKAZ SKRÓTÓW

- AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych
„Awedis” – „Awedis. Posłaniec niosący dobrą nowinę”
b.d. – brak danych
„Biuletyn IBO” – „Biuletyn Instytutu Badań Ormiańskich”
„Biuletyn OTK” – „Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego”
cz. – część
dod. – dodatek
fasc. – facsimile, faksymile
GTPS – Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki
GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii
KSNG – Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza granicami Polski
„Lehahayer” – „Lehahayer. Czasopismo Poświęcone Dziejom Ormian Polskich”
„Nasza Przeszłość” – „Nasza Przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce”
PAN – Polska Akademia Nauk
PISnŚS – Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata
przekł. – przekład
r., R. – rok
red. – redakcja
RIEP – Research Institute for European Policy
s. – strona
„Series Byzantina” – „Series Byzantina. Studies on Byzantine and Post-Byzantine Art”
ss. – stron
t., T. – tom
tłum. – tłumaczenie
„Tygiel” – „Tygiel. Kwartalnik Elbląski”
UAM – Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
UJ – Uniwersytet Jagielloński
UKSW – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
UŁ – Uniwersytet Łódzki
UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

UPJPII – Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

UWM – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

UWr – Uniwersytet Wrocławski

UZ – Uniwersytet Zielonogórski

v., V. – volume

WNPiD – Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa

wyb. – wybrał, wybór

Wyd. – Wydawnictwo

z., Z. – zeszyt

z dn. – z nia

BIBLIOGRAFIA
ZA LATA 1991-2020

1991

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

brak

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Aleksandrowycz Wołodymyr S., *Nowe materiały do biografii i twórczości Jerzego Szymonowicza Starszego oraz Jerzego Eleutera Szymonowicza-Siemiginowskiego*, „Folia Historiae Artium” 1991, nr 27, s. 111–124.

C. INNE

1. Chećko Aleksnader, *Armenia na własne oczy*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1991.
2. Gstrein Heinz, *Skazany na chłostę i śmierć. Güregh Zohrabian 1881-1972. Ormiańskokatolicki kapucyn-misjonarz*, przekł. Janina Borowiczowa, Verbinum, Warszawa 1991.
3. Haduch Henryka, *Ormianie Polscy. Informator do wystawy*, Zabrze, listopad, grudzień 1991, Muzeum Miejskie w Zabrzu, Zabrze 1991.
4. Ostapowicz Krzysztof, *Chaczgary*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1991.
5. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie w międzywojennym Lwowie*, „Semper Fidelis” 1991, nr 2-3.

6. Pelczyński Grzegorz, *Z dziejów najnowszych polskich Ormian*, (w:) Ogólnopolskie Spotkanie Środowiska Ormiańskiego, Kraków 1991, s. b.d.
7. Słuszkiewicz Eugeniusz, *Literatura ormiańska*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1991.
8. Z „Zapisków podróżnych” Symeona Lehacego, wyjątki wybrał i tłumaczył Zbigniew Kościów, KZKO w Warszawie, Warszawa 1991.

1992

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

brak

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Próchniak Daniel, *Cechy armeńskie i niearmeńskie w architekturze kościoła Ormian zamojskich*, (w:) *Dzieje Lubelszczyzny*, t. 7: *Pomiędzy wschodem a zachodem*, cz. 3: *Kultura artystyczna*, red. T. Chrzanowski, Lublin 1992, s. 255–268.

C. INNE

1. Gębarski Bohdan, *Morituri. Opowieść o 1915 r.*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1992.
2. Gizowski Mariusz Radosław, *Ormiańska diaspora na Wybrzeżu, „Pomerania”* nr 6 (230), 1992, s. 34–38.
3. Kościów Zbigniew, *Rozmaitości polsko-ormiańskie*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1992.
4. Pisowicz Andrzej, *Słownik pisarzy radzieckiej Armenii*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1992.
5. Saroyan William, *Tracy i jego tygrys*, przekł. Iwona Żółtowska, Wyd. Phantom Press, Gdańsk 1992.

1993

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

brak

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Chodubski Andrzej, *O osadnictwie ormiańskim na Wybrzeżu Gdańskim*, „Słupskie Studia Historyczne” 1993, nr 3, s. 83–95.
2. Furier Andrzej, *Armenia i Gruzja - chrześcijańska enklawa na Kaukazie*, (w:) *Religie i kościoły w społeczeństwach postkomunistycznych*, I. Borowik, A. Szyjewski (red.), Uniwersytet Szczeciński, Kraków 1993, s. 47–52.
3. Furier Andrzej, *Stan świadomości narodowej ormiańskiej młodzieży akademickiej*, „Sprawy Narodowościowe. Seria nowa” 1993, t. II, z. 2 (3), s. b.d.
4. Trzeciak Przemysław, *Sztuka dawnej Armenii*, (w:) *Sztuka świata*, t. 3, Warszawa 1993, s. 187–211.

C. INNE

1. Chodubski Andrzej, *Polacy w Armenii*, „Biuletyn Stowarzyszenia Wspólnota Polska” nr 20, maj-lipiec 1993, s. 3–4.
2. PB, *Towarzystwo Polska-Armenia*, „Biuletyn Stowarzyszenia Wspólnota Polska” nr 23, listopad-grudzień 1993, s. 3.

3. Saroyan William, *Kocham cię, mamó*, przekł. Iwona Żółtowska, Wyd. Phantom Press, Gdańsk 1993.

1994

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Gizowski Mariusz R., *Ormianie na Wybrzeżu Gdańskim*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1994.
2. Iszchanian Rafajel, *Książka ormiańska w latach 1512-1920*, przeł. Andrzej Pisowicz, Ossolineum, Wrocław 1994.
3. Pełczyński Grzegorz, *Status etniczny Ormian polskich w wieku XX*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1994.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Chodubski Andrzej, *O kontaktach polsko-ormiańskich do początku XX w.*, (w:) *Przemiany społeczne, kwestie narodowościowe i polonijne*, pod red. A. Chodubskiego, Toruń 1994, s. 153–166.
2. Garlicka Aleksandra, *Ormianie*, (w:) *Inni wśród swoich*, red. W. Władyka, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 1994, s. b.d.
3. Głębocka Halina, *Ormianie w życiu kulturalnym i artystycznym Galicji*, „Przegląd Wschodni” 1994, t. III, z. 3, s. 507–524.
4. Kumor Bolesław, *Obsada arcybiskupstwa ormiańskokatolickiego we Lwowie w latach niewoli narodowej (1772-1918)*, „Analecta Cracoviensia” 26, 1994, s. 371–385.
5. Malendowski Włodzimierz, *Krótkie kalendarium najważniejszych wydarzeń związanych z konfliktem o Górny Karabach*, „Sprawy

Narodowościowe. Seria Nowa”, t. III, z. 1(4), Warszawa 1994, s. b.d.

6. Szczudłowski Piotr, *Polityczna działalność abp. Józefa Teofila Teodorowicza w okresie II Rzeczypospolitej*, „Nasza Przyszłość”, nr 81 (1994), s. 115–161.

C. INNE

1. Chrząszczewski Jacek, *Historia kościoła ormiańskiego p.w. Chwalebnego Wniebowzięcia Bogurodzicy Marii Panny w Zamościu*, „Biuletyn OTK”, Nr 3, 1994, s. 28–39.
2. Danilewicz Anna, *Ormianie z prawego brzegu Czeremoszu*, OTK, Kraków 1994.
3. *Naród zdradzony przez historię*, tłum. Helena Amatuni, KZKO w Warszawie, Warszawa 1994.
4. Pisowicz Andrzej, *Erewan czy Jerewan? A może lepiej: Erywań?*, „Biuletyn OTK” 1994, nr 2, s. 9-11.

1995

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

brak

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Czerwińska Teresa, *Dziennik podróży Józefa Kalasantego Jędrzejewicza – nieznany przyczynek do dziejów rodziny Chopinów i Jędrzejowiczów*, „Rocznik Chopinowski” 1995, nr 21, s. 238–258.
2. Krochmal Jacek, *Ormianie przemyscy w XV wieku*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny” X, 1995, s. 4–20.
3. Marciniak Tomasz, *Ormianie polscy – wczoraj i dziś*, (w:) *Mniejszości narodowe i religijne w Europie Środkowo-Wschodniej w świetle statystyk XIX i XX wieku*, red. Z. Sułowski, J. Skarbek, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Lublin 1995, s. 68–74.

C. INNE

1. Chrząszczewski Jacek, *Rekonstrukcja wyglądu kościoła ormiańskiego w Zamościu na podstawie zachowanych dokumentów i planów*, „Biuletyn OTK”, Nr 4, 1995, s. 15–12 (z rysunkiem rekonstrukcyjnym opracowanym przez autora).
2. Chrząszczewski Jacek, *Ze studiów nad wczesnochrześcijańską filozofią Armenii*, „Biuletyn OTK” 1995, nr 5, s. 7–18.

3. Gizowski Mariusz Radosław, *Armorial ormiański (1). Rycerz Ormiański*, „Biuletyn OTK” 1995, nr 5, s. 22–23.
4. Gizowski Mariusz Radosław, *Armorial ormiański (2). Bółoz*, „Biuletyn OTK” 1995, nr 6, s. 20–21.
5. Górny Grzegorz, *Armenia*, Ośrodek Studiów Wschodnich, Warszawa 1995.
6. Kazimierski Józef, *Stefan Hankiewicz – rajca miejski, metrykant koronny, archiwista warszawski z XVII w.*, „Kronika Warszawy” 1995, nr 1 (97), s. 71–89.
7. Pełczyński Grzegorz, *O mniejszościach etnicznych na ziemiach polskich*, „Życie i Myśl” 1995, nr 1, s. b.d.
8. Pełczyński Grzegorz, *Od dezintegracji do renesansu etnicznego. Ormianie polscy w latach 1939-1989*, „Literatura Ludowa” 1995, nr 5, s. b.d.

1996

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

brak

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Basiak Katarzyna, *Rola arcybiskupa Józefa Teofila Teodorowicza w założeniu i prowadzeniu lwowskich dzienników katolickich*, „Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie”, R. XLI (1996), s. 123–137.
2. Chodubski Andrzej, *Ormianie w Gdańsku*, (w:) *Meandry cywilizacyjne, kwestie narodowościowe i polonijne*, red. A. Chodubski, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 1996, s. 71–80.
3. Chrząszczewski Jacek, *Kościół ormiański na Podolu. Architektura i wyposażenie*, (w:) *Sztuka kresów wschodnich*, t. 3, *Materiały sesji naukowej, Kraków, październik 1996*, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, red. Jan K. Ostrowski, Oficyna Wydawnicza Text, Kraków 1998, s. 69–106.
4. Chrząszczewski Jacek, *Kościół ormiański w Stanisławowie*, (w:) *Sztuka kresów wschodnich*, t. 2, *Materiały sesji naukowej, Kraków, maj 1995*, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, red. Jan K. Ostrowski, Oficyna Wydawnicza Text, Kraków 1996, s. 167–191.
5. Pełczyński Grzegorz, *Kabzanie w Kutach i gdzie indziej*, „Literatura Ludowa” 1996, nr 6, s. 19–30.

6. Pełczyński Grzegorz, *Polish Armenians in the Twentieth Century: History and Ethnic Status*, „Ethnologia Polona” 1996, s. 67–74.
7. Pełczyński Grzegorz, *Problem podwójnej identyfikacji etnicznej Ormian Polskich w wieku XX*, (w:) *Symbioza kultur słowiańskich i niesłowiańskich w Europie środkowej*, red. M. Bobrownicka, Wyd. Universitas, Kraków 1996, s. 259–266.
8. Rok Bogdan, *Ormianin Mikołaj Jaśkiewicz (1717–1779) i jego pouczenia duszpasterskie*, (w:) *Studia i szkice historyczne. Prace ofiarowane K. Matwijowskiemu*, red. S. Ochman-Staniszevska, Wrocław 1996, s. 229–235.

C. INNE

1. Górny Grzegorz, *Wybory w Armenii - „wolne, ale nie uczciwe”*, „Eurazja”, r. 3 nr 1 (1996), s. 105–108.
2. Górny Grzegorz, *Armenia: skazani na Rosję*, „Eurazja”, nr 1, Warszawa 1996, s. 78–84.
3. Junusow Arif, *Karabach - przeszłość, teraźniejszość, przyszłość (widziane z Baku)*, „Eurazja”, r. 3 nr 1 (1996), s. 50–55.
4. Zolan Suren, *Górny Karabach: w poszukiwaniu rozwiązania (widziane z Erewanu)*, „Eurazja”, r. 3 nr 1 (1996), s. 56–62.
5. Hambarcumian Rafael, *Ormianie w nauce, oświacie i kulturze Polski*, „Biuletyn OTK” 1996, nr 8, s. 5–21.

1997

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie w Polsce w wieku XX. Problem odrębności etnicznej*, KZKO w Warszawie, Warszawa 1997.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Chodubski Andrzej, *Ormianie na Wybrzeżu Gdańskim*, (w:) *W starej i nowej Ojczyźnie. Mniejszości narodowe w Gdańsku po II wojnie światowej*, red. I. Hałagida, b.d., Gdańsk 1997, s. 42–55.
2. Pełczyński Grzegorz, *Świadomość etniczna Ormian polskich w wieku XX*, (w:) *Mniejszości narodowe w Polsce*, red. Z. Kurcz, Wyd. UW, Wrocław 1997, s. 127–139.
3. Wólczański Józef, *Katalog grobów duchowieństwa rzymskokatolickiego, greckokatolickiego i ormiańskokatolickiego na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie*, „Nasza Przyszłość” t. 87 (1997), s. 323–374.

C. INNE

1. Saroyan William, *Pewnego dnia o zmierzchu świata*, przekł. b.d., Wyd. Muza, Warszawa 1997.
2. Wołosz Leszek, *Ormianie polscy. Ojczyzna mityczna, ojczyzna wybrana*, „Tygodnik Powszechny” 1997, nr 16, s. 7.

3. Wołoszczyk Andrzej, *Wiktor A. Ambarcumian 1908–1996*, „Nauka” 1997, nr 4, s. 249–252.

1998

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Chrząszczewski Jacek, *Ormiańskie świątynie na Podolu (Armenian churches in Podolia = Haykakan ekeğec'inerë Podolëowm = Vîrmens'kî cerkvî na Podîllî)*, Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne, Kraków 1998, tekst równol. pol., ang.
2. Kubik Roman, *Józef Teofil Teodorowicz. Ostatni arcybiskup polskich Ormian*, Wyd. Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, Gorzów Wielkopolski 1998.
3. *Siergiej Paradżanow (Sarkis Paradżanian)*, red. Lesław Czapliński, Bogusław Zmudziński, Stowarzyszenie „Rotunda” Centrum Kultury, Kraków 1998.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Chodubski Andrzej, *O wyznaniowości Ormian*, (w:) *Nierzymaskokatolickie Kościoły i grupy wyznaniowe w Gdańsku w latach 1945–1995 oraz ich wkład w rozwój regionu gdańskiego*, red. W. Pałubicki, „Miscellanea Anthropologica et Sociologica” nr 6, Gdańsk–Koszalin 1998, s. 172–185.
2. Chrząszczewski Jacek, *Kościoły ormiańskie na Podolu. Architektura i wyposażenie*, (w:) *Sztuka kresów wschodnich*, t. 3, *Materiały sesji naukowej*, Kraków, październik 1996, *Instytut Historii Sztu-*

- ki Uniwersytetu Jagiellońskiego, red. Jan K. Ostrowski, Oficyna Wydawnicza Text, Kraków 1998, s. 69–106.
3. Cieślińska Barbara, *Ormianie w Białymstoku*, „Przegląd Polonijny”, R. XXIV (1998), z. 3 (89), s. 117–125.
 4. Dziedzic Stanisław, *Czas próby i determinacji. O utrwalenie unii polskiego Kościoła ormiańskiego ze Stolicą Apostolską*, (w:) *Lwów. Miasto. Społeczeństwo. Kultura*, t. 2, red. H. Żaliński, K. Karolczak, Kraków 1998, s. 47–57.
 5. Marciniak Tomasz, *Trzecia fala, trzeci aspekt. Nowa zaradność ormiańskiej imigracji w Polsce*, „Przegląd Polonijny” 1998, nr 3, s. 127–136.
 6. Modrzejewska-Leśniewska Joanna, *Konflikt armeńsko–azerbejdżański (1990-1993)*, (w:) *Zarys dziejów Afryki i Azji 1896–1996. Historia konfliktów*, red. Andrzej Bartnicki, Warszawa 1998, Wyd. Książka i Wiedza, s. 399–407.
 7. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie w Warszawie (XVIII-XX wiek)*, (w:) *Warszawa. Etniczne i społeczno-kulturowe zróżnicowanie miasta*, red. A. Stawarz, Warszawa 1998, s. 29–40.
 8. Pisowicz Andrzej, *Polskie formy nazwy stolicy Armenii*, „Język Polski” 1998, LXXVIII, s. 158–162.
 9. Rok Bogdan, *Ormianie w kościele rzymskokatolickim w XVIII wieku*, (w:) *Rola mniejszości narodowych w kulturze i oświacie polskiej w latach 1700-1739*, red. A. Bilewicz, S. Walasek, Wrocław 1998, s. 19–29.
 10. Różycki Edward, *W kręgu zainteresowań czytelniczych Ormian lwowskich. Szkic do dziejów księgozbioru XVI-XX w.*, (w:) *Lwów: miasto, społeczeństwo, kultura*, t. 2, red. H. Żaliński, K. Karolczak, Kraków 1998, s. 339–352.
 11. Staniecki Krzysztof, *Kult Bogarodzicy w obrządku ormiańskim*, (w:) *Nosicielka ducha. Pneumatofora. Materiały z kongresu mario logicznego Jasna Góra 18-23 sierpnia 1996*, red. J. Wójtowski, S.C. Napiórkowski, Lublin 1998, s. 161–167.

C. INNE

1. Gizowski Mariusz Radosław, *Armorial ormiański (3). Róg Bernatowiczów*, „Biuletyn OTK” 1998, nr 11, s. 18–19.
2. Krzysztofowicz Anna, *Bibliografia piśmiennictwa Ks. Arcybiskupa Józefa Teofila Teodorowicza (1865-1938), opracowana na podstawie jego publikacji wykazanych w katalogach Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie*, „Biuletyn OTK” 1998, nr 12/13, s. 36–45.
3. Saroyan William, *Obłąd w rodzinie*, wyb. Leon Hamalian, tłum. Leon Ter-Oganjan, KZKO w Warszawie, Warszawa 1998.

1999

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Ormianie polscy. Odrębność i asymilacja, katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Krakowie*, opracowała Beata Biedrońska-Słotowa, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1999.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Foligowski Przemysław, *Ustrój konstytucyjny Republiki Armenii*, „Polityka Wschodnia” 1999, nr 2, s. b.d.
2. Jakubiak Krzysztof, *Słów kilka o systemie obronnym królestwa Urartu*, „Światowid” 1999, nr 1 (42), s. 21–29.
3. Marciniak Tomasz, *Ormianie w Polsce – religia i język*, (w:) *Religia i kultura w globalizującym się świecie*, red. M. Kempny, G. Woroniecka, Wyd. Nomos, Kraków 1999, s. 227–238.
4. Olszewski Paweł, *Kwestia ormiańska na konferencji w San Remo w kwietniu 1920 r.*, „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej” T. 34 (1999), s. 41–56.
5. Pełczyński Grzegorz, *Pod protektoratem arcybiskupa Teodorowicza*, „Przegląd Wschodni” 1999, nr 4, s. b.d.
6. Próchniak Daniel, *Początki Kościoła armeńskiego*, (w:) *Kościoły Wschodnie*, red. J. Drabina, „Studia Religioznawcze” 1999, nr 32, s. 33–47.

C. INNE

1. Bajerowa Irena, *Oficjalne nazwy dotyczące Ormian i ich państwa*, „Biuletyn OTK” 1999, nr 18, s. 9–11,
2. Biedrońska-Słota Beata, *Kolekcje sztuki ormiańskiej w zbiorach polskich*, „Biuletyn OTK” 1999, nr 15, s. 3–8.
3. Biedrońska-Słota Beata, *Ormianie – kupcy i rzemieślnicy*, „Gazeta Antykwaryczna” 1999, nr 43, s. 10.
4. Furier Andrzej, *Polacy w Armenii na tle dziejów ormiańskich: konferencja na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*, „Życie i Myśl”. 1999, nr 2, s. 89–92.
5. Gizowski Mariusz R., *Kilka uwag o przypadkach przynależności Ormian polskich do ruchu wolnomularskiego*, „Biuletyn OTK” 1999, nr 18, s. 12–16.
6. Gizowski Mariusz R., *Armorial ormiański (5). Rączy Koń Krzeczunowiczów*, „Biuletyn OTK” 1999, nr 16, s. 22–23.
7. Gizowski Mariusz R., *Armorial ormiański (4). Ormiańska Podkowa*, „Biuletyn OTK” 1999, nr 15, s. 20–21.
8. Kowalska Joanna, *Ormianie polscy - przewodnik dla dzieci*, Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 1999, ss. 35.

2000

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Polacy w Armenii*, red. Edward Walewander, Wydawnictwo KUL, Lublin 2000.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Barseghian Bella, *Pierwsi polscy osiedleńcy w Armenii w XIX w. i ich dorobek literacki*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wydawnictwo KUL, Lublin 2000, s. 227–236.
2. Biedrońska-Słota Beata, *Rola Ormian w kształtowaniu się obrazu sztuki polskiej i sztuki w Polsce*, (w:) *Orient w kulturze polskiej. Materiały z sesji jubileuszowej z okazji 25-lecia Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie, 15–16 października 1998*, Wyd. Dialog, Warszawa 2000, s. 85–95.
3. Chodubski Andrzej, *Polski mit Armenii i Ormian*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 61–82.
4. Chodubski Andrzej, *Z dziejów kontaktów polsko-ormiańskich*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 41–60.
5. Chodubski Andrzej, *Losy Polaków wojskowych służących w armii carskiej na terenie Armenii w XIX i na początku XX w.*, (w:) *Po-*

- lacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 237–257.
6. Chodubski Andrzej, *Tożsamość kulturowa Ormian w Gdańsku*, „Gdański Rocznik Kulturalny”, nr 19 (2000), s. 25–36.
 7. Cygański Mirosław, *Ormianie – pierwsza ofiara ludobójstwa w XX w. Zbrodnie dokonane przez Turków w latach 1915-1916*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 111–162.
 8. Dopierała Kazimierz, *Badania na temat Polaków w Armenii, Turcji i na Kaukazie*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 317–320.
 9. Gadaczek Gorgen, *Odkrywając polskie korzenie*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 267–271.
 10. Giza Antoni, *Kwestia ormiańska na przełomie XIX i XX w. i jej odgłosy na ziemiach polskich*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 101–109.
 11. Jastrzębski Piotr, *Konflikt o Górny Karabach*, (w:) *Spory i konflikty międzynarodowe. Aspekty prawne i polityczne*, red. W. Malendowski, Wyd. alta 2, Wrocław 2000, s. 300–329.
 12. Kielbasiński Henryk, *Przemiany kulturalne w Armenii w XX wieku*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 163–173.
 13. Koseski Adam, *Polacy w Armenii. Problematyka kwerendy i główne kierunki badań*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 25–39.
 14. Koseski Adam, *Polacy w Armenii. Problematyka kwerendy i główne kierunki badań*, „Dzieje Najnowsze” 2000, t. 32, nr 1, s. 193–202.
 15. Koseski Marcei, *Z tradycji ormiańskich w kulturze polskiej*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 175–182.

16. Kuźmińska Ała, *Polska diaspora we współczesnej Armenii*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 257–265.
17. Maciejak Mieczysław, *Polsko-armeńskie kontakty handlowo-gospodarcze*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 313–316.
18. Matevosjan Nelli, *Zainteresowanie Ormian Polską wczoraj i dziś*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 221–226.
19. Mądzik Marek, *Polacy w Armenii w latach I wojny światowej*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 83–100.
20. Osadczy Włodzimierz, *Trzecia metropolia lwowska. Z dziejów archidiecezji obrządku ormiańskokatolickiego*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 183–192.
21. Pirumian Gework, *Naukowe kontakty ormiańsko-polskie*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 301–305.
22. Pisowicz Andrzej, *Ormianie polscy. Problem świadomości narodowej a kwestia języka*, (w:) *Język a tożsamość narodowa. Slavica*, red. M. Bobrownicka, b.d., Kraków 2000, s. 135–142.
23. Pisowicz A., *Polish names of Armenians. Ormiańczyk... Kabzan*, „Studia Etymologica Cracoviensia” 2000, t. 5, s. 91–95.
24. Piwnicki Grzegorz, *Losy Polaków-wojskowych, służących w Armenii carskiej na terenie Armenii w XIX i na początku XX w.*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 237–256.
25. Różycki Edward, *Książka w środowisku Ormian lwowskich w XVI–XVII w.*, „Rocznik Biblioteczny” 2000, r. 44, s. 217–226.
26. Stopikowski Robert, *Ormianie w prasie katolickiej Królestwa Polskiego*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 307–312.

27. Stopka Krzysztof, *Odpust bocheński z 1354 roku i jego ormiański kontekst*, (w:) *Polska i jej sąsiedzi w późnym średniowieczu*, red. K. Ożóg, S. Szczur, Kraków 2000, s. 55–79.
28. Szmurło Zbigniew T., *Wzajemne przenikanie się i oddziaływanie sztuki ormiańskiej i polskiej*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 273–299.
29. Wołczański Józef, *Martyrologium księży ormiańskokatolickich w archidiecezji lwowskiej po II wojnie światowej w świetle źródeł sowieckich*, (w:) *Polacy w Armenii*, red. E. Walewander, Wyd. KUL, Lublin 2000, s. 193–219.

C. INNE

1. Biedrońska-Słota Beata, *Sztuka ormiańska. Charakterystyka przemian do XVIII wieku*, „Biuletyn OTK” 2000, nr 21/22, s. 44–65.
2. Brzozowski Stanisław, *Kaukaskie płytowe koło. Mały Erewań w Olsztynie*, „Gazeta Olsztyńska” 2000, nr 210, dod. Magazyn, s. 7.
3. Chodubski Andrzej, *Tożsamość kulturowa Armenii w recepcji polskich zesłańców i podróżników XIX i początku XX wieku*, „Biuletyn OTK” 2000, nr 21/22, s. 66–79.
4. Chrząszczewski Jacek, *Zarys historii architektury w Armenii*, „Biuletyn OTK”, Nr 23, 2000, s. 3–23.
5. Gizowski Mariusz R., *Armorial ormiański (6). Gmerki ormiańskie*, „Biuletyn OTK” 2000, nr 19, s. 16–19.
6. Stopka Krzysztof, *1700 lat chrześcijaństwa w Armenii – próba bilansu*, „Biuletyn OTK” 2000, nr 21/22, s. 17–32.
7. Zeńczak Anna, *Dekoracja katedry ormiańskiej Wniebowzięcia NP. Marii we Lwowie 1906-1912*, (w:) Józef Mehoffer. *Opus magnum*, katalog wystawy, Kraków 2000, s. 222–226.

2001

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Chrząszczewski Jacek, *Kościół Ormian polskich (Lehahayoc' ekejec'inerë)*, Fundacja Res Publica Multiethnica, Warszawa 2001.
2. Kielbasiński Henryk, *Przemiany kulturalne w Armenii w XX wieku*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2001.
3. Pisowicz Andrzej, *Gramatyka ormiańska. Grabar. Aszcharabar*, Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków 2001.
4. Tryjarski Edward, *Ormianie w Warszawie*, OTK, Kraków 2001.
5. Zaleski Tadeusz, *Arcybiskup ormiański Izaak Mikołaj Isakowicz „Złotousty”. Duszpasterz, społecznik i patriota 1824–1901*, Wyd. Radamsa, Kraków 2001.
6. Zaleski Tadeusz, *Słownik biograficzny duchownych ormiańskokatolickich oraz duchownych rzymskokatolickich pochodzenia ormiańskiego w Polsce w latach 1750–2000*, OTK, Kraków 2001.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. *Agatangelos – Chrzest Armenii (Ag 147-153 = Aa 827-845)*, wstęp Stanisław Longosz, przekł. Robert Sawa, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 452–458.

2. *Agatangelos i jego „Historia Armenii”*, wstęp Stanisław Longosz, przekł. Robert Sawa, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 443–451.
3. *Agatangelos – Męczeństwo św. Rypsimy (Ag 59-88 = Aa 137-210)*, wstęp Stanisław Longosz, przekł. Tatiana Tiszczenko-Swiętorzecka, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 459–478.
4. Bulas Ryszarda, *Krzyż armeński: khatchkar*, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 87–98.
5. Chodubski Andrzej, *Spółeczność ormiańska na Wybrzeżu Gdańskim*, (w:) *Tożsamość kulturowa. Szkice o mniejszościach narodowych na Pomorzu Gdańskim*, red. A. Chodubski, A. K. Wańkiewicz, GTPS, Gdańsk 2001, s. 46–55.
6. Chodubski Andrzej, *Swoistość diaspyry ormiańskiej*, (w:) *Diaspyry. Migracje i społeczeństwo*, t. 6, red. J.E. Zamojski, Instytut Historii PAN, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna w Łowiczu, Warszawa 2001, s. 61–77.
7. Figiel Józef, *Początki monastycyzmu w Armenii (IV–V w.)*, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 99–110.
8. Furier Andrzej, *Od rozpadu ZSRR do niepodległej Armenii*, „Studia Polonijne” t. 22 (2001), s. 91–107.
9. *Jan I Mandakuni – Homilia o miłosierdziu wobec ubogich (Ag 59-88 = Aa 137-210)*, wstęp Stanisław Longosz, przekł. Henryk Wójtowicz, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 479–488.
10. Koczwaro Stanisław, *Dzieje Kościoła Ormiańskiego w Polsce na tle pasterskiej działalności jego arcybiskupów (Rys historyczny)*, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 127–138.
11. Kornacka Maja, *Systemy irygacyjne w królestwie Urartu: uwarunkowania społeczno-polityczne powstania i rozwoju sieci irygacyjnej*, „Światowid” 2001, nr 3(44), s. 91–99.
12. Ordon Hubert, *Ararat i Armenia na kartach Biblii*, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 83–86.

13. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie polscy w Rumunii (1918–1945)*, „Balcanica Posnaniensia”, 2001, s. 161–168.
14. Próchniak Daniel, *Od ortodoksji do Kościoła narodowego. Armenia w epoce wczesnochrześcijańskiej (301–726)*, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 49–82.
15. Stępniewska Alicja, *Maryja w twórczości Grzegorza z Nareku*, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 111–126.
16. Wołczański Józef, *Katalog grobów duchowieństwa rzymskokatolickiego, ormiańskokatolickiego i greckokatolickiego oraz sióstr zakonnych cmentarzach w Żytomierzu, Czerniowcach i Odessie*, „Nasza Przeszłość”, nr 95 (2001), s. 357–399.

C. INNE

1. Chrząszczewski Jacek, *Historia katedry ormiańskiej we Lwowie*, „Biuletyn OTK”, Nr 26/27, 2001, s. 3–54.
2. Demoyan Hayk, *Konflikt o Górny Karabach*, „Sprawy Polityczne” 5 (12) 2001, s. 73–94.
3. Homilia Jana Pawła II podczas boskiej liturgii w rycie armeńskim z okazji 1700 rocznicy chrztu narodu armeńskiego w Bazylice Św. Piotra w Rzymie 18 II 2001 roku, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 25–28.
4. Homilia katolikosy Karekina II Najwyższego Patriarchy Wszystkich Ormian podczas nabożeństwa ekumenicznego z udziałem Jana Pawła II w Bazylice św. Piotra w Rzymie 10 XI 2000 roku, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 21–24.
5. Homilia papieża Jana Pawła II podczas nabożeństwa ekumenicznego z udziałem Patriarchy Wszystkich Ormian Karekina II w bazylice św. Piotra w Rzymie 10 XI 2000 roku, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 17–20.
6. Homilia papieża Jana Pawła II podczas nabożeństwa ekumenicznego w nowo poświęconej katedrze św. Grzegorza w Erewanie 26 IX 2001 roku „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 37–42.

7. Homilia papieża Jana Pawła II podczas łacińskiej liturgii eucharystycznej w Eczmiadynie 27 IX 2001 roku, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 43–47.
8. Kucharczyk Grzegorz, *Metz Yeghern – zapomniane ludobójstwo*, „Christianitas” nr 10, (2001/2002), s. 59–75.
9. List Apostolski Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji 1700 rocznicy chrztu narodu armeńskiego, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 7–16.
10. List papieża Jana Pawła II do katolikosy Cylicji Arama I z okazji 1700 rocznicy chrztu Armenii, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 31–34.
11. Markarov Aleksander, *Armeńska transformacja*, „Sprawy Polityczne” 3 (9) 2001, s. b.d.
12. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Niezwykłe narodu ormiańskiego dzieje*, „Tygiel” 2001, nr 22–23, s. 83–88.
13. Pozdrowienie Nersesa Bedrosa XIX Tarmouni Ormiańskiego Patriarchy Cylicji podczas Boskiej Liturgii w rycie armeńskim z okazji 1700 rocznicy chrztu narodu armeńskiego w Bazylice Św. Piotra w Rzymie 18 II 2001 roku, „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 29–30.
14. Przemówienie papieża Jana Pawła II podczas spotkania z Patriarchą Wszystkich Ormian Karekinem II w katedrze Ormiańskiego Kościoła Apostolskiego w Eczmiadynie 25 IX 2001 roku „VOX PATRUM” 21 (2001) t. 40–41, s. 35–36.
15. Rohoziński Jerzy, *Dawno temu w Anatolii*, „Tygodnik Powszechny”, 2001, nr 10, s. 7.
16. Rohoziński Jerzy, *U stóp góry Ararat: przed wizytą Jana Pawła II w Armenii*, „Tygodnik Powszechny”, 2001, nr 38, s. 11.
17. Szmurło Zbigniew T., *Chaczkary – kamienne krzyże i początki chrześcijaństwa w Armenii*, „Tygiel” 2001, nr 22–23, s. 89–98.

2002

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Polacy w Armenii: w poszukiwaniu tożsamości: raport z badań przeprowadzonych w dniach 9-28 listopada 2002*, red. Tomasz Marciniak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń 2002.
2. Stopka Krzysztof, *Armenia Christiana: unionistyczna polityka Konstantynopola i Rzymu a tożsamość chrześcijaństwa ormiańskiego (IV-XV w.)*, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2002.
3. Stopka Krzysztof, *Ormianie w Polsce dawnej i dzisiejszej*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2002.
4. Stopka Krzysztof, *Pomniki minionej chwały. Ormiański Lwów w opisie Krzysztofa Stopki i w fotografii Andrzeja Płachetki*, OTK, Kraków 2002.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Chodubski Andrzej, *O rodowodzie i działalności Mariana Abgarowicza (1904–1987) – pierwszego przewodniczącego gdańskiego Koła Zainteresowań Kulturą Ormian*, (w:) *Tożsamość kulturowa. Szkice o mniejszościach narodowych na Pomorzu Gdańskim*, red. A. Chodubski, A. K. Waśkiewicz, seria druga, GTPS, Gdańsk 2002, s. 63–79.
2. Wolińska Teresa, *Armeńscy współpracownicy Justyniana Wielkiego. Część 1. Dezerterzy z armii perskiej w Bizancjum*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2002, nr 2, s. 5–31.

C. INNE

1. Jurkowicz Marek, *Ormianie w Warszawie*, „Nowe Kontrasty” 2002, nr 5, s. b.d.
2. Kucharczyk Grzegorz, *Metz Yeghern – zapomniane ludobójstwo*, „Christianitas” nr 10, (2001/2002), s. 59–75.
3. Pisowicz Andrzej, *O tym jak nie należy zwalczać nacjonalizmu (i o pułapkach ormiańskiego patriotyzmu)*, „Biuletyn OTK” 2002, nr 30/31, s. 58–71.
4. *Report on the Armenia-Diaspora Conference*, „Biuletyn OTK” 2002, no. 30/31, p. 51–55.
5. Szmurło Zbigniew T., *Armenia średniowieczna i jej kultura*, „Tygiel” 2002, nr 4 (29), s. 90–106.
6. Szmurło Zbigniew T., *Armeńska kultura wczesnochrześcijańska*, „Tygiel” 2003, nr 2–3 (27–28), s. 66–75.

2003

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Ormianie w średniowiecznym Krakowie. Wypisy źródłowe*, oprac. B. Wyrozumska, Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Seria Cracovienses Fontes Minores, Kraków 2003.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Chodubski Andrzej, *O inteligencji ormiańskiej na Wybrzeżu Gdańskim*, (w:) *Tożsamość kulturowa. Szkice o mniejszościach narodowych na Pomorzu Gdańskim*, red. A. Chodubski, A. K. Waśkiewicz, seria trzecia, GTPS, Gdańsk 2003, s. 45–49.
2. Chynczewska-Hennel Teresa, *Unia z kościołem ormiańskim we Lwowie w pierwszej połowie XVII wieku*, „Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze”, 15 (2003), s. 478–484.
3. Graczyk Longin, *Ormianie polscy – historia i status etniczny*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, t. 38 (2002/2003), s. 165–178.
4. Kondraciuk Piotr, *Obraz św. Kajetana z kościoła ormiańskiego w Zamościu*, „Zamojsko-Wołyńskie Zeszyty Muzealne” 2003, nr 1, s. 197–202.
5. *Listy arcybiskupa Józefa Teodorowicza do arcybiskupa Józefa Bilczewskiego z lat 1900-1923, (cz. I: 1900-1901)*, oprac. i przypisami opatrzył J. Wołczański, „Przegląd Wschodni”, t. VIII, (2003), z. 4 (32), s. 977–1019.

6. Zieliński Ariel, *Polacy w Armenii. W poszukiwaniu tożsamości*, „Przegląd Polonijny” 2003, z 2, s. 87–101.

C. INNE

1. Bednarski Tadeusz Z., *Teodor Axentowicz jako pedagog*, „Alma Mater” 2003, nr 55, s. 34–36.
2. Chrząszczewski Jacek, *Projekt chaczkaru ormiańskiego przy kościele Św. Mikołaja w Krakowie*, „Biuletyn OTK”, Nr 34/35, 2003, s. 3–10.
3. Chrząszczewski Jacek, *Kościół ormiańskokatolicki p.w. Niepokalanej Poczęcia N.M.P. w Brzeżanach*, „Biuletyn OTK”, nr 32/33, 2003, s. 3–21.
4. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Poszukiwanie Armenii*, „Bunt Młodych Duchem” 1 (11)/2003, s. 31–32.
5. Szmurło Zbigniew T., *Ani – starożytna stolica Armenii*, „Tygiel” 2003, nr 3 (23), s. 55–66.
6. Szmurło Zbigniew T., *Cylicja – ostatnie armeńskie królestwo*, „Tygiel” 2003, nr 4 (33), s. 46–52.

2004

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Bednarski Tadeusz Z., *Krakowskim szlakiem Teodora Axentowicza*, Wyd. Secesja, Kraków 2004.
2. *Konstytucja Republiki Armenii*, wstęp i tł. Stanisław Sagan, tłum. Viktoriya Serzhanova, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2004.
3. Kucharczyk Grzegorz, *Pierwszy holocaust XX wieku*, Wyd. Fronda, Warszawa 2004.
4. Ormanian Malachiasz, *Kościół ormiański. Historia, doktryny, zarząd, reguły kanoniczne, liturgia, literatura, stan współczesny*, przekł. K. Stopka, OTK, Kraków 2004.
5. Prinzing Gunther, *Zaginiony – odnaleziony – ukryty. O pochodzeniu, znaczeniu i losie najstarszego Ewangeliarza dawnego ormiańsko-unijnego biskupstwa we Lwowie*, Wyd. Xenia Posnaniensia, Poznań 2004.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Gizowski Mariusz R., *Společne uwarunkowania asymilacji mniejszości ormiańskiej na Wybrzeżu Gdańskim – socjologiczne aspekty problemu*, „Ziemia Gdańska”, t. III/2004, s. 77–83.
2. Iwaszkiewicz Piotr, *Polityka Federacji Rosyjskiej wobec Armenii*, (w:) *Polityka Federacji Rosyjskiej wobec państw członkowskich WNP*, red. E. Cziomer, M. Czajkowski, UJ, Kraków 2004, s. 99–104.

3. Magakian Grair, *Rola państwa w przemianach społeczno-gospodarczych w Armenii po 1991 roku*, (w:) *Człowiek a Rynek*, red. S. Partycki, Wyd. KUL, Lublin, 2004 r., t. 1, s. 435–441.
4. Szopa Tomasz, *Polonia z Erewanu czyli polskość rekonstruowana*, „Rocznik Wschodni” nr 10 (2004), s. 21–42.

C. INNE

1. Chrząszczewski Jacek, *Wykorzystanie światła słonecznego w ekspozycji symboliki chaczkaru ormiańskiego przy kościele Św. Mikołaja w Krakowie*, „Biuletyn OTK”, nr 36/37, 2004, s. 46–47.
2. Frela Maria, *Kwestia uchodźców w konflikcie ormiańsko-azerskim o Górski Karabach*, „Obóz” nr 43 (2004), s. 71–81.
3. Marciniak Tomasz, *Chaczkar czyli Krzyż Kwitnący*, „Bunt Młodych Duchem” 6 (22)/2004, s. 18–19.
4. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormianie w Elblągu*, „Biuletyn OTK” 2004, nr 38/39, s. 57–63.
5. *Ocalić od zapomnienia*, wywiad z Prezesem Stowarzyszenia Ormian w Polsce Genadikiem Martirosyanem, rozmawia Paweł Nieczuja-Ostrowski, „Tydzień w Elblągu” z dn. 25 kwietnia 2004, s. 25.
6. Szmurło Zbigniew T., *Polacy spod Araratu*, „Tygiel” 2004, nr 4 (37), s. 83–85.

2005

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Ternon Yves, *Ormianie. Historia zapomnianego ludobójstwa*, tłum. Wawrzyniec Brzozowski, Wyd. UJ, Kraków 2005.
2. Tryjarski Edward, *Armeno-Kipchak texts in the Alchemical treatises by Andrzej Torosowicz (17th Century)*, Wyd. Elipsa, Kraków 2005.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Graczyk Longin, *Wędrowanie ku tożsamości. Podróż Ormian polskich w „ponowoczesnych czasach”, „Sprawy narodowościowe”, seria nowa*, R. 2005, z. 27, s. 185–193.
2. Kiedrowski Daniel, *Wydarzenia w Karabachu Górskim jako przykład konfliktu kaukaskiego po 1991 roku*, (w:) *Kaukaz w dobie globalizacji*, red. A. Furier, Instytut Wschodni UAM, Poznań 2005, s. b.d.
3. *Listy arcybiskupa Józefa Teodorowicza do arcybiskupa Józefa Bilczewskiego z lat 1900-1923, (cz. II: 1902-1913)*, oprac. i przypisami opatrzył J. Wołczański, „Przegląd Wschodni”, t. IX, (2004/2005), z. 2 (34), s. 379–429.
4. *Listy arcybiskupa Józefa Teodorowicza do arcybiskupa Józefa Bilczewskiego z lat 1900-1923, (cz. III: 1914-1923)*, oprac. i przypisami opatrzył J. Wołczański, „Przegląd Wschodni”, t. IX, (2004/2005), z. 4 (34), s. 803–838.

5. Łotocki Łukasz, *Mniejszość ormiańska w Polsce. Tożsamość, ocena społeczeństwa polskiego, relacje z nowymi imigrantami*, Instytut Polityki Społecznej, seria „Raporty migracyjne”, 2005, nr 5, ss. 27.
6. Marciniak Tomasz, *Ormianie. Religijne ojczyzny polskiej diaspory w 2001 roku*, (w:) *Kultura grup mniejszościowych i marginalnych*, red. L. Dyczewski, Wyd. KUL, Lublin 2005, s. 139–148.
7. Marciniak Tomasz, *Ormianie w Polsce na tle innych typów i modeli społeczności rozproszonych*, (w:) *Wędrowcy i migranci. Pomiędzy integracją a separacją*, red. B. Cieślińska, E. Nowicka, Wyd. Nomos, Kraków 2005, s. 250–261.
8. Marciniak Tomasz, *Rola kapłana w kształtowaniu tożsamości etnicznej Ormian w Polsce i na Ukrainie*, „Kultura i Historia” 2005, nr 8, s. 86–93.
9. Matwiejuk Kazimierz, *Liturgia w ormiańskim Kościele apostołskim*, „Liturgia Sacra: przegląd liturgiczno-muzyczny”, R. 11, nr 2 (2005), s. 339–355.
10. Mielniczuk D., *Znaczenie wizyty Jana Pawła II w Armenii 25–27 września 2001 roku*, (w:) *Kaukaz w dobie globalizacji*, red. A. Furier, Instytut Wschodni UAM, Poznań 2005, s. b.d.
11. Nowosad Andrzej, *(Geo)polityczne ukształtowanie Armenii po upadku ZSRR*, (w:) *Wyzwania XXI wieku. Gospodarka i polityka*, red. B. Bednarczyk, M. Lasoń, Krakowska Wyższa Szkoła im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2005, s. 133–155.
12. Pałubska Zofia, *Duchowe przesłanie abp. Józefa Teofila Teodorowicza w kazaniu sejmowym z 2 II 1919 r.*, „Rocznik Teologii Katolickiej”, t. IV (2005), s. 129–144.
13. Próchniak Daniel, „Armeńczyka-Ormianina” przez polszczyznę wędrowanie: kilka uwag na temat historii terminów w języku polskim, „Przegląd Nauk Historycznych” R. 4, nr 2 (2005), s. 147–152.
14. Próchniak Daniel, *Techniki budowlane w architekturze Armenii w okresie późnego antyku i wczesnego średniowiecza*, „Toruńskie Studia o Sztuce Orientu”, T. 2 (2005), s. 73–106.

15. Wasyl Franciszek, *Przeszłość Kościoła ormiańskiego w zbiorach Centralnego Państwowego Historycznego Archiwum Ukrainy we Lwowie*, „Prace Historyczno-Archiwalne” 2005, nr 16, s. 233–243.
16. Wolińska Teresa, *Armeńscy współpracownicy Justyniana Wielkiego. Część 2. Wielka kariera eunucha Narsesa*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2005, nr 1 (7), s. 29–50.
17. Zakrzewska-Dubasowa Mirosława, *Skrawek orientu pod zamojskim niebem*, „Res Historica”, t. 20, 2005, s. 155–164.

C. INNE

1. *Konieczność ustępstw*, rozmowa z gen. Mikaelem Harutunianem, I wiceministrem obrony narodowej, szefem sztabu armii Republiki Armenii, oprac. Henryk Suchar, „Polska Zbrojna” 2005, nr 38, s. 32.
2. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Armenia zaklęta w kamieniu*, „Tydzień w Elblągu” z dn. 10 listopada 2005, s. 17.
3. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *O Armenii po polsku*, „Tydzień w Elblągu” z dn. 25 stycznia 2005, s. 18.
4. Szmurło Zbigniew T., *Kultura literacka Armenii średniowiecznej*, „Tygiel” 2005, nr 1 (38), s. 77–85.
5. Szmurło Zbigniew T., *Ludobójstwo - genocyd - metz yeghern*, „Tygiel” 2005, nr 1 (38), s. 95–97.
6. Szmurło Zbigniew T., *Ormiańskie rocznice*, „Tygiel” 2005, nr 1 (38), s. 76.

2006

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Pisowicz Andrzej, Sedojan Szuszanik, Ter-Grigorian Norajr, *Mały słownik ormiańsko-polski, polsko-ormiański*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2006.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Assar Gholamreza F., *Moses of Chorene and the early Parthian chronology*, (w:) *Greek and hellenistic studies*, red. Edward Dąbrowa, Wydawnictwo UJ, Kraków 2006, s. 61-86
2. Chodubski Andrzej, *Ormianie jako diasporalna wspólnota narodowa i etniczna*, (w:) *Tożsamość kulturowa. Szkice o mniejszościach narodowych na Pomorzu Gdańskim*, red. A. Chodubski, A. K. Waśkiewicz, seria szósta, GTPS, Gdańsk 2006, s. 63-78.
3. Chrząszczewski Jacek, *Kościół parafialny obrządku rzymsko-ormiańskokatolickiego p.w. Wniebowzięcia Najśw. Panny Marii w Łyścu*, (w:) *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, red. naukowa Jan K. Ostrowski, część I: *Kościół i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, t. 14, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2006, s. 207-219.
4. Eliazyan Gayane, Engel Patricia, *Ink manufacturing methods used in ancient Armenia: revisiting the problem of iron gall ink corrosion in the light of some new materials on the ink composition*, „Biule-

- tyn Informacyjny Konserwatorów Dzieł Sztuki” t. 17, nr 1/2 (2006), s. 94–97.
5. Gierowski Józef A., *Korespondencja o reformach Wartana Hunaniana*, (w:) *Między Lwowem a Wrocławiem. Księga jubileuszowa profesora Krystyna Matwijowskiego*, red. B. Rok, J. Maroń, Wyd. Adam Marszałek, Wrocław–Toruń 2006, s. 143–147.
 6. Modrzejewska-Leśniewska Joanna, *Konflikt ormiańsko-azerbejdżański 1990–2006*, (w:) *Konflikty kolonialne i postkolonialne w Afryce i Azji 1869–2006*, red. P. Ostaszewski, Książka i Wiedza, Warszawa 2006., s. b.d.
 7. *Ormiański spis status animarum parafii Horodenka z 1791 roku*, oprac. Franciszek Wasyl, „Rocznik Przemyski” t. 42, z. 4 (2006), s. 203–218.
 8. Pałubska Zofia, *Elementy maryjnej duchowości Ormian obrządku katolickiego w Polsce*, „Roczniki Teologiczne”, t. 53 (2006), z. 5, s. 93–116.
 9. Pelczar Roman, *Stowarzyszenia religijne Ormian polskich w XVI-XVIII w.*, „Nasza Przyszłość” t. 106 (2006), s. 163–196.
 10. Pelczar Roman, *Szkolnictwo ormiańskie w Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku*, (w:) *W służbie historii nauki, kultury i edukacji. Księga pamiątkowa dedykowana prof. Lechowi Mokrzyckiemu*, red. R. Grzybowski, T. Maliszewski, Wyd. UG, Gdańsk 2006, s. 127–139.
 11. Sawicki Piotr, *Problem duszpasterstwa ormiańskokatolickiego w Wojsku Polskim okresu międzywojennego*, „Roczniki Humanistyczne” T. LIV z. 2 (2006), s. 75–86.
 12. Stopka Krzysztof, *Ormiański ślad w historii kościelnej średniowiecznego Krakowa*, (w:) *In the Orient where the Gracious Light... Satura orientalia in honorem Andrzej Pisowicz*, red. Anna Krasnowolska, Kinga Maciuszek, Barbara Mękarska, Księgarnia Akademicka, Kraków 2006, s. 191–199.
 13. Szopa Tomasz, *Chackary – element etniczny i religijny tożsamości Ormian*, „Rocznik Wschodni” nr 11 (2005/2006), s. 9–17.

14. Wasyl Franciszek, *Ormiański spis ludności parafii Kuty z 1822 roku*, „Prace Historyczno-Archiwalne” t. 17 (2006), s. 139–164.
15. Wybraniec Katarzyna, *OBWE wobec problemu Górnego Karabachu w latach 1992-2001*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” t. 7 (2006), s. 139–144.

C. INNE

1. Balcer Adam, *Turecko-ormiańskie rozrachunki z historią*, „Gazeta Wyborcza” z dn. 24-25 IX 2005, nr 223, s. 29–30.
2. Drużycki Jarosław, *Gra o Kaukaz. Karabach: państwo, którego oficjalnie nie ma, choć istnieje od kilkunastu lat*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 21 IV 2006, nr 17, s. 6.
3. Jagielski Wojciech, *Pokój w Górnym Karabachu: teraz albo nigdy*, „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze) z dn. 09 II 2006, nr 34, s. 11.
4. Janik Maciej, *Między centralizmem Wschodniego Cesarstwa a swobodą jego kresów – Ormianie w Cesarstwie Bizantyjskim*, „Biuletyn OTK” nr 46/47, 2006, s. 31–39.
5. Herbert Zbigniew, *Ormiańska babcia*, „Zeszyty Literackie” 2006, nr 2 (94), s. b.d.
6. Kasproicz Bogdan S., *Gente Armenus – natione Polonus, czyli Ormianie w Polsce*, „Gazeta Polska” z dn. 08 XI 2006, nr 45, s. 10.
7. Kaûmova AnŹela, *Vliâníe russkogo âzyka na (vostočno) armânskij âzyk*, „Slavia Orientalis” r. 55, nr 4 (2006), s. 599–605.
8. Koprowski Marek A., *Tygrys Zakaukazia. Górny Karabach*, „Najwyższy Czas!” z dn. 25 I 2006, nr 4, s. V–VI.
9. Kościów Zbigniew, *Organiści i chórmistrzowie w lwowskiej katedrze ormiańskiej 1911-1945*, „Biuletyn OTK” 2006, nr 46/47, s. 29–30.
10. Łuniewska Luiza, *Ormianie: dubeltowi Polacy*, „Ozon” z dn. 27 IV 2006, nr 17/18, s. 39–41.
11. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Czy konflikty polsko-ormiańskie?*, „Bunt Młodych Duchem” 2 (30)/2006, s. 13–14.

12. Nieczuja-Ostrowski Paweł, Karamian Anusz A., *Rozmówki armeńskie*, Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Warszawa 2006.
13. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiański chaczkar w Elblągu*, „Biuletyn OTK” 2006, nr 44/45, s. 72–74.
14. *Ormianie w Polsce. Działalność środowisk ormiańskich w 2005 roku*, red. Monika Agopsowicz, KZKO, Warszawa 2006.
15. Suchar Henryk, *Podchody Erywanu*, „Polska Zbrojna” 2006, nr 53/1, s. 30–31.
16. Szmurło Zbigniew T., *Ormiańskie peregrymacje. Klasztory Armenii*, „Tygiel” 2006, nr 4 (45), s. 46–55.

2007

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

brak

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Barseghyan Kristine, *Changing Turkish "Other" in post-Soviet Armenian discourse on national identity*, „Polish Sociological Review” 2007, nr 3, s. 283–298.
2. Chmielnicki Konrad, *Siergiej Paradżanow. W poszukiwaniu piękna przedmiotu*, (w:) *Autorzy kina europejskiego III*, red. A. Helman, A. Pitrus, Wyd. „Rabid”, Kraków 2007, s. 281–301.
3. Contin Benedetta, *Quelques aperçus sur les prolégomènes a la philosophie de David l'Invincible*, „Vox Patrum” r. 26, t. 49 (2006), s. 113–124.
4. Czajowski Andrzej, *Republika Armenii*, (w:) *Ustroje polityczne krajów Wspólnoty Niepodległych Państw*, red. Walenty Baluk, Andrzej Czajowski, Wyd. UWr, Wrocław 2007, s. 173–199.
5. Gatrell Peter, *Displacing and re-placing population. Armenia and Poland in the twentieth century*, „Przegląd Polonijny” r. 33, z. 4 (2007), s. 9–26.
6. Gizowski Mariusz R., *Historyczno-społeczne zjawisko przynależności Ormian Polskich do ruchu wolnomularskiego*, „Nadwiślański Rocznik Historyczno-Społeczny” t. 1 (2005/2007), s. 54–57.

7. Grigorân Stepan, *Ŭžnyj Kavkaz i meždunarodnoe soobšestvo. Mesto Armenii v sovremennom mire*, „Evropa. Žurnal Pol'skogo Instituta Meždunarodnyh Del” t. 7, nr 3 (2007), s. 87–112.
8. Górecki Janusz, *Krajobraz sakralny Górskiego Karabachu*, „Peregrinus Cracoviensis” z. 18 (2007), s. 175–185.
9. Kajumowa Andżela, *Tożsamość narodowa Ormian mieszkających w Polsce*, (w:) *Narody w Europie. Tożsamość i wzajemne postrzeganie*, red. Lech Zieliński, Marek Chamota, Wyższa Szkoła Gospodarki, Bydgoszcz 2007, s. 419–426.
10. Kardaś Szymon, *Problem uznania państwa w prawie międzynarodowym na przykładzie Republiki Górskiego Karbachu*, „Stosunki Międzynarodowe” 2007, nr 1/2, s. 194–209.
11. Kotłowska Anna, *Recepcja „Kroniki” Euzebiusza w Armenii jako przykład wymiany kulturalnej między greckim a niegreckim Wschodem*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Antiquitas” nr 29 (2007), s. 335–344.
12. Maksymiuk Katarzyna, *Armenia w polityce Sasanidów w III w. n.e.*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Antiquitas” nr 29 (2007), s. 345–354.
13. Matwiejuk Kazimierz, *Liturgia w ormiańskim Kościele apostołskim*, „Liturgia Sacra” r. 13, nr 2 (2007), s. 411–427.
14. Próchniak Daniel, *Kilka uwag o układzie przestrzennym, wyposażeniu i dekoracji kościołów armeńskich*, „Series Byzantina” nr 5 (2007), s. 17–31.
15. Próchniak Daniel, *Sivrihisar i Anazarbos. Dwa paciorki w armeńskim naszyjniku*, (w:) *Byzantina Europaea. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Waldemarowi Ceranowi (Byzantina Lodziensia XI)*, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2007, s. 493–516.
16. Siekierski Konrad, *Współczesny dyskurs Ormiańskiego Kościoła Apostołskiego*, „Pro Georgia” nr 15 (2007), s. 241–257.
17. Wasyl Franciszek, *Ormiański spis „status animarum” parafii Horodenka z 1808 roku*, „Prace Historyczno-Archiwalne” t. 19 (2007), s. 193–209.

18. Wiśniewska Karolina, *Armenia. Szlakiem ormiańskich bazylik wczesnochrześcijańskich – relacja z objazdu*, „Pro Georgia” nr 15 (2007), s. 273–280.

C. INNE

1. *Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz – wybitny polski kapłan, kaznodzieja, mąż stanu*, red. Monika Agopsowicz, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2007.
2. Arczewski Andrzej, *Wypędzona jak przestępca*, „Przegląd” z dn. 25 IV 2007, nr 17/18, s. 64–65.
3. Bartuzi Wojciech, „Nie” dla zmian, „Tygodnik Powszechny” z dn. 25 V 2007, nr 21, s. 14.
4. Chrząszczewski Jacek, *Ormianie polscy i ich chaczkar w Krakowie* (*The Polish Armenians and their khachkar in Cracow = Les Arméniens polonais et leur khatchkar à Cracovie = Die polnischen Armenier und ihr Chatschkar in Krakau = Pol'skie Armâne i ih hačkar v Krakove = Lehastani hayerë ew wrents' khach'k'arë Krakovowm*), Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne, Kraków 2007 (książka: 131 s., tekst równol. pol., ang., fr., niem., ros., ormiański, 20 s. tabl.: il. kolor.).
5. Drużycki Jarosław, *Niezabliźnione rany. Turcja i Armenia, czyli polityka historią pisana*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 25 V 2007, nr 21, s. 15.
6. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *O Ormianach i Kościele ormiańskim w Polsce*, (w:) *Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz – wybitny polski kapłan, kaznodzieja, mąż stanu*, red. Monika Agopsowicz, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2007, s. b.d.
7. Janik Maciej, *Potęga Armenii za czasów Tigranesa II Wielkiego w świetle Historii rzymskiej Appiana z Aleksandrii*, „Biuletyn OTK” nr 48/49 (2007), s. 30–36.
8. Jurek Marek, *Ormiański Skarga Drugiej Rzeczypospolitej*, (w:) *Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz – wybitny polski kapłan*,

- kaznodzieja, mąż stanu*, red. Monika Agopsowicz, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2007, s. b.d.
9. Koprowski Marek A., *Nadal w prorosyjskiej orbicie. Armenia*, „Najwyższy Czas!” z dn. 24 V 2007, nr 21, s. XXXIV-XXXV.
 10. Kruczkowski Stefan, Musiałowski Aleksander, *Unikatowe nagrania kazań Arcybiskupa na płytach bezpośredniego zapisu*, (w:) *Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz – wybitny polski kapłan, kaznodzieja, mąż stanu*, red. Monika Agopsowicz, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2007, s. b.d.
 11. Marciniak Tomasz, *Tadevos Vartapet Isahakian Zaleski i inni księża ormiańscy w Polsce*, Centrum Badań Ormiańskich UMK, wydanie cyfrowe 2007, <http://www.centrum-armenia.umk.pl>.
 12. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormianie polscy w „Dzienniku z kampanii rosyjskiej 1914-1916 Augusta Krasickiego*, „Biuletyn OTK” nr 50/51 (2007), s. 16–19.
 13. *Ormianie w Polsce. Działalność środowisk ormiańskich w 2006 roku*, red. Monika Agopsowicz, KZKO, Warszawa 2007.
 14. *Rozmówki polsko-ormiańskie*, oprac. zbior., Wyd. Kram, Warszawa 2007.
 15. *To jeszcze nie czas na konkretne żądania*, wywiad z Armenem Aszotianem liderem partii Republikańskiej w Armenii, rozm. przepr. Grzegorz Łakomski, „Międzynarodowy Przegląd Polityczny” 2007, nr 1, s. 248–250.
 16. Szafir Henryk, *Potrzask jerozolimski. Czy Izrael uzna inny holocaust prócz własnego?*, „Wprost” 30 X 2007, nr 44, s. 98–99.
 17. Szmurło Zbigniew T., *Pamięć i ból Ormian*, „Tygiel” 2007, nr 2 (47), s. 52–65.
 18. *W objęciach imperium*, z dr. Stepanem Grigorianem, armeńskim politologiem, rozmawiają Anna Łabuszewska i Wojciech Bartuzi, „Tygodnik Powszechny” z dn. 25 V 2007, nr 21, s. 15.
 19. Zarychta Michał, Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Życie i działalność abp. Józefa Teodorowicza*, (w:) *Arcybiskup ormiański Józef*

Teodorowicz – wybitny polski kapłan, kaznodzieja, mąż stanu,
red. Monika Agopsowicz, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian
Polskich, Warszawa 2007, s. 13–29.

2008

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Król-Mazur Renata, *Miasto trzech nacji. Studia z dziejów Kamieńca Podolskiego w XVIII wieku*, Wyd. Avalon, Kraków 2008.
2. Łotocki Łukasz, *Między swojskością a obcością. Imigranci z Armenii w Polsce*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2008.
3. Ziętek Dorota, *Tożsamość i religia. Ormianie w krakowskiej i lwowskiej diasporze*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2008.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Deluga Waldemar, *Badania nad sztuką Ormian w Polsce*, „Ikonothe-ka” 2008, nr 21, s. 203–211.
2. Dudziak Arkadiusz, *Przesłanie pielgrzymki Jana Pawła II do Kazachstanu i Armenii (aspekt międzykulturowy dyskursu medialnego - próba analizy jakościowej)*, „Rocznik Prasoznawczy” r. 2 (2008), s. 129–139.
3. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Wielki zapomniany. Józef Teofil Teodorowicz arcybiskup ormiański w Polsce*, „Rocznik Wschodni” nr 13 (2007/2008), s. 271–306.
4. Janeczek Andrzej, *Żydzi i Ormianie - dwie gminy religijno-prawne w krajobrazie etnicznym późnośredniowiecznej Polski*, (w:) *Animarum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w śred-*

- niowieczu, t. 1, red. Halina Manikowska, Wojciech Brojer, IH PAN, Warszawa 2008, s. 271–298.
5. Kardaś Szymon, *Spór wokół Górskiego Karabachu. Wybrane aspekty polityczne*, (w:) *Region Kaukazu w stosunkach międzynarodowych*, red. Krzysztof Iwańczuk, Tomasz Kapuśniak, Wyd. UMCS, Lublin 2008, s. 167–184.
 6. Kardaś Szymon, *Wybrane aspekty prawnomiędzynarodowe sporu wokół Górskiego Karabachu*, (w:) *Kaukaz w stosunkach międzynarodowych. Przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*, red. Paweł Olszewski, Kazimierz Borkowski, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2008, s. 313–330.
 7. Karp Janusz, *Parlament Armenii i jego funkcje*, (w:) *Parlament, prezydent, rząd. Zagadnienia konstytucyjne na przykładach wybranych państw*, red. Tadeusz Mołdawa, Jarosław Szymanek, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2008, s. 31–47.
 8. Kotchikian Asbed, *Armenia: hostage to geopolitics and history*, (w:) *Region Kaukazu w stosunkach międzynarodowych*, red. Krzysztof Iwańczuk, Tomasz Kapuśniak, Wyd. UMCS, Lublin 2008, s. 49–68.
 9. *Liturgia polskich Ormian na Wielkanoc*, oprac. Stanisław Śmielowski z materiałów podanych przez Zbigniewa Kościowa; tł. na język niemiecki Janusz Stopyra, Gmina Oborniki Śląskie, Oborniki Śląskie 2008.
 10. Machul-Telus Beata, *Mniejszość ormiańska w Warszawie*, „Studia Mazowieckie” r. 4, nr 3 (2008), s. 73–86.
 11. Marciniak Tomasz, *Europa geografii, polityki, kultury czy ekonomii? Armenia i Turcja - Europa czy Azja?*, „Sprawy Narodowościowe”, z. 33 (2008), s. 141–147.
 12. Marciniak Tomasz, *Ormianie. Pokolenie 1,5*, (w:) *Tożsamość i przynależność. O współczesnych przemianach identyfikacji kulturowych w Polsce i Europie*, red. Marian Kempny, Grażyna Woroniecka, Paweł Załęcki, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2008, s. 41–49.

13. Marciniak Tomasz, Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Położenie międzynarodowe Armenii: uwarunkowania i perspektywy*, (w:) *Region Kaukazu w stosunkach międzynarodowych*, red. Krzysztof Iwańczuk, Tomasz Kapuśniak, Wyd. UMCS, Lublin 2008, s. 69–84.
14. Nowosad Andrzej, *Armenia – kraj między Europą a Azją. Kształtowanie modelu politycznego*, (w:) *Życie polityczne Azji. Realia i dążenia*, red. Joanna Marszałek-Kawa, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2008, s. 71–118.
15. *Ormiański spis "status animarum" parafii Łysiec z 1822 roku*, oprac. Franciszek Wasyl, „Prace Historyczno-Archiwalne” t. 20 (2008), s. 141–147.
16. Piszczek Stanisław, *Ormianie w życiu politycznym Galicji w latach 1861–1914*, „Przemyskie Zapiski Historyczne” r. 14/15 (2003/2005), s. 109–137.
17. Próchniak Daniel, *Chaczkary – armeńskie krzyże kamienne. Funkcja – ewolucja*, (w:) *Sztuka Orientu*, t. I: *Studia nad sztuką Azji*, red. Jerzy Malinowski, Joanna Wasilewska, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2008, s. 91–103.
18. Próchniak Daniel, *Okapłanach i ołtarzach w późnoantycznej Armenii*, (w:) *Sympozja Kazimierskie. Poświęcone kulturze świata późnego antyku i wczesnego chrześcijaństwa*, t. VI, *Ofiara – kapłan – ołtarz w świecie późnego antyku*, red. Bożena Iwaszkiewicz-Wronikowska, Daniel Próchniak, Wyd. KUL, Lublin 2008, s. 65–87.
19. Próchniak Daniel, *Wczesnochrześcijański zespół kościelno-grobowy w Achc w Armenii. Analiza architektoniczno-ikonograficzna*, „Vox Patrum” r. 28, t. 52, [cz.] 2 (2008), s. 871–891.
20. Siekierski Konrad, *Ormiański Kościół Apostolski - od wielkiej przeszłości, do trudnej teraźniejszości*, „Społeczeństwo i Polityka” 2008, nr 1, s. 27–45.
21. Stopka Krzysztof, *Kultura religijna Ormian polskich (struktury i stosunki kościelno-publiczne)*, (w:) *Animarum cultura. Studia nad kulturą religijną na ziemiach polskich w średniowieczu*, t. 1, red. Halina Manikowska, Wojciech Brojer, IH PAN, Warszawa 2008, s. 229–270.

22. Wolańska Joanna, *Kardynał Mercier i ks. Karol Czesznák w małowidłach lwowskiej katedry ormiańskiej oraz początki ruchu liturgicznego we Lwowie w okresie międzywojennym*, (w:) *Fides ars scientia. Studia dedykowane pamięci Księdza Kanonika Augustyna Mednisa*, red. Józef Skrabski, Andrzej Betlej, Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Tarnów 2008, s. 393–414.
23. Wolińska Teresa, *Administracja rzymskiej Armenii w czasach Justyniana I Wielkiego*, (w:) *Kaukaz w stosunkach międzynarodowych. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość*, red. P. Olszewski, K. Borkowski, Piotrków Trybunalski 2008, s. 35–46.
24. Wołczański Józef, *Inwentarz archiwum kurii archidiecezji ormiańskokatolickiej we Lwowie za lata 1616-1939*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2008, nr 90, s. 233–285.
25. Wołczański Józef, *Siostry Barbary Żulińskiej CR wspomnienia o arcybiskupie Józefie Teodorowiczu*, „Folia Historica Cracoviensia” 2008, nr 14, s. 239–297.
26. Zasztowt Konrad, *Zmiany w polityce regionalnej Turcji, Armenii i Azerbejdżanu po konflikcie zbrojnym w Gruzji w sierpniu 2008 roku*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej” r. 6 (2008), s. 113–120.
27. Ziętek Dorota, *Mniejszość ormiańska w Małopolsce*, „Małopolska” t. 10 (2008), s. 91–101.

C. INNE

1. *Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz. Wybitny polski kapłan, kaznodzieja i mąż stanu. Oryginalne nagrania z 1938 roku pięciu kazań Arcybiskupa wraz z jego biogramem*, Warszawa 2008.
2. Buchowski Krzysztof, *Jak Turek z Ormianinem*, „Polityka” z dn. 01 X 2008, nr 40, s. 72–74.
3. Czapliński Lesław, *Z dziejów ormiańskiej opery narodowej (1) - ... Czuchadżian...*, „Muzyka 21” r. 9, nr 1 (2008), s. b.d.
4. Czapliński Lesław, *Z dziejów ormiańskiej opery narodowej (2) - ...Tigranian...*, „Muzyka 21” r. 9, nr 2 (2008), s. 31–33.

5. Czapliński Lesław, *Z dziejów ormiańskiej opery narodowej (3) - ... Spendiarian*, „Muzyka 21” r. 9, nr 3 (2008), s. b.d.
6. Derezińska-Osiecka Magdalena, *Zmierzch Boga w Armenii*, „Nowa Europa Wschodnia” 2008, nr 1, s. 100–106.
7. Głowacki Krzysztof, *W cieniu Araratu*, „Gazeta Polska” z dn. 02 VII 2008, nr 27, s. 15.
8. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Ormiańskie światło ze Lwowa*, „Gazeta Polska” 2008, nr 50, s. 19.
9. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Trudna sytuacja Armenii*, „Myśl.pl. Pismo społeczno-polityczne” nr 10 (2008), s. 63–64.
10. Janik Maciej, *Paulicjanie na wschodnich kresach Cesarstwa Bizantyjskiego*, „Biuletyn OTK” Nr 54/55, 2008, s. 7–67.
11. Janik Maciej, *Najazdy paulicjan na Cesarstwo Bizantyjskie w IX wieku*, (w:) *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów*, red. Adam Świątek, Wydawnictwo UJ, Kraków 2008, s. b.d.
12. Janik Maciej, *Izauryjczycy, wewnętrzni barbarzyńcy Cesarstwa Rzymskiego w IV wieku, na podstawie opisów zamieszczonych w „Dziejach rzymskich” Ammiana Marcellinusa*, „Studenckie Zeszyty Historyczne” z. 14 (2008), s. 9–17.
13. Kościów Zbigniew, *Aram Chaczaturian*, Wydawnictwo Polskie w Wołominie, Wołomin 2008.
14. Kościów Zbigniew, *Ożywianie awedisów*, „Biuletyn OTK” 2008, nr 52/53, s. 30–36.
15. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *O Agopsowiczach z Dziennika Augusta Krasickiego*, „Biuletyn OTK” 2008, nr 52/53, s. 49–51.
16. *„Pamiętajcie o naszych zmarłych...”. Kuty nad Czeremoszem 2008*, red. Marta Axentowicz-Bohosiewicz, Longin Graczyk, Fundacja Ormiańska KZKO, Wydawnictwo i Drukarnia Towarzystwo Słowaków w Polsce, Kraków 2008.
17. Sankowski Robert, *Muzyka przeciwko ludobójstwu*, „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze) z dn. 10 IV 2008, nr 85, s. 18.

18. Stopka Krzysztof, *Ormianie polscy w Galicji przed czasami arcybiskupa Teodorowicza: dyskusja na temat tożsamości*, (w:) *III Dni Kultury Ormiańskiej w Gliwicach. Materiały informacyjne*, Gliwice 2008, s. 13–24.
19. Stylińska Teresa, *Początek dyplomacji futbolowej*, „Gazeta Polska” z dn. 3 XII 2008, nr 49, s. 14.
20. Szpak Wiktor, *Niewdzięczny naród traci instynkt. Ciągłość władzy za cenę krwi*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 07 III 2008, nr 10, s. 30.

2009

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Ritter Laurence, *Ormiańskie losy. Historia i przyszłość diaspory*, tłum. Radosław Stryjewski, Fundacja Ormiańska KZKO, Warszawa 2009.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Adamczewski Przemysław, *Przylączenie chanatu karabachskiego do Cesarstwa Rosyjskiego*, „Przegląd Orientalistyczny” 2009, nr 1/2, s. 52–62.
2. Adamczewski Przemysław, *Próby zastosowania casusu Wysp Alandzkich dla Górskiego Karabachu*, (w:) *Konflikty na obszarze byłego ZSRR*, red. Przemysław Adamczewski, ESUS, Poznań 2009, s. 201–211.
3. Aleksiejuk Artur, *Ormiański patriarcha św. Jan Mandakuni. Życie i dzieło*, „Pro Georgia” nr 18 (2009), s. 67–79.
4. Bardzińska-Bonenberg Teresa, *Armenia – poszukiwanie tożsamości w architekturze XX wieku*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Architektura i Urbanistyka” z. 19 (2009), s. 25–32.
5. Chodubski Andrzej, *O Polakach w Armenii i Azerbejdżanie w XIX i na początku XX wieku*, „Studia Polonijne” 2009, t. 30, s. 131–150.
6. Conrad Heiko, *Zwischen Apokalypse und Satire: die Reflektion einer Antihierarchischen Bewegung im Geschichtswerk des Kirakos Ganjakec'i*, „Pro Georgia” nr 19 (2009), s. 17–41.

7. Deluga Waldemar, *Między Isfahanem a Jerozolimą. Łacińskie wzory malarstwa ormiańskiego XVII i XVIII wieku*, (w:) *Studia nad sztuką Bliskiego i Środkowego Wschodu. Materiały IV Spotkania Historyków Sztuki i Konserwatorów Dzieł Sztuki Orientu*, Toruń 28-30.06.2006, cz. 2, red. Jerzy Malinowski, Wydawnictwo Stowarzyszenie Sztuki Orientu, Warszawa 2009, s. b.d.
8. Gałwiazek T., „*Mundus admirabilis*”. *O wizji świata człowieka XVIII w. w kazaniach Jana Tomasza Bochdanowicza*, (w:) *Staropolski ogląd świata. Rzeczpospolita między okcydentalizmem a orientalizacją*, t. 2, *Przestrzeń wyobrażeń*, red. F. Wolański, R. Kołodziej, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2009, s. 61–79.
9. *Inwentarz archiwalny spuścizny arcybiskupa Józefa Teodorowicza (1864-1938)*, oprac. Kubik Krzysztof, Muzeum Historii Polski, Warszawa 2009.
10. Komotajtys Karolina, *Źródła tożsamości i nacjonalizmu Ormian i Azerbejdżan*, „Pro Georgia” nr 19 (2009), s. 183–198.
11. Łuczyński Jurij W., *System medialny Azerbejdżanu, Armenii i Gruzji. Historia i współczesność*, „Rocznik Prasoznawczy” r. 3 (2009), s. 11–30.
12. Marciniak Tomasz, *Bieda ormiańskiej wsi*, „Wieś i Rolnictwo” 2009, nr 2, s. 172–176.
13. Marciniak Tomasz, *Teorie socjologiczne a praktyki konfliktów. Przypadki Ormian od początku do końca świata*, „Disputatio. Studenckie zeszyty naukowe” 2009, nr 1, s. 196–205.
14. Matwiejuk Kazimierz, *Celebracja Eucharystii w Ormiańskim Kościele Katolickim*, „Studia Teologiczne” nr 27 (2009) s. 107–125.
15. Matwiejuk Kazimierz, *Liturgia ormiańskiego Kościoła katolickiego*, „Liturgia Sacra” r. 15, nr 2 (2009), s. 245–257.
16. Mirzoân Gračik K., *O perevodčeskoj deâtel’nosti Stepanosa Lehaci*, „Pro Georgia” nr 19 (2009), s. 117–126.
17. Moskałyk Jarosław, *Arcybiskup Józef Teodorowicz (1864-1938). Hierarcha ormiański*, „Poznańskie Studia Teologiczne” t. XXIII (2009), s. 233–246.

18. Pełczyński Grzegorz, *Paradżanow jak Vincenz*, „Slavia Occidentalis” 2009, t. 66, s. 145–168.
19. Pisowicz Andrzej, *Kontrowersyjne porozumienie armeńsko-tureckie z 10 października 2009*, „Orientalia Christiana Cracoviensia” nr 1 (2009), s. 115–123.
20. Stopka Krzysztof, „*Nasza polska nacja*”. Kształtowanie się patriotyzmu polskiego wśród Ormian w okresie staropolskim, (w:) *Formuły patriotyzmu w Europie Wschodniej i Środkowej*, red. Andrzej Nowak, Andrzej A. Zięba, PAU, Kraków 2009, s. 38–39.
21. Tamecke Martin, *Als schulsuperintendent in Eriwan. Georg Bachimont*, „Pro Georgia” nr 18 (2009), s. 137–153.
22. Tyrakowska Anna, „*Rozmrożone konflikty*” na Kaukazie. Górski Karabach – starcie interesów Rosji i Zachodu, „Myśl Ekonomiczna i Prawna” 2009, nr 3, s. 55–76.
23. Vashalomidze Guliko S., *The image of the Mongols in the literature of the South Caucasus. Armenia and Georgia (13th-14th century)*, „Pro Georgia” nr 19 (2009), s. 5–16.
24. Wiśniewska Karolina, *Przedstawienia czterech Ewangelistów w tzw. Ewangeliarzu Lwowskim. Antyczne tradycje i ich funkcja*, „Pro Georgia” nr 19 (2009), s. 161–182.
25. Ziętek Dorota, *Tożsamość religijna Ormian w Polsce*, „Przegląd Religioznawczy” 2009, nr 3, s. 201–213.

C. INNE

1. Artwich Armen, *Ormiański nestor – prof. Leon Ter-Oganjan*, „Awedis” nr 1 jesień 2009, s. 8.
2. Choduń Marcin, *Kamienne pojednanie*, „Polityka” z dn. 21 X 2009, nr 43, s. 80–81.
3. Górecki Wojciech, *Chaczkar*, „Tygiel Kultury” 2009, nr 10/12, s. 118–125.
4. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Emigranci spod Araratu*, „Przegląd Powszechny” r. 126, nr 11 (2009), s. 31–40.

5. Kierkorowicz Erna, *Polscy potomkowie rodzin ormiańskich*, OTK, Kraków 2009.
6. Pisowicz Andrzej, *Czy polscy Ormianie mówili po tatarsku?*, „Przegląd Tatarski”, 1 (2009), s. 10–11.
7. *Spółeczność ormiańska w Polsce. Polityka migracyjna Armenii. Raport*, prac. zbior., Wydział Analiz Migracyjnych (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji), Warszawa 2009.
8. Kowalczyk Maciej, *Kościół Armenii – strażnicy przeszłości*, „Mówią Wieki” 2009, nr 02, s. 48–53.
9. Mak Antoni, *Tego nie spodziewał się nikt. Armenia – Turcja*, „Najwyższy Czas!” z dn. 30 IV 2009, nr 18/19, s. XXXIII.
10. Matkowski Jan, *Ormiańscy przyjaciele Moskwy*, „Gazeta Polska” z dn. 20 VIII 2009, nr 33, s. 13.
11. Nieczuja-Ostrowski Paweł, Wanda Paklikowska-Winnicka (1911-2001) – artystka malarka polsko-ormiańskiego pochodzenia, „Biuletyn OTK” (2009) nr 56/57, s. 63–70.
12. *Ormianie polscy, co dalej? Stenogram dyskusji przedstawicieli środowiska ormiańskiego w Polsce, która odbyła się 8 czerwca 2009 roku w Krakowie, jako druga część konferencji naukowej Armenica Cracoviensia*, oprac. M. Agopsowicz, R. Obrocka, „Lehahayer. Czasopismo poświęcone dziejom Ormian polskich” 2010, t. 1, s. 175–208.
13. Rydzkowska Joanna, *Zbiór hymnów brewiarzowych nr inw. 2406. Ormiański rękopis ze zbiorów fundacji XX Czartoryskich w Krakowie*, „Biuletyn OTK”, 56/57 (2009), s. 16–62.
14. Stylińska Teresa, *Dobroczynny urok futbolu. Turcja-Armenia: odwilż*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 9 X 2009, nr 41, s. 33.
15. Szahnazarian N., *Jeśli otworzysz czterdzieste drzwi. Tureccy intelektualiści wobec akcji przepraszania Ormian*, „Biuletyn OTK” nr 58/59 (2009), s. b.d.
16. Szmurło Zbigniew T., *Ormiańskie Kościoły*, Fundacja Ormiańska KZKO, Warszawa 2009.

2010

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010.
2. Matwijowski Krystyn, *Szkice z dziejów Ormian*, Prace Historyczne Uniwersytetu Wrocławskiego, t. 42, Wrocław 2010.
3. *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010.
4. Tryjarski Edward, *Zapisy sądu duchownego Ormian miasta Lwowa za lata 1625–1630 w języku ormiańsko–kipczackim*, PAU, OTK, Kraków 2010.
5. Wolańska Joanna, *Katedra ormiańska we Lwowie w latach 1902–1938. Przemiany architektoniczne i dekoracja wnętrza*, MKiDN, Warszawa 2010.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Abgarowicz Ewa, *Zbiory artystyczne Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 36–39.

2. Adamczewski Przemysław, *Polityka bezpieczeństwa Armenii – między NATO a Organizacją Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym*, „Zeszyty Naukowe – Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni” r. 51, nr 181A (2010), s. 7–16.
3. Adamczewski Przemysław, *Próby zastosowania wariantu cypryjskiego dla rozwiązania konfliktu karabachskiego*, (w:) *Wymiary bezpieczeństwa na progu XXI wieku. Między teorią a praktyką*, red. Agnieszka Zaremba, Bartłomiej Zapala, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 261–273.
4. Adamczewski Przemysław, *Perspektywa rozwiązania problemu karabachskiego i jego geopolityczne aspekty*, (w:) *Konflikty na Kaukazie Południowym*, red. Przemysław Adamczewski, UAM, Poznań 2010, s. 207–239.
5. Albiniaak Andrzej, *Peregrynacja interwyznaniowa Zamoyskich Ormian*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010 s. 57–84.
6. Bender Agnieszka, *Sztuka polskich Ormian*, „Zeszyty Społeczne KIK” r. 18, nr 18 (2010), s. 121–128.
7. Biedrońska-Słota Beata, *Zabytki sztuki ormiańskiej w Muzeum Narodowym w Krakowie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 55–56.
8. Bułgakowa-Sytnyk Ludmiła, *Zbiory Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego IN NANU we Lwowie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 52–54.
9. Chruszczyńska Jadwiga, *Pasy kontuszowe z pracowni ormiańskich*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 97–100.
10. Czernichowska Joanna, Jędrzejewska-Pawlak Agnieszka, *Konserwacja zabytków ormiańskich na Ukrainie*, (w:) *Ars Armeniaca*.

- Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 57–62.
11. Czernichowska Joanna, *Prace konserwatorskie i restauratorskie w katedrze ormiańskiej we Lwowie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 137–140.
 12. Czyż Anna Sylwia, Gutowski Bartłomiej, *O nagrobkach Ormian na Kresach. Uwagi na marginesie prac inwentaryzacyjnych*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 63–67.
 13. Dawidowicz Wiktor, *Spółeczność ormiańska w Czerniowcach*, (w:) *Spis podróźny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010 s. 11–12.
 14. Deluga Waldemar, *Historia badań nad sztuką ormiańską w Polsce*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 26–35.
 15. Ehrlich Konstantin, *O Ormianach na Krymie*, (w:) *Spis podróźny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010 s. 97–100.
 16. Husseinov Hussein, *Armenia-Azerbaijan conflict: root causes and consequences*, (w:) *Konflikty na Kaukazie Południowym*, red. Przemysław Adamczewski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań 2010, s. 197–206.
 17. Janik Maciej, *Paulicjanie – przemiana poboźnej wspólnoty w grupę wojowników*, „*Studia Historyczne*” r. 53, z. 1 (2010), s. 3–23.
 18. Kardaś Szymon, *Rola elit politycznych w konfliktach na obszarze WNP (na przykładzie armeńsko-azerbejdżańskiego sporu o Górski Karabach)*, (w:) *Przywództwo i elity polityczne w krajach WNP*, t. 2, red. Tadeusz Badio, Wojciech Jakubowski, Oficyna Wydawnicza AS-PRA-JR, Warszawa 2010, s. 415–435.

19. Kasprzak Aleksandra J., *O persjarniach radziwiłłowskich w latach 1757-1764*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 101–110.
20. Kasprzak Aleksandra J., *O herbach Pilawa i Kończyc na kobiercach z manufaktur Potockich*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 117–122.
21. Kizik Edmund, *Z działalności kupców ormiańskich w Gdańsku w XVII–XVIII wieku*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 89–102.
22. Komoszyńska Izabela, *Niektóre aspekty współczesnych antagonizmów gruzińsko–ormiańskich*, (w:) *Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne*, red. Maciej Ząbek, DiG, Warszawa 2010, s. 307–330.
23. Komotajtys Karolina, *Małżeństwa polsko-ormiańskie*, (w:) *Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne*, red. Maciej Ząbek, DiG, Warszawa 2010, s. 443–460.
24. Kondraciuk Piotr, *Sztuka ormiańska w Zamościu*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 11–25.
25. Kopczyński Jakub, *Śpiewy liturgiczne Apostolskiego Kościoła Ormiańskiego. Rys historyczny*, „Musica Sacra Nova” r. 3/4, nr 3/4 (2009/2010), s. 329–334.
26. Krętosz Józef, *Ormianie polscy XIX i XX wieku i ich kościelna organizacja*, „Studia Pelplińskie” t. 42 (2010), s. 215–239.
27. Król-Mazur Renata, *Rola i działalność lwowskich tłumaczy miejskich i ich przedstawiciel Szymon Donabiedowicz*, (w:) *Lwów. Miasto-społeczeństwo-kultura, t. VII, Urzędy, urzędnicy, instytucje. Studia z dziejów Lwowa*, red. Kazimierz Karolczak, Łukasz T. Sroka, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2010, s. 215–225.
28. Król-Mazur Renata, *Polscy Ormianie, Polacy ormiańskiego pochodzenia, Ormianie w Polsce – czyli o dylematach i problematyce*

- integracji środowisk ormiańskich*, (w:) *Spis podróży. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 17–24.
29. Król-Mazur Renata, *Kościelne bractwa ormiańskie w Kamieńcu Podolskim w wieku XVIII*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 103–122.
30. Kwiatkiewicz Piotr, *Reperkusje ormiańskiej okupacji terytoriów Republiki Azerbejdżanu. Zarys wybranych problemów w aspekcie wewnętrznym*, (w:) *Militarne i gospodarcze determinanty w państwowości azjatyckiej*, red. Joanna Marszałek-Kawa, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 38–50.
31. Kwaśny Marcin, *Twórczość Zofii Piramowicz*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 140–145.
32. Lewandowska Dorota, *Księga metrykalna parafii ormiańskiej w Złoczowie (1685-1787) jako przyczynek do dziejów Ormian w Polsce*, „Miscellanea Historico-Archivistica” 2010, nr 15-16, s. 145–151.
33. Macios Dominika, *Jan Henryk Rosen. Pogrzebsw. Odyłona w katedrze ormiańskiej we Lwowie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 128–137.
34. Marciniak Tomasz, *Armenologia czy historia Kościoła ormiańskiego? O instytucjonalizacji zainteresowań naukowych w Europie Wschodniej, Sprawozdanie z konferencji zagranicznych*, „Kultura i Edukacja” 2010, nr 3, s. 241–250.
35. Marciniak Tomasz, *Poverty in the Armenian countryside*, „Eastern European Countryside” nr 16 (2010), s. 203–205.
36. Marciniak Tomasz, *Tożsamość kulinarna Ormian*, (w:) *Spis podróży. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 35–42.
37. Mianowska Orlińska Ewa, Cybulska Maria, *Jedwabna tkanina liturgiczna z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*,

- red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 89–97.
38. Mnacakanian Piruza, *Księga zgonów parafii ormiańskokatolickiej w Stanisławowie 1715-1739*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 123–130.
39. Mucha Danuta, *Kobierce z manufaktur ormiańskich*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 110–117.
40. Mucha Danuta, *Kajetan Stefanowicz. Ormiańska secesja i art. déco*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 123–128.
41. Mucha Danuta, Olszewska Magdalena, [współpr. Maria Hoinka i Maria Ołdakowska], *Posłaniec Świętego Grzegorza i Gregoriana: bibliografia zawartości*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 146–152.
42. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiańscy imigranci na Wybrzeżu Gdańskim*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 25–33.
43. Nowak-Komar Katarzyna Róża, *Ewangeliarz Stefana Wartanowicza z II poł. XVII wieku – stan badań*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 43–56.
44. Osiecki Jakub, *Historia Ormian i Armenii oczami świadków. Wstępne rezultaty projektów badawczych zrealizowanych w latach 2010-2012 z zakresu historii mówionej i pamięci zbiorowej w Republice Armenii i Republice Gruzji*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, r. 10 (2012), z. 2, Kaukaz – kultura, społeczeństwo, polityka, s. 147–164.
45. Paradowska Anna, *Recepcja Genocidu Ormian w polskiej prasie*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red.

- Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 85–86.
46. Pełczyński Grzegorz, *Ormiańska mniejszość narodowa w Polsce*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 13–16.
47. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie*, (w:) *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce po II wojnie światowej*, red. Stefan Dudra, Bernadetta Nitschke, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2010, s. 195–207.
48. Połujan Katarzyna, *Kolekcja Teresy i Georga Sahakian*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 56–57.
49. Próchniak Daniel, *Kolumny i stele kommemoratywne w Armenii wczesnochrześcijańskiej*, (w:) *Sympozja Kazimierskie*, t. VII., *Pamięć i upamiętnienie w epoce późnego antyku*, red. Bożena Iwaszkiewicz-Wronikowska, Daniel Próchniak, A. Głowa, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2010, s. 103–122.
50. Rohoziński Jerzy, *Wojna „ormiańsko-tatarska” 1905 roku. Historyczna wrogość: mity i fakty*, (w:) *Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne*, red. Maciej Ząbek, DiG, Warszawa 2010, s. 219–246.
51. Rokita Zbigniew, *Republika Górskiego Karabachu i Federacja Rosyjska – kto kogo potrzebuje?*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010 s. 87–95.
52. Rokita Zbigniew, *Historia konfliktu górskokarabaskiego i jego miejsce w polityce zagranicznej Federacji Rosyjskiej*, „Pisma Humanistyczne” 2010, nr 7, s. 135–147.
53. Roman Olena, *Kolekcja sztuki ormiańskiej w Muzeum Historycznym we Lwowie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 47–51.

54. Rydzkowska Joanna, *Ormiańskie malarstwo miniaturowe w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI-XVIII wieku*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 77–83.
55. Rydzkowska Joanna, *Piśmiennictwo i miniatorstwo w Armenii*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 67–70.
56. Schottky Martin, *Armenische Arsakiden zur Zeit der Antonine. Ein Beitrag zur Korrektur der armenischen Königsliste*, „Anabasis. Studia classica et Orientalia” t. 1 (2010), s. 208–225.
57. Siekierski Konrad, *Religious and National Identities in Post-Soviet Armenia*, (w:) *Religions and Identities in Transition*, red. Irena Borowik, Małgorzata Zawila, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2010, s. 149–162.
58. Siekierski Konrad, *Księża i komisarze - Ormiański Kościół Apostolski w czasach władzy radzieckiej*, (w:) *Konflikty na Kaukazie Południowym*, red. Przemysław Adamczewski, UAM, Poznań 2010, s. 17–35.
59. Skonieczny Jakub, *Druki ormiańskie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 83–88.
60. Smirnow Jurij, *Archidiecezjalny Związek Ormian we Lwowie. Historia i działacze*, (w:) *Lwów. Miasto-społeczeństwo-kultura. Studia z dziejów Lwowa*, t. 7, *Urzędy, urzędnicy, instytucje*, red. Kazimierz Karolczak, Łukasz T. Sroka, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2010, s. 468–483.
61. Smorąg-Różycka Małgorzata, *Problem adaptacji wzorów bizantyńskich w skryptoriach Armenii Cylicyjskiej na przykładzie Lwowskiego Ewangeliarza ze Skewry (1198/1199)*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 13–60.
62. Stachowski Stanisław, *Polonizacja języka ormiańsko-kipczackiego*, „LingVaria” 2010, nr 2 (10), s. 213–227.
63. Stopka Krzysztof, *Lwowscy właściciele ewangeliarza ormiańskiego z XII wieku*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 31–60.

64. Stopka Krzysztof, *Ormianie polscy czy ukraińscy? O sposobie pisania historii Ormian na ziemiach dzisiejszej Ukrainy Zachodniej*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 149–171.
65. Stopka Krzysztof, *The religious culture of Polish Armenians (church - public structures and relations)*, „Acta Poloniae Historica” t. 101 (2010), s. 163–205.
66. Terlecki Adam, *Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne – krótka historia*, (w:) *Spis podróżny. Polscy Ormianie, Ormianie w Polsce*, red. Longin Graczyk, Monika Maciejewska, Fundacja Ari Ari, MKiDN, Bydgoszcz 2010, s. 9–10.
67. Wasyl Franciszek, „*Armenia Leopoliensia*”. *Dziedzictwo Ormian polskich w zasobie dawnego Archiwum Bernardyńskiego we Lwowie*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 39–46.
68. Wasyl Franciszek, *Ormianie w Horodence na przełomie XVIII i XIX wieku w świetle ormiańskokatolickich konsekracji wiernych i rzymskokatolickich ksiąg metrykalnych (chrztów i ślubów)*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 135–146.
69. Wądołowska Karina, [Marczuk Krzysztof], *Ormianie i Czeczeni w oczach Polaków*, (w:) *Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne*, red. Maciej Ząbek, DiG, Warszawa 2010, s. 427–442.
70. Wiśniewska Karolina, *Ewangeliarz ze Skewry*, (w:) *Ars Armeniaca. Sztuka ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich*, red. Waldemar Deluga, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Zamość 2010, s. 70–77.
71. Wolańska Joanna, *Motyw zwierząt zjadających się wzajemnie byłby do wyzyskania w katedrze na skalę większą: miniatury Ewangeliarza ze Skewry jako źródło inspiracji artystów pracujących przy odnowieniu katedry ormiańskiej we Lwowie*, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 61–83.
72. Zarzycki Aleksander, [Szymańczyk Marianna], *Ormianie i pamięć o Genocydzie z 1915 roku*, (w:) *Dylematy kaukaskie. Problemy naro-*

dowościowe i migracyjne, red. Maciej Ząbek, DiG, Warszawa 2010, s. 247–280.

73. Ząbek Maciej, *Ormianie w Polsce. Nowa diaspora w latach 1990–2007*, (w:) *Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne*, red. Maciej Ząbek, DiG, Warszawa 2010, s. 343–362.

C. INNE

1. art, *Historyczna reforma struktur Kościoła ormiańskokatolickiego w Polsce*, „Awedis” nr 2 wiosna 2010, s. 1, 6.
2. Broyan Edgar, *Intensyfikacja stosunków polsko-armeńskich*, „Awedis” nr 5 zima 2010, s. 1, 3.
3. Dzieduszycka-Manikowska Agnieszka, *My, Ormianie, potrzebujemy pomocy*, „Nasz Dziennik” z dn. 27 XI 2010, nr 277, s. 22–23.
4. *Europa zamyka oczy na Armenię*. (wywiad) Dawid Petrosjan, rozmawiają Małgorzata Nocuń i Andrzej Brzeziecki, „Nowa Europa Wschodnia” 2010, nr 6. , s. 96–101.
5. Janik Maciej, *Nowi Ormianie w Polsce z perspektywy 20 lat – sprawozdanie z konferencji*, „Alma Mater” nr 129, 2010, s. 70–73.
6. Janik Maciej, *Nowi Ormianie w Polsce z perspektywy 20 lat – sprawozdanie z uroczystej sesji naukowej*, „Biuletyn OTK” nr 62/63, 2010, s. 3–11.
7. Kamocki Janusz, *Odrodzenie organizacji Ormian polskich w PRL*, „Awedis” nr 4 jesień 2010, s. 5.
8. Karamyan Sevak, *Partnerstwo oczami Wschodu. W Armenii nie bardzo*, „Nowa Europa Wschodnia” 2010, nr 2. , s. 25–27.
9. Koprowski Marek A., *W Karabachu pachnie prochem. Armenia – Azerbejdżan*, „Najwyższy Czas!” z dn. 12 VIII 2010, nr 33/34, s. XXXIV–XXXV.
10. Kucharczyk Grzegorz, *Turecka alergja na pamięć*, „Nasz Dziennik” (wyd. zasadnicze) z dn. 1 IV 2010, nr 77, s. 12.

11. *Liturgia żałobna Ormian polskich*, oprac. Stanisław Śmiełowski z materiałów podanych przez Zbigniewa Kościowa; tł. Dorota Lutek (ang.), Ara Sayegh (arm.), Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki, Opole 2010.
12. Majdzińska Aleksandra, *Kamienisty kawałek ziemi*, „Nowa Europa Wschodnia” 2010, nr 3/4., s. 168–180.
13. Matwijowski Krystyn, *Mniejszości narodowe w pierwszej Rzeczypospolitej (na przykładzie Ormian)*, „Dolny Śląsk” nr 15 (2010), s. 38–41.
14. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Zagadkowi Besarmeni. Na marginesie tekstu Krzysztofa Stopki „Czy Ormianie mogli walczyć pod Grunwaldem?”*, „Awedis” nr 4 jesień 2010, s. 8, 14.
15. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Emigracja ormiańska w Polsce na przełomie XX i XXI stulecia*, „Biuletyn OTK” 2010, nr 62/63, s. 15–24.
16. *Ormianie polscy, co dalej? Stenogram dyskusji przedstawicieli środowiska ormiańskiego w Polsce, która odbyła się 8 czerwca 2009 roku w Krakowie, jako druga część konferencji naukowej Armenica Cracoviensia*, oprac. Monika Agopsowicz, Romana Obrocka, „Lehahayer” t. 1 (2010), s. 175–208.
17. Pisowicz Andrzej, *O polskiej pisowni nazwisk ormiańskich*, „Biuletyn OTK” 2010, nr 60/61, s. 39–42.
18. Sikorski Tomasz, *Perspektywy rozwiązania konfliktu karabaskiego: konsekwencje dla regionu i dla Unii Europejskiej*, „Biuletyn PISM” 2010, nr 111, s. b.d.
19. Stopka Krzysztof, *Ormianie w Polsce*, „Awedis” nr 3 lato 2010, s. 8.
20. Szmurło Zbigniew T., *Wisapy i chaczkary*, „Tygiel” 2010, nr 3-4 (60-61), s. 92–103.
21. Zalewski Piotr, *Tabu Turcji*, „Polityka” z dn. 12 V 2010, nr 20, s. 92–93.
22. *Zbigniew Kościów – muzyk, pedagog, publicysta. Bibliografia*, oprac. Hanna Jamry, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółk, Opole 2010.

2011

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormianie w Polsce. Przeszłość i teraźniejszość*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2011.
2. Pustelak Danuta, *Ród Jędrzejowiczów w okresie autonomii Galicji*, Wydawnictwo Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2011.
3. *Raport z misji badawczej do Republiki Armenii, 4–20 maj 2011*, praca zbior., Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia – Urząd do Spraw Cudzoziemców, Warszawa 2011.
4. Stępniewski Tomasz, *Polityka czarnomorska Armenii, Azerbejdżanu i Gruzji*, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Lublin 2011.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. *Armeńska pokuta Adama (Paenitentia Adae – armeniace, CApVT 1. IV)*, oprac. i tłum. Antoni Tronina, „VOX PATRUM” R. 31 (2011) t. 56, s. 597–620.
2. Atoyan Ruben, *Map of Kamenets Podolski from various Epoch. The Armenian Herritage*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 189–193.
3. Azizyan Samvel, *Sacred and Civil Architectural Monuments of Armenians in Ukraine. Legal Apects*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 291–294.

4. Basmadjian Varvara, *Fascinante Constantinople, sous le regard des artistes arméniens de Bolis au XIXème siècle*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 237–250.
5. Bender Agnieszka, *Armenian Artisans and Traders of Decorative Arts in the First Polish Republic. Status of Research and Proposed Directions for Further Study*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 195–202.
6. Biedrońska-Słotowa Beata, *Armenian Silk shashes*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 231–235.
7. Bournoutian George A., *A fresh look at the causes of the decline of the Armenian communities in Poland*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 145–150.
8. Bryl Mariusz, *Jan Bołoz Antoniewicz (1858-1922)*, „Rocznik Historii Sztuki”, 36 (2011), s. 7–20.
9. Bulgakova Victoria, *Ein Löwenrelief aus Sougdaia: zur Definition-sproblematik des Kunststils der spätmittelalterlichen Krim*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 69–80.
10. Chindriș Ioan, Tatay Anca Elisabeta, *An Armenian Man of Culture and Artist from Transylvania. Zacharias Gábrus (Zacharija Gabrušjan) and his Heraldic Manuscript*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 139–144.
11. Cybulska Maria, Orlińska-Mianowska Ewa, *Armenian Fabric from the Collection of National Museum in Warsaw – analysis, reconstruction and identification*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 203–211.
12. Donabedian Patric, *Un des premiers exemples d’hybridation: l’architecture Arménienne de Crimée (XIVe–XVe siècle)*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 47–68.
13. Dukielska Zofia, *Być polskim Ormianinem. Między polskością a ormiańskością*, (w:) *Peryferie i pogranicza. O potrzebie różnorodności*, red. Bohdan Jałowiecki, Sławomir Kaprański, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011, s. 221–229.

14. Dukielska Zofia, *What do Polish Armenians Feel Today? Selected Aspects of the Polish-Armenian Self Identity*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 295–299.
15. D-Vasilescu Elena Ene, *The Art of the Armenians of Romania: Its reality and its perception in time*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 129–138.
16. Hasratian Mourad, *Les églises d'Ispahan et affinités architecturales arméno-iraniennes aux XVIIe et XVIIIe siècle*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 89–76.
17. Hayuk Iryna, *Some Features of the Armenian Culture and the Diaspora (on the Basis of the of Ukrainian Museum Collections) and the Problems of Studying its Development*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 283–289.
18. Horban Irina, *Musee arménien de Lviv*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 277–282.
19. Kapoian-Kouymjian Angèle, *An Armenian Traveler from Zamość: The Scribe Simeon*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 151–157.
20. Khudaverdian Anahit, *Trepanation and artificial cranial deformations in ancient Armenia*, „Anthropological Review” t. 74 (2011), s. 39–55.
21. Kondraciuk Piotr, *Armenian art in Zamość*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 159–166.
22. Kouymjian Dickran, *Reflections on Objects. Inscriptions from the Pre-Twentieth Century Diaspora*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 99–111.
23. Kozaniecka-Kozakiewicz Agnieszka, *Little Armenia and the Byzantine World at the end of the thirteenth century. The case of Maria-Rita-Xene?*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 25–30.
24. Król-Mazur Renata, *Jewish clients of Armenian Pious Banks in Kamieniec Podolski in the 18-th century*, „Scripta Judaica Cracoviensia” t. 9, 2011, s. 51–67.

25. Król-Mazur Renata, *Kościół i religia w postradzieckiej Armenii*, (w:) *Rozpad ZSRR i jego konsekwencje dla Europy i świata*, cz. 2, *Współnota Niepodległych Państw*, red. Mieczysław Smoleń, Michał Lubina, Księgarnia Akademicka, Kraków 2011, s. 271–289.
26. Krzysztofowicz-Kozakowska Stefania, *La vie d'un celebre Armenien en Pologne*. Teodor Axentowicz, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 267–276.
27. Kucharczyk Grzegorz, *Pierwsze ludobójstwo i pierwszy negacjonizm - eksterminacja Ormian w Turcji na początku XX wieku*, (w:) *Krwawy cień genocydu. Interdyscyplinarne studia nad ludobójstwem*, red. Beata Machul-Telus, Urszula Markowska-Manista, Lech M. Nijakowski, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2011, s. 115–136.
28. Kwiecińska Magdalena, *Klemens Jan Krzysztofowicz (1921-2010)*, „Lud” t. 95 (2011), s. 438–439.
29. Laporte-Eftekharian Sarah, *Art de la diaspora arménienne. L'évolution des arts visuels au XVIIe siècle à la Nouvelle-Djoulf*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 77–98.
30. Łuczyński Jurij, *System medialny w Armenii. Historia i współczesność*, tłum. Patrycja Szostok, „Rocznik Prasoznawczy” r. 5 (2011), s. 37–52.
31. Magakian Grair, *Spółeczna interakcja pojmowania Konfliktu w stosunkach ormiańsko-tureckich (na podstawie rosyjskojęzycznych mediów XXI wieku)*, (w:) *Język, Literatura i Kultura Rosji w XXI wieku (teoria i praktyka)*, red. K. Luciński, Wydawnictwo UJK, Kielce 2011 r., s. 135–140.
32. Mnacakanian Piruz, *Ormianie w Krakowie do końca XV wieku*, (w:) *Kultura religijna i społeczna Małopolski od XIII do XVI wieku*, red. J. Kozioł, W. Szymborski, Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Tarnów 2011, s. 167–177.
33. Niechciał Paulina, *Irańscy Ormianie. Najlicniejsza społeczność chrześcijańska w Islamskiej Republice Iranu*, „Estetyka i Krytyka” 2011, nr 4, s. 165–181.
34. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormianie w Elblągu. Obraz społeczności imigrantów w kontekście procesów adaptacji, integracji*

- i asymilacji*, (w:) *W kręgu pytań o tożsamość narodową i etniczną Pomorza Gdańskiego*, red. Andrzej Chodubski, Adriana Frączek, Helena Głogowska, Andrzej Waśkiewicz, GWSH, Gdańsk 2011, s. 119–134.
35. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Swoistość geopolityczna Armenii*, „Cywilizacja i Polityka” nr 9 (2011), s. 278–302.
36. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Współcześni imigranci ormiańscy w polskim sporcie*, (w:) *W kręgu pytań o tożsamość narodową i etniczną Pomorza Gdańskiego*, red. A. Chodubski, A. Frączek, H. Głogowska, A. Waśkiewicz, GWSH, Gdańsk 2011, s. 100–118.
37. Patlewicz Barbara, *Historyczne uwarunkowania powstania ormiańskich i azerbejdżańskich partii politycznych na przełomie XIX i XX wieku*, „Athenaeum” t. 31 (2011), s. 140–166.
38. Patlewicz Barbara, *Oblicza ormiańsko-azerbejdżańskiego konfliktu o Górski Karabach*, „Sprawy Narodowościowe. Seria Nowa” z. 39 (2011), s. 145–158.
39. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie polscy jako wspólnota subetniczna*, (w:) *Etnologiczne i antropologiczne obrazy świata – konteksty i interpretacje. Prace ofiarowane Profesorowi Zygmuntowi Kłodnickiemu w 70. rocznicę urodzin*, red. Halina Rusek, Agnieszka Pieńczyk, Uniwersytet Śląski, Cieszyn-Katowice 2011, s. 179–187.
40. Rydzkowska-Kozak Joanna, *The art of Armenian miniaturists from Tokat functioning in the Polish-Lithuanian Commonwealth in 16th and 17th century*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 171–177.
41. Seppäla Serafim, *Interpretation of Mountains in Armenian Miniatures*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 113–128.
42. Schottky Martin, *Sanatruk von Armenien*, „Anabasis. Studia classica et Orientalia” t. 2 (2011), s. 231–248.
43. Stoyanova Magdalena, *Armenian Gilt Leather and Silk in Europe, 15th–17th Centuries. Problems of Attribution and Conservation*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 213–230.

44. Szykuła-Żygawska Agnieszka, *New Information on the Life and Activities of Fr Kajetan Deberdasiewicz*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 167–170.
45. Terian Abraham, *The early creeds of the Armenian Church*, „Warszawskie Studia Teologiczne” t. 24, cz. 2 (2011), s. 299–312.
46. Tolidjian Betrice, *The Round Church at Preslav: an Armenian Transplant?*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 31–46.
47. Vouzanidou Evangelia, *Albanidis Evangelos, Bardis, Sagien, Athletic and artistic activities of Armenian communities in Greece, Constantinople and Smyrna from 1923 until present*, „Studies in Physical Culture and Tourism” t. 18, nr 2 (2011), s. 159–163.
48. Wałatek McKenney Halina, *Examples of Armenian Presence and Contacts in Egypt, Nubia and Ethiopia From 5th to 16th Century*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 11–23.
49. Wharton Alyson, *The Balyan Family and Paris*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 251–265.
50. Wiśniewska Karolina, *Armenian Illuminated Codices in the Collection of the National Library in Warsaw*, „Series Byzantina” t. 9 (2011), s. 179–187.
51. Wojtasiewicz Wojciech, *Miejsce Gruzji, Armenii i Azerbejdżanu w polskiej polityce wschodniej. Bilans dwudziestolecia*, „Wrocławski Przegląd Międzynarodowy” r. 5, nr 2 (2011), s. 149–174.
52. Ziętek Dorota, *Godło Armenii. Ikoniczna prezentacja ormiańskiej tożsamości narodowej*, (w:) *Pejzaże tożsamości. Teoria i empiria w perspektywie interdyscyplinarnej*, red. Eliza Litak, Renata Furman, Hubert Bożek, Wydawnictwo UJ, Kraków 2011, s. 287–295.
53. Żelazny Jan W., *Starość w starożytnej literaturze ormiańskiej*, „VOX PATRUM” R. 31 (2011) t. 56, s. 411–416.
54. Żygulski Zdzisław jr., *Armenians in Poland: A foreign culture incorporated*, (w:) *The Art of the Islamic World and Artistic Relationships between Poland and Islamic Countries*, red. Beata Biedrońska-Słota, Magdalena Ginter-Frołow, Jerzy Malinowski, „Manggha” Museum of Japanese Art and Technology i PISnSS, Kraków 2011, s. 317–336.

C. INNE

1. Artwich Armen, *Patrząc na Ararat z Wrocławia*, „Awedis” nr 8 jesień 2011, s. 8–9.
2. Chodubski Andrzej, *Polacy wojskowi w Armenii*, „Tygiel”, nr 1–2 (62–63), 2011, s. 117–128.
3. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Unia Ormian Polskich z Rzymem*, „Myśl. pl. Pismo społeczno-polityczne” 2011, nr 2, s. 98–103.
4. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Nie zapomnij o Kresach*, Małe Wydawnictwo, Kraków 2011.
5. Janik Maciej, *Ormiańskie ślady w Siewierzu*, „Biuletyn OTK” nr 66/67, 2011, s. 81–88.
6. *Karabaski ból głowy*, z A. Kasprzykiem rozmawia Z. Rokita, „Nowa Europa Wschodnia” 2011, nr 3, s. 43.
7. Kasprowicz Bogdan S., *Arcybiskup Teodorowicz powrócił*, „Awedis” nr 7 lato 2011, s. 1, 4–6.
8. Kościów Zbigniew, *Kultura muzyczna Ormian polskich*, Wydawnictwo Polskie w Wołominie, Wołomin 2011.
9. Król-Mazur Renata, *Arcybiskup Józef Teofil Teodorowicz we wspomnieniach – edycja wybranych listów*, „Biuletyn OTK”, nr 66/67, 2011, s. 41–51.
10. Król-Mazur Renata, *Stara i nowa emigracja – czyli o dezintegracji środowiska ormiańskiego w Polsce*, „Biuletyn OTK”, nr 64/65, 2011, s. 3–18.
11. Mehrabian Ruben, *Ormianie wybierają Europę*, tłum. Paweł Wołowski, „Nowa Europa Wschodnia” 2011, nr 2, s. 184–189.
12. Osiecki Jakub, *Zmiany nie zawsze na lepsze...*, „Awedis” nr 6 wiosna 2011, s. 5.
13. Özgül Ceren, *Zmiany w Turcji? Konwersja Ormian jako wyzwanie dla tolerancji*, „Znak” 2011, nr 2, s. 42–51.

14. Sikorski Tomasz, *Pozorny dialog władz i opozycji w Armenii. Stan obecny i perspektywy*, „Biuletyn PISM” 2011, nr 99 , s. 2542.
15. Sikorski Tomasz, *Armenia i Azerbejdżan a Partnerstwo Wschodnie*, „Biuletyn PISM” 2011, nr 63, s. 2470–2471.
16. Staszałek Maria, *Tegoroczna eskapada grupy polskich Ormian na Bukowinę i w inne miejsca kresowe*, „Awedis” nr 9 zima 2011, s. 10–11.
17. Szmurło Zbigniew T., *Zabytki Armenii – Garni*, „Tygiel” 2011, nr 3-4 (64-65), s. 95–102.
18. Zadworny Adam, *Czarnuch miał rozszerzone oczy. O tym jak rodzina komendanta policji starła się z dwójką Ormian, których wzięła za Cyganów*, „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze) z dn. 20 IX 2011, nr 219, s. 16.
19. Żurek Agnieszka, *„Armenia” - grupa do zadań specjalnych*, „Nasz Dziennik” (wyd. zasadnicze) z dn. 13 XII 2011, nr 289, s. 18–19.

2012

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Adamczewski Przemysław, *Górski Karabach w polityce niepodległego Azerbejdżanu*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2012.
2. Bożyk Stanisław, *System konstytucyjny Armenii*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2012.
3. Bożyk Stanisław, *Zgromadzenie Narodowe. Parlament Armenii*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2012.
4. Drąg Katarzyna, *W galicyjskim tyglu etnicznym, narodowym i społecznym (Kajetan Abgarowicz – Abgar Sołtan)*, Collegium Columbinum, Kraków 2012.
5. *Ormiańska Warszawa*, red. Krzysztof Stopka, Andrzej A. Zięba, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2012.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Adamczewski Przemysław, *Przywódstwo polityczne na poradzieckim obszarze o nieustalonym statusie. Casus Górskiego Karabachu*, (w:) *Kaukaz: mechanizmy legitymizacji i funkcjonowania elit politycznych*, t. 7, red. Tadeusz Bodio, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JS, Warszawa 2012, s. 163–193.
2. Cianciara Agnieszka, *Problematyka trudnej pamięci w relacjach armeńsko-tureckich i jej implikacje*, „Rocznik Instytutu Europy Śro-

- kowo-Wschodniej” r. 10, z. 2 (2012), *Kaukaz – kultura, społeczeństwo, polityka*, s. 91–108.
3. Fedorowicz Krzysztof, *Rola siły i przemocy w kształtowaniu systemu politycznego Armenii*, (w:) *Kaukaz: mechanizmy legitymizacji i funkcjonowania elit politycznych*, t. 7, red. Tadeusz. Bodio, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JS, Warszawa 2012, s. 35–69.
 4. Foczpaniak Barbara, *Systemy ochrony zdrowia w krajach kaukaskich. Armenia, Azerbejdżan, Gruzja*, „Polityka Zdrowotna” t. 11 (2012), s. 87–98.
 5. Hayuk Irina, *Yaroslav Dashkevych*, „Series Byzantina” t. 10 (2012), s. 123–133.
 6. Janik Maciej, *Okoliczności powstania państwa ormiańskiego w Cylicji w XI – XII w.*, (w:) *Regiones Euxinum Spectantes. Stosunki kulturowe, etniczne i religijne na przestrzeni dziejów*, red. Łukasz Gędek, Tomasz Krzyżowski, Michał Michalski, UPJPII, Kraków 2012, s. 87–98.
 7. Kamiński Ireneusz C., *Czy Europejski Trybunał Praw Człowieka mógłby rozpoznać skargę dotyczącą rzezi Ormian z 1915 roku? Uwagi o właściwości czasowej (ratione temporis)*, (w:) *Efektywność europejskiego systemu ochrony praw człowieka. Efektywność mechanizmów ochrony praw człowieka Rady Europy, Unii Europejskiej i OBWE*, red. Jerzy Jaskiernia, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2012, s. 121–139.
 8. Konarzewska Natalia, *Rola nacjonalizmu w azersko-ormiańskim sporze wokół Górskiego Karabachu*, „Studia Politologiczne” t. 23 (2012), *Problemy polityki wyznaniowej*, red. Jarosław Szymanek, Jacek Zaleśny, s. 407–432.
 9. Libera Paweł, *Ormianie i ruch prometejski w pierwszej połowie XX wieku. Zarys problematyki*, „Nowy Prometeusz” nr 2 (2012), s. 295–313.
 10. Magakian Grair, *Granice informacji jako faktu/falszu historycznego w rosyjskojęzycznym dyskursie medialnym o ormiańsko-tureckim konflikcie*, „The Peculiarity of Man” nr 16 (2012), s. 258–267.

11. Milewski Ireneusz, *Problematyka społeczna w „Mowach” Jana Mandakuniego*, „Vox Patrum” R. 32 (2012) t. 57, s. 409–417.
12. Minasjan Siergiej, *Армения в Карабахе, Карабах в Армении (карабахский фактор во внешней и внутренней политике Армении)*, (w:) *Kaukaz: mechanizmy legitymizacji i funkcjonowania elit politycznych*, t. 7, red. Tadeusz Bodio, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JS, Warszawa 2012, s. 107–121.
13. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Obraz kobiety Ormianki w Polsce*, (w:) *Kobiety w życiu kulturalnym Polski i świata*, red. A. Chodubski, A. Frączek, B. Słobodzian, Wyd. GWSH, Gdańsk 2012, s. 115–133.
14. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiańska diaspora w Europie. Przeszłość i teraźniejszość*, „Cywilizacja i Polityka” nr 10 (2012), s. 293–309.
15. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Wystąpienia społeczne w Republice Armenii w latach 1991-2012*, „Nowa Polityka Wschodnia” 2012, nr 2, s. 109–128.
16. Olszewski Paweł, *Konflikt azerbejdżańsko-ormiański o Górski Karabach*, (w:) *Sąsiedztwo i pogranicze – między konfliktem a współpracą*, t. 1, red. R. Łoś, J. Reginia-Zacharski, Wyd. UŁ, Łódź 2012, s. 175–201.
17. Osiecki Jakub, *Historia Ormian i Armenii oczami świadków. Wstępne rezultaty projektów badawczych zrealizowanych w latach 2010–2012 z zakresu historii mówionej i pamięci zbiorowej w Republice Armenii i Republice Gruzji*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej” r. 10, z. 2 (2012), *Kaukaz – kultura, społeczeństwo, polityka*, s. 147–164.
18. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie w PRL-u*, „Wrocławskie Studia Wschodnie” t. 16 (2012), s. 179–188.
19. Pisowicz Andrzej, *Tematyka ormiańska w „Dylematach Kaukaskich”*, „Folia Orientalia” 2012, nr 49, s. 401–412.
20. Rokita Zbigniew, *Historia konfliktu karabaskiego w okresie sierpień 1987 - czerwiec 1988 roku oraz wpływ upadku Związku Radzieckiego na jego rozwój*, (w:) *Rozpad ZSRR i jego konsekwencje dla Europy i świata. Reinterpretacja po dwudziestu latach*, cz. 4, *Reinterpre-*

tacja po dwudziestu latach, red. Anna Jach i Michał Kuryłowicz, Wyd. Księgarnia Akademicka, Kraków 2012, s. 275–294.

21. Tokarz Grzegorz, *Ludobójstwo Ormian w pamięci społeczno-politycznej III RP*, „Wschodnioznawstwo” 2012, nr 6, s. 117–126.
22. Wasyl Franciszek, *Dziwna etniczność. Kształty tożsamości Ormian galicyjskich*, „Krakowskie Pismo Kresowe” r. 4 (2012), s. 69–90.
23. Wirowska Anna, *Konflikt o Górski Karabach – problem azerskich przesiedleńców*, „Doctrina. Studia Społeczno-Polityczne” nr 9 (2012), s. 307–315.
24. Wiśniewska Karolina, *Ornitomorficzne miniatury marginesowe ormiańskich Ewangelarzy przechowywanych w Bibliotece Narodowej w Warszawie*, (w:) *Sztuka Orientu*, t. 2: *Studia nad sztuką Azji*, red. D. Kamińska, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2012, s. 225–240.

C. INNE

1. Alijew Namik, *Armeńsko-azerbejdżański konflikt Górskiego Karabachu w świetle prawa międzynarodowego*, tłum. Stanisław Ulaszek, Ambasada Azerbiedżanu w Polsce, druk Oficyna Olszynka, Warszawa 2012.
2. *Azerbejdżańsko-ormiański konflikt. Rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ o Górskim Karabachu (1993)*, przeł. Jerzy Lubach, Ambasada Azerbiedżanu w Polsce, druk Oficyna Olszynka, Warszawa 2012.
3. Borowiecki Łukasz, *Najstarsze drzewo. Górski Karabach. Konflikt zamrożony od 20 lat*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 20 I 2012, nr 4, s. 30–31.
4. Chomętowska-Kontkiewicz Anna, *Rzeź Ormian. Krwawa karta tureckiej historii*, „Mówią Wieki” 2012, nr 8, s. 34–38.
5. Descamps Philippe, *Permanentny stan wojenny w Górskim Karabachu. Armenia i Azerbejdżan – kosztowne “status quo”*, tłum. Jerzy Szygiel, „Monde Diplomatique” 2012, nr 12, s. 20–23.

6. Kałan Dariusz, *Kryzys w relacjach węgiersko-armeńskich*, „Biuletyn PISM” 2012, nr 8, s. 2735–2738.
7. Lepecki Mieczysław, *Sowiecki Kaukaz. Podróż do Gruzji, Armenii i Azerbejdżanu*, Wyd. LTW, b.d. 2012.
8. Mnacakanian Piruz, *Wenecja – ta, która dała Ormianom długotrwały pokój*, „Awedis” nr 12 jesień 2012, s. 10–11.
9. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Kilka słów o instytucji Tamady*, „Biuletyn OTK” 2012, nr 68/69, s. 42–46.
10. Nocuń Małgorzata, *One way ticket. Armenia się wyludnia*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 12 X 2012, nr 42, s. 24.
11. Osiecki Jakub, *Garegin II Budowniczy*, „Awedis” nr 10 wiosna 2012, s. 9.
12. Osiecki Jakub, *Ormiańscy naśladowcy brata Alberta*, „Awedis” nr 13 zima 2012, s. 10.
13. Osiecki Jakub, *Polityczne przeciąganie liny w przededniu Medz Jeghern*, „Awedis” nr 11 lato 2012, s. 12.
14. Oguz Aziz, *Szkoła nie czyni Ormianina. Ormiańska mniejszość w Turcji*, tłum. Magdalena Madej, „Monde Diplomatique” 2012, nr 11, s. 31.
15. Staffa Nelly, *Ormiańska gmina w Petersburgu*, „Awedis” nr 12 jesień 2012, s. 12.
16. Stylińska Teresa, *45 tysięcy euro grzywny. Francusko-turecki spór o Ormian*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 6 I 2012, nr 2, s. 26.
17. *Traktat między Chanem Karabachskim a Imperium Rosyjskim o przejściu chanatu pod władzę Rosji z 14 maja 1805 roku*, Ambasada Azerbejdżanu w Polsce, b.d. 2012.
18. Zasztowt Konrad, *Armenia po wyborach parlamentarnych: implikacje dla stosunków z Unią Europejską*, „Biuletyn PISM” 2012, nr 52, s. 1680–1681.

2013

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Kłajman Stefan, *Wizja Kościoła w nauczaniu arcybiskupów Józefa Bilczewskiego i Józefa Teodorowicza*, Wydawnictwo UNUM, Kraków 2013.
2. Król-Mazur Renata, *Działalność polityczna arcybiskupa Józefa Teofila Teodorowicza w latach 1888-1923*, Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne, Kraków 2013.
3. Stopka Krzysztof, *Języki oswajane pismem. Alografia kipczacko-ormiańska i polsko-ormiańska w kulturze dawnej Polski*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2013.
4. *Wprowadzenie do studiów europejskich. Armenia, Azerbejdżan, Gruzja – przeszłość i teraźniejszość*, red. Mariusz Korzeniowski, Dariusz Tarasiuk, Krzysztof Latawiec, UMCS, Lublin 2013.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Centkowska Magdalena, *Rozwiązanie konfliktu o Górski Karabach – przegląd inicjatyw pokojowych*, „Obronność – Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej” 2013, nr 4(8), s. 44–58.
2. Gołębek Karolina, *Формирование коммуникативной компетенции как цель обучения студентов-филологов на занятиях по деловому русскому языку в Ванадзорском государственном*

- педагогическом институте им. Ов. Туманяна в рамках программы Erasmus Mundus IANUS*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Russologica” nr 6 (2013), s. 158–171.
3. Janus Joanna, *Wielka Brytania wobec sowieckich prób wykorzystania kwestii ormiańskiej przeciwko Turcji w latach 1945-1946*, „Dzieje Najnowsze” [kwartalnik poświęcony historii XX wieku] r. 45, nr 2 (2013), s. 127–140.
 4. Kardaś Szymon, *Wpływ Rosji na kształtowanie się stosunków Armenii, Azerbejdżanu i Gruzji z regionalnymi mocarstwami – Turcją i Iranem*, „Nowy Prometeusz” nr 5 (2013), s. 73–94.
 5. Król-Mazur Renata, *Recepcja encykliki Rerum novarum w poglądach arcybiskupa Józefa Teofila Teodorowicza*, (w:) *Europejskie inspiracje myśli politycznej w Polsce od XIX do XXI wieku. Recepcja-kontynuacja-interpretacja*, red. E. Maj, A. Dawidowicz, Ł. Lewkowicz, A. Szwed, Wyd. UMCS, Lublin 2013, s. 125–144.
 6. Magakian Grair, *Argumentacja w świetle kontekstu pozajęzykowego (na przykładzie turecko-ormiańskiego rosyjskojęzycznego dyskursu)*, „Studia Rusycystyczne” t. 21 (2013), s. 31–38.
 7. Miławicki Marek, *„Świat ode mnie zawsze rzeczy nadzwyczajnych wymagał, a ponadto niesłusznie”. O. Sadok Wincenty Barącz OP (1814-1892) w świetle źródeł*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 153–198.
 8. Mnacakanian Piruza, *Stefan Wartanowicz Lehacy – Zapomniany Ormianin Polski*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 123–152.
 9. Németh Michał, *Uwagi językowe na marginesie ormiańsko-kipczackich tekstów sądowych w edycji Edwarda Tryjarskiego (2010)*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 251–261.
 10. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Diaspora ormiańska w Europie i Polsce – szanse, problemy, zagrożenia*, (w:) *Współczesne wyzwania polityki migracyjnej Polski i Unii Europejskiej*, red. Andrzej Chodubski, Piotr Janiszewski, Forum Dialogu Publicznego, Olsztyn 2013, s. 95–122.
 11. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Bezpieczeństwo energetyczne Armenii w kontekście układu geopolitycznego na Kaukazie Południowym*, (w:) *Bezpieczeństwo energetyczne – surowce kopalne vs alternatyw-*

- ne źródła energii, red. Piotr Kwiatkiewicz, WSB, Poznań 2013, s. 35–50.
12. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Obraz aktywności społeczno-politycznej diaspory ormiańskiej w krajach Unii Europejskiej*, (w:) *Mniejszości narodowe w państwach Unii Europejskiej. Stan prawny i faktyczny*, red. Ewa Godlewska, Magdalena Lesińska-Staszczuk, UMCS, Lublin 2013, s. 187–202.
 13. Pełczyński Grzegorz, *Gente Armenus natione Polonus. O arcybiskupie Józefie T. Teodorowiczu*, (w:) *Ethnos et potentia: interdyscyplinarność polskiej etnologii. W darze profesorowi Aleksandrowi Posern-Zielińskiemu z okazji 70. Urodzin i 40-lecia pracy zawodowej*, red. Ryszard Vorbrich, Anna Szymoszyn, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, Warszawa–Poznań 2013, s. 205–216.
 14. Pełczyński Grzegorz, *Instytucje i organizacje ormiańskie w PRL-u i Trzeciej Rzeczypospolitej*, (w:) *Stowarzyszenia mniejszości narodowych, etnicznych i postulowanych w Polsce po II wojnie światowej*, red. Stefan Dudra, Bernadetta Nitschke-Szram, Wydawnictwo Nomos, Kraków 2013, s. 163–170.
 15. Rydzkowska-Kozak Joanna, *Historia polskich zbiorów rękopisów ormiańskich*, (w:) *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem Rzeczypospolitej*, t. VI, red. Wojciech Walczak, Karol Łopatecki, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Białystok 2013, s. 17–42.
 16. Rzemieniecki Konrad, *Rękopisy związane z historią i kulturą Ormian w zbiorach Działu Rękopisów Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 199–217.
 17. Stopka Krzysztof, *Nieznane karty z dziejów szkolnictwa Ormian polskich: szkoła kościelna (tybradun) do XVII wieku*, (w:) *Virtuti et ingenio. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Julianowi Dybcowi*, red. Andrzej K. Banach, Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”, Kraków 2013, s. 477–498.

18. Stopka Krzysztof, *Śladami kopisty Awedyka. Portret rodzinny Derszymonowiców, czyli mikro-historia przemian kulturowych Ormian polskich w XVII wieku*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 81–121.
19. Szmurło Zbigniew T., *Gabriel Ajwazowski – duchowny, uczony i pedagog*, „Kongitywistyka i Media w Edukacji” 2013, nr 2, 156–185.
20. Szmurło Zbigniew T., *Pierestrojka i tragiczne wydarzenia w Sumgacie*, „Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość” t. 10 (2013), s. 267–284.
21. Tryjarski Edward, *Dialogi z podręcznika gramatyki, teologii, filozofii i systematyki spisane przez Awedyka (XVII wiek)*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 9–80.
22. Wolańska Joanna, *„Sztuka morelowa”? O katalogu wystawy Ars Armenica: Sztuka Ormiańska ze zbiorów polskich i ukraińskich w Muzeum Zamojskim w Zamościu (2010)*, „Lehahayer” t. 2 (2013), s. 219–250.

C. INNE

1. art, *Nowy duszpasterz Ormian*, „Awedis” nr 16 jesień 2013, s. 2.
2. Broyan Edgar, *Spotkanie na najwyższym szczęblu*, „Awedis” nr 15 lato 2013, s. 2.
3. Chlipała Michał, *Wojskowość królestwa Armenii cylicyjskiej w czasach wypraw krzyżowych*, Wydawnictwo Inforteditions, Zabrze – Tarnowskie Góry 2013.
4. Janik Maciej, *Dziesięć lat po zaginięciu Rafała Jędraszyka dalej nic nie wiadomo...*, „Biuletyn OTK” 2013, nr 74/75, s. 26–37.
5. Król-Mazur Renata, *Z życia salonowego Ormian lwowskich w XIX i XX wieku*, „Biuletyn OTK” 2013, nr 72/73, s. 19–28.
6. Król-Mazur Renata, *Wizyta w Polsce arcybiskupa Rafaela Minasiana, ordynariusza Europy Wschodniej dla Ormian katolików, w dniach 23-26 marca 2013*, „Biuletyn OTK” 2013, nr 72/73, s. 58–62.

7. Król-Mazur Renata, *Wizyta katolikos Kościoła katolickiego obrządku ormiańskiego Nersesa Bedrosa XIX w Polsce w dniach 7–10 czerwca 2013 roku*, „Biuletyn OTK” 2013, nr 74/75, s. 15–20.
8. Krzyżowski Tomasz, *Tydzień Pamięci o abp. Józefie Teodorowiczu*, „Awedis” nr 17 jesień 2013, s. 1, 6–9.
9. Mnacakanian Piruz, „*Współpraca Ormiańsko-Polska*”, „Awedis” nr 14 wiosna 2013, s. 2.
10. Musajew Tofik, *Kosowo a roszczenia Armenii wobec regionu Górskiego Karabachu Azerbejdżanu. Porównawcza analiza prawna*, tłum. Stanisław Filipiak, Ambasada Azerbejdżanu w Polsce, Oficyna Olszyna, Warszawa 2013.
11. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Diaspora ormiańska i jej instytucje pomocowe*, „Biuletyn OTK” 2013, nr 74/75, s. 38–46.
12. *Nacjonalizm nam nie grozi*, z prof. Hranusz Charratian rozmawiają Andrzej Brzezicki i Małgorzata Nocuń, „Nowa Europa Wschodnia” 2013, nr 2, b.d.
13. Sayegh Ara, „*Genetyczna pamięć*” w *twórczości wielkiego Juliusza Słowackiego*, „Awedis” nr 16 jesień 2013, s. 10.
14. *Tatuaze mojej babci*, (wywiad) Suzanne Khardalian, rozm. przepr. Ludwika Włodek-Biernat, „Wysokie Obcasy” (dodatek do Gazety Wyborczej) z dn. 27 IV 2013, nr 17, s. 16–19.
15. Zasztowt Konrad, *Armenia między europejskim a eurazjatyckim modelem integracji*, „Biuletyn PISM” 2013, nr 36, s. 1–2.

2014

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Adamczewski Przemysław, *Górski Karabach w polityce niepodległego Azerbejdżanu*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2014.
2. *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014.
3. *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014.
4. Czachor Rafał, *Abchazja, Osetia Południowa, Górski Karabach: geneza i funkcjonowanie systemów politycznych*, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014.
5. Janik Maciej, *Świat łaciński i Królestwo Armenii cylicyjskiej w latach 1199-1375. Zarys problemu*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2014.
6. *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014.
7. Rydzkowska-Kozak Joanna, *Ormiańskie malarstwo miniaturowe w Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Wydawnictwo Tako, Warszawa-Toruń 2014.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Abrahamian Lewon, *Od współczesności XIX wieku do współczesności wieku XXI*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 19–31.
2. Abrahamian Lewon, *Zapomnieć o pomniku: antropologia walki z pomnikami*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 141–153.
3. Albrecht Richard, *The Murder of Armenians – Armenocide – Genocide – Genocide Prevention: Aspects of Political and Historical Comparative Genocide Studies*, „Remembrance and Solidarity. Studies in 20th century European history” nr 2 (2014), s. 91–106.
4. Antonian Julia, *Magia w mieście: tradycyjne i współczesne praktyki*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 177–194.
5. Balayan Aleksandr, *Polityczne transformacje w postradzieckiej Armenii: problemy adaptacji i perspektywy integracji ze współczesnym światem*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 25–50.
6. Brzuszek Bogdan, *Sto lat życia i siedemdziesiąt pięć lat kapłaństwa ojca Bazylego Keropa Talatiniana OFM, Ormianina z Kustodii Ziemi Świętej*, „Studia Franciszkańskie” t. 24 (2014), s. 395–400.
7. Charratian Lusine, *Modele kulturowej adaptacji „obcej” przestrzeni na przykładzie ormiańskich uchodźców w okolicach Wardenisu*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 65–78.
8. Charratian Lusine, *Rodzinne opowieści, narodowa tragedia: historia pamięci o ludobójstwie Ormian*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 81–94.

9. Czachor Rafał, *Dynamika inicjatyw międzynarodowych na rzecz regulacji konfliktu w Górskim Karabachu*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych” 2014, nr 3 (173), s. 5–19.
10. Gliński Andrzej, *Informacje o Ormianach polskich w zbiorach Instytutu Matenadaran w Erywaniu*, „Przeszłość Demograficzna Polski. Materiały i studia” t. 35 (2014), s. 55–63.
11. Gliński Andrzej, *Spis Ormian ze Stanisławowa z 1739 roku*, „Przeszłość Demograficzna Polski. Materiały i studia” t. 36 (2014), s. 105–112.
12. Gliński Andrzej, *Zaręczyny ormiańskie w dawnej Polsce — na podstawie ormiańskich akt sądowych ze Lwowa i Stanisławowa z drugiej połowy XVII i pierwszej połowy XVIII wieku*, „Przeszłość Demograficzna Polski. Materiały i studia” t. 34 (2014), s. 25–51.
13. Gomółka Krystyna, *Studenci z Gruzji i Armenii studiujący w Polsce*, „Facta Simonidis. Zeszyty naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Zamościu” 2014, nr 1, s. 181–194.
14. Gomółka Krystyna, *Wymiana handlowa Polski z Armenią, Azerbejdżanem i Gruzją*, „Zeszyty Naukowe - Uniwersytet Szczeciński. Acta Politica” nr 29 (2014), s. 5–16.
15. Gromelska Aleksandra, *Sytuacja gospodarcza Armenii i perspektywy jej rozwoju*, „Społeczeństwo i Polityka” 2014, nr 2, s. 181–199.
16. Hakopian Arsen, *Wspólnotowa dyplomacja w czasie konfliktu karabaskiego: wymiana wsi Kerendź i Kyzyl-Szafag*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 51–64.
17. Ivancu Emilia, *Poveste din poveste sau despre cercurile narative ale vieții și ale morții din “Cartea șoaptelor” de Varujan Vosganian*, „Studia Romanica Posnaniensia” t. 41, z. 2 (2014), s. 83–96.
18. Kosyan Rafayel, *Business strategic planning process (experience of MBM Marketing Armenia)*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” nr 16 (2014), s. 47–58.
19. Król-Mazur Renata, *Czasopismo „Awedis” i jego rola w zbliżeniu różnych środowisk ormiańskich w Polsce*, (w:) *Media mniejszość*

- ci. *Mniejszości w mediach*, red. M. Adamik-Szysiak, E. Godlewska, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, s. 71–88.
20. Kucharczyk Grzegorz, *Ludobójstwo Ormian - współczesne rozrachunki z historią*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 133–145.
21. Kwiatkiewicz Piotr, *Zużycie produktów naftowych i gazu ziemnego w Republice Armenii a bezpieczeństwo energetyczne*, (w:) *Bezpieczeństwo energetyczne. Rynki surowców i energii – teraźniejszość i przyszłość*, red. Piotr Kwiatkiewicz, t. 1., Fundacja na Rzecz Czystej Energii, Wydawnictwo Esus, Poznań 2014, s. 355–366.
22. Łotocki Łukasz, *Ormianie w Polsce, czyli kto? Mniejszość ormiańska i jej relacje ze współczesnymi imigrantami z Armenii*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 99–117.
23. Machul-Telus Beata, Markowska-Manista Urszula, *Wokół edukacji Ormian w Polsce. Współczesne wyzwania i dylematy*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 177–199.
24. Marciniak Tomasz, *Kościół ormiański w Polsce, ich kapłani i wyznawcy*, (w:) *Wielokulturowość – religia – tolerancja. Stan obecny i wyzwania na przyszłość. Praca zbiorowa*, red. Karol Jasiński, Roman Kordonsky, UWM, Olsztyn 2014, s. 101–117.
25. Markaryan Hasmik Z., *The models of Antique temples from Erebuni*, „Światowit” t. 11, fasc. A (2013), s. 67–78.
26. Manasyan Anait, *Место решений Конституционного Суда в правовой системе Республики Армения*, „Studia Politologiczne” 2014, t. 32, s. 177–189.
27. Markedonov Sergey, *Republika Górskiego Karabachu: kształtowanie się niepodległego państwa*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 128–152.
28. Marutian Harutiun, *Mapy jako symbole ruchu narodowego w Armenii*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antro-*

- pologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 95–108.
29. Matwiejuk Kazimierz, *Ormiańska tradycja liturgiczna*, „Studia Pastoralne. Rocznik Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” r. 10, nr 10 (2014), s. 374–395.
30. Mehrabyan Ruben, *Towards a new Armenia-EU process*, „Warsaw East European Review” t. 4 (2014), s. 123–126.
31. Melkumian Hamlet, *Erywański Wernisaż: pracownia znaków firmowych kraju i miasta*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 157–168.
32. Minasyan Edik, *Armenia na ciernistym szlaku niepodległości*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 10–24.
33. Minasyan Sergey, *Armenia w Karabachu, Karabach w Armenii: polityka z nieuregulowanym konfliktem w tle*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 97–109.
34. Minasyan Sergey, *Polityka zagraniczna postradzieckiej Armenii: siedząc od 20 lat na kilku krzesłach jednocześnie*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 110–127.
35. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Chaczkary w Polsce – wczoraj i dziś*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 119–131.
36. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormianie w polskiej nauce i kulturze*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 147–169.
37. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiańskie partie diasporalne w polityce Republiki Armenii*, (w:) *Prawo i polityka na wschód od Europy*, red.

- Joanna Marszałek-Kawa, Patryk Wawrzyński, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2014, s. 99–124.
38. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Uwarunkowania i doświadczenia rozwoju energetyki odnawialnej w Armenii*, „Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa” 2014, t. 3., s. 1010–1029.
39. Olbrycht Marek, *The Pontic Kingdom, Arsacid Iran and Armenia: Remarks on the Political Strategy of Mithradates VI Eupator*, (w:) *Rzym antyczny. Polityka i pieniądz*, red. W. Kaczanowicz, t. 5, *Azja mniejsza w czasach rzymskich*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014, 13–28.
40. Ordukhanyan Emil, *Dyskurs polityczny we współczesnej Armenii. Analiza porównawcza*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 82–96.
41. Ordukhanyan Emil, *Problemy kształtowania się kultury politycznej w Armenii i możliwości ich pokonania*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 67–81.
42. Osiecki Jakub, *Katolicy obrządku ormiańskiego w sowieckiej Armenii i Gruzji (1920-1936)*, „Studia Religio-logica” t. 47, z. 2 (2014), s. 141–151.
43. Pelczyński Grzegorz, *Polska – Ormianie – Wschód*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 63–75.
44. Pikiczian Hripsime, *Abrahamian Lewon, Rrabiz: od stylu muzycznego do warstwy społecznej*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 195–204.
45. Pisowicz Andrzej, *Język ormiański – rola i znaczenie dla Ormian w Polsce*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 171–176.

46. Poghosyan Gevorg, *Los i kierunki modernizacji społeczeństwa Armenii*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 51–66.
47. Shahnazarian Nona, *Idee narodowe, strategie przetrwania i tożsamość plemienna w politycznym i symbolicznym kontekście wojny karabaskiej*, (w:) *Armenia i Górski Karabach w procesach transformacji społecznej i politycznej*, red. Rafał Czachor, Fundacja Instytut Polsko-Rosyjski, Wrocław 2014, s. 153–180.
48. Siekierski Konrad, *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym – wprowadzenie*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 11–17.
49. Siekierski Konrad, *Spotkanie pod drzewem: Dąb Wardana Mamikoniana i polityka symboli w dzisiejszej Armenii*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 109–118.
50. Skotarczak Dorota, *Czasopisma ormiańskie w Polsce*, „Zeszyty Prasoznawcze” t. 57, nr 3 (2014), s. 526–535.
51. Stepanian Armenuhi, *Armenia: od ojczyzny mitycznej do rzeczywistej*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 35–50.
52. Stepanian Gohar, *Ostatni dzwonek jako współczesny obrzęd przejścia*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 169–175.
53. Stopka Krzysztof, *Armenia, Iberia, Albania Kaukaska, Persja, misje w Azji Dalszej i Etiopii*, (w:) *Chryścianizacja Europy. Kościół na przełomie I i II tysiąclecia*, red. Józef Dobosz, Jerzy Strzelczyk, Wydawnictwo UAM, Poznań 2014, s. 149–159.
54. Stopka Krzysztof, *Ormianie polscy – początki*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 13–44.

55. Stopka Krzysztof, *Ormiańskie sacrum i profanum, czyli o fundamencie tożsamości kulturowej Ormian polskich*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 77–98.
56. Szagojan Gajane, *Pamięć o trzęsieniu ziemi w Giumri*, (w:) *Armenia: kultura współczesna w ujęciu antropologicznym*, red. Lewon Abrahamian, Konrad Siekierski, DiG, Warszawa 2014, s. 119–140.
57. Szmurło Zbigniew T., *Osiemnastowieczny ormiański bard Zakaukazia*, „Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość” nr 11, 2014, s. 225–243.
58. Szmurło Zbigniew T., *Wybrane zagadnienia perspektywy przemian kultury ormiańskiej*, (w:) *W poszukiwaniu azjatyckiej tożsamości. Dylematy i wyzwania*, red. Joanna Marszałek-Kawa i Ewa Kaja, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2014, s. 302–323.
59. Ter-Minasyan Lilit, *Glina w architekturze armeńskiej*, „Szkło i Ceramika” r. 65, nr 3 (2014), s. 20–23.
60. Tomaszewski Mikołaj, *Działalność dyplomatyczna i agenturalna Jana bądź Piotra Romaszkiwicza w latach 1648–1655*, „Przegląd Orientalistyczny” 2014, nr 3/4, s. 149–156.
61. Trybuś Luiza, *Działalność kulturalna i charytatywna Archidiecezjalnego Związku Ormian we Lwowie 1930-1939*, (w:) *Oboedientia et pax. Księga jubileuszowa dedykowana biskupowi Marianowi Błażewi Kruszyłowiczowi OFMConv*, red. Zdzisław Gogol, Andrzej Maćkowski, Józef Wołczański, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2014, s. 605–628.
62. Zieliński Jacek, *Konflikt o Górski Karabach i próby jego rozwiązania*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Politologica” Nr 12 (2014), s. 131–172.
63. Zięba Andrzej A., *Patriotyzm polskich Ormian*, (w:) *Ormianie*, red. Beata Machul-Telus, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2014, s. 35–61.
64. Żerelik Rościław, *W drodze do wielkiego chana. Podróże cylicyjskich Ormian do Karakorum w świetle kronik ormiańskich w trzeciej ćwierci XIII wieku*, (w:) „Znowuż »z kuferkiem i chlebakiem«...”.

Tom poświęcony Wielkiemu Humaniście Julianowi Janczakowi, red. Beata Konopska, Joanna Nowosielska-Sobel, Oficyna Wydawnicza ATUT, Grzegorz Strauchold, Wrocław 2014, s. 139–176.

C. INNE

1. Agopsowicz Monika, *Kresowe Pokucie. Rzeczpospolita ormiańska*, Wydawnictwo LTW, Łomianki 2014.
2. Checzikian Sona, *Teodor Axentowicz i pastelowe kobiety*, „Awedis” nr 20 jesień 2014, s. 9.
3. Falkowski Maciej, *Ślepa uliczka*, „Nowa Europa Wschodnia” 2014, nr 1, s. 102–111.
4. Falkowski Maciej, *W oczekiwaniu na imperium*, „Nowa Europa Wschodnia” 2014, nr 2, s. 96–78.
5. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Ludobójstwo Ormian*, „Do Rzeczy” 2014, nr 19, s. 68–69.
6. Kociuba Joanna, *Ormianie w panoramie kulturowej Jarosławia*, „Rocznik - Stowarzyszenie Miłośników Jarosławia” t. 20 (2013/2014), s. 136–148.
7. Lisicjan Stepan, *Z przeszłości Armenii. Legendy, baśnie, opowieści (wybór)*, tłum. A. Pisowicz, Fundacja Dziedzictwa i Kultury Ormian Polskich, Warszawa 2014.
8. Mendyk Bartosz, *Armenia przyjazna dla rozpoczynających biznes i najbardziej liberalna gospodarka Wspólnoty Niepodległych Państw*, „Dziennik Gazeta Prawna” z dn. 1 IV 2014, nr 63, dod. Firma i Prawo, s. C7.
9. Mier-Jędrzejowicz Edward, *Nominacja ambasadora Republiki Armenii w Polsce*, „Awedis” nr 21 zima 2014, s. 1.
10. Mnacakanian Piruz, *Howsep Emin. Życie jak prosta linia*, „Awedis” nr 18 wiosna 2014, s. 8.
11. Mnacakanian Piruz, *Wielka orędowniczka odrodzenia ormiańskiej muzyki duchowej*, „Awedis” nr 19 lato 2014, s. 6–7.

12. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiańskie instytucje we Francji (w zarysie)*, „Biuletyn OTK” 2014, nr 76/77, s. 37–48.
13. *Nie jest lekko być wolnym narodem*, (wywiad) Lilit Mieliksietian, rozm. przepr. Wojciech Pestka, „Odra” 2014, nr 11, s. 48–51.
14. Nocuń Małgorzata, Brzezicki Andrzej, *Czterdzieści sekund, jednaście stopni. 25 lat temu trzęsienie ziemi spustoszyło Armenię*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 9 I 2014, nr 1, s. 28–29.
15. Nocuń Małgorzata, *Karabach. Konflikt pozornie zamrożony*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 25 VII 2014, nr 29, s. 48–49.
16. Sawicki Marcin, *Pestki winorośli i trzy jabłka. Reportaże z podróży do Gruzji i Armenii*, Fundacja Sąsiedzi, Białystok 2014.
17. Sierakowska Judyta, *Spitak – miasto na krawędzi*, „Polityka” z dn. 30 I 2014, nr 4, s. 92–97.
18. Stopka Krzysztof, *Historia ormiańskiego katolicyzmu w Polsce – część I*, „Awedis” nr 20 jesień 2014, s. 10.
19. Stopka Krzysztof, *Historia ormiańskiego katolicyzmu w Polsce – część II*, „Awedis” nr 21 zima 2014, s. 10.
20. Żamejć Anna, *Mój wróg Ormianin*, „Nowa Europa Wschodnia” 2014, nr 5, s. 89–95.

2015

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. Gomółka Krystyna, Izabela Borucińska-Dereszkiewicz, *Stosunki Polski z Armenią, Azerbejdżanem i Gruzją na przełomie XX i XXI wieku*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2015.
2. *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015.
3. *Teodorowicz. Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015.
4. Wasyl Franciszek, *Ormianie w przedautonomicznej Galicji. Studium demograficzno-historyczne*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Arakelyan Tatevik, *The role of Armenian language in the preservation of Armenian identity*, „Scripta Neophilologica Posnaniensia” t. 15 (2015), s. 7–12.
2. Asanishvili Pikria, *Konflikt w Karabachu i jego wpływ na bezpieczeństwo regionu Zakaukazia*, tłum. Mateusz Dębowicz, (w:) *Konflikty etniczne i wyznaniowe a funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa narodowego. Wybrane aspekty*, red. Tomasz Szyszlak, Elżbieta Szyszlak, Wydawnictwo Nomos, Kraków 2015, s. 52–69.

3. Aslan Davut H., Celiktaş Osman K., *The relationship of Turkey with Armenia*, „Kwartalnik Naukowy Uczelni Vistula” 2015, nr 2, s. 90–101.
4. Bąkała Krzysztof, „*Khats hasirt*” w „*Mieście Zawsze Wiernym*”. *Działalność arcybiskupa Józefa Teodorowicza w okresie walk obronnych Lwowa 1918–1919 w świetle zachowanych źródeł*, (w:) Teodorowicz. *Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 43–67.
5. Budzik Jagoda, *Rzeź Ormian w dyskursie izraelskim*, „*Slavia Occidentalis*” t. 72, z. 2 (2015), s. 105–116.
6. Czachor Rafał, *Kwestia kurdyjska w stosunkach ormiańsko-azerbejdżańskich*, „*Przegląd Orientalistyczny*” 2015, nr 1-2, s. 29–41.
7. Czachor Rafał, *Ustrój samorządu lokalnego w Armenii*, „*Samorząd terytorialny*” 2015, nr 9, s. 69–79.
8. Czachor Rafał, *Between sustainability and uncertainty. Political systems of Abkhazia, South Ossetia and Nagorno–Karabakh Republic – conditions and features*, „*Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K Politologia*” 2015, vol. XXII, nr 1, s. 151–163.
9. Czura Marta, *Ormianie i Armenia – naród i państwo określone przez religię*, (w:) *Polityka jako wyraz lub następstwo religijności*, red. Ryszard Michalak, Wydawnictwo Morpho, Zielona Góra, s. 163–180.
10. Czyżak Agnieszka, *Przeciw nakazom niepamięci – wariant Elif Shafak*, „*Slavia Occidentalis*” t. 72, z. 2 (2015), s. 31–39.
11. Dąbek Jolanta, *Józef Teofil Teodorowicz – arcybiskup i polityk*, (w:) Teodorowicz. *Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 96–114.
12. Engelgard Jan, *Religia i polityka – Józef Teodorowicz i Narodowa Demokracja w latach 1902–1918*, (w:) Teodorowicz. *Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 115–141.
13. Esken Moritz, *Post Vilnius Armenia – Still Sitting on the Fence?*, (w:) *Eastern chessboard. Geopolitical determinants and challenges*

- in Eastern Europe and the South Caucasus*, red. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 197–208.
14. Galstyan Narek S., *How to Deal with Armenia's Geopolitical Trilemma? Examining Public Opinion*, (w:) *Eastern chessboard. Geopolitical determinants and challenges in Eastern Europe and the South Caucasus*, red. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 209–220.
 15. Gasparyan Abraham, *Armenian Leadership (Political and Party Elite) Stance on State's Foreign Policy Orientation*, (w:) *Eastern chessboard. Geopolitical determinants and challenges in Eastern Europe and the South Caucasus*, red. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 221–229.
 16. Ghazarian Dawit, *Amulet ormiański ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 115-128.
 17. Grigoryan Armen, *Armenia's membership in the Eurasian Economic Union. An economic challenge and possible consequences for regional security*, „Polish Quarterly of International Affairs” t. 24, nr 4 (2015), s. 7–26.
 18. Hayrapetyan Grigor R., Hayrapetyan Viktoriya, *Economic Relations between Armenia and the EU within the framework of Eastern Partnership*, (w:) *Eastern chessboard. Geopolitical determinants and challenges in Eastern Europe and the South Caucasus*, red. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 231–246.
 19. Herles Michael, Fassbinder Jörg W. E., *Magnetic prospecting on basaltic geology. The lower city of Erebuni (Armenia)*, „Archaeologia Polona” t. 53 (2015), s. 292–296.
 20. Heyde Jürgen, *Polityka Rady miejskiej Lwowa wobec Żydów i Ormian w XV/XVI wieku. Heterogeniczność etniczno-religijna w mieście jako wyzwanie ustrojowe*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” r. 63, nr 2 (2015), s. 283–292.
 21. Jačov Marko, *Ludobójstwo Ormian widziane z perspektywy dokumentów Tajnego Archiwum Watykańskiego*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiań-*

- skich, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wydawnictwo KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 261–268.
22. Jarzyna Anita, *Masakra stambulskich psów (1911) a rzeź Ormian (1915) - czyli Zbrodnie zapomniane (antycypacja, analogia, nadużycie?)*, „Slavia Occidentalis” t. 72, z. 2 (2015), s. 41–58.
23. Jastrzębska Olga, *Górski Karabach. Przykład nierozwiązanego konfliktu o terytorium*, „Maska” nr 26 (2015), s. 73–83.
24. Karmańska Anna, *Przyczynek do teorii ugruntowanej rozwoju rachunkowości. Analiza przypadku Armenii*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” t. 82 (2015), s. 39–63.
25. Karolak Sylwia, *„Nadchodzi wielki tebk...”*. Edgara Hilsenratha opowieść o ludobójstwie, „Slavia Occidentalis” t. 72, z. 2 (2015), s. 95–104.
26. Khudaverdian Anahit, *Paleopathology of human remains of the 1st century BC-3rd century AD from Armenia (Beniamin, Shirakvan I)*, „Anthropological Review. The official publication of the Polish Anthropological Society” t. 78, nr 2 (2015), s. 213–228.
27. Kielczykowska Aleksandra, *„Groza widzianego”. Rzeź Ormian – między „Choucas” Zofii Nałkowskiej a „Przedwiośniem” Stefana Żeromskiego*, (w:) *Na granicy epok. O literackich dyskursach lat 1914-1918 w stulecie wybuchu I wojny światowej*, red. Dorota Kielak, Marta Makowska, Joanna Niewiarowska, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2015, s. 41–50.
28. Knodt Michèle, Urdze Sigita, *The European Union’s external democracy promotion in the countries of the Southern Caucasus. Armenia, Azerbaijan and Georgia between the European Union and Russia*, (w:) *Eastern chessboard. Geopolitical determinants and challenges in Eastern Europe and the South Caucasus*, red. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 176–196.
29. Koolae Elahé, Goodarzi Mahnaz, *Turkey-Armenia Rapprochement and Its Impact on Iran-Armenia Relations*, „Hemispheres. Studies on Cultures and Societies” 2015, nr 30 (2), s. 57–76.
30. Kopiec Jan, *Ośrodki duszpasterstwa ormiańskokatolickiego we współczesnej Polsce*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa* Ksiądz Arcybi-

- skup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 51–62.
31. Kosyan Rafayel, Zohrabyan Tigran, *The development issues of medical care service market in the Republic of Armenia*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie” nr 17 (2015), s. 37–48.
32. Kowalski Tomasz, *Odzyskiwanie głosu. Ludobójstwo Ormian w „Księdze szeptów” Varujana Vosganiana*, „Slavia Occidentalis” t. 72, z. 2 (2015), s. 59–69.
33. Krzysztan Bartłomiej, *Permanentny „stan wyjątkowy”. Teoretyczno-kulturowy wymiar konfliktu o Górski Karabach*, „Nowy Prometeusz” 2015, nr 7, s. 55–74.
34. Krzyżowski Tomasz, *Źródła archiwalne do dziejów Kościoła ormiańskokatolickiego we współczesnych zbiorach lwowskich archiwów, bibliotek i muzeów*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 95–114.
35. Kūlāyī Ilāha, Goodarzi Mahnaz, *Turkey-Armenia rapprochement and its impact on Iran-Armenia relations*, „Hemispheres. Studies on cultures and societies” t. 30, nr 2 (2015), s. 57–73.
36. Kwiatkiewicz Piotr, *Genocyd 1915-1917 a jego współczesna recepcja*, „Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa”, R. 8, nr 4 (2015), s. 157–164.
37. Lisiecki Marcin, *Obecność i badania literatury ormiańskiej w Polsce. Przypadek Eugeniusza Śluszkiewicza*, (w:) *Literatury Azji i Afryki wobec problemów współczesności. Materiały XXXV Zjazdu Orientalistów Polskich. Warszawa, 16-17 XI 2015*, red. Marek M. Dziekan, Agata Bareja-Starzyńska, Polskie Towarzystwo Orientalistyczne, Warszawa 2015, s. 89–103.
38. Łaszkiewicz Hubert, *Rok 1915 - tragedia Ormian – Rafał Lemkin (1900-1959)*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 249–260.

39. Majewski Marcin Ł., *Zapomniana mniejszość: Ormianie w Piotrkowie Trybunalskim w XVII i XVIII wieku*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 71–84.
40. Manasyan Anahit, *Development of the Constitutional Doctrine and the Stability of the Legal Positions of the Constitutional Court (on the example of the Republic of Armenia)*, „Studia Politologiczne” 2015, t. 36, s. 242–259.
41. Mnatsakanyan Piruz, *Armenica z Piotrkowa Trybunalskiego*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 81–85.
42. Morawiec Arkadiusz, *Echa zagłady Ormian w literaturze polskiej*, „Slavia Occidentalis” t. 72, z. 2 (2015), s. 7–30.
43. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormianie w Gdyni*, „Zeszyty Gdynskie. Tożsamość kulturowo-cywilizacyjna Gdyni” nr 10 (2015), s. 265–285.
44. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Wektory polityki diaspory ormiańskiej w Unii Europejskiej*, (w:) *Szkice europejskie. Unia Europejska wobec wyzwań współczesności*, red. Benon Gaziński, Instytut Nauk Politycznych UWM, Olsztyn 2015, s. 57–72.
45. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Znaczenie energetyki wodnej dla bezpieczeństwa Republiki Armenii*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu” 2015 (8), t. 65, s. 97–116.
46. Nikołajew Jerzy, *Mons Pius – bank Ormian Lwowskich jako przykład gwarancji działalności bankowej związków religijnych. Historia i współczesność*, (w:) *Pacta sunt servanda – nierealny projekt czy gwarancja ładu społecznego i prawnego?*, red. Ewa Kozerska, Piotr Sadowski, Andrzej Szymański, AT Wydawnictwo, Kraków 2015, s. 59–73.
47. Osadczy Włodzimierz, *Ormiański pasterz wobec „kwestii ruskiej”: arcybiskupa Józefa Teodorowicza stosunek do polsko-ruskiej/ukraińskiej konfrontacji w Galicji*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 161–181.

48. Pelczyński Grzegorz, *Ormianie w XX wieku. Zarys najważniejszych problemów*, „Zeszyty Naukowe - Uniwersytet Szczeciński. Acta Politica” nr 34 (2015), s. 5–25.
49. Pisowicz Andrzej, *Między Herem Armeńczykiem a Kurdem (!) o imieniu Krikor*, „Ruch Literacki” r. LVI, 2015, z. 1 (328), s. 61–75.
50. Pisowicz Andrzej, *Słownik kipczacko-rosyjski profesora Ołeksandra Harkawcia*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 225–230.
51. Roszak Joanna, *Musa Dah i bliżej. Zaczynając od powieści Franza Werfla*, „Slavia Occidentalis” t. 72, z. 2 (2015), s. 83–93.
52. Ryba Mieczysław, *Kościół, naród, państwo w nauczaniu arcybiskupa Józefa Teodorowicza*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 11–19.
53. Rzemieniecki Konrad, *Dyplomy ormiańskie w zbiorach Działu Rękopisów Zakładu Narodowego o im. Ossolińskich*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 87–94.
54. Sheybal-Rostek Aleksandra, *Teodorowicz – strażnik tożsamości i odmienności polskich Ormian*, (w:) *Teodorowicz. Mówca i patriot. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 34–42.
55. Słomińska Emilia, *Herbert a ormiańska Babcia*, „Slavia Occidentalis” t. 72, z. 2 (2015), s. 71–81.
56. Stopka Krzysztof, *Genealogia Torosowiczów, czyli o przodkach i rodzinie twórcy unii Ormian polskich z Kościołem katolickim*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 7–61.
57. Stopka Krzysztof, *Ormianie w Galicji Austriackiej*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 73–112.
58. Szmurło Zbigniew T., *Duma tych, co cierpieli niewinnie. Ludobójstwo Ormian w Turcji*, „Cywilizacja i Polityka” nr 13 (2015), s. 245–264.

59. Terzyan Aram, *Armenia's Foreign policy between European identity and Eurasian integration*, (w:) *Eastern chessboard. Geopolitical determinants and challenges in Eastern Europe and the South Caucasus*, red. Piotr Bajor, Kamila Schöll-Mazurek, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 247–258.
60. Trajdos Tadeusz M., *Uwagi o działalności politycznej i przekonaniach arcybiskupa Józefa Teodorowicza*, (w:) *Teodorowicz. Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 68–95.
61. Trybuś Luiza, *Udział abp. Józefa Teodorowicza w debacie konstytucyjnej Sejmu Ustawodawczego 1919–1922*, (w:) *O kształt Rzeczypospolitej. Studia z zakresu polskiej myśli politycznej i ustrojowej okresu międzywojennego*, red. P. Gofron, UPJPII, Kraków 2015, s. 65–75.
62. Voytyuk Oksana, *Działania Unii Europejskiej wobec Armenii prowadzone w ramach Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i programu Partnerstwa Wschodniego*, „Athenaeum” t. 46 (2015), s. 121–134.
63. Wolańska Joanna, *Niezrealizowane projekty Jana Henryka Rose na dla katedry ormiańskiej w Nowym Jorku*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 177–224.
64. Wyrozumski Jerzy, *Ormianie w dawnej Polsce*, (w:) *Ormiański pasterz Lwowa Ksiądz Arcybiskup Józef Teodorowicz na tle dziejów ormiańskich*, red. Włodzimierz Osadczy, Mirosław Kalinowski, Marko Jacov, Wyd. KUL, Lwów-Lublin 2015, s. 63–72.
65. Załączny Jolanta, *Arcybiskup Józef Teodorowicz – nauczyciel i opiekun młodzieży*, (w:) *Teodorowicz. Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 142–160.
66. Zięba Andrzej A., *Bohdan Janusz albo Astwadzadur Howhanian: żywot lwowskiego miłośnika historii Ormian polskich*, „Lehahayer” 2015, t. 3, s. 133–176.
67. Zięba Andrzej A., *O ormiańskich korzeniach Vincenza i ich odbiciu w jego pokuckiej mitologii*, (w:) *Zatrudnienie: literat. Materiały*,

studia i szkice o Stanisławie Vincenzie, red. Jan A. Choroszy, Agencja Wydawnicza a Linea, Wrocław 2015, s. 375–420.

68. Żerelik Rościsław, *Losy ksiąg ormiańskich w czasie najazdów mongolskich w świetle kronik Kirakosa Gandzakeci, Grzegorza Aknerci i Vardana Arevelci z trzeciej ćwierci XIII wieku*, (w:) *Historia, memoria, scriptum. Księga jubileuszowa z okazji osiemdziesięciolecia urodzin profesora Edwarda Potkowskiego*, red. Jacek Krochmal, AGAD, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW, Warszawa 2015, s. 35–47.

C. INNE

1. Agopsowicz Monika, *Anna z Torosiewiczów Olszyńska. Pozostanie po niej pamięć serdeczna*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 78–79.
2. Agopsowicz Monika, *W wieku 101 lat odeszła Maria Kokoszyńska – „Lesia”*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 77.
3. Amirian Rafael, *Czekamy na gest Turcji. Setna rocznica ludobójstwa Ormian*, „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze). 24 IV 2015, nr 95, s. 11.
4. Artwich Armen, *Wystąpienie inauguracyjne uroczystości dla uczczenia 35 rocznicy zjazdu Ormian polskich w Krakowie (1980) i 25 rocznicy utworzenia Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 3–13.
5. Axentowicz-Bohosiewicz Marta, *Pośmiertne peregrynacje arcybiskupa* (komunikat), (w:) *Teodorowicz. Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 169–172.
6. Bernacka Magdalena, *Część 1. Mitkiewiczze*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 52–63.
7. Bernacka Magdalena, *Część 2. Maramorosze*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 32–46.
8. Bohosiewicz Andrzej, *Ormiańska rodzina Bohosiewiczów*, Wydawnictwo i Drukarnia Towarzystwo Słowaków w Polsce, Kraków 2015.

9. Brzeziecki Andrzej, *W Armenii, czyli nigdzie*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 9 VIII 2015, nr 32, s. 45–46.
10. Budzik Jagoda, *Zbędna pamięć. Izraelskie potyczki z pamięcią o rzezi Ormian*, „Miasteczko Poznań” 2015, nr 1/2, s. 160–167.
11. Cheterian Vicken, *Rzeź Ormian – straszna cena obojętności. Turecki problem, tłum. Anastazja Dwulit*, „Monde Diplomatique” 2015, nr 5, s. 38–39.
12. Czapliński Lesław, „MEC JEGHERN” znaczy zagłada, „AKANT” 2015, nr 10, s. 31–33.
13. Czarnecki Ryszard, *Armenia obca, Armenia swojska*, „Niezależna Gazeta Polska Nowe Państwo” 2015, nr 11, s. 85.
14. Czarnecki Ryszard, *Erewan. Małżeństwo z Rosją romans z Zachodem*, „Gazeta Polska” z dn. 14 I 2015, nr 2, s. 24–25.
15. Gevorgyan Hovhannes, *Chryścianizacja Armenii*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 47–60.
16. Górny Grzegorz, *Armenia: między rajem a piekłem*, Wydawnictwo AA, Kraków 2015.
17. Górny Grzegorz, *Polska Rzeczpospolita ormiańska*, „Niedziela” (wyd. zasadnicze) z dn. 8 II 2015, nr 6, s. 22–24.
18. Graczyk Longin, *Tomasz Marciniak [1966-2015]*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 79–81.
19. Grzywacz Małgorzata, *Przyjaciel Ormian. Pastor Johannes Lepsius (1858-1926) – życie i dzieło*, „Miasteczko Poznań” 2015, nr 1/2, s. 168–177.
20. Krajewski Andrzej, *Wzorcowe ludobójstwo*, „Dziennik Gazeta Prawna” z dn. 20 IV 2015, nr 79, s. A20–A21.
21. List apostolski papieża Franciszka ogłaszający świętego Grzegorza z Nareku doktorem Kościoła powszechnego, „VOX PATRUM” R. 35 (2015) t. 63, s. 7–13.
22. Łomanowski Andrzej, *Ormianie nie chcą Majdanu*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 30 VI 2015, nr 150, s. A10.

23. Mnacakanian Piruza, *Howhannes Tumanian – opiekun sierot*, „Awedis” nr 23 lato 2015, s. 10–11.
24. Mnacakanian Piruza, *Wazgen I. Historia jednego pomnika*, „Awedis” nr 22 wiosna 2015, s. 6–7.
25. *Na końcu języka*. Z orientalistą Andrzejem Pisowiczem rozmawiają Kornelia Mazurczyk i Zbigniew Rokita, Fundacja Sąsiedzi, Białystok 2015.
26. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiańskie niewolnice. Zapomniane ofiary Mec Jeghern*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 33–43.
27. Nocuń Małgorzata, Brzeziecki Andrzej, *Dawid schodzi z placu*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 26 VII 2015, nr 30, s. 42–43.
28. Nocuń Małgorzata, Brzeziecki Andrzej, *Karawany śmierci, sto lat później*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 26 IV 2015, nr 17, s. 40–43.
29. Nocuń Małgorzata, *Sprzedana ojczyzna*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 8 II 2015, nr 6, s. 46–47.
30. *Ormianie pamiętają*, (wywiad) Petros Yesayan, rozm. przepr. Beata Falkowska, „Nasz Dziennik” (wyd. zasadnicze) z dn. 25–26 IV 2015, nr 96, dod. Magazyn nr 137, s. M8–M9.
31. *Ormiańskie spotkanie z autorem Księgi szeptów Varujanem Vosganianem*, opracował Andrzej Pisowicz, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 19–31.
32. Ostrowski Marek, Zalewski Piotr, *Daleko do Araratu*, „Polityka” z dn. 22–27 IV 2015, nr 17, s. 50–52.
33. Pełczyński Grzegorz, *Stanisław Vincenz i Ormianie*, „Awedis” nr 23 lato 2015, s. 9.
34. *Pierwsze ludobójstwo XX wieku*, (wywiad) Mikayel Minasyan, rozm. przepr. Włodzimierz Rędzioch, „Niedziela” (wyd. zasadnicze) z dn. 19 IV 2015, nr 16, s. 10–12.
35. Pisowicz Andrzej, *Chrześcijaństwa nie było przed Chrystusem*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 61–67.

36. Pisowicz Andrzej, *Czy Ormianie uprawiają magię*, „Nowa Europa Wschodnia” 2015, nr 1, s. 168–170.
37. Pisowicz Andrzej, *Kpt. lot. Włodzimierz „Koper” Koperkiewicz dostarcza ważnych informacji o Ormianach w centralnej Polsce*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 72–76.
38. Rybak Michał, *Arcybiskup Józef Teodorowicz inicjatorem renowacji katedry ormiańskiej we Lwowie* (komunikat), (w:) Teodorowicz. *Mówca i patriota. Materiały z konferencji naukowej*, red. Tadeusz Skoczek, Muzeum Niepodległości, Warszawa 2015, s. 161–168.
39. *Rzeź Ormian*, (wywiad) Suren Manukjan, rozm. przepr. Andrzej Brzeziecki i Małgorzata Nocuń, „Ale Historia. Tygodnik historyczny” z dn. 20 IV 2015, nr 16, s. 8–10.
40. Saweneć Andrij, *Spotkanie z młodymi pisarzami ormiańskimi w Lublinie*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 82/83, s. 68–71.
41. Słojewska Anna, *Turcjo, przyznaj się*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 17 IV 2015, nr 89, s. A9.
42. *Sprawiedliwe rozwiązanie. Odszkodowania za ludobójstwo Ormian. Raport grupy badawczej do spraw odszkodowań za ludobójstwo Ormian. Raport końcowy – Kwiecień 2015*, oprac. Grupa Badawcza do spraw Odszkodowań za Ludobójstwo Ormian [przewodn. Henry C. Theriault, członkowie Alfred de Zayas, Jermaine O. McCalpin, Ara Papian], tłum. Bartłomiej Reczyński, Ormiański Komitet Narodowy Polski, Warszawa 2015.
43. *Stalina obalono w Erywaniu*, z Andrzej Pisowiczem, językoznawcą i armenistą, rozmawiają Kornelia Mazurczyk i Zbigniew Rokita, „Nowa Europa Wschodnia” 2015, nr 2, s. 92–96.
44. Stopka Krzysztof, *Cztery dni w Armenii. Centralne obchody 100. Rocznicy ludobójstwa Ormian w Erywaniu*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 25–32.
45. Szmurło Zbigniew T., *Ludobójstwo Ormian w Turcji – tragedia i moralne zwycięstwo po stu latach*, „Tygiel” 2015, nr 1-2 (78-79), s. 107–117.

46. Wasyl Franciszek, *Gente Armeni Nazione Poloni. Tożsamość Ormian galicyjskich w XIX wieku*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 64–72.
47. Zachariasiewicz Piotr, *Gen. bryg. pil. Witold Urbanowicz. As polskiego lotnictwa w II wojnie światowej*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 45–48.
48. Zachariasiewicz Piotr, *Gen. dyw. Zbigniew Ohanowicz. Lubiany dowódca zw. „Hetmanem polnym”*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 49–51.
49. [Zarząd OTK], *Pamiętamy 1915. Krakowskie obchody 100. Rocznicy ludobójstwa Ormian w Imperium Osmańskim, zorganizowane przez Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne w dniach 25 kwietnia – 31 maja 2015 roku*, „Biuletyn OTK” 2015, nr 80/81, s. 3–24.
50. Zashtowt Konrad, *Armenia w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej – wyzwania dla UE*, „Biuletyn PISM” 2015, nr 21, s. 1–2.
51. Zięba Andrzej A., „*Bo to Ormianin...*”: o *Zygmuncie Tebince* opowieść, „Awedis” nr 24 jesień 2015, s. 10–11.
52. Zięba Andrzej A., „*Bo to Ormianin...*”: o *Zygmuncie Tebince* opowieść, (kontynuacja) „Awedis” nr 25 zima 2015, s. 10–11.

2016

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Armenia. Dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016.
2. *Ormianie polscy. kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016.
3. Osiecki Jakub, *Apostolski Kościół Ormiański w Armenii sowieckiej w latach 1920–1932*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2016.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Agopsowicz Monika, *Pobór rekruta nacji ormiańskiej ze Stanisławowa w 1794 roku na wojnę francusko-austriacką*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 165–199.
2. Artwich Armen, *Przeszłość Ormian polskich w zbiorach i działaniach Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury*

- i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 11-28.
3. Bernacka Magdalena, *Inżynier Karol Ghuchowski: zapomniany malarz z Kołomyi*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 201–231.
 4. Chodubski Andrzej, *Armenia: współzależności geopolityczne*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 11–26.
 5. Chodubski Andrzej, *Górski Karabach: odsłony sporów i walk*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 225–240.
 6. Chrząszczewski Jacek, *Chaczgary, krzyże wotywnie, epitafia, płyty nagrobne i pamiątkowe Ormian polskich jako materialne znaki pamięci o ludziach i ich czasach*, (w:) *Znak – Symbol – Rytuał, tom 8: Misericordia Domini*, red. Józef Marecki i Lucyna Rotter, Wydawnictwo UNUM, Kraków 2016, s. 327–353.
 7. Dziuba-Wiśniewska Joanna, *Zaangażowanie Katolika Wszystkich Ormian w debatę publiczną w Armenii*, „*Studia Politologiczne*” 2016, t. 41, s. 319–334.
 8. Falski Jacek, *Sprzeciw sumienia w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (na podstawie wyroku Wielkiej Izby z 7 lipca 2011 r. w sprawie Bayatyan v. Armenia)*, „*Przegląd Sejmowy*” 2016, nr 3, s. 7–19.
 9. Fedorowicz Krzysztof, *Pozycja ustrojowa prezydenta w systemie politycznym Armenii*, „*Białostockie Studia Prawnicze*” 2016, nr 20/B, s. 349–360.
 10. Fedorowicz Krzysztof, *Kształtowanie się systemu politycznego i proces transformacji ustrojowej*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne*

- kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 27–59.
11. Ghazaryan Edgar, *Potencjał dialogu w dziedzictwie kulturowym Armenii*, (w:) *Mosty nadziei. Jagiellońskie inspiracje dialogu międzykulturowego*, red. Leszek Korporowicz, Paweł Plichta, Biblioteka Jagiellońska, Kraków 2016, s. 15–19.
 12. Gomółka Krystyna, *Partnerstwo Wschodnie a Armenia, Gruzja i Azerbejdżan*, (w:) *Bezpieczeństwo Europy i Unii Europejskiej w czasach kryzysu*, red. Magdalena Musiał-Karg, Wyd. WNPiD UAM, Poznań 2016, s. 177–190.
 13. Gomółka Krystyna, *Polityka ekologiczna Azerbejdżanu, Armenii i Gruzji*, (w:) *Ekologizm*, red. Dorota Maj, Maria Marczevska-Rytko, Wyd. UMCS, Lublin 2016, s. 177–186.
 14. Gomółka Krystyna, *Zagrożenia państwa i polityka obrony w narodowych strategiach bezpieczeństwa Gruzji, Armenii i Azerbejdżanu*, (w:) *Bezpieczeństwo Europy i unii Europejskiej w czasach kryzysu*, red. Magdalena Musiał-Karg, Wyd. WNPiD UAM, Poznań 2016, s. 235–246.
 15. Imach Marcin, *Kościół w Armenii - podziały i dążenie do jedności*, „Tarnowskie Studia Teologiczne” t. 35, nr 2 (2016), s. 73–89.
 16. Jakubiak Krzysztof, Piliposyan Ashot, Iskra Mateusz, Zaqyan Artavazd, Mkrtchyan Rusanna, Simonyan Hasmik, *Metsamor (Armenia), preliminary report on the excavations in 2013, 2014 and 2015*, „Polish Archaeology in the Mediterranean. Reports” t. 25 (2016), s. 553–572.
 17. Kolarz Stefania, *Status prawny Górskiego Karabachu – porównanie ze statusem prawnym Kosowa*, „Folia Iuridica Universitatis Wratislaviensis” 2016, t. 5 (1), s. 119–134.
 18. Król-Mazur Renata, *Przemiany społeczności ormiańskiej w Polsce pod wpływem unii ze Stolicą Apostolską*, „Krakowskie Pismo Kresowe” r. 8 (2016), s. 15–64.
 19. Król-Mazur Renata, *Rola religii w konflikcie o Górski Karabach*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-*

- cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 241–271.
20. Król-Mazur Renata, *Świadkowie Jehowy jako najbardziej zwalczana sekta w Armenii*, „Wschodnioznawstwo” (2016), s. 101–118.
21. Krzyżowski Tomasz, *Inwentarz katedry ormiańskiej i probostwa we Lwowie z 1880 roku*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 233–272.
22. Kwiatkiewicz Piotr, *Genocyd chrześcijan w Azji Mniejszej 1915-1917 a jego współczesna recepcja*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 134–144.
23. Kwiatkiewicz Piotr, *Czynniki społeczno-ekonomiczne rozwoju sektora energetycznego państwa*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 187–201.
24. Kwiatkiewicz Piotr, *Konsumpcja, produkcja i dystrybucja energii elektrycznej*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 202–213.
25. Kwiatkiewicz Piotr, *Logistyka zaopatrzenia systemu energetycznego Republiki Armenii*, (w:) *Obronność państwa. Uwarunkowania oraz organizacja bezpieczeństwa i obronności*, red. Zenon Trejnis, Mirosław Marciniak, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2016, s. 194–223.
26. Kwiatkiewicz Piotr, *Pozycja międzynarodowa państwa a polityka energetyczna*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 214–224.
27. Mamikonyan Garnik, Lewandowski Krzysztof, *EU-Armenia cooperation within the Eastern Partnership and its impact on*

- Armenian economy*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej. Organizacja i Zarządzanie” z. 63 (2016), s. 119–129.
28. Mamikonyan Hripsime, *Armenia i Ormianie pod panowaniem Imperium Osmańskiego w XVII wieku*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 45–57.
29. Mnatsakanyan Piruz, *O „Diariuszu przygody naszej w kraju Lehów w roku Pańskim 1704” oraz o jego autorze*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 143–164.
30. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Armenia i diaspora ormiańska: współzależności religii i polityki*, (w:) *Implementacja zasad religijnych w sferze politycznej*, red. Ryszard Michalak, Instytut Politologii UZ, Wydawnictwo Morpho, Zielona Góra 2016, s. 47–63.
31. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Diaspora ormiańska w polityce Armenii: relacje i obszary działania*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 145–186.
32. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Mec Jeghern: kwestia zagłady narodowej w polityce ormiańskiej*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 97–133.
33. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Państwo i społeczeństwo wobec wyzwań i przemian współczesności*, (w:) *Armenia: dziedzictwo a współczesne kierunki przemian kulturowo-cywilizacyjnych*, red. Paweł Nieczuja-Ostrowski, Fundacja na rzecz Czystej Energii, Poznań 2016, s. 60–96.
34. Nowicka Daria, „Mruży oczy noc ormiańska”. Wokół metafory ikonicznego losu w poezji Jerzego Ficowskiego, „Narracje o Zagładzie” nr 2 (2016), s. 257–270.

35. Ordyan Gor, *Formowanie grup anarchistycznych i ich działanie w ruchach społecznych Armenii*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” 5/2016, s. 17–22.
36. *Opowieści ormiańskie z miasteczka Kutu w tłumaczeniu na język polski wraz z komentarzami*, tłum. Andrzej Pisowicz, „Krakowskie Pismo Kresowe” r. 8 (2016), s. 269–292.
37. *Ormianie w świetle zapowiedzi przedmałżeńskich rodzimej parafii w Kutach*, Edycja źródła. Cz. 1, Lata 1860-1914, oprac. Franciszek Wasyl, „Krakowskie Pismo Kresowe” r. 8 (2016), s. 93–267.
38. Parlińska Agnieszka, Avetisyan Lilya, *The role of leasing in financing of innovation in Europe and Armenia*, „Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” nr 16 (2016), s. 56–69.
39. Próchniak Daniel, Kościół „Surb Sargis” w Tekor w Armenii: między Persją a Bizancjum, „VOX PATRUM” R. 36 (2016) t. 65, s. 547–564.
40. Sargsjan Tatewik E., *Z historii Ormian na Krymie*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 31–44.
41. Srabyan Nune, *Higher educational programs of the European Union as a platform of dialogue between Caucasus and West (Armenia's example)*, (w:) *World in dialogue. Intercultural problems in the religious, economic, communication and educational context*, red. Aleksander W. Mikołajczak, Rafał Dymczyk, UAM, Poznań 2016, s. 161–173.
42. Stopka Krzysztof, *Polskie epizody biografii Augustyna Badżenca, katolickiego arcybiskupa Nachiczewanu*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 61–71.
43. Szmurło Maciej, *Mniejszości narodowe w Armenii w XXI wieku*, (w:) *Społeczeństwo i prawo w państwach azjatyckich*, red. Joan-

- na Marszałek-Kawa, Mariusz Bidziński, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2016, s. 163–183.
44. Szmurło Zbigniew T., *Znaki pamięci ludobójstwa Ormian w Turcji w polskiej przestrzeni publicznej*, (w:) *Turcja w XXI wieku. 21. Yüzyлда Türkiye*, red. Ahmet Burak, Natalia Gburzyńska, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2016, s. 9–34.
45. Tovmasyan Hrayr, *Comparative analysis of the systems of government of the Republic of Poland and the Republic of Armenia*, „*Studia Iuridica*” t. 68 (2016), s. 393–402.
46. Tryjarski Edward, *Ocalone fragmenty glosariusza ormiańsko-kipczackiego ze Stanisławowa*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 89–142.
47. Ujma Magdalena, *Testamenty Szymona i Elżbiety Boguszów z 1644 roku: z problematyki majątku ormiańskich mieszczan lwowskich*, (w:) *O przeszłości, czasy, miejsca, ludzie. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Jadwidze Muszyńskiej*, red. Waldemar Kowalski, Wyd. UJK, Kielce 2016, s. 209–218.
48. Vinničenko Oksana, „*Prowent*” od śmierci. *Udział duchowieństwa i bractw ormiańskich w praktykach związanych ze śmiercią we Lwowie w pierwszej połowie XVIII wieku*, „*Krakowskie Pismo Kresowe*” r. 8 (2016), s. 65–89.
49. Wantuch Tomasz, *Historia ormiańskiego rodu de Kaminiczanol Theodorowicz*, „*Rocznik Tarnowski*” t. 21 (2016), s. 73–81.
50. Wasyl Franciszek, *Kobieta w ormiańskim kręgu rodzinnym w przedautonomicznej Galicji*, (w:) *Kobieta w Galicji. Nowoczesność i tradycja*, red. Jolanta Kamińska-Kwak, Szczepan Kozak, Dariusz Opaliński, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2016, s. 144–167.
51. Wasyl Franciszek, *Mikrohistorie mikrowspólnoty. Kilka epizodów z życia Ormian galicyjskich*, (w:) *Galicja – mozaika nie tylko naro-*

dowa, t. 3, red. Urszula Jakubowska, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2016, s. 74–86.

52. Wiktor-Mach Dobrosława, *Stereotypy w konflikcie między Armenią i Azerbejdżanem o Górski Karabach, w kontekście polityki zagranicznej UE*, „Przegląd Europejski” 2016, nr 3, s. 138–159.
53. Zięba Andrzej A., *Agnus Dei cum labaro, czyli znak i herb Ormian polskich - dzieło Katarzyny Agopsowicz*, „Krakowskie Pismo Kresowe” r. 8 (2016), s. 9–14.
54. Zięba Andrzej A., *Daniel Zarugowicz: tragiczna kariera kamienieckiego Ormianina*, (w:) *Ormianie polscy: kultura i dziedzictwo. Studia i materiały źródłowe zebrane dla uczczenia jubileuszu dziesięciolecia Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, red. Andrzej A. Zięba, Księgarnia Akademicka, Warszawa-Kraków 2016, s. 73–88.

C. INNE

1. Agopsowicz Monika, „Ormianie – historia i kultura” – konferencja i wystawa w Szreniawie, „Awedis” nr 28 jesień 2016, s. 6.
2. *Angelus dla Vosganiana, rozmowa z Varujanem Vosganianem, autorem nagrodzonej Angelusem „Księgi szeptów”*, rozmawiała Magda Piekarska (wywiad), „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze) z dn. 17 X 2016, nr 243, s. 11.
3. Bednarczyk Ryszard, „Terbo hormia” dla gliwickich Ormian, „Śląsk. Miesięcznik społeczno-kulturalny” r. 21, nr 10 (2016), s. 18–21.
4. Bernacka Magdalena, *Aneks do artykułu „Maramorosze”*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 84/85, s. 50–57.
5. Bernacka Magdalena, *Baku 1905. Prolog zagłady*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 84/85, s. 13–25.
6. Bernacka Magdalena, *Część 3. Nieznani farmaceuci*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 86/87, s. 69–84.

7. Brzeziecki Andrzej, Nocuń Małgorzata, *Armenia. Karawany śmierci*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2016.
8. Demirchyan Derenik, *Wojownicy Wartana Mamikoniana*, tłum. Stanisław Ulaszek, Andrzej Pisowicz, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Księgarnia Akademicka, Kraków 2016.
9. Falkowski Maciej, *Sąsiedzi zza rzeki*, „Nowa Europa Wschodnia” 2016, nr 1, s. 135–149.
10. Koehler Olga, *Krwawa Golgota Ormian*, „Arcana” 2016, nr 5, s. 136–150.
11. Kopczyński Jakub, *Wojna czterodniowa w Arcachu*, „Awedis” nr 27 lato 2016, s. 8.
12. Koperkiewicz Włodzimierz, *Wspomnienia z podróży do Armenii w latach 1970. i 1980.*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 84/85, s. 58–60.
13. Król-Mazur Renata, *Życie towarzyskie Ormian lwowskich od połowy XIX w. do 1939 r.*, „Res Historica” nr 42 (2016), s. 183–219.
14. Kucharczyk Grzegorz, *Polityka negacjonizmu: ludobójstwo Ormian*, „Do Rzeczy” 2016, nr 25, s. 64–65.
15. Łomanowski Andrzej, *Zakaukazie. Znowu wojna*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 4 IV 2016, nr 78, s. A8.
16. Mitzner Piotr, *Podkowieńska Armenia*, „Miasteczko Poznań” 2016, nr 1, s. 154–159.
17. Nitkiewicz Krzysztof, *Współczesny katolicyzm ormiański*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 84/85, s. 3–12.
18. Nocuń Małgorzata, *Armenia. Bóg poza Kościołem*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 26 VI 2016, nr 26, s. 32–33.
19. Ohanowicz-Tarasiuk Maria, *Mechitaryści wiedeńscy...*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 86/87, s. 6–12.
20. *Pamiętać, żeby żyć*, wywiad z Atomem Egoyanem, rozmawiał Krzysztof Kwiatkowski, „Wprost” z dn. 14-20 XI 2016, nr 46, s. 106–107.

21. Pisowicz Andrzej, *Sprawozdanie z wyprawy naukowej do historycznej Persarmenii*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 84/85, s. 26–35.
22. *Rozmowy o Kutach. Siedemnaście lat rozłąki*. Z Janiną Piekarską, urodzoną w Kutach, rozmawia Franciszek Wasyl, „Biuletyn OTK” 2016, nr 86/87, s. 85–94.
23. Rybczyński Antoni, *Śmiałkowie Sasuńscy atakują*, „Gazeta Polska” z dn. 27 VII 2016, nr 30, s. 28–29.
24. Rybczyński Antoni, *Wojna czterodniowa*, „Gazeta Polska” z dn. 13 IV 2016, nr 15, s. 30–31.
25. Tadej Krzysztof, *Armenia czeka na papieża*, „Niedziela” (wyd. zasadnicze) z dn. 19 VI 2016, nr 25, s. 12–13.
26. Tomaszewski Wojciech, *Armenia i Azerbejdżan. Możliwa wojna*, „Najwyższy Czas!” z dn. 8-15 X 2016, nr 41/42, s. XXXIV–XXXV.
27. Więckowski Jan, *Maria Przybylska-Więckowska (1940-2016). Życiorys*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 84/85, s. 64–70.
28. Waliszczak Grzegorz, „Ormianin papieżem?”*, „Awedis” nr 29 zima 2016, s. 13.
29. Zachariasiewicz Piotr, *Przez wieki wierni Polsce ormiańscy chłopcy malowani... w Katyniu 1940 r. wymordowani*, „Biuletyn OTK” 2016, nr 86/87, s. 13–68.
30. Zgryz. Z Emmą Kiworkową rozmawia Magdalena Kicińska, (wywiad), „Wysokie Obcasy” - dodatek do „Gazety Wyborczej”, z dn. 6 VIII 2016, nr 32, s. 8–11.
31. Zięba Andrzej A., *Ifrim Manissaly – Ormianin nafciarz*, „Awedis” nr 26 wiosna 2016, s. 10.

2017

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Arcybiskup Józef Teodorowicz (1864-1938). Studia i materiały*, oprac. i red. naukowa ks. Józef Wołczański, Wyd. Naukowe UPJPII, Kraków 2017.
2. *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. Waldemar Deluga, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017.
3. Fedorowicz Krzysztof, *Transformacja ustrojowa w Armenii w latach 1991-2016*, Instytut Wschodni UAM Poznań, Poznań 2017.
4. Jaśkowski Stanisław, Kołodziejczyk Dariusz, Mnatsakanyan Piruz, *Stosunki dawnej Rzeczypospolitej z Persją Safawidów i katolikosatem w Eczmiadzynie w świetle dokumentów archiwalnych*, AGAD, Warszawa 2017.
5. *Józef Teodorowicz: Dwie Epoki. Wybór pism*, wstęp Paweł Skibiński, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2017.
6. Majewski Marcin Ł., *Węgrzy, Szkoci i Ormianie. Studia nad składem etnicznym mieszkańców Piotrkowa przyjętych do prawa miejskiego w okresie staropolskim*, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2017.

7. Manugiewicz Zbigniew, Tustanowski Jerzy, *U podnóża Owidiusza. Rozkwit i zagłada wspólnoty kuckiej nad Czeremoszem*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2017.
8. *Ormianie - historia i kultura. Konferencja naukowa i wystawa czasowa w Szreniawie*, red. Andrzej A. Zięba, Wojciech Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017.
9. Osiecki Jakub, *Bolszewicy a Kościół Ormiański. Apostolski Kościół Ormiański w Armenii Sowieckiej 1920-1932*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2017.
10. Stopka Krzysztof, *Armenia Christiana. Armenian religious identity and the Churches of Constantinople and Rome (4th-15th century)*, Wyd. UJ, Kraków 2017.
11. *Stosunki polsko-armeńskie. Wybór dokumentów z wprowadzeniem*, red. Kinga Stasiak, Wojciech Staszewski, Anna Szarek-Zwijacz, Wyd. KUL, Lublin 2017.
12. Tryjarski Edward, *Armeno-Kipchak studies. Collected papers*, PAN Komitet Nauk Orientalistycznych, Elipsa Dom Wydawniczy i Handlowy, Warszawa 2017.
13. *Zapisy sądu duchownego Ormian miasta Lwowa za lata 1564-1608 w języku ormiańsko-kipczackim*, oprac. Edward Tryjarski, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Polska Akademia Umiejętności, Księgarnia Akademicka, Kraków 2017.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Agopsowicz Monika, *Z zajęć i znojów ormiańskiego ziemianina w Galicji w pierwszej połowie XIX wieku: Mikołaj Hasso Agopsowicz – właściciel Bratyszowa i Oleszowa*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.

2. Ben-Nun Gilad, *Od Aleppo do Musa Dagħ: podobieństwa między wygnaniem Ormian i Syryjczyków w świetle dzielącego je stulecia (1915-2015)*, tłum. Anna Konieczna-Purchała, (w:) *Civilians in contemporary armed conflicts. Rafał Lemkin's heritage*, red. Agnieszka Bieńczyk-Missala, Wyd. UW, Warszawa 2017, s. 101–105.
3. Ber Jakub, *Ormianie polscy w Besarabii*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 99–147.
4. Bernacka Magdalena, *Poeta, jego biografka i kontekst rodzinny biografii*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 233–250.
5. Borucińska-Dereszkiewicz Izabela, *Stosunki handlowe i inwestycyjne Polski z Armenią po 2004 roku*, „Nowa Polityka Wschodnia” 2017, vol. 15, nr 4, s. 142–166.
6. Chmielowska Danuta, *Stosunki turecko-ormiańskie w świetle opinii tureckiej*, „Studia Europejskie” 2017, nr 4, s. 203–218.
7. Chookaszian Emma, *La vision du Prophète Daniel dans le Lctionnaire du Prince Het'um II*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnSS, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 33–53.
8. Chookaszian Levon, *About Miniaturist Grigor Mlijetsi and the Illustrations of the Lviv Gospels of 1197*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnSS, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 11–31.
9. Czachor Rafał, *The Nagorno-Karabakh Conflict as a Specific Example of Assymetric Conflict*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych im. gen. T. Kościuszki” 2017, vol. 49, nr 3 (185), s. 17–31.
10. Danielyan Inessa, *The Collection of Armenian illuminated Manuscripts in Isfahan and the Gospel of Kirakos of Tabriz (1330 A. D.)*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red.

- W. Deluga, PISnŚŚ, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 55–71.
11. Fedorowicz Krzysztof, *Proces transformacji ustrojowej w Armenii. Próba zmian czy zachowanie status quo?*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” 2017, nr 6., s. 15–24.
 12. Fedorowicz Krzysztof, *Służby specjalne w systemie ustrojowym Armenii*, „Studia Politologiczne”, 2017, t. 43, s. 36–59.
 13. Fedorowicz Krzysztof, *Uchodźcy z Syrii i Iraku w Armenii*, (w:) *Unia Europejska i wybrane państwa świata wobec kryzysu migracyjnego*, red. Jadwiga Nadolska, Paweł Stawarz, Konstanty A. Wojtaszczyk, Oficyna Wydawnicza Aspra-JR, Instytut Europeistyki UW, Warszawa 2017, s. 151–164.
 14. Fiktus Paweł, *Polityczno-niepodległościowe akcenty w działalności ormiańskokatolickiego arcybiskupa lwowskiego Józefa Teodorowicza w latach 1901–1918*, (w:) *Rola Kościoła w dziejach Polski. Kościoły w Rzeczypospolitej*, red. Jacek Krochmal, AGAD, Warszawa 2017, s. 282–296.
 15. Gadamska-Serafin Renata, „Pamięć serca”. „Król Duch” i kwestia Armenii, „Bibliotekarz Podlaski” t. 18, nr 4 (2017), s. 9–54.
 16. Gliński Andrzej, *Zajęcia i zamożność Ormian w województwie ruskim w drugiej połowie XVII i pierwszej połowie XVIII wieku w świetle inwentarzy, testamentów oraz intercyz*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. 53–63.
 17. Gliński Andrzej, *Niedotrzymanie kontraktu zaręczynowego u Ormian polskich (na przykładzie procesu sądowego z 1698 roku w Stanisławowie)*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 71–79.
 18. Gomółka Krystyna, *Threats to Armenia's security in the national strategy and practice with special emphasis on external security*, „Polish Political Science” t. 46, nr 1 (2017), s. 74–90.

19. Gregoratti Leonardo, *Corbulo versus Vologases. A game of chess for Armenia*, „Electrum” t. 24 (2017), s. 107–121.
20. Grzesik Paweł, *Opracowanie wystawy 'Warsztat ormiański – kunszt detalu'. Idea, zbiory, problemy badawcze*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
21. Hayuk Iryna, *The Unknown about the Well-known: the Issue of the Attribution of Some Armenian Wonder-working Icons from the Cathedral of Assumption of the Holy Virgin in Lviv*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnSS, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 107–121.
22. Isakowicz-Zaleski Tadeusz, *Ludobójstwo polskich Ormian w Kutach nad Czeremoszem*, (w:) *Kresy. Należna pamięć - nie zemsta. Materiały z konferencji zorganizowanej 8 lipca 2017 roku*, red. K. Bąkała, W. Listowski, T. Skoczek, Wyd. Muzeum Niepodległości, Warszawa 2017, s. 41–53.
23. Jarząbek Dominika, *Źródła do dziejów Ormian w zasobie Archiwum Państwowego w Poznaniu*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
24. Jarząbek-Wasył Dorota, Wasył Franciszek, *O Ormiance, która nie chciała być żoną dla męża. Proces o unieważnienie małżeństwa w Mohylowie nad Dniestrem w końcu XVIII wieku*, „Przegląd Wschodni” t. 14, z. 3 (2017), s. 567–619.
25. Jasińska Anna, *Muzeum Kalusta Gulbenkiana w Lizbonie*, „Muzealnictwo” nr 58 (2017), s. 238–251.

26. Kobierecki Michał M., *Dyplomacja futbolowa jako próba normalizacji stosunków dwustronnych Armenia-Turcja w XXI wieku*, „Środkowo-europejskie Studia Polityczne” 2017, t. 3, s. 177–190.
27. Kondraciuk Piotr, *Wood-carved Ornaments in the Armenian Tenement- Houses of Zamość*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, red. W. Deluga, PISnSS, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 97–105.
28. Kondraciuk Piotr, *Życie codzienne Ormian w Zamościu w XVII wieku*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
29. Kopczyński Jakub, *Struktura i finanse gminy ormiańskiej we Lwowie w świetle rękopisu „Dzieje Ormian lwowskich od r. 1649 – aż do r. 1713” (Ossolineum nr 1646/II)*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 5–69.
30. Kosiv Roksolana, *A 17th Century Embroidered Cope from the Armenian Cathedral in Lviv*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnSS, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 123–139.
31. Król-Mazur Renata, *Bukowina jako ojczyzna prywatna polskich Ormian*, (w:) *Polska i Rumunia w Europie Środkowej w XX i XXI wieku. Studia, materiały i eseje poświęcone pamięci prof. dr hab. Wojciecha Rojka*, red. A. Kastory, H. Walczak, Księgarnia Akademicka, Kraków 2017, s. 265–287.
32. Król-Mazur Renata, *„Było błędem nie uwzględnić psychologii serca młodzieńczego wojownika...” Arcybiskupa Józefa Teofila Teodorowicza krytyka NKN i Legionów*, „Dzieje Najnowsze” R. XLIX (2017), nr 2, s. 99–130.
33. Król-Mazur Renata, *Ormiański Kościół Apostolski i jego relacje z władzami politycznymi i społeczeństwem obywatelskim*, (w:) *Polityczne uwarunkowania religii. Religijne uwarunkowania polityki*,

- red. Stefan Dudra, Ryszard Michalak, Łukasz Młyńczyk, Wyd. Morpho, Sieniawa Żarska 2017, s. 217–228.
34. Krucki Łukasz, *The Armenian Rite Archdiocese of Lviv in Light of the Archdiocesan Schema from 1939*, „Roczniki Teologiczne” t. 64 nr 4 (2017), s. 75–97.
35. Kulpa Norbert, *Dzieje rodziny wielkopolskich włościan pochodzenia ormiańskiego*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
36. Laporte-Eftekharian Sarah, *La Nouvelle-Djoulf (Ispahan), une nouvelle culture de l'image. Illustration du truchement arménien – Une Asie en trompe-l'œil*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnSS, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 73–80.
37. Łukasiewicz Maria, *Stanisław Barącz. Osobowość twórcza niewidomego poety (fragmenty)*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 251–296.
38. Magakian Grair, *Homo-predator jako „podwalina” Genocydu? (... krótkometrażowe uzasadnienie zoomorfizmu zagłady!)*, „Peculiarity of Man” 2017, nr 1, s. 125–138.
39. Magakian Grair, *Komunikacja interkulturowa i asymilacja Ormian w Polsce (wybrane zagadnienia)*, (w:) *W dialogu języków i kultur*, t. 6, red. Anna Jaroch, Jan Franciszek Nosowicz, Lingwistyczna Szkoła Wyższa w Warszawie, Warszawa 2017, s. 233–246.
40. Majewski Marcin Ł., *Kupcy ormiańscy w mieście staropolskim na przykładzie Piotrkowa Trybunalskiego*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
41. Malinowski Rajmund, *Rola eunuchów na dworze cesarzy bizantyńskich. Przypadek Narzesa*, „VOX PATRUM” R. 37 (2017) t. 67, s. 373–387.

42. Mamikonian Hripsime, *Symeon Lehacy. Siedemnastowieczny podróżnik ormiański z Polski na tle swoich czasów*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. 64–69.
43. Manasyan Anahit A., *The Two-Party Political System and Perspectives of its Development in the Republic of Armenia*, „*Studia Politologiczne*” t. 44 (2017), s. 300–306.
44. Mikiciuk Elżbieta, *Sztuka sakralna Armenii w “Barwach granatu” Sarkisa Paradżaniana*, „*Sensus Historiae*” 2017, nr 3, s. 173–188.
45. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Armenian periodical press in contemporary Poland*, „*Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture*” 2017, nr 6, s. 25–40.
46. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Partycypacja wyborcza Ormian w Polsce – problematyka badań*, (w:) *Mniejszości w wyborach. Wybory mniejszości. Z badań nad partycypacją polityczną mniejszości narodowych i etnicznych*, red. Janusz Mieczkowski, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2017, s. 127–142.
47. Obrocka Romana, *Dom, kuchnia i ogród na Pokuciu w pamięci Ormian polskich ze współczesnego Śląska*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
48. Olędzka Justyna, *Relatywizacja ludobójstwa jako instrument stosunków geopolitycznych na przykładzie politycznego dyskursu o ludobójstwach Ormian i Czerkiesów*, (w:) *Krwawy cień genocydu, Cz. 2, Ludobójstwa - pamięć, dyskurs, edukacja*, red. Beata Machul-Telus, Urszula Markowska-Manista, Lech M. Nijakowski, Instytut Wydawniczy Książka i Prasa, Warszawa 2017, s. 65–103.
49. Olszewska Magdalena M., *When did Stanislaw August Poniatowski come to Lipków?*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „*Series Byzantina*” vol. V, red. W. Deluga, PISnŚŚ, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 141–148.

50. Orzeł Leon, *POW-iak Isaak Piotrowicz. Ormianin, bohater walk o polskość Stanisławowa w 1919 roku*, (w:) *Po stronie pamięci i dialogu... Stanisławów i ziemia stanisławowska w dobie przemian społecznych oraz narodowościowych XIX i pierwszej połowy XX wieku*, T. 1, *Polityka, wojskowość*, red. Mariusz Kardas, Adam A. Ostanek, Piotr Semków, Wyd. Stara Szuflada, Warszawa-Stanisławów 2017, s. 177–183.
51. Osipian Alexandr, *Between mercantilism, oriental luxury, and the Ottoman threat: discourses on the Armenian diaspora in the early modern Kingdom of Poland*, „Acta Poloniae Historica” t. 116 (2017), s. 171–207.
52. Papadopoulos Themistoklis, *Les Arméniens de la Grèce modern: situation démographique linguistique et educative*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnŚŚ, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 191–198.
53. Pelczyński Grzegorz, *Kariery parlamentarne Ormian polskich*, (w:) *Mniejszości w wyborach – wybory mniejszości. Z badań nad partycypacją polityczną mniejszości narodowych i etnicznych*, red. Janusz Mieczkowski, Wyd. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2017, s. 143–152.
54. Pelczyński Grzegorz, *Współczesna Armenia na stronach „Biuletynu Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego”, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture”* 2017, nr 6, s. 41–46.
55. Pomieciński Adam, *Od pamięci stłamszonej do pamięci odzyskanej: Pomnik i Muzeum ludobójstwa Ormian w Erywaniu*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” 2017, nr 6, s. 7–14.
56. Pomieciński Adam, *Obcy we własnej ojczyźnie? Syryjscy Ormianie w Armenii*, „Prace Etnograficzne” 2017, t. 45, nr 1, s. 15–33.
57. Richardson Seth F.C., *A note on the name “Sinnaces” and Armenian claims on an Assyrian royal background*, „Anabasis” t. 8 (2017), s. 123–127.

58. Rok Bogdan, *Rola polskich Ormian w kulturze staropolskiej*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
59. Sargasyan Lusine, *The Manuscript Heritage of an Armenian Intellectual from Gherla – Zacharia Gabrushian (A Source Study)*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnŚŚ, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 167–190.
60. Sayadyan Lia, *The worship of bread and corn in Armenian culture. Cultural and linguistic expressions*, (w:) *Wartości i wartościowanie we współczesnej humanistyce. 3, Perspektywa językoznawcza*, red. Aleksander Kiklewicz, Jolanta Piwowar, Wyd. UW, Warszawa 2017, s. 127–131.
61. Sławińska Joanna, *Paschalis (Arutiun) Jakubowicz i trzy pasy kontuszowe w zbiorach Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 81–97.
62. Starowieyski Marek, *Ananiasz Szirakaci (ok. 600 - ok. 670) i jego autobiografia*, „Warszawskie Studia Teologiczne” t. 30, nr spec. (2017), s. 81–91.
63. Stopka Krzysztof, *Początki biskupstwa ormiańskiego we Lwowie*, „Rocznik Lwowski” 2017, s. 47–54.
64. Stopka Krzysztof, *Posiadłości rolne gmin ormiańskich w dawnej Polsce*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
65. Stopka Krzysztof, *Tożsamość Ormian w Galicji*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” t. 144, z. 2 (2017), s. 335–355.
66. Szmurło Zbigniew T., *Cywilizacyjne korzenie Armenii*, (w:) *Pogranicze cywilizacji. Współczesne wyzwania Azji Centralnej*

- i Kaukazu*, red. Joanna Marszałek-Kawa, Alicja Stańco-Wawrzyńska, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2017, s. 266–298.
67. Szmurło Zbigniew T., *Ormiańskie powidoki transkulturowe w Elblągu*, (w:) *Migracje i kryzys uchodźczy w Europie. Rzeczywistość i wyzwania*, red. Edward Jaremczuk, Wyd. FNCE, Poznań 2017, s. 132–153.
68. Tarnowska Magdalena, *Rafał Hadziewicz (1803-1886) – His Life and Art*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnŚŚ, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 149–165.
69. Traina Giusto, *L’Armenia di Ammiano Marcellino*, „Electrum” t. 24 (2017), s. 213–221.
70. Vardanyan Vladimir D., *Ludobójstwo Ormian i jego wpływ na rozwój koncepcji Rafała Lemkina*, (w:) *Civilians in contemporary armed conflicts. Rafał Lemkin’s heritage*, red. Agnieszka Bieńczyk-Missala, Wyd. UW, Warszawa 2017, s. 41–46.
71. Vardanyan Mariama, *The Collection of Silver Book Bindings of the Armenian Museum in Bucharest and their Relationship to Eastern and Western Arts*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora. Proceedings of the Second Conference, Gdańsk, June 16–18, 2016*, „Series Byzantina” vol. V, red. W. Deluga, PISnŚŚ, UKSW, University of Ostrava, Warszawa-Ostrawa 2017, s. 81–96.
72. Wasyl Franciszek, *Nieznana metryka zaślubionych ormiańskokatolickiej parafii w Kutach z lat 1868–1882. Uwagi źródłoznawcze i edycja*, „Lehahayer” 2017, t. 4, s. 149–233.
73. Witkowicz-Pałka Ewa, *Pasy kontuszowe z kolekcji Muzeum Zamkowego w Malborku. Przyczynek do badań nad wytwórczością ormiańskich persjarni na terenie I Rzeczypospolitej*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
74. Zięba Andrzej A., *Gospodarka Romaszkanów w Horodence - karta z dziejów ormiańskiej własności ziemskiej w Galicji i w międzywo-*

jennej Polsce, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. 104–125.

75. Zięba Andrzej A., *Ormianie - niekonwencjonalna mniejszość, szczególnie rolnicy, oryginalni Wielkopolanie (komentarz pokonferencyjny)*, (w:) *Ormianie – historia i kultura. Sesja naukowa, Szreniawa, 24-25 czerwca 2017*, red. A. A. Zięba, W. Mielewczyk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2017, s. b.d.
76. Żerelik Rościśław, *Housep Emin i jego wydana w Londynie w 1792 r. autobiografia "The life and adventures of Joseph Ėmĭn, an Armenian, written in English by himself, London 1792"*, (w:) *Staropolski ogląd świata. Nulla dies sine linea. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Bogdanowi Rokowi w 70. rocznicę urodzin*, red. Elżbieta Kościk, Filip Wolański, Rościśław Żerelik, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2017, s. 413–426.

C. INNE

1. Agopsowicz Monika, *Wystawa „Z widokiem na Ararat. Losy Ormian w Polsce” jako przykład działalności środowisk ormiańskich w Polsce w ostatnich latach*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 90/91, s. 53–58.
2. Bernacka Magdalena, *Aneks drugi do artykułu „Maramorosze”*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 90/91, s. 72–87.
3. Kasprowicz, Bogdan S., *Przemówienie Bogdana St. Kasprowicza w katedrze na Wawelu 20 stycznia 2017 roku*, „Rocznik Lwowski” 2017, s. 57–58.
4. Kopczyńska-Kłos Hanna, *Poradnik Genealogiczny do badań nad pochodzeniem polskich rodzin ormiańskich*, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2017.
5. Król-Mazur Renata, *Arcybiskup Józef Teodorowicz jako inicjator XX-wiecznego „renesansu ormiańkości”*, „Kurier Galicyjski”, nr 9–10 (277–278) 23 maja – 15 czerwca 2017 (wydanie internetowe)

6. Król-Mazur Renata, *Ormianie polscy i Ormianie w Polsce*, „Kurier Galicyjski”, nr 12 (280) 31 maja – 13 lipca 2017 (wydanie internetowe)
7. Król-Mazur Renata, *Z historii kamienieckich dragomanów*, „Kurier Galicyjski” nr 9-10 (277–278) 23 maja – 15 czerwca 2017 (wydanie internetowe)
8. Łuczak Michał, *Godność w Spitaku*, „Znak” 2017, nr 4, s. 44–51.
9. Marutyan Harutyun, *Kwestia ratowania Ormian przez obywateli osmańskich w czasie Ludobójstwa popełnionego na Ormianach w Turcji (część I)*, tłum. Jakub Osiecki i Andrzej Pisowicz, „Biuletyn OTK” 2018, nr 90/91, s. 25–47.
10. Obrocka Romana, *Upamiętnienie ks. Samuela Manugiewicza (1871–1956)*, „Awedis” nr 30 wiosna 2017, s. 6.
11. *Ormianie polscy w opisach i obrazach*, wyboru dokonali Andrzej A. Zięba i Krzysztof Stopka, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2017.
12. Osiecki Jakub, *Republika Armenii w latach 1918-1920*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 88/89, s. 35–58.
13. Pisowicz Andrzej, *Dwieście przysłów ormiańskich z terenu Azerbejdżanu irańskiego (dialekt Salmastu)*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 88/89, s. 62–86.
14. Pisowicz Andrzej, *Jak Albania Kaukaska stała się... Azerbejdżanem*, „Awedis” nr 31 lato 2017, s. 10.
15. Pisowicz Andrzej, *Jak Albania Kaukaska stała się... Azerbejdżanem. Cz. 2*, „Awedis” nr 32 jesień 2017, s. 10–11.
16. Pisowicz Andrzej, *Jak opisywał Ormian w roku 1833 francuski poeta romantyczny Alphonse de Lamartine*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 90/91, s. 48–52.
17. Pisowicz Andrzej, *Przegląd publikacji Krikora Czifcziana, biskupa Ormiańskiego Kościoła Apostolskiego (część I)*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 90/91, s. 59–71.

18. Stopka Krzysztof, *Okoliczności i znaczenie dokumentu z 1367 roku*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 88/89, s. 3–8.
19. Waliszczak Grzegorz, *Walerian Tumanowicz*, „Awedis” nr 32 jesień 2017, s. 16.
20. *Wizyta Chateaubrianda u ormiańskiego duchownego w Jerozolimie (rok 1806)*, opracował Andrzej Pisowicz, „Biuletyn OTK” 2017, nr 88/89, s. 59–61.
21. Zakrzewski Łukasz, *Jak umiera Sewan*, „Nowa Europa Wschodnia” 2017, nr 5, s. 114–126.
22. Zięba Andrzej A., *Kobiety z pastorałami: historia portretów*, „Awedis” nr 31 lato 2017, s. 7.
23. Zięba Andrzej A., *Ormiański bank „Mons Pius” w okresie staropolskim*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 88/89, s. 9–34.
24. Zięba Andrzej A., *Obchody 650-lecia ormiańskiej obecności w Polsce – wydarzenia i refleksje*, „Biuletyn OTK” 2017, nr 90/91, s. 3–24.
25. Ziola Kalina, *Armenia*, „Akant. Miesięcznik literacki” t. 20, nr 7 (2017), s. 21.

2018

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. Dominika M. Macios, Katarzyna R. Nowak, Magdalena M. Olszewska, Ostravska University, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Ostrawa-Warszawa 2018.
2. *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. Stanisław Dziedzic, Janusz Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018.
3. Stopka Krzysztof, Zięba Andrzej A., *Ormiańska Polska*, Księgarnia Akademicka, FKiDOP, Kraków 2019.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Agopsowicz Monika, „O, kochana Ojczyzno, jako żeś zniszczona!” *Ormiańscy wygnańcy z Kamieńca 1673 roku wobec Polski*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 115–130.
2. Atoyan Ruben, *The Cartographic Heritage of the Mekhitarist Congregation*, „Series Byzantina” nr 16 (2018), s. 75–b.d.
3. Biborski Mateusz R., *Wyniki badań składu chemicznego próbek tkanin z haftowanego velum ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagi-*

- ellońskiego Collegium Maius, nr inwentarza 3846/IV, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 245–248.
4. Borucińska-Dereszkiewicz Izabela, *Wpływ przystąpienia Armenii do Eurazjatyckiej Unii Gospodarczej na handel towarami z Unią Europejską*, (w:) *Partnerzy, rywale: współpraca i rywalizacja państw azjatyckich*, red. S. Gardocki, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2018, s. 124–155.
 5. Bournoutian George A., *Powstanie współczesnego państwa armeńskiego. Armenia rosyjska 1828-1917, Republika Armeńska 1918-1920, Armenia radziecka 1921-1989*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 93–103.
 6. Braniecka Karina, Radzik-Rant Aurelia, Rant Witold, Bednarczyk Magdalena, Orłowski Emil, Gajewska Aleksandra, *Wykorzystanie mięsa owczego w diecie konsumentów pochodzenia polskiego i ormiańskiego*, „Wiadomości Zootechniczne” t. 56, nr 3 (2018), s. 118-127.
 7. Chookaszian Satenik, *The Decoration of St. All Saviour Cathedral of New Julfa*, „Series Byzantina” nr 16 (2018), s. 67–74.
 8. Chynczewska-Hennel Teresa, *Ormianie w Wenecji – San Lazzaro*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSŠ, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 4–8.
 9. Cowe S. Peter, *Selected Armenian Poems on Caffa (Theodosia) from the Ottoman Period (1475-1774)*, „Series Byzantina” nr 16 (2018), s. 43–56.
 10. Danowska Ewa, *Wiadomości o polskich Ormianach ze zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 147–154.
 11. Dybciak Krzysztof, *Patriotyczne przestrzenie w twórczości Zbigniewa Herberta*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej*

- Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 131–146.
12. Dziedzic Stanisław, *Arcybiskup Józef Teodorowicz a sprawa niepodległości Polski*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 47–68.
 13. Ebertowska Ewelina, *Polki w Armenii – kobiecy punkt widzenia na emigrację*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 7 (2018), s. 11–20.
 14. Gliński Andrzej, *Kobieta w społeczności ormiańskiej w dawnej Polsce (wieki XVII i XVIII)*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 121–137.
 15. Gołabek Bartosz, *Sowiecka Armenia Wasilija Grossmana - wokół geopoetyki socrealizmu*, „Rusycystyczne Studia Literaturoznawcze” 2018, t. 28, s. 11–34.
 16. Gomółka Krystyna, *Polityka wyznaniowa w Azerbejdżanie, Armenii i Gruzji*, (w:) *Politologia religii*, red. M. Marczevska-Rytko, D. Maj, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2018, s. 257–274.
 17. Gomółka Krystyna, *The migration policy in Armenia*, „Przegląd Politologiczny” 2018, nr 3, s. 57–70.
 18. Helytovych Mariya, *Hodegetria from the Chapel of Armenian Archbishops in Lviv*, „Series Byzantina” nr 16 (2018), s. 57–66.
 19. Hovsepyan Nzhdeh, *Issues of nationalism and anti-semitism an Armenian presidential election in 2008*, (w:) *Racism and trauma*, red. W. Owczarski, M. Maciejewska, Wyd. UG, Gdańsk 2018, s. 159–170.
 20. Hul Olha, *Rusini i Ormianie we Lwowie w XVI wieku oraz ich dążenia do zrównania w prawach z ludnością katolicką*, (w:) *Przestrzeń-Prawo-Pismo. Studia nad elementami kultury miejskiej*, red. Andrzej Buczyło, Anna Maleszka, Julia Możdżeń, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Toruń 2018, s. 137–155.

21. Kardaś Szymon, *Czy Federacja Rosyjska to pozorny gwarant bezpieczeństwa Armenii?*, „Nowy Prometeusz” nr 11 (2018), s. 33–46.
22. Khanamiryan Marina, *Historyczna perspektywa bezpieczeństwa kulturowego Armenii*, (w:) *Bezpieczeństwo kulturowe we współczesnym świecie. Wyzwania teoretyczne i praktyczne*, red. M. Barwacz, M. Kania, Wyd. Kasper, Kraków 2018, s. 191–206.
23. Klint Paweł, *Dyspozycje i legaty pogrzebowe Ormian z województwa ruskiego w XVII w.*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” t. 66, nr 3 (2018), s. 309–317.
24. Kowalska-Paszt Izabela, *Postkolonialne zapiski z podróży do „kolonii. Osip Mandelsztam „Podróż do Armenii”, Jurij Karabczijewski „Tęsknota za Armenią”*, „Rusycystyczne Studia Literaturoznawcze” t. 28 (2018), s. 35–60.
25. Król-Mazur Renata, *Latynizacja obrządku polskich Ormian i jej oddziaływanie na ich kulturę do końca XVIII w.*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSŠ, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 9–34.
26. Król-Mazur Renata, *Sekty religijne w życiu politycznym Republiki Armenii*, (w:) *Politologia religii*, red. M. Marczevska-Rytko, D. Maj, Wyd. UMCS, Lublin 2018, s. 407–424.
27. Krzeczunowicz Andrzej, *Kornel Krzeczunowicz – wkład w niepodległą Polskę*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9–10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 105–114.
28. Krzyżowski Tomasz, *Kulisy nominacji następcy ormiańskokatolickiego arcybiskupa Lwowa Józefa Teodorowicza*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 249–263.
29. Kubiak Mateusz, *Armenia’s creeping revolution: between the #RejectSerzh movement and previous civic initiatives*, „Rocznik Instytucji Europy Środkowo-Wschodniej” R. 16, z. 4, 2018, s. 125–145.

30. Levycka Marjana, *Portrety lwowskich arcybiskupów ormiańskich pędzla ukraińskiego malarza Eustachego Bielańskiego (aspekty memorialne oraz artystyczne)*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSS, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 75–80.
31. Lityński Adam, *Armenii droga do leninowsko-kemalowskiego rozbioru*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” t. 70, z. 1 (2018), s. 67–109.
32. Macios Dominika Maria, *Wyposażenie kościoła pw. Św. Mikołaja w Kamieńcu Podolskim – zarys problematyki*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSS, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 41–54.
33. Majewski Marcin Ł., *Udział kupców ormiańskich w handlu winem w Piotrkowie w XVII i XVIII wieku*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 147–158.
34. Majewski Marcin Ł., Zięba Andrzej A., *Ślady obecności kupców ormiańskich w Łowiczu oraz ormiańskie epizody w historii religijnej tego miasta w XVII i XVIII wieku*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 139–146.
35. Mammadov Sadir S., *The Armenia - Azerbaijan Nagorno-Karabakh conflict and new threats to the international security architecture in the modern period: challenges and responses*, „Nowa Polityka Wschodnia” 2018, nr 2, s. 57–72.
36. Markaryan Hasmik, *Marble relief ‘Nero and Armenia’ from the Sebasteion at aPhrodisias in Caria (Asia Minor)*, „Światowid” 2018, t. 57, s. 185–206.
37. Mkoyan Gohar S., *Armenian Apostolic Church and spiritual values of two generations in modern Armenian society*, „Humanistyka i Przyrodoznawstwo” 2018, nr 24, s. 335–345.
38. Musiał Maciej, *Byzantine policy towards Armenian uprisings in Persarmenia*, (w:) *The multidimensional aspects of Asian politics. From history through the present to the future*, red. J. Marszałek-Kawa, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2018, s. 207–233.

39. Mutaflan Claude, *Ormiańska diaspora od starożytności do nowoczesności*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 7–14.
40. Mutaflan Claude, *La Roumanie et les manuscrits arméniens*, „Series Byzantina” nr 16 (2018), s. 11–42.
41. Nowak-Komar Katarzyna Róża, *Ornamentyka wybranych ormiańskich rękopisów lwowskich z XVI i XVII w.*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSS, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 35–40.
42. Olszewska Magdalena M., *Udział Ormian w obchodzie uroczystości ku czci Jana III Sobieskiego we Lwowie w końcu XIX w.*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSS, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 81–91.
43. Orfalayan Sonya, *Miłosierdzie w kontekście ludobójstwa Ormian*, (w:) *Miłosierdzie a odpowiedzialność*, red. Zdzisław Józef Kijas, Agnieszka Hennel-Brzozowska, Wyd. Scriptum, Kraków 2018, s. 205–212.
44. Pełczyński Grzegorz, *Kabzanie Vincenza*, „Tematy i Konteksty” 2018, nr 8, s. 89–103.
45. Pełczyński Grzegorz, *Stan badań nad Ormianami w Polsce*, (w:) *Mniejszości narodowe na ziemiach polskich. Sesja naukowa, Szreniawa, 23-24 czerwca 2017*, red. Krzysztof Pietrkiewicz, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego, Szreniawa 2018, s. 192–197.
46. Piliposyan Ashot, Iskra Mateusz, Zaqyan Artavazd, Jakubiak Krzysztof, *Metsamor (Armenia) after five seasons of excavations*, „Polish Archaeology in the Mediterranean” 2018, t. 27, cz. 1, s. 429–444.
47. Pomieciński Adam, *Jezydzi – największa mniejszość Armenii*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 7 (2018), s. 21–28.
48. Próchniak Daniel, *Wczesnochrześcijański zespół kościelno-grobowy w Ache w Armenii: analiza architektoniczno-ikonograficzna*, „VOX PATRUM” 28 (2018) t. 52 (cz. 2), s. 871–891.

49. Rudenko Oleg, *Jan Bołoz-Antoniewicz. Ormianin o polskim sercu*, „Biografistyka Pedagogiczna” t. 3, nr 1 (2018), s. 51–67.
50. Rudenko Oleh, *Peregrinus sztuki polskiej. Lwowska sylwetka Jana Bołoz Antoniewicza*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSS, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 59–74.
51. Rutkowski Rafał, *Trzech ormiańskich pseudobiskupów na Islandii (XI w.)*, (w:) *Księga. Teksty o świecie średniowiecznym ofiarowane Hannie Zaremskiej*, red. Halina Manikowska, Instytut Historii PAN, Warszawa 2018, s. 259–289.
52. Ryba Mieczysław, *Ksiądz arcybiskup Józef Teodorowicz – Ormianin i polski patriota*, „Niepodległość i Pamięć” 2018, nr 25/3 (63), s. 139–158.
53. Sahakyan Armen K., *The role of religion in the fate of the Armenian people*, „Humanistyka i Przyrodoznawstwo” nr 24 (2018), s. 347–357.
54. Sahakyan Maria, Suvaryan Arzik, *Conceptual Model of a Tourism Cluster in Armenia*, „Barometr Regionalny” 2018, t. 16, nr 3, s. 27–34.
55. Sargsyan Tatevik E., *Minas Bżyszkian i jego relacja o Ormianach Lwowa*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 159–193.
56. Skoczek Tadeusz, *Dawid Abrahamowicz jako przedstawiciel ugrupowania Podolaków i jego służba dla Polski*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 167–178.
57. Sławińska Joanna, Osiecki Jakub, *Velum ormiańskie ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 195–243.
58. Stefanowicz Kajetan, *Kajetan Stefanowicz – żołnierz i artysta*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 155–166.

59. Stopka Krzysztof, *Milites et nobiles: Ormianie a stan szlachecki Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego od XIV do XVI wieku*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 15–106.
60. Stopka Krzysztof, *Żołnierski etos Ormian w dawnej Polsce (XIV-XVIII wiek)*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej*, Kraków, 9-10 października 2018 r., red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 37–46.
61. Toruń Włodzimierz, *Duchowni w korespondencji Wincentego Pola*, „Zeszyty Naukowe KUL” 60 (2018), nr 1 (241), s. 591–600.
62. Vardanyan Gohar, Lewandowski Krzysztof, *The Standard of Living of a Population: a Comparative Analysis of Armenia and Poland*, „Comparative Economic Research” 2018, t. 21, nr 2, s. 5–23.
63. Wasyl Franciszek, *Ormianie w świetle zapowiedzi przedmałżeńskich rodzimej parafii w Kutach. Edycja źródła. Cz. 2: Lata 1915–1953*, „Krakowskie Pismo Kresowe” t. 10 (2018), s. 151–203.
64. Wołczański Józef, *Episkopat Kościoła rzymskokatolickiego i ormiańskokatolickiego Galicji (Małopolski) wobec problemu odrodzenia Rzeczypospolitej w 1918 r.*, (w:) *Polonia Sacra. Ze skarbcza Archidiecezji Krakowskiej*, red. Józef Skarbski, Andrzej Witko, Agata Felczyńska, Muzeum Archidiecezjalne Kardynała Karola Wojtyły w Krakowie, Kraków 2018, s. b.d.
65. Ziejka Franciszek, *Przedziwne losy Karola Antoniewicza, polskiego Ormianina ze Lwowa*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej*, Kraków, 9-10 października 2018 r., red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 69–92.
66. Zięba Andrzej A., *Konferencja „Ormianie polscy. Siedem wieków istnienia” Warszawa, 19 września 2017 roku*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 267–271.
67. Zięba Andrzej A., *O ormiańskich korzeniach rodu Tyszkiewiczów*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 107–119.
68. Zięba Andrzej A., *Przemiany tożsamości narodowej Ormian w dobie walk o niepodległość Polski, schyłek XVIII – początek*

XXI wieku, (w:) Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r., red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 13–36.

69. Żwirski Krzysztof, *Tożsamość widzenia. O roli Ormian w upowszechnianiu fotografii na Bliskim Wschodzie*, „Maska” 2018, nr 2, s. 127–141.

C. INNE

1. Abowian Chaczatur, *Rany Armenii (płaszcz patrioty)*, przeł. Stanisław Ulaszek, Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne, Kraków 2018.
2. Axentowicz-Bohosiewicz Marta, *Konserwacja nagrobków Ormian polskich na terenie Ukrainy Zachodniej (2002-2011)*, (w:) *Ormianie między Wenecją a Lwowem. Materiały do dyskusji*, red. D.M. Macios, K.R. Nowak, M.M. Olszewska, Ostravska Universitá, PISnSŠ, Ostrawa-Warszawa 2018, s. 92–94.
3. *Azerbejdżańsko-ormiański konflikt. Rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ o Górskim Karabachu (1993)*, przeł. Jerzy Lubach, Ambasada Azerbejdżanu, druk Oficyna Olszynka, wyd. II, Warszawa 2018.
4. Bournoutian George, *Ormianie w Iranie*, przeł. A.A. Zięba, „Biuletyn OTK” 2018, nr 94/95, s. 42–52.
5. Fedorowicz Krzysztof, *Były premier, biznesmen i dyplomata - kim jest nowy prezydent Armenii Armen Sargsjan?*, „Biuletyn IBO” nr 1/2018, [wydanie cyfrowe], s. 8.
6. Fedorowicz Krzysztof, *Były prezydent Armenii Robert Koczarian aresztowany. Próba rozliczenia czy polityczna zemsta?*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 12–17.
7. Fedorowicz Krzysztof, *Dokąd zmierza Armenia – droga w nieznane?*, „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 6–7.
8. Fedorowicz Krzysztof, *Nikol Paszinian i przyszłość Górskiego Karabachu*, „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 7–8.

9. Fedorowicz Krzysztof, *Przyjaźń ponad wszystko. Nowy premier Rosji*, „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 8.
10. Fedorowicz Krzysztof, *Republika parlamentarna albo demokracja – w co grają Ormianie?*, „Biuletyn IBO” nr 1/2018, [wydanie cyfrowe], s. 9–11.
11. Fedorowicz Krzysztof, *Rewolucja to nie wszystko*, „Biuletyn IBO” nr 1/2018, [wydanie cyfrowe], s. 13.
12. Fedorowicz Krzysztof, *Transformacja ustrojowa Armenii – od republiki prezydenckiej do parlamentarnej*, „Biuletyn IBO” nr 4/2018, [wydanie cyfrowe], s. 8–18.
13. Jagielski Wojciech, *Druga ormiańska rewolucja*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 20.05.2018, nr 21, s. 52–55.
14. Karampetian Kaspar, *Uroczystość wręczenia dyplomów księdzu wardapetowi Tadeuszowi Isakowiczowi-Zaleskiemu, prof. Andrzejowi Pisowiczowi, prof. Andrzejowi A. Ziębie oraz prof. Krzysztofowi Janowi Stopce*, (w:) *Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9-10 października 2018 r.*, red. S. Dziedzic, J. Paluch, Biblioteka Kraków, Kraków 2018, s. 179–180.
15. Kopczyńska-Kłos Hanna, *Projekty genealogiczne Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 297–305.
16. Kowalczyk Maria, *Rok Kultury Ormiańskiej w kieleckim Plastyku*, „Awedis” nr 35 lato 2018, s. 6–7.
17. Król-Mazur Renata, *III Dzień Ormiański w Oławie 6 X 2018*, „Biuletyn IBO” nr 4/2018, [wydanie cyfrowe], s. 25.
18. Król-Mazur Renata, *Armenia uczciła jubileusz 85. urodzin Krzysztofa Pendereckiego*, „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 11–12.
19. Król-Mazur Renata, *Armenia w Metropolitan Museum of Art*, „Biuletyn IBO” nr 4/2018, [wydanie cyfrowe], s. 23.

20. Król-Mazur Renata, *Dni Ormiańskie w ramach Festiwalu Dziedzictwa Kresów*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 8–10.
21. Król-Mazur Renata, *Katolikos Garegin III błogosławi nowe władze Armenii*, „Biuletyn IBO” nr 5/2018, [wydanie cyfrowe], s. 7–8.
22. Król-Mazur Renata, *Tematyka ormiańska na IV Ogólnopolskim Kongresie Politologii*, „Biuletyn IBO” nr 4/2018, [wydanie cyfrowe], s. 24.
23. Król-Mazur Renata, *Wardawar w Dolinie Będkowskiej 8 lipca 2018 r.*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 10–11.
24. Król-Mazur Renata, *Zmiany w Armenii – walka z korupcją*, „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 9.
25. Krzyżowski Tomasz, *Kontakty abpa Józefa Teodorowicza z hierarchią Kościoła ormiańskokatolickiego*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 94/95, s. 59–77.
26. Kubiak Mateusz, *Zabójcza demografia*, „Nowa Europa Wschodnia” 2018, nr 5, s. 92–98.
27. Łomanowski Andrzej, *Manifestanci pokonali premiera*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 24 IV 2018, nr 95, s. A8.
28. *Mały, globalny konflikt: międzynarodowe implikacje ormiańsko-azerskiej wojny lipcowej w regionie Tawusz-Tovuz*, Ośrodek Studiów Przestrzeni Postsowieckiej, Analiza 42, sierpień 2020.
29. Manugiewicz Zbigniew, Tustanowski Jerzy, *U podnóża Owidiusza. Rozkwit i zagłada wspólnoty kuckiej nad Czeremoszem*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2018.
30. Marutyan Harutyun, *Kwestia ratowania Ormian przez obywateli osmańskich w czasie Ludobójstwa popełnionego na Ormianach w Turcji (część II)*, tłum. J. Osiecki i A. Pisowicz, „Biuletyn OTK” 2018, nr 92/93, s. 56–69.
31. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *„Katolikat”, nie „katolikosat”*, „Biuletyn IBO” nr 5/2018, [wydanie cyfrowe], s. 24–26.

32. Nieczuja-Ostrowski Paweł, Ordyan Gor, *Kto weźmie Erywań? W przededniu wyborów do rady miejskiej stolicy Armenii*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 17–21.
33. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Nikol Paszinian – dziennikarz, polityk, rewolucjonista*, „Biuletyn IBO” nr 1/2018, [wydanie cyfrowe], s. 12–13.
34. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Nokaut Pasziniana. Wyniki wyborów do Rady Starszych Erywania*, „Biuletyn IBO” nr 4/2018, [wydanie cyfrowe], s. 18–22.
35. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Nowe banknoty w Armenii*, „Biuletyn IBO” nr 5/2018, [wydanie cyfrowe], s. 20–23.
36. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Ormiańskie nazwiska – jak je pisać?*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 23–25.
37. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *„Spitaki Jerkraszarż”. Katastrofa 7 grudnia 1988 roku*, „Biuletyn IBO” nr 5/2018, [wydanie cyfrowe], s. 17–19.
38. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Wyniki wyborów do Zgromadzenia Narodowego Armenii*, „Biuletyn IBO” nr 5/2018, [wydanie cyfrowe], s. 3–6.
39. Nikorowicz Jacek, *Zdzisław Nikorowicz*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 94/95, s. 84–87.
40. Osiecki Jakub, *Od rosyjskiej Armenii do Republiki Armenii*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 92/93, s. 72–82.
41. Ordyan Gor, *Afera Manwela Grigorian – nowe władze na wojnie z korupcją*, „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 10.
42. *Ormianie w służbie Rzeczypospolitej*, (album), Fundacja Armenian Foundation, Warszawa 2018.
43. *Ormianie w sztuce polskiej XXI wieku. 2018*, (kalendarz), Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Warszawa 2018.
44. *Paszynjan: showman czy mąż stanu*, z Anną Israeljan, armeńską dziennikarką, rozmawia Andrzej Brzezicki, wywiad, „Nowa Europa Wschodnia” 2018, nr 6, s. 44–50.

45. Pawlicki Jacek, *Wiosna Ormian*, „Newsweek Polska” z dn. 14-20 V 2018, nr 21, s. 54–55.
46. Pełczyński Grzegorz, *Badania nad społecznością ormiańską w Oławie*, „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 22–23.
47. Pisowicz Andrzej, *Katolikos Nerses Pelen Łaski*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 92/93, s. 32–53.
48. Pisowicz Andrzej, *Przegląd publikacji Krikora Czifteziana, biskupa Ormiańskiego Kościoła Apostolskiego (część II)*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 92/93, s. 32–53.
49. Pisowicz Andrzej, *Przegląd publikacji Krikora Czifteziana, biskupa Ormiańskiego Kościoła Apostolskiego (część III)*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 94/95, s. 32–41.
50. Podolska Natalia, *Komitas Wardapet*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 92/93, s. 19–29.
51. Pomieciński Adam, *Jezydzi. Największa mniejszość Armenii*, „Biuletyn IBO” nr 5/2018, [wydanie cyfrowe], s. 9–16.
52. Strzemżalska Aneta, *Armeńska rewolucja*, „Nowa Europa Wschodnia” 2018, nr 5, s. 99–106.
53. Szoszyn Rusłan, *Ormianie walczą o demokrację*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 18 IV 2018, nr 90, s. A10.
54. Szumer-Brysz Marcelina, *Ormianie przestają się bać*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 28 X 2018, nr 44, s. 45–46.
55. Trystuła Zofia, *Duduk - starożytny symbol kultury Ormian*, „Biuletyn OTK” 2018, nr 92/93, s. 3–8.
56. *Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 października 2017 roku w 650. rocznicę nadania Ormianom pierwszego przywileju w Polsce*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 281–282.
57. Woźniczko Małgorzata, *Na tropie Little Armenia w Nowym Jorku*, „Awedis” nr 37 zima 2018, s. 12–13.
58. *Wystąpienia na rozpoczęciu konferencji „Ormianie polscy: siedem wieków istnienia”* Edgar Ghazaryan, Edward Mier-Jędrzejowicz,

- Kaspar Karampetian, Nadia Gortzounian*, „Lehahayer” t. 5 (2018), s. 273–280.
59. Yegavian Tigrane, *Druga armeńska wiosna. Trzydzieści lat później*, tłum. Tomasz Surdykowski, „Monde Diplomatique” 2018, nr 6, s. 16–17.
60. Z dr Hasmik Grigorian rozmawia Paweł Nieczuja-Ostrowski (wywiad), „Biuletyn IBO” nr 1/2018, [wydanie cyfrowe], s. 5–7.
61. Z dr. hab. Rubenem Karapetianem rozmawia Paweł Nieczuja-Ostrowski (wywiad), „Biuletyn IBO” nr 2/2018, [wydanie cyfrowe], s. 3–5.
62. Z Grzegorzem Pełczyńskim rozmawia Renata Król-Mazur (wywiad), „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 4–7.
63. Z Martą Axentowicz-Bohosiewicz rozmawia Renata Król-Mazur (wywiad), „Biuletyn IBO” nr 3/2018, [wydanie cyfrowe], s. 4–7.

2019

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Nowy dramat ormiański*, red. Andriej Moskwin, tłum. Jakub Adamowicz, Oliwia Kasprzyk, Yulia Nesterenko, Seria: Studia Teatralne i Dramaturgiczne, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2019.
2. Stopka Krzysztof, Osiecki Jakub, Siekierski Konrad, *Ormianie katolicy w Armenii i Gruzji. Historia, pamięć, tożsamość*, Księgarnia Akademicka, UPJPII, Kraków 2019.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Monika, *Ormianie kamienieccy w ostatniej ćwierci XVII wieku – próba rekonstrukcji spisu imiennego*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 5–69.
2. Arakelova Victoria, *Eşe odin miř o proishozhdenii ezidov* [oryg. *Еще один миř о происхождении езидов*], „Studia Litteraria Universitatis Iagellonicae Cracoviensis” 2019, nr spec., s. 25–31.
3. Asriyan Elina, Melkonyan Nvard, *Branding specificities of the Armenian “Velvet Revolution”*, „Przegląd Wschodnioeuropejski” 2019, nr 10, cz. 11, s. 217–227.
4. Tomasz, *The river Araxes in the roman poetry*, „Classica Cracoviensia” t. 22 (2019), s. 7–45.

5. Białkowski Michał, *Prymas Stefan Wyszyński jako ordynariusz wiernych obrządku ormiańskiego. Szkic do dziejów religijnych diaspory Ormian polskich w latach 1957-1981*, „Studia Gdańskie” t. 45 (2019), s. 149–171.
6. Błaszak Krzysztof, *Польские армяне в дипломатической службе Речи Посполитой (XIV - XVIII вв.)*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 97–108.
7. Bozoân Azat [oryg. Бозоян Азат], *Правовые документы армянской колонии Польши*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 53–60.
8. Chowaniec Jakub, *The Concept of a Taxpayer in Polish and Armenian Value Added Tax*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 69–88.
9. Dymyduj Dymitr, *„Pojmanie Chrystusa”. Mminiatury ormiańskie z X-XI wieku jako źródło do historii uzbrojenia Armenii epoki Bagratydów*, „Acta Militaria Mediaevalia” 16 (2020), s. 15–56.
10. Dziedzic Stanisław, *Józef Teodorowicz: „Katedrę tę dźwigałem”: ormiański i polski świat starodawnej lwowskiej*, „Rocznik Kresowy” R. 5, nr 5, z. 1 (2019), s. 55–96.
11. Fedorowicz Krzysztof, *Ormiański Kościół Apostolski w procesie transformacji ustrojowej w Armenii*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 8 (2019), s. 7–11.
12. Fedorowicz Krzysztof, *Republika Górskiego Karabachu – atrybuty państwowości a realia polityczne*, (w:) *Problem państw nieuznawanych we współczesnym świecie*, red. Jan Plis, Jan Wilk, Krystian Nowak, Victoria Serzhanowa, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2019, s. 108–120.
13. Grigoryan Hayk, *The Feedback of Polish Uprising of 1863-1864 in Western-Armenian (Russian-Armenian) Press*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 61–68.
14. Hovhannisyan Edgar, *Priest Hakob Sarikyan's Memoirs on the Polish People and Poland in His Diary of "Eight Months in the Western*

- Fronts of the Great War*”, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 24–32.
15. Jakubiak Krzysztof, *The end of the Iron Age period in the Araxes valley (Armenia) from the perspective of Metsamor*, (w:) *Donum cordis. Studia poświęcone pamięci Profesora Jerzego Kolendo*, red. K. Jakubiak, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2019, s. 116–125.
 16. Jarząbek-Wasył Dorota, *Jak kupiec Symonowicz trafił do polskiej komedii*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 71–89.
 17. Jasińska Anna, *Portret trumienny nieznanego Ormianina polskiego*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 335–340.
 18. Kalinowski Patryk, *Economic Agreements between the Republic of Poland and the Republic of Armenia - Legal Analysis*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 121–140.
 19. Kolarz Stefania, *Representation of an unrecognized state under international law – example of the Republic of Artsakh*, „Polish Review of International and European Law” t. 8, nr 1 (2019), s. 45–63.
 20. Košťálová Petra, *Conversion of Polish Armenians and Other “Aghets” According to Colophons of Simeon Lehatsi*, „Series Byzantina” nr 17 (2019), s. 25–40.
 21. Król-Mazur Renata, *Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego na tle czasopiśmiennictwa ormiańskiego i jego rola w życiu społeczności ormiańskiej w Polsce*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 8 (2019), s. 89–101.
 22. Król-Mazur Renata, *Лоббинг армянской Диаспоры в США в сфере вопроса Нагорного Карабаха*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 33–46.
 23. Krzyżowski Tomasz, *Korespondencja arcybiskupa ormiańskokatolickiego Józefa Teodorowicza z prymasem Polski kardynałem Augustem Hlondem z lat 1924-1938*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 165–296.

24. Lis Wojciech, *The Polish Minority in Armenia*, „Studia Polonijna” 2019, t. 40, s. 47–62.
25. Lorenc Magdalena, *The “museums of the frontline” in Stepanakert, or on the Armenian remembrance of the armed conflict with Azerbaijan*, „Przegląd Strategiczny” t. 9, nr 12 (2019), s. 393–411.
26. Magakian Grair, *Przegląd kilku polskich zapożyczeń w gwarze Ormian z Kut*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 8 (2019), s. 13–26.
27. Martirosyan Gor, *Wybrane aspekty rozwoju przedsiębiorczości Ormian w Polsce*, „Studia i Prace WNEiZ US” nr 55 (2019), s. 215–226.
28. Mieczkowski Janusz, *Chaczkary w instrumentarium polityki tożsamości Ormian w Polsce*, (w:) *Migranci i mniejszości jako obcy i swoi w przestrzeni polityczno-społecznej*, red. Anita Adamczyk, Andrzej Sakson, Cezary Trosiak, Wyd. UAM, Poznań 2019, s. 299–309.
29. Mojzesowicz Mikołaj, *Okres Bożego Narodzenia u Ormian w Kutach*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 8 (2019), s. 27–29.
30. Mousheghian Anahit, *Monetary Circulation in Armenia in the Hellenistic and Parthian-Roman Periods (Some Remarks)*, „Anabasis. Studia classica et Orientalia” 2019, t. 10, *The Arsakid World: Studies on the History and Culture of Western and Central Asia*, red. J. Olbrycht, J.D. Lerner, s. 113–122.
31. Obrocka Romana, *Listy z łagru Issaka Antoniego Donigiewicza*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 297–328.
32. Ohanian Wahan, *Ojciec Ghewond Aliszan: poeta i historyk promiennej Armenii*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 149–164.
33. Ohanyan Tigran, *Armenian-Polish Cooperation in the Fields of Culture, Education, Sciences and Youth After 1991*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 109–120.
34. Olszewski Paweł, *W przededniu niepodległości republik Południowo-kaukaskich. Relacje Gruzjińsko-Ormiańsko-Azerbejdżańskie od marca 1917 r. do maja 1918 r.*, „Pro Georgia” nr 29 (2019), s. 159–192.

35. Pająk Anna, *Walki polityczne w Azerbejdżanie na tle konfliktu o Górski Karabach w latach 1988-1994*, (w:) *Dezintegracja i upadek ZSRR w perspektywie ćwierćwiecza*, red. E. Lesiewicz, P. Stachowiak, UAM, Poznań 2019, s. 63–72.
36. Pełczyński Grzegorz, *Ormianie polscy wobec Armenii i diaspory*, „Our Europe. Ethnography – Ethnology – Anthropology of Culture” t. 8 (2019), s. 31–36.
37. Pisowicz Andrzej, *Pendereccy wywodzą się z Iranu*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 341–346.
38. Pietruczuk Jan, *Армяно-казахстанские отношения с 1991 г. по сегодняшний день – анализ избранных аспектов*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 151–158.
39. Poglódek Andrzej, *Legislatywa, egzekutywa i judykatywa w konstytucji Górskiego Karabachu z 20 lutego 2017 roku*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2019, t. 24, nr 4, s. 207–228.
40. Potapenko Maksym, *Ormianie Mohylowa Podolskiego w świetle materiałów V rewizji 1795 roku*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 91–124.
41. Safrastyan Ruben A., *Armenian Community of USA: Lobbying and Geopolitics*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 17–24.
42. Schottky Martin, *Die arsakidische Nebenlinie in Armenien*, „Anabasis. Studia classica et Orientalia” 2019, t. 10, *The Arsakid World: Studies on the History and Culture of Western and Central Asia*, red. J. Olbrycht, J.D. Lerner, s. 96–112.
43. Smirnow Jurij, *Losy Muzeum Ormiańskiego we Lwowie*, „Rocznik Lwowski” 2019, s. 143–153.
44. Stepanyan Khachatur, *Armenian Politics Exiles Within Anit-Soviet Programs of Poland*, „Polsko-Armeński rocznik z zakresu historii, prawa i nauk politycznych” 2019, s. 47–52.
45. Stopka Krzysztof, *Jeszcze o losach „Ewangeliarza ze Skewry”*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 329–334.

46. Stopka Krzysztof, *Katolicyzm ormiański na Wschodzie a kształtowanie się struktur organizacyjnych Kościoła ormiańskiego w Królestwie Polskim i w Wielkim Księstwie Litewskim (XIV–XV wiek)*, (w:) *Pogranicza w polskich badaniach mediewistycznych*, red. Andrzej Janeczek, Michał Parczewski, Michał Dzik, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2019, s. 225–242.
47. Zhorzholiani Tinatin, *The assessment of corruption impact on the infow of foreign direct investment (in the case of Georgia, Armenia and Azerbaijan)*, „Torun International Studies”, 2019, nr 1, s. 181–192.
48. Zięba Andrzej A., *Nowe znalezisko z Jass jako źródło do analizy obrazu „Chrzest Armenii” pędzla Teodora Axentowicza*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 347–354.
49. Żerelik Rościsław, *Służąc Bogu, narodowi, nauce, kulturze... Ród Patkanyanów od 2. połowy XVII w. do 1. połowy XX w.*, (w:) *Spojrzenia nie tylko na wschód. Od Dolnego Śląska po Syberię. XX wiek w historii, historiografii i naukach politycznych. Księga dedykowana Profesorowi Stanisławowi Ciesielskiemu w 65. rocznicę urodzin*, red. Grzegorz Hryciuk, Małgorzata Ruchniewicz, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2019, s. 47–58.

C. INNE

1. Biedrońska-Słota Beata, *Exhibitions of Armenian Art in Poland*, „Series Byzantina” nr 17 (2019), s. 61–66.
2. Dymydyuk Dymitr, *Sur (սւր), Tur (թւր), suser (սուսեր) czyli o ormiańskiej broni białej epoki Bagratydów*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 96/97, s. 21–32.
3. Falkowski Maciej, *Ermenistan*, „Nowa Europa Wschodnia” 2019, nr 3/4, s. 148–162.
4. Ghazaryan Edgar, *List do uczestników ceremonii otwarcia Ośrodka Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 365–367.

5. Grzesik Paweł, *Ormiańskie ślady w Kielcach*, „Świętokrzyskie” 2019, nr 23 (27), s. 36–40.
6. *Inauguracja Ośrodka Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce*, „Awedis” nr 40, jesień 2019, s. 1, 6.
7. Janik Maciej, *Ormianie w księstwie siewierskim i na jego dawnych ziemiach po inkorporacji do Rzeczypospolitej*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 96/97, s. 43–65.
8. Kajumowa Andżela, *Ormianie w opowiadaniach Zoji Pirzad. Na podstawie zbioru opowiadań „Jutro Wielkanoc”*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 96/97, s. 66–71.
9. Kieniewicz Adam, *Biografia pułkownika – Jan Bolesław Jaxa Axentowicz*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 96/97, s. 35–42.
10. Kopczyński Jakub, *Georgij Gurdżijew – Czwarta Droga*, „Awedis” nr 40, jesień 2019, s. 8.
11. Król-Mazur Renata, *Armeńska armia i jej święto*, „Biuletyn IBO” nr 1/2019, [wydanie cyfrowe], s. 8–12.
12. Król-Mazur Renata, *Ormiański patriarcha Konstantynopola Mesrop II Mutafian*, „Biuletyn IBO” nr 2-3/2019, [wydanie cyfrowe], s. 3–4.
13. Król-Mazur Renata, *Święty na użytek państwa*, „Biuletyn IBO” nr 1/2019, [wydanie cyfrowe], s. 3–8.
14. Krzysztan Bartłomiej, *The ghosts of Armenia's past*, „Nowa Europa Wschodnia” 2019, nr 36 (2), s. 104–108.
15. Krzyżowski Tomasz, *Czasopisma wydawane przez Ormian polskich w okresie międzywojennym*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 98/99, s. 54–68.
16. Magakian Grair, *Szafran arabski... i Ormianie Polscy*, „Biuletyn IBO” nr 2-3/2019, [wydanie cyfrowe], s. 5–6.
17. Majewski Marcin Ł., *Genealogia Augustynowiczów pochowanych na starym cmentarzu rzymskokatolickim w Piotrkowie*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 98/99, s. 44–53.

18. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Partie polityczne Armenii. Część 1. Przemiany systemu partyjnego*, „Biuletyn IBO” nr 1/2019, [wydanie cyfrowe], s. 13–27.
19. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Partie polityczne Armenii. Część 2. „Chrześcijańsko-Narodowe Odrodzenie”*, „Biuletyn IBO” nr 2-3/2019, [wydanie cyfrowe], s. 7–11.
20. Nikorowicz Jacek, *O Zdzisławie Nikorowiczu*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 96/97, s. 78–92.
21. Nikorowicz Jacek, *O Zdzisławie Nikorowiczu (ciąg dalszy tekstu z numeru 94/95 „Biuletynu OTK”, str. 84-87)*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 98/99, s. 19–33.
22. Obrocka Romana, *Astwahajtnutun we Wrocławiu*, „Awedis” nr 38 wiosna 2019, s. 6.
23. Pachucki-Włosek Krystian, *Konflikt karabaski jako narzędzie Federacji Rosyjskiej w oddziaływaniu na politykę wewnętrzną i zagraniczną Armenii i Azerbejdżanu*, „Biuletyn IBO” nr 2–3/2019, [wydanie cyfrowe], s. 12–23.
24. Pełczyński Grzegorz, *Ormiańska Olawa*, „Dolny Śląsk” nr 22 (2019), s. 100–104.
25. Pełczyński Grzegorz, *Represje wobec duchowieństwa Archidiecezji Ormiańskokatolickiej we Lwowie podczas Drugiej Wojny Światowej i po jej zakończeniu*, „Zesłaniec” nr 76 (2019), s. 63–69.
26. Polak Ewa, *Między Trzecią a Czwartą Republiką Armenii*, „Nowa Europa Wschodnia” 2019, nr 2, s. 76–81.
27. red., *Inauguracja Ośrodka Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce*, „Awedis” nr 40 jesień 2019, s. 1, 6.
28. *Rozmowa z profesorem George’em Bournoutianem*, rozmawia Jakub Osiecki, „Biuletyn OTK” 2019, nr 98/99, s. 3–18.
29. *Rzecz o ormianobójstwie*, red. Jerzy Szokalski, Armenian Foundation, Warszawa 2019.

30. Sadłowski Michał P., *Relacje z okrągłego stołu pt. Aksamitna rewolucja w Armenii: reakcje*, „Biuletyn IBO” nr 1/2019, [wydanie cyfrowe], s. 28–30.
31. *Sprawozdanie zarządu Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego za okres kadencji 2014-2018*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 96/97, s. 3–10.
32. Stopka Krzysztof, *Jeszcze o losach Ewangeliarza ze Skewry*, „Awedis” nr 39 lato 2019, s. 13.
33. Stopka Krzysztof, *Ormiańskie otoczenie Martina Grunewega*, „Biuletyn OTK” 2019, nr 98/99, s. 69–85.
34. Strzemżalska Aneta, *Karabaska sztama*, „Nowa Europa Wschodnia” 2019, nr 3/4, s. 37–44.
35. Zięba Andrzej A., *Inauguracja prac Ośrodka Badań nad Kulturą Ormiańską w Polsce przy Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie*, „Lehahayer” t. 6 (2019), s. 355–363.

2020

A. MONOGRAFIE NAUKOWE

1. *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. Wojciech Bejda, Paweł Nieczuja-Ostrowski, Research Institute for European Policy, Gdańsk 2020, [wydanie cyfrowe].
2. *Art of the Armenian Diaspora*, red. Waldemar Deluga, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020.
3. *Działalność zakonów rycerskich w cylicyjskim Królestwie Armenii i Królestwie Cypru*, red. Marta Kowalczyk, Maciej Koszutski, Związek Polskich Kawalerów Maltańskich, Centrum Badań Interdyscyplinarnych „Probalticum” UWM, Olsztyn 2020.
4. *Jasachy gminy Ormian lwowskich za lata 1598-1638 w języku ormiańsko-kipczackim w opracowaniu Krzysztofa Stopki*, red. Andrzej A. Zięba, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich Wydawca, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, Kraków 2020.
5. Krzyżowski Tomasz, *Archidiecezja lwowska obrządku ormiańskokatolickiego w latach 1902-1938*, Ośrodek Badań nad Kulturą Ormian w Polsce, Kraków 2020.
6. Magakian Grair, *Ormiańsko-turecki konflikt 1915 roku we francusko-języcznych i rosyjskojęzycznych (multi)mediach w XXI wieku - wybrane zagadnienia*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2020.

7. *Metryka Katedry Ormiańskiej we Lwowie za lata 1635-1732 w opracowaniu Krzysztofa Stopki (część kipczacka) i Marcina Majewskiego (część polska i łacińska)*, Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, Kraków 2020.
8. Nichanian Mikaël, *Zniszczyć Ormian. Historia ludobójstwa*, tłum. Piotr Rak, Wydawnictwo Marek Derewiecki, b.d. 2020.

B. ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY W PRACACH ZBIOROWYCH

1. Checzojan Armen, Gurinow Jewgienij, *Fundacja Rozwoju i Wspierania Studiów Armenologicznych „Aniwa” – przegląd działalności*, „Lehahayer” t. 7 (2020), s. 303–311.
2. Chlipała Michał, *Templariusze i joannici w Cylicyjskiej Armenii – zarys dziejów*, (w:) *Działalność zakonów rycerskich w cylicyjskim Królestwie Armenii i Królestwie Cypru*, red. M. Kowalczyk, M. Koszutski, Związek Polskich Kawalerów Maltańskich, Centrum Badań Interdyscyplinarnych „Probaliticum” UWM, Olsztyn 2020, s. 61–73.
3. Chookaszian Emma, *Sur quelques pages issues d'un manuscrit de l'école de Crimée*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚS i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 9–26.
4. Dymyjdjuk Dymitr, *Początki użytkowania szabli na terenie wczesnośredniowiecznej Armenii*, „Res Gestae” t. 11 (2020), s. 172–197.
5. Fedorowicz Krzysztof, *System wyborczy Armenii w procesie transformacji ustrojowej – doświadczenia obszaru poradzieckiego*, (w:) *Quo vadis Eurazjo? W poszukiwaniu nowych dróg partnerstwa*, red. B. Hordecki, A. Jach, Wydawnictwo Naukowe WNPID, Poznań 2020, s. 263–274.
6. Gliński Andrzej, *Organizacja rzemiosła i handlu w gminie ormiańskiej w Stanisławowie w XVII i XVIII wieku*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 43–69.
7. Grigorian Aram W., *Wartan Rubenowicz Grigorian (1929-2019) – historyk, armenolog, publicysta, zbieracz starych ormiańskich rękopisów*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 321–328.

8. Grigoryan Hermine, Melo Maria João, Miranda Adelaide, Rodrigues Jorge, *The Gulbenkian Bible (17th c.): an interdisciplinary study of a precious Armenian heritage*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnSS i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 59–73.
9. Gzoyan Edita, *The League of Nations and Formation of Armenian Diaspora*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 35–54.
10. Hayuk Iryna, *Collecting in the Milieu of the Armenian Diaspora of the Eastern Europe*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnSS i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 91–97.
11. Insel Ahmet, *Uznanie ludobójstwa na Ormianach w Turcji: postępy i przeszkody*, tłum. Jan Kaznowski, (w:) *Pamięć zbiorowa, pojednanie i stosunki międzynarodowe*, red. Nicolas Maslowski, Andrzej Szeptycki, Wyd. UW, Warszawa 2020, s. 71–81.
12. Jędrzejewska Milena J., *Działalność wydawnicza Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego z Krakowa z okazji 30-lecia powstania*, „Acta Scientifica Academiae Ostroviensis. Sectio A, Nauki Humanistyczne, Społeczne i Techniczne” 2020, nr 1–2 (15–16), s. 195–221.
13. Kalandia George, *Clothes of Georgian kings and feudal lords in the 12th-13th centuries (according to the frescoes of Betania, Kintsvisi, Khobi and the bas-relief of Harichavank)*, „Pro Georgia: prace i materiały do dziejów stosunków gruzińsko-polskich” nr 30 (2020), s. 223–236.
14. Košťálová Petra, *Stosunki czesko-ormiańskie. Krótki przegląd historyczny*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 283–302.
15. Košťálová Petra, *The Cultural Heritage of the Armenian traveler Simeon Lehatsi from Poland to the Ottoman Empire: A contribution to the History of the Polish-Lithuanian Commonwealth*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnSS i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 39–52.
16. Kowalczyk Marta, *Juda Tadeusz – duchowy ojciec Kościoła Ormian*, (w:) *Działalność zakonów rycerskich w cylicyjskim Królestwie Armenii i Królestwie Cypru*, red. M. Kowalczyk, M. Koszutski,

- Związek Polskich Kawalerów Maltańskich, Centrum Badań Interdyscyplinarnych „Probalcticum” UWM, Olsztyn 2020, s. 15–27.
17. Król-Mazur Renata, *Armenian Diaspora in Poland – an Outline of the Problem*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 199–233.
 18. Król-Mazur Renata, *Armenian Education in Poland*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 234–265.
 19. Krzysztan Bartłomiej, *Pamięć niezakończonej wojny. Konflikt i kształtowanie wspólnoty etnopolitycznej w Górskim Karabachu*, „Studia Polityczne” t. 48, nr 1 (2020), s. 61–78.
 20. Krzysztan Bartłomiej, *Unique or modular? Armenian Velvet Revolution in comparative approach*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej” 2020, t. 18, z. 3, s. 143–171.
 21. Krzyżowski Tomasz, *Nauczanie języka ormiańskiego na Uniwersytecie Lwowskim w latach 1904-1939*, „Lehahayer” t. 7 (2020), s. 259–281.
 22. Liaszenko Sergio, *Nagorno-Karabakh conflict*, „Doctrina” nr 17 (2020), s. 351–357.
 23. Lichota Marek, *Armenians in Zamość in the Sixteenth and Eighteenth Centuries and Their Influence on Past and the Present of the City*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 131–148.
 24. Lipai Tatyana, Gevorgyan Mariam, *Issues and propositions on the improvement of doctoral education*, „Podstawy Edukacji” t. 13 (2020), s. 217–224.
 25. Lis Wojciech, *Legal Comparison of Freedom of Expression and Freedom of the Press in the Republic of Armenia and in the Republic of Poland*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2020, t. 29, z. 1, s. 145–159.
 26. Macios Dominika Maria, *Armenian Cultural Heritage in Nagorno-Karabakh – Aspects of the Current Situation with an Appendix*

- by Patrick Donabedian, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚŚ i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 111–119.
27. Macios Dominika Maria, *Leopold Gaszczyk – unknown photographer of Armenian Diaspora in Syria (1923-1947)*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚŚ i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 99–109.
28. Majewski Marcin Ł., *Ormianie w Zamościu w pierwszych trzech dekadach istnienia miasta (1580-1610)*, „Lehahayer” t. 7 (2020), s. 5–41.
29. Margaryan Nikol, *Integration through Personal Names: The Experience of Armenian Diaspora in Poland*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 121–130.
30. Miarka Agnieszka, *Korzenie aksamitnej rewolucji w Armenii*, (w:) *Wokół teoretycznych i praktycznych aspektów stosunków międzynarodowych. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Mieczysławowi Stolarczykowi*, red. T. Kubin, J. Łapaj-Kucharska, T. Okraska, Wyd. UŚ, Katowice 2020, s. 713–726.
31. Mkhitarian Vahram, *Teoria zdanego montażu: Peleshyan: brak słów nie jest milczeniem*, (w:) *W poszukiwaniu nowego. Fotografia, film, sztuka mediów*, red. Janusz Musiał, Wyd. Śląsk, Katowice 2020, s. 103–113.
32. Mutaflan Claude, *Les Armenéniens des Carpates face au prosélytisme romano-grec*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚŚ i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 53–58.
33. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Institutionalization of Armenian Life in Modern Poland*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 163–198.
34. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Political Factors of Changes of the Armenian Diaspora in Modern-Day World*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 86–103.

35. Nieczuja-Ostrowski Paweł, *Security as a Factor in Transforming the Armenian Diaspora*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 104–118.
36. Nieczuja-Ostrowski Paweł, Raczyński Rafał, *Modern Diasporas from a Political Science Perspective: the Case of Armenian Diaspora*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 11–34.
37. Ohanowicz-Tarasiuk Maria, *Ochrona dziedzictwa ormiańskiego w działaniach Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 313–318.
38. Osadczy Olga, *Orientalne zaśpiewy w modlitwie Kresów. Języki sakralne Ormian, Żydów, Karaimów i Tatarów*, „Language, Culture, Politics” 2020, t. 1, s. 133–143.
39. Osiecki Jakub, *Towarzystwo Polsko-Ormiańskie we Lwowie (1920-1922)*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 233–258.
40. Pełczyński Grzegorz, *Changes in the Armenian-Catholic Rite in Poland in the 20th Century*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 149–162.
41. Pisowicz Andrzej, *Wspomnienie o Wartanie Grigorianie*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 329–332.
42. Piwnicki Grzegorz, *Polscy żołnierze armii carskiej w dziewiętnastowiecznej Armenii*, (w:) *Z badań nad historią i współczesnością Rosji, Azji Centralnej i Kaukazu*, red. T. Bodio, J. Marszałek-Kawa, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020, s. 245–270.
43. Pliszka Marcin, *Łzami pisane. „Strzép całunu” Andrzeja Mandaliana wobec czarnoleskiej poezji funeralnej*, „Transfer Reception Studies” 2020, nr 5, s. 79–96.
44. Pomieciński Adam, *Syrian Armenians in Armenia. Adaptation-Reintegration-Diaspora*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 70–85.

45. Rokou Vasso, *Un paradox de l'image, le mariage d'Alexandre en Sognianee. Un Alexandre de tradition arménienne à Tachkent*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚŚ i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 75–79.
46. Schabel Christopher D., *Géraud de Veyrines, Bishop of Paphos, and the Defense of the Kingdom of Armenia in the 1320s*, „Perspektywy Kultury” 2020, t. 30, nr 3, s. 81–104.
47. Stopka Krzysztof, *Krzyżacy w Królestwie Armenii Cylicyjskiej*, (w:) *Działalność zakonów rycerskich w cylicyjskim Królestwie Armenii i Królestwie Cypru*, red. M. Kowalczyk, M. Koszutski, Związek Polskich Kawalerów Maltańskich, Centrum Badań Interdyscyplinarnych „Probaliticum” UWM, Olsztyn 2020, s. 45–59.
48. Tarnowska Magdalena, *Rafał Hadziewicz (1803-1886) and his paintings in Warsaw Churches*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚŚ i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 81–89.
49. Tolidjan Beatrice, *The art of church building and facade decoration in Ottoman Macedonia. Resonances from medieval Armenia: an overview*, (w:) *Art of the Armenian Diaspora*, red. W. Deluga, PISnŚŚ i Wyd. Tako, Warszawa-Toruń 2020, s. 27–37.
50. Wasyl Franciszek, „Kto czym się bawi i z czego żyje” – profesje Ormian z Kut nad Czeremoszem na tle innych nacji w końcu XVIII wieku, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 71–190.
51. Wiśniewski Wojciech, *Rosyjskie działania hybrydowe wobec Armenii*, (w:) *Bezpieczeństwo północno-wschodniej flanki NATO*, red. M. Żyła, P. Krzykowski, J. Grabowski, Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa 2020, s. 247–265.
52. Yengibaryan Hayk, *The State Plan for the 1946-1948 Great Repatriation of Armenians and the Armenian Apostolic Church*, (w:) *Armenian Diaspora in Modern World. Factors of Changes*, red. W. Bejda, P. Nieczuja-Ostrowski, RIEP, Gdańsk 2020, s. 55–69.
53. Yusubau Farban, *Wpływ konfliktu armeńsko-azerbejdżańskiego w Górskim Karabachu na wzrost gospodarczy Zakaukazia*, „HUMANITAS Zarządzanie” 2020, t. 21, nr 4, s. 137–150.

54. Zhorzholiani Tinatin, *An assessment of corruption's impact on the inflow of foreign direct investment (in the case of Georgia, Armenia and Azerbaijan)*, „Białostockie Studia Prawnicze”, 2020, t. 25, nr 1, s. 161–174.
55. Zięba Andrzej A., *Idea powrotu Ormian z rozproszenia do narodowej ojczyzny w świetle memoriałów Roberta Bogdanowicza z 1877 i 1884 roku*, „Lehahayer” 2020, t. 7, s. 191–231.

C. INNE

1. Bobruk Łukasz, *O piłkarzu, który miał iść na wojnę. Historia Warazdata Harojana*, „Tygodnik Solidarność” z dn. 16 X 2020, nr 42, s. 62–63.
2. Bohosiewicz Andrzej, *O powojennych losach Ormian polskich starej emigracji*, „Mówią Wieki” 2020, nr 5, s. 23–25.
3. Chodownik Magdalena, González Pablo, *Dni w piwnicy. Trwa azersko-ormiańska wojna o Karabach*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 25 X 2020, nr 43, s. 42–45.
4. Fryta Karol, *Księga jak członek rodziny*, „Tygodnik Powszechny” 2020, nr 23/24, s. 79–81.
5. Gliński Andrzej, *Hemszyni – zapomniani ludzie*, „Awedis” nr 43 lato 2020, s. 8–9.
6. Górecki Wojciech, *Kaukaski węzeł gordyjski. Konflikt o Górski Karabach*, OSW, Warszawa 2020.
7. Kopczyński Jakub, *Jak Ormianie lwowscy płacili okupy Chmielnickiemu i Szwedom*, „Mówią Wieki” 2020, nr 5, s. 10–13.
8. Koper Sławomir, Stańczyk Tomasz, *Lwowscy Ormianie*, „Mówią Wieki” 2020, nr 5, s. 14–17.
9. Koszutski Maciej, *Ś.P. Andrzej Krzeczunowicz 1930-2020 – Wspomnienie*, „Biuletyn OTK” 2020, nr 102/103, s. 13–17.
10. Kubiak Mateusz, *Pokój bez przyszłości*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 5-6 XII 2020, nr 285, s. 20–21.

11. *List otwarty [w związku z wybuchem wojny o Górski Karabach pod koniec września 2020 roku]*, „Biuletyn OTK” 2020, nr 102/103, s. 88–91.
12. Łomanowski Andrzej, *Górska beczka prochu*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 29 IX 2020, nr 228, s. A6.
13. Łomanowski Andrzej, *Trzydzieści lat nienawiści*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 29 VII 2020, nr 176, s. A7.
14. Łomanowski Andrzej, *Wraca wojna sprzed lat*, „Rzeczpospolita” (wyd. zasadnicze) z dn. 28 IX 2020, nr 227, s. A1, A5.
15. Miłkowski Tomasz, *Ormianie ostrzą pióra*, „Dziennik Trybuna” z dn. 28 II -1 III 2020, nr 41, s. 21.
16. Odziemkowski Janusz, *Ormianie w obronie Rzeczypospolitej. Bitwa pod Zadwórzem 1920*, „Mówią Wieki” 2020, nr 5, s. 18–22.
17. *Obecność Turcji zmienia wszystko*, (wywiad) Stepan Grigorjan, rozmawia Michał Potocki, „Dziennik Gazeta Prawna” z dn. 2–4 X 2020, nr 193, s. A23.
18. Pieniążek Paweł, *Dwa piętra na całą republikę. Tutejsi lekarze mówią, że w Górskim Karabachu przeszli koronawirusa niemal wszyscy*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 22 XI 2020, nr 47, s. 45–47.
19. Pieniążek Paweł, *Hambardzumjan został w domu*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 1 XI 2020, nr 44, s. 60–62.
20. Pieniążek Paweł, *Karabaski front*, „Tygodnik Powszechny” z dn. 8 XI 2020, nr 45, s. 52–54.
21. Pilikowski Michał, *Axentowicz. Teodor Axentowicz*, „Biuletyn OTK” 2020, nr 102/103, s. 25–35.
22. Pisowicz Andrzej, *Wspomnienie o Ś. P. Andrzeju Krzeczunowiczu*, „Biuletyn OTK” 2020, nr 102/103, s. 18–19.
23. Pisowicz Andrzej, *Wspomnienia armenisty*, „Biuletyn OTK” 2020, nr 102/103, s. 56–73.
24. Radziwinowicz Wacław, *Iluzoryczny rozejm w Karabachu*, „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze) z dn. 12 X 2020, nr 239, s. 10.

25. red., *30. rocznica pogromu w Baku*, „Awedis” nr 42 wiosna 2020, s. 1, 3.
26. Repetowicz Witold, *„Odzyskamy te ziemie, prędzej czy później”*, „Awedis” nr 45 zima 2020, s. 1, 4–5.
27. Repetowicz Witold, *Wojna o Arcach. Czyj był i czyj być może Górski Karabach*, „Do Rzeczy” 5-11 X 2020, nr 41, s. 74–75.
28. Rokita Jan M., *Górski Karabach. Lekcja realnej polityki*, „Sieci” 23-29 XI 2020, nr 48, s. 56–58.
29. Rybczyński Antoni, *Bitwa na przesmyku Gandza*, „Gazeta Polska” z dn. 5 VIII 2020, nr 32, s. 56–58.
30. Rybczyński Antoni, *Bitwa o Czarny Ogród*, „Gazeta Polska” z dn. 7 X 2020, nr 41, s. 60–63.
31. Świtalski Piotr, *Armeńska rewolucja: niedokończony raport*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa maj 2020.
32. Tihomirow Andrej, *Górski Karabach. Badania nad konfliktami*, Wyd. Nasza Wiedza, b.d. 2020.
33. Urzędowska Marta, *Syryjczycy w Górskim Karabachu*, „Gazeta Wyborcza” (wyd. zasadnicze) z dn. 2 X 2020, nr 231, s. 12.
34. *Wartości historyczno-kulturowe ojczystego kraju. Międzynarodowy polsko-armeński projekt edukacyjny*, red. Z.T. Gajowniczek, R. Khachatryan, Zespół Szkół w Latowiczu, Latowicz 2020.
35. *Związek Ormian z Rosją to wybór mniejszego zła*, (wywiad) ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski, duchowny obrządku ormiańskiego i rzymskiego, w rozmowie z Jakubem Augustynem Maciejewskim, „Sieci” z dn. 12–18 X 2020, nr 42, s. 66–68.

INDEKS NAZWISK

DLA BIBLIOGRAFII

A

Abgarowicz Ewa 99
Abowian Chaczatur 183
Abrahamian Lewon 128, 129, 132–134
Adamczewski Przemysław 95, 100,
101, 106, 118, 128
Adamik-Szysiak M. 131
Adamowicz Jakub 189
Agopsowicz Monika 136, 146, 151,
158, 162, 172, 175
Albiniak Andrzej 100
Albrecht Richard 129
Aleksandrowycz Wołodymyr S. 45
Aleksiejuk Artur 95
Alijew Namik 121
Amirian Rafael 146
Antonian Julia 129
Arakelova Victoria 189
Arakelyan Tatevik 138
Arczewski Andrzej 86
Artwich Armen 97, 116, 146, 151
Asanishvili Pikria 138
Aslan Davut H. 139
Asriyan Elina 189
Assar Gholamreza F. 80
Atoyan Ruben 110, 175
Avetisyan Lilya 156
Axentowicz-Bohosiewicz Marta 93,

146, 183, 188

Azizyan Samvel 110

B

Bajerowa Irena 62
Bajor Piotr 140, 141, 145
Balayan Aleksandr 129
Balcer Adam 82
Baluk Walenty 84
Banach Andrzej K. 125
Bardzińska-Bonenberg Teresa 95
Barseghian Bella 63
Barseghyan Kristine 84
Bartnicki Andrzej 59
Bartuzi Wojciech 86, 87
Barwacz M. 178
Basiak Katarzyna 54
Basmadjian Varvara 111
Bąkała Krzysztof 139, 165
Bednarczyk B. 78
Bednarczyk Magdalena 176
Bednarczyk Ryszard 158
Bednarski Tadeusz Z. 74, 75
Bejda Wojciech 198, 200–204
Bender Agnieszka 100, 111
Ben-Nun Gilad 163
Ber Jakub 163
Bernacka Magdalena 146, 152, 158,

163, 172
 Betlej Andrzej 92
 Biborski Mateusz R. 175
 Bidziński Mariusz 157
 Biedrońska-Słota Beata 62, 63, 66, 100,
 111, 115, 194
 Bieńczyk-Missala Agnieszka 163, 171
 Bilewicz A. 59
 Błaszak Krzysztof 190
 Bobrownicka M. 55, 65
 Bobruk Łukasz 205
 Bodio Tadeusz 118–120, 203
 Bohosiewicz Andrzej 146, 205
 Borkowski Kazimierz 90, 92
 Borowiecki Łukasz 121
 Borowik Irena 48, 106
 Borucińska-Dereszkiwicz Izabela 138,
 163, 176
 Bournoutian George A. 111, 176, 183,
 196
 Bozoân Azat 190
 Bożyk Stanisław 118
 Braniecka Karina 176
 Brojer Wojciech 90, 91
 Broyan Edgar 108, 126
 Bryl Mariusz 111
 Brzeziecki Andrzej 108, 127, 137, 147
 –149, 159, 186
 Brzozowski Stanisław 66
 Brzozowski Wawrzyniec 77
 Brzuszek Bogdan 129
 Buchowski Krzysztof 92
 Budzik Jagoda 139, 147
 Bulas Ryszarda 68
 Bulgakova Victoria 111
 Bułgakowa-Sytnyk Ludmiła 100

C

Celiktas Osman K. 139

Centkowska Magdalena 123
 Chamota Marek 85
 Charratian Hranusz 127
 Charratian Lusine 129
 Checzojan Armen 199
 Cheterian Vicken 147
 Chindriș Ioan 111
 Chlipała Michał 126, 199
 Chmielnicki Konrad 84
 Chmielowska Danuta 163
 Chodownik Magdalena 205
 Chodubski Andrzej 48, 50, 54, 56,
 58, 63, 64, 66, 68, 71, 73, 80, 95,
 114, 116, 120, 124, 152
 Choduń Marcin 97
 Chomętowska-Kontkiewicz Anna
 121
 Chowaniec Jakub 190
 Chruszczyńska Jadwiga 100
 Chrzanowski T. 47
 Chrzęszczewski Jacek 51, 52, 54, 58,
 66, 67, 69, 74, 76, 80, 86, 152
 Chynczewska-Hennel Teresa 73, 176
 Cianciara Agnieszka 118
 Cieślińska Barbara 59, 78
 Conrad Heiko 95
 Contin Benedetta 84
 Cybulska Maria 103, 111
 Cygański Mirosław 64
 Czachor Rafał 128–134, 139, 163
 Czajkowski M. 75
 Czajowski Andrzej 84
 Czapliński Lesław 92, 93, 147
 Czarnecki Ryszard 147
 Czernichowska Joanna 100, 101
 Czerwińska Teresa 52
 Cziomer E. 75
 Czura Marta 139

Czyż Anna Sylwia 101
Czyżak Agnieszka 139

D

Danielyan Inessa 163
Danilewicz Anna 51
Danowska Ewa 176
Dawidowicz A. 124
Dawidowicz Wiktor 101
Dąbek Jolanta 139
Dąbrowa Edward 80
Deluga Waldemar 89, 96, 99–107,
161, 163–171, 198–200, 202, 204
Demirchyan Derenik 159
Demoyan Hayk 69
Derezińska-Osiecka Magdalena 93
Descamps Philippe 121
Dobosz Józef 134
Donabedian Patric 111, 202
Dopierała Kazimierz 64
Drabina J. 61
Drağ Katarzyna 118
Drużycki Jarosław 82, 86
Dudziak Arkadiusz 89
Dudra Stefan 105, 125, 167
Dukielska Zofia 104
D-Vasilescu Elena Ene 112
Dybcia Krzysztof 176
Dyczewski L. 78
Dymczyk Rafał 156
Dymydjuk Dymitr 190, 194, 199
Dzieduszycka-Manikowska Agnieszka
108
Dziedzic Stanisław 175–178, 181–184,
190
Dzik Michał 194
Dziuba-Wiśniewska Joanna 152

E

Ebertowska Ewelina 177
Ehrlich Konstantin 101
Eliazyan Gayane 80
Engel Patricia 80
Engelgard Jan 139
Esken Moritz 139

F

Falkowska Beata 148
Falkowski Maciej 136, 159, 194
Falski Jacek 152
Fassbinder Jörg W.E. 140
Fedorowicz Krzysztof 119, 152, 161,
164, 183, 184, 190, 199
Felczyńska Agata 182
Figiel Józef 68
Fiktus Paweł 164
Foczpaniak Barbara 119
Foligowski Przemysław 61
Frączek Adriana 114, 120
Frela Maria 76
Fryta Karol 205
Furier Andrzej 48, 62, 68, 77, 78

G

Gadaczek Gurgen 64
Gadamska-Serafin Renata 164
Gajowniczek Z.T. 207
Galstyan Narek S. 140
Gałwiaczek T. 96
Gardocki S. 170
Garlicka Aleksandra 50
Gasparyan Abraham 140
Gatrell Peter 84
Gaziński Benon 143
Gevorgyan Mariam 201
Gevorgyan Hovhannes 147
Gędek Łukasz 119
Ghazarian Dawit 140

Ghazaryan Edgar 153, 187, 194
 Gierowski Józef A. 81
 Ginter-Frołow Magdalena 115
 Giza Antoni 64
 Gizowski Mariusz Radosław 47, 50, 53,
 60, 62, 66, 75, 84
 Gliński Andrzej 130, 164, 177, 199, 205
 Głębocka Halina 50
 Głogowska Helena 114
 Głowa A. 105
 Głowacki Krzysztof 93
 Gogol Zdzisław 135
 Gołąbek Bartosz 177
 Gołąbek Karolina 123
 Godlewska Ewa 125, 131
 Gomółka Krystyna 130, 138, 153, 164,
 177
 González Pablo 205
 Goodarzi Mahnaz 141, 142
 Górecki Janusz 85
 Górecki Wojciech 97, 205
 Górny Grzegorz 53, 55, 147
 Grabowski J. 204
 Graczyk Longin 73, 77, 93, 99–101,
 103–105, 107, 147
 Gregoratti Leonardo 165
 Grigorân Stepan, Grigorjan Stepan,
 Grigorian Stepan 85, 87, 206
 Grigorian Aram W. 199
 Grigorian Hasmik 188
 Grigoryan Armen 140
 Grigoryan Hayk 190
 Grigoryan Hermine 200
 Gromelska Aleksandra 130
 Grzesik Paweł 165, 195
 Grzybowski R. 81
 Grzywacz Małgorzata 147
 Gurinow Jewgienij 199
 Gutowski Bartłomiej 101

Gzoyan Edit 200
H
 Haduch Henryka 45
 Hakopian Arsen 130
 Hałagida I. 56
 Hambarcumian Rafael 55
 Hasratian Mourad 112
 Hayrapetyan Grigor R. 140
 Hayrapetyan Viktoriya 140
 Hayuk Iryna 112, 119, 165, 200
 Helman A. 84
 Hennel-Brzozowska Agnieszka 180
 Herbert Zbigniew 82
 Herles Michael 140
 Heyde Jürgen 140
 Horban Irina 112
 Hovhannisyan Edgar 190
 Hovsepyan Nzhdeh 177
 Hryciuk Grzegorz 194
 Hul Olha 177
 Husseinov Hussein 101

I
 Imach Marcin 153
 Insel Ahmet 200
 Isakowicz-Zaleski Tadeusz (zob. też
 Zaleski Tadeusz) 86, 87, 89, 93,
 97, 116, 136, 165, 207
 Iskra Mateusz 153, 180
 Israeljan Ann 186
 Iszchanian Rafajel 50
 Ivancu Emilia 130
 Iwańczuk Krzysztof 90, 91
 Iwaszkiewicz Piotr 75
 Iwaszkiewicz-Wronikowska Bożena
 91, 105

J
 Jacov Marko, Jačov Marko 138,

- 140–145
Jagielski Wojciech 82, 184
Jakubiak Krzysztof 61, 153, 180, 191
Jakubowska Urszula 158
Jałowiecki Bohdan 111
Jamry Hanna 109
Janeczek Andrzej 89, 194
Janik Maciej 82, 86, 93, 101, 108, 116, 119, 126, 128, 195
Janiszewski Piotr 124
Janus Joanna 124
Jaremczuk Edward 171
Jaroch Anna 167
Jarząbek Dominika 165
Jarząbek-Wasył Dorota 165, 191
Jarzyna Anita 141
Jasińska Anna 165, 191
Jasiński Karol 131
Jaskiernia Jerzy 119
Jastrzębska Olga 141
Jastrzębski Piotr 64
Jaśkowski Stanisław 161
Jędrzejewska Milena J. 200
Jędrzejewska-Pawlak Agnieszka 100
Junusow Arif 55
Jurek Marek 86
Jurkiewicz Marek 72
- K**
Kaŭmova Anžela, Kajumowa Andżela 82, 85, 195
Kalandia George 200
Kalinowski Mirosław 138, 141–145
Kalinowski Patryk 191
Kałan Dariusz 122
Kamińska D. 121
Kamińska-Kwak Jolanta 157
Kamiński Ireneusz C. 119
Kamocki Janusz 108
Kania M. 178
Kapoian-Kouymjian Angèle 112
Kapralski Sławomir 111
Kapuśniak Tomasz 90, 91
Karamian Anusz 83
Karampetian Kaspar 184, 188
Karamyan Sevak 108
Karapetian Ruben 188
Kardas Mariusz 169
Kardaś Szymon 85, 90, 101, 124, 178
Karmańska Anna 141
Karolak Sylwia 141
Karolczak K. 59, 102, 106
Karp Janusz 90
Kasprowicz Bogdan S. 82, 116, 172
Kasprzak Aleksandra J. 102
Kasprzyk Oliwia 189
Kastory A. 166
Kazimierski Józef 53
Kempny M. 61, 90
Khachatryan R. 207
Khanamiryan Marina 178
Khardalian Suzanne 127
Khudaverdian Anahit 112, 141
Kicińska Magdalena 160
Kiedrowski Daniel 77
Kielak Dorota 141
Kielbasiński Henryk 64, 67
Kielczykowska Aleksandra 141
Kieniewicz Adam 195
Kierkorowicz Erna 98
Kijas Zdzisław Józef 180
Kiklewicz Aleksander 170
Kiworkowa Emma 160
Kizik Edmund 102
Klajman Stefan 123
Klint Paweł 178
Knodt Michèle 141
Kobierecki Michał M. 166

- Kociuba Joanna 136
 Koczwaro Stanisław 68
 Koehler Olga 159
 Kolarz Stefania 153, 191
 Kołodziej R. 96
 Kołodziejczyk Dariusz 161
 Komoszyńska Izabela 102
 Komotajtys Karolina 96, 102
 Konarzewska Natalia 119
 Kondraciuk Piotr 73, 102, 112, 166
 Konieczna-Purchała Anna 163
 Koolae Elaheh, Kūlāyī Ilāha 141, 142
 Kopczyńska-Kłos Hanna 172, 184
 Kopczyński Jakub 102, 159, 166, 195, 205
 Koper Sławomir 205
 Koperkiewicz Włodzimierz 159
 Kopiec Jan 141
 Koprowski Marek A. 82, 87, 108
 Kordonsky Roman 131
 Kornacka Maja 68
 Korporowicz Leszek 153
 Korzeniowski Mariusz 123
 Koseski Adam 64
 Koseski Marceli 64
 Kosyan Rafayel 130, 142
 Košťálová Petra 191, 200
 Koszutski Maciej 198–200, 204, 205
 Kościów Zbigniew 46, 47, 82, 93, 109, 116
 Kotchikian Asbed 90
 Kotłowska Anna 85
 Kouymjian Dickran 112
 Kowalczyk Maciej 98
 Kowalczyk Maria 184
 Kowalczyk Marta 198–200, 204
 Kowalska Joanna 62
 Kowalska-Paszt Izabela 178
 Kowalski Tomasz 142
 Kowalski Waldemar 157
 Kozak Szczepan 157
 Kozaniecka-Kozakiewicz Agnieszka 112
 Kozerska Ewa 143
 Koziół J. 113
 Krajewski Andrzej 147
 Krasnowolska Anna 81
 Krętosz Józef 102
 Krochmal Jacek 52, 146, 164
 Król-Mazur Renata 89, 102, 103, 112, 113, 116, 123, 124, 126, 127, 130, 153, 154, 159, 166, 172, 173, 178, 184, 185, 188, 191, 195, 201
 Krucki Łukasz 167
 Krzczunowicz Andrzej 178
 Krzykowski P. 204
 Krzysztan Bartłomiej 142, 195, 201
 Krzysztofowicz Anna 60
 Krzysztofowicz-Kozakowska Stefania 113
 Krzyżowski Tomasz 119, 127, 142, 154, 178, 185, 191, 195, 198, 201
 Kubiak Mateusz 178, 185, 205
 Kubik Krzysztof 96
 Kubik Roman 58
 Kubin T. 202
 Kucharczyk Grzegorz 70, 72, 75, 108, 113, 131, 159
 Kulpa Norbert 167
 Kumor Bolesław 50
 Kurcz Z. 56
 Kuźmińska Ała 65
 Kwaśny Marcin 103
 Kwiatkiewicz Piotr 103, 125, 131, 142, 154
 Kwiatkowski Krzysztof 159
 Kwiecińska Magdalena 113

L

Laporte-Eftekharian Sarah 113, 167
Lasoń M. 78
Latawiec Krzysztof 123
Lepecki Mieczysław 122
Lesińska-Staszczuk Magdalena 125
Lewandowska Dorota 103
Lewandowski Krzysztof 154, 182
Lewkowicz Ł. 124
Levycka Marjana 179
Liaszenko Sergio 201
Libera Paweł 119
Lichota Marek 201
Lipai Tatyana 201
Lis Wojciech 192, 201
Lisicjan Stepan 136
Lisiecki Marcin 142
Listowski W. 165
Lityński Adam 179
Longosz Stanisław 67, 68
Lorenc Magdalena 192
Lubach Jerzy 121, 183
Lubina Michał 113
Luciński K. 113

Ł

Łakomski Grzegorz 87
Łapaj-Kucharska J. 202
Łaskiewicz Hubert 142
Łomanowski Andrzej 147, 159, 185, 206
Łopatecki Karol 125
Łoś R. 120
Łotocki Łukasz 78, 89, 131
Łuczak Michał 173
Łuczyński Jurij W. 96, 113
Łukasiewicz Maria 167
Łuniewska Luiza 82

M

Maciejak Mieczysław 65
Machul-Telus Beata 90, 113, 128, 131–135, 168
Maciejewska M. 177
Maciejewska Monika 99–101, 103–105, 107
Maciejewski Jakub Augustyn 207
Macios Dominika, Macios Dominika Maria 103, 175, 176, 178–181, 183, 201, 202
Maciuszek Kinga 81
Maćkowski Andrzej 135
Magakian Grair 76, 113, 119, 124, 167, 192, 195, 198
Maj Dorota 153, 177, 178
Maj E. 124
Majdzińska Aleksandra 109
Majewski Marcin Ł. 143, 161, 167, 179, 195, 199, 202
Mak Antoni 98
Makowska Marta 141
Maksymiuk Katarzyna 85
Malendowski Włodzimierz 50, 64
Malinowski Jerzy 91, 96, 115
Malinowski Rajmund 167
Maliszewski T. 81
Mammadov Sadir S. 179
Mamikonyan Garnik 154
Mamikonyan Hripsime, Mamikonyan Hripsime 155, 168
Manasyan Anait, Manasyan Anahit, Manasyan Anahit A. 131, 143, 168
Manikowska Halina 90, 91, 181
Manugiewicz Zbigniew 162, 185
Manukjan Suren 149
Marciniak Mirosław 154
Marciniak Tomasz 52, 59, 61, 71, 76, 78, 87, 90, 91, 96, 103, 131, 147

- Marczewska-Rytko Maria 153, 177, 178
 Margaryan Nikol 202
 Markaryan Hasmik Z. 131, 179
 Markarov Aleksander 70
 Markedonov Sergey 131
 Markowska-Manista Urszula 113, 131, 168
 Maroń J. 81
 Marszałek-Kawa Joanna 91, 103, 133, 135, 157, 171, 179, 198, 203
 Martirosyan Genadik 76
 Martirosyan Gor 192
 Marutian Harutjun, Marutyan Harutjun 131, 173, 185
 Maslowski Nicolas 200
 Matevosjan Nelli 65
 Matkowski Jan 98
 Matwiejuk Kazimierz 78, 85, 96, 132
 Matwijowski Krystyn 99, 109
 Mazurczyk Kornelia 148, 149
 Mądzik Marek 65
 Mehrabian Ruben 116, 132
 Melkonyan Nvard 189
 Melkumian Hamlet 132
 Melo Maria João 200
 Mendyk Bartosz 136
 Mękarska Barbara 81
 Mianowska Orlińska Ewa 103, 111
 Miarka Agnieszka 202
 Michalak Ryszard 139, 155, 167
 Michalski Michał 119
 Mieczkowski Janusz 168, 169, 192
 Mielewczyk Wojciech 162, 164–168, 170–172
 Mieliksietian Lilit 137
 Mielniczuk D. 78
 Mier-Jędrzejowicz Edward 136, 187
 Mikiciuk Elżbieta 168
 Mikołajczak Aleksander W. 156
 Milewski Ireneusz 120
 Miławicki Marek 124
 Miłkowski Tomasz 206
 Minasjan Siergiej, Minasyan Sergey 120, 132
 Minasyan Edik 132
 Minasyan Mikayel 148
 Miranda Adelaide 200
 Mirzoân Gračik K. 96
 Mitzner Piotr 159
 Mkhitaryan Vahram 202
 Mkoyan Gohar S. 179
 Mkrtchyan Rusanna 153
 Młyńczyk Łukasz 167
 Mnacakanian Piruz (też Piruza) 104, 113, 122, 124, 127, 136, 148
 Modrzejewska-Leśniewska Joanna 59, 81
 Mojzesowicz Mikołaj 192
 Mołdawa Tadeusz 90
 Morawiec Arkadiusz 143
 Moskałyk Jarosław 96
 Moskwin Andriej 189
 Mousheghian Anahit 192
 Mucha Danuta 104
 Musajew Tofik 127
 Musiał Janusz 202
 Musiał Maciej 179
 Musiał-Karg Magdalena 153
 Mutaflan Claude 180, 202
N
 Nadolska Jadwiga 164
 Napiórkowski S.C. 59
 Nesterenko Yulia 189
 Németh Michał 124
 Nichanian Mikaël 199
 Niechciał Paulina 113
 Nieczuja-Ostrowski Paweł 70, 74,

- 76, 79, 82, 83, 87, 91, 93, 98, 104,
109, 110, 113, 114, 120, 122, 124,
125, 127, 132, 133, 137, 143, 148,
152, 154, 155, 168, 185, 186, 188,
196, 198, 200–204
Niewiarowska Joanna 141
Nijakowski Lech M. 113, 168
Nikołajew Jerzy 143
Nikorowicz Jacek 186, 196
Nitkiewicz Krzysztof 159
Nitschke Bernadetta, Nitschke-Szram
Bernadetta 105, 125
Nocuń Małgorzata 108, 122, 127, 137,
148, 149, 159
Nosowicz Jan Franciszek 167
Nowak Andrzej 97
Nowak Katarzyna R. 175, 176, 178–
181, 183
Nowak-Komar Katarzyna Róża 104,
180
Nowak Krystian 190
Nowicka Daria 155
Nowicka E. 78
Nowosad Andrzej 78, 91
- O**
Obrocka Romana 98, 109, 168, 173,
192, 196
Ochman-Staniszevska S. 55
Oguz Aziz 122
Ohanian Wahan 192
Ohanyan Tigran 192
Ohanowicz-Tarasiuk Maria 150, 159,
203
Okraska T. 202
Olbrycht J. 192, 193
Olbrycht Marek 133
Olędzka Justyna 168
Olszewska Magdalena, Olszewska
Magdalena M. 168, 175, 176,
178–181, 183
Olszewski Paweł 61, 90, 92, 120, 192
Opaliński Dariusz 157
Ordon Hubert 68
Ordukhanyan Emil 133
Ordyan Gor 156, 186
Orfalayan Sonya 180
Orlińska-Mianowska Ewa (zob. Mi-
anowska Orlińska Ewa)
Ormanian Malachiasz 75
Orzeł Leon 169
Osadczy Olga 203
Osadczy Włodzimierz 65, 138,
141–145
Osiecki Jakub 104, 116, 120, 122, 133,
151, 162, 173, 181, 185, 186, 189,
196
Osipian Alexandr 169
Ostanek Adam A. 169
Ostapowicz Krzysztof 45
Ostaszewski P. 81
Ostrowski Jan K. 54, 58, 80
Ostrowski Marek 148
Owczarski W. 177
- Ö**
Özgül Ceren 116
- P**
Pachucki-Włosek Krystian 196
Pająk Anna 193
Paluch Janusz 175–178, 181–184
Pałubicki W. 58
Pałubska Zofia 78, 81
Paradowska Anna 104
Parczewski Michał 194
Parlińska Agnieszka 156
Partycki S. 76

Patlewicz Barbara 114
 Pawlicki Jacek 187
 PB 48
 Pelczar Roman 81
 Pelczyński Grzegorz 45, 46, 50,
 53–56, 59, 61, 69, 97, 105, 114,
 120, 125, 133, 144, 148, 169, 180,
 187, 193, 196, 203
 Pestka Wojciech 137
 Piekarska Janina 160
 Piekarska Magdalena 158
 Pieniążek Paweł 206
 Pietrkiewicz Krzysztof 180
 Pietruczuk Jan 193
 Pikiczian Hripsime 133
 Pilikowski Michał 206
 Piliposyan Ashot 153, 180
 Pirumian Gework 65
 Pisowicz Andrzej 47, 50, 51, 59, 65,
 67, 72, 80, 81, 97, 98, 109, 120,
 133, 136, 144, 148, 149, 156, 159,
 160, 173, 174, 185, 187, 193, 203,
 206
 Piszczek Stanisław 91
 Pitrus A. 84
 Piwnicki Grzegorz 65, 203
 Piwowar Jolanta 170
 Plichta Paweł 153
 Pliszka Marcin 203
 Podolska Natalia 187
 Poghosyan Gevorg 134
 Poglódek Andrzej 193
 Polak Ewa 196
 Połujan Katarzyna 98
 Pomieciński Adam 169, 180, 187,
 203
 Potapenko Maksym 193
 Potocki Michał 206
 Prinzing Gunther 75

Próchniak Daniel 47, 61, 69, 78, 85,
 91, 105, 156, 180
 Pustelak Danuta 110

R

Raczyński Rafał 203
 Radzik-Rant Aurelia 176
 Radziwinowicz Wacław 206
 Rant Witold 176
 Reginia-Zacharski J. 120
 Repetowicz Witold 207
 Rędzioch Włodzimierz 148
 Richardson Seth F.C. 169
 Ritter Laurence 95
 Rodrigues Jorge 200
 Rohoziński Jerzy 70, 105
 Rok Bogdan 55, 59, 170
 Rokita Jan M. 207
 Rokita Zbigniew 105, 116, 120, 148,
 150
 Roman Olena 105
 Roszak Joanna 144
 Różycki Edward 59, 65
 Ruchniewicz Małgorzata 194
 Rudenko Oleg (też Oleh) 181
 Rutkowski Rafał 181
 Ryba Mieczysław 144, 181
 Rybak Michał 149
 Rybczyński Antoni 160, 207
 Rydzkowska Joanna, Rydzkows-
 ka-Kozak Joanna 98, 106, 114, 125,
 128
 Rzemieniecki Konrad 125, 144

S

Sadłowski Michał P. 197
 Sadowski Piotr 143
 Safrastyan Ruben A. 193
 Sagan Stanisław 75

- Sahakyan Armen K. 181
Sahakyan Maria 181
Sakson Andrzej 192
Sankowski Robert 93
Sargsjan Tatewik E., Sargsyan
Tatewik E. 156, 181
Sawa Robert 67, 68
Saweneć Andrij 149
Sawicki Marcin 137
Sawicki Piotr 81
Sayadyan Lia 170
Sayegh Ara 109, 127
Schabel Christopher D. 204
Schottky Martin 106, 114, 193
Schöll-Mazurek Kamila 140, 141, 145
Sedojan Szuszanik 80
Semków Piotr 169
Seppäla Serafim 114
Serzhanova Viktoriya 75
Shahnazarian Nona 134
Sheybal-Rostek Aleksandra 144
Siekierski Konrad 85, 91, 106, 128–
130, 132–135, 189
Sierakowska Judyta 137
Sikorski Tomasz 109, 117
Simonyan Hasmik 153
Skarbak J. 52
Skibiński Paweł 161
Skoczek Tadeusz 138, 139, 144–146,
149, 165, 181
Skonieczny Jakub 106
Skotarczak Dorota 134
Skrabski Józef 92
Sławińska Joanna 170, 181
Słobodzian B. 120
Słojewska Anna 149
Słomińska Emilia 144
Smirnow Jurij 106, 193
Smoleń Mieczysław 113
Smorąg-Różycka Małgorzata 106
Srapiyan Nune 156
Stachowski Stanisław 106
Staniecki Krzysztof 59
Stańco-Wawrzyńska Alicja 171
Stańczyk Tomasz 205
Starowieyski Marek 170
Stasiak Kinga 162
Staszałek Maria 117
Staszewski Wojciech 162
Stawarz A. 59
Stawarz Paweł 164
Stefanowicz Kajetan 181
Stepanyan Khachatur 193
Stępniewska Alicja 69
Stępniewski Tomasz 110
Stopikowski Robert 65
Stopka Krzysztof 66, 71, 75, 81, 91,
94, 97, 106, 107, 109, 118, 123,
125, 126, 134, 135, 137, 144, 149,
156, 161, 170, 173–175, 182, 189,
193, 194, 197, 204
Stoyanova Magdalena 114
Słuszkiewicz Eugeniusz 46
Strzelczyk Jerzy 134
Strzemżalska Aneta 187, 197
Stylińska Teresa 94, 98, 122
Suchar Henryk 79, 83
Sułowski Z. 52
Suvaryan Arzik 181
Szafir Henryk 87
Szagojan Gajane 135
Szahnazarian N. 98
Szarek-Zwijacz Anna 162
Szeptycki Andrzej 200
Szmurło Maciej 156
Szmurło Zbigniew T. 66, 70, 72, 74,
76, 79, 83, 87, 98, 109, 117, 126,
135, 144, 149, 157, 170, 171

Szczudłowski Piotr 51
Szopa Tomasz 76, 81
Szoszyn Ruslan 187
Szpak Wiktor 94
Szumer-Brysz Marcelina 187
Szwed A. 124
Szygiel Jerzy 121
Szyjewski A. 48
Szykuła-Żygawska Agnieszka 115
Szymanek Jarosław 190, 119
Szymański Andrzej 143
Szymborski W. 113
Szymoszyn Anna 125
Szyszlak Elżbieta 138
Szyszlak Tomasz 138

Ś

Śmielowski Stanisław 90, 109
Świątek Adam 93
Świtalski Piotr 207

T

Tadej Krzysztof 160
Tamcke Martin 97
Tatay Anca Elisabeta 111
Terlecki Adam 107
Tiszczenko-Swiętorzecka Tatiana 68
Ter-Grigorian Norajr 80
Terian Abraham 115
Ternon Yves 77
Ter-Minasyan Lilit 135
Ter-Oganian Leon 60
Terzyan Aram 145
Tihomirow Andrej 207
Tokarz Grzegorz 121
Tolidjian Betrice 115
Tomaszewski Mikołaj 135
Tomaszewski Wojciech 160
Toruń Włodzimierz 182

Tovmasyan Hrayr 157
Traina Giusto 171
Trajdos Tadeusz M. 145
Tronina Antoni 110
Trosiak Cezary 192
Trybuś Luiza 135, 145
Tryjarski Edward 67, 77, 99, 126, 157, 162
Trystula Zofia 187
Trzeciak Przemysław 48
Tustanowski Jerzy 162, 185
Tyrakowska Anna 97

U

Ujma Magdalena 157
Ulaszek Stanisław 121, 159, 183
Urdze Sigita 141
Urzędowska Marta 207

V

Vardanyan Gohar 182
Vardanyan Mariama 171
Vardanyan Vladimir D. 171
Vashalomidze Guliko S. 97
Vinničenko Oksana 157
Vorbrich Ryszard 125
Voytyuk Oksana 145
Vouzanidou Evangelia 115

W

Walasek S. 59
Walczak H. 166
Walczak Wojciech 125
Walewander Edward 63–66
Waliszczak Grzegorz 160, 174
Wałatek McKenney Halina 115
Wantuch Tomasz 157
Wasilewska Joanna 91
Wasyl Franciszek 79, 81, 82, 85, 91,

107, 121, 138, 150, 156, 157, 160,
165, 171, 182, 191, 204
Waśkiewicz Andrzej 68, 71, 73, 80,
114
Wawrzyński Patryk 133
Wądołowska Karina 107
Wharton Alyson 115
Więckowski Jan 160
Wiktor-Mach Dobrosława 158
Wirowska Anna 121
Wiśniewska Karolina 86, 97, 107, 115,
121
Wiśniewski Wojciech 204
Witko Andrzej 182
Witkowicz-Pałka Ewa 171
Władyka W. 50
Włodek-Biernat Ludwika 127
Wojtasiewicz Wojciech 115
Wojtaszczyk Konstanty A. 164
Wolańska Joanna 92, 99, 107, 126,
145
Wolański Filip 96, 172
Wolińska Teresa 71, 79, 92
Wołosz Leszek 56
Wołczański Józef 56, 66, 69, 73, 77,
92, 135, 161, 182
Wołoszczyk Andrzej 57
Woroniecka Grażyna 61, 90
Woźniczko Małgorzata 187
Wójtowski J. 59
Wybraniec Katarzyna 82
Wyrozumski Jerzy 145

Y

Yengibaryan Hayk 204
Yesayan Petros 148
Yegavian Tigrane 188
Yusubau Farban 204

Z

Zachariasiewicz Piotr 150, 160
Zadworny Adam 117
Zakrzewska-Dubasowa Mirosława 79
Zakrzewski Łukasz 174
Zaleski Tadeusz (zob. też Isako-
wicz-Zaleski Tadeusz) 67
Zaleśny Jacek 119
Zalewski Piotr 109, 148
Załęcki Paweł 90
Załączny Jolanta 145
Zamojski J.E. 68
Zapała Barłomiej 100
Zaqyan Artavazd 153, 180
Zaremba Agnieszka 100
Zarychta Michał 87
Zarzycki Aleksander 107
Zasztowt Konrad 92, 122, 127, 150
Ząbek Maciej 102, 105, 107, 108
Zeńczak Anna 66
Zhorzholiani Tinatin 194, 205
Ziejka Franciszek 182
Zieliński Ariel 74
Zieliński Jacek 135
Zieliński Lech 85
Zięba Andrzej A. 97, 118, 135, 145,
150–152, 154–158, 160, 162,
164–168, 170–175, 179, 182, 183,
194, 197, 198, 205
Ziętek Dorota 89, 92, 97, 115
Zioła Kalina 174
Zmudziński Bogusław 58
Zohrabyan Tigran 142
Zolan Suren 55

Ż

Żaliński H. 59
Żamejć Anna 137
Żelazny Jan W. 115

Żerelik Rościsław 135, 146, 172, 194

Żółtowska Iwona 47, 49

Żurek Agnieszka 117

Żyła M. 204

Żwirski Krzysztof 183

ANEKS I

Wykaz nazw geograficznych Armenii, Górskiego Karabachu, Nachiczewanu, Dżawachetii sporządzony w oparciu o ustalenia Komisji Standaryzacji¹³⁶.

Polska transkrypcja popularna (ptp2005): *ptp*; międzynarodowa transliteracja BGN/PCGN 1981: *mt*.

ormiański (Armenia, Azerbejdżan – lokalnie) – system BGN/PCGN 1981 oraz transkrypcja polska

ARMENIA

Armenia, *D.* Armenii, *Mc.* Armenii
mt Hayastan
ptp Hajastan

Republika Armenii
mt Hayastani Hanrapetut'yun
ptp Hajastani Hanrapetutjun

przymiotnik: armeński
nazwy obywateli: Armeńczyk, Armenka, Armeńczycy
nazwa stolicy: Erywań, *D.* Erywania, *Mc.* Erywaniu

¹³⁶ *Nazwy państw świata, ich stolic i mieszkańców, wydanie drugie zmienione*, GUGiK, Warszawa 2003, s. 66; *Urzędowy wykaz państw świata i terytoriów niesamodzielnych*, GUGiK, wydanie IV zaktualizowane, Warszawa 2017, s. 3, 35-42, 52-62; *Urzędowy wykaz państw świata i terytoriów niesamodzielnych*, GUGiK, wydanie II zaktualizowane, Warszawa 2019, s. 3, 35-42, 52-62

mt Yerevan
ptp Jerewan

przymiotnik: erywański
nazwy mieszkańców: erywańczyk, erywanka, erywańczycy

GÓRSKI KARABACH (ARCACH)

Górski Karabach, *D.* Górskiego Karabachu, *Mc.* Górskim Karabachu
mt Lerrnayin Gharabagh
ptp Lernajin Gharabagh

Republika Górskiego Karabachu
mt Lerrnayin Gharabaghi Hanrapetut'yun
ptp Lernajin Gharabaghi Hanrapetutjun

przymiotnik: karabaski
*nazwy mieszkańców*¹³⁷: Karabaszczyk, Karabaszka, Karabaszczycy

Nazwa Górski Karabach jest przez Ormian coraz powszechniej zastępowana dawną historyczną ormiańską nazwą tego regionu, tj. Arcach.

Arcach, *D.* Arcachu, *Mc.* Arcachu
mt Arts'akh
ptp Arcach

nazwa ormiańska: Republika Arcachu;
mt Arts'akhi Hanrapetut'yun
ptp Arcachi Hanrapetutjun

¹³⁷ Nazwy te zostały zaproponowane przez autora tekstu.

przymiotnik : arcaski

*nazwy mieszkańców*¹³⁸: Arcaszczyk, Arcaszka, Arcaszczycy

nazwa stolicy: Stepanakert, *D.* Stepanakertu, *Mc.* Stepanakercie

mt Step'anakert

ptp Stepanakert (*ormiański*); Xankəndi (*azerski*)

przymiotnik: stepanakercki

*nazwy mieszkańców*¹³⁹: stepanakertczyk, stepanakertczanka,
stepanakertczycy

NACHICZEWAN

kraina historyczna: Nachiczewan, *D.* Nachiczewanu, *Mc.* Nachiczewanie

mt Nakhijevan

ptp Nachiczewan

Nachiczewańska Republika Autonomiczna, *D.* Nachiczewańskiej Republiki Autonomicznej, *Mc.* Nachiczewańskiej Republice Autonomicznej

nazwa azerska: Naxçıvan Muxtar Respublikası

przymiotnik: nachiczewański

nazwa stolicy: Nachiczewan, *D.* Nachiczewanu, *Mc.* Nachiczewanie;

Naxçıvan (*azerski*)

mt Nakhijevan (*ormiański*); Nakhchivan (*inny wariant*)

ptp Nachiczewan

przymiotnik: nachiczewański

¹³⁸ Nazwy te zostały zaproponowane przez autora tekstu.

¹³⁹ Nazwy te zostały zaproponowane przez autora tekstu.

nazwy mieszkańców: nachiczewańczyk, nachiczewanka,
nachiczewańczycy

DŻAWACHETIA

kraina historyczna: Dżawachetia, *D.* Dżawachetii, *Mc.* Dżawachetii
mt Javakhk' (*ormiański*); Javakhet'i (*gruziński*)
ptp Dżawachk (*ormiański*); Dżawacheti (*gruziński*)

region: Samcche-Dżawachetia
mt Samts'khe-Javakhet'i (*gruziński*)
ptp Samcche-Dżawacheti (*gruziński*)

nazwa jednostki administracyjnej: Region Samcche-Dżawachetia
mt Samts'khe-Javakhet'is Mkhare (*gruziński*)
ptp Samcche-Dżawachetis Mchare (*gruziński*)

przymiotnik: dżawachetyjski
*nazwy mieszkańców*¹⁴⁰: Dżawachetyjczyk, Dżawachetyjka,
Dżawachetyjczycy

¹⁴⁰ Nazwy te zostały zaproponowane przez autora tekstu

ANEKS II

Poniższa tabela prezentuje trzy sposoby zapisu nazw z ormiańskiego pisma (dla wariantu języka wschodnioormiańskiego, używanego w RA). Sporządzona została w oparciu o *Gramatykę ormiańską (grabar – aszcharabar)* Andrzeja Pisowicza (2001) oraz *Nazewnictwo geograficzne świata. Zeszyt 5. Azja Środkowa i Zakaukazie* (2005)¹⁴¹.

Alfabet ormiański	Polska transkrypcja popularna (ptp 2005) ¹⁴²	(mtn) ¹⁴³	(atn) ¹⁴⁴	Międzynarodowa transliteracja BGN/PCGN 1981
Ա ա	A a	a	a	a
Բ բ	B b p - gdy literze ormiańskiej w środku i na końcu wyrazu odpowiada wymowa bezdźwięczna	b	b	b
Գ գ	G g k - gdy literze ormiańskiej w środku i na końcu wyrazu odpowiada wymowa bezdźwięczna	g	g	g
Դ դ	D d t - gdy literze ormiańskiej w środku i na końcu wyrazu odpowiada wymowa bezdźwięczna	d	d	d

¹⁴¹ Dostępne na stronie: http://ksng.gugik.gov.pl/wydawnictwa_ngs.php (dostęp 30.07.2018).

¹⁴² Polska transkrypcja popularna (ptp) w wersji przyjętej w 2005 r. przez KSNG (por. *Nazewnictwo geograficzne świata. Zeszyt 5. Azja Środkowa i Zakaukazie...*)

¹⁴³ (mtn) – Międzynarodowa transliteracja naukowa, zamieszczona w *Gramatyce ormiańskiej...* (2001)

¹⁴⁴ (atn) – Amerykańska transliteracja naukowa, zamieszczona w czasopiśmie „Journal of the Society for Armenian Studies” 2010, v. 19, nr. 1, przyjęta za Biblioteką Kongresu USA (która opublikowała ją w 1977 r.).

Aneks II

Ե ե	Je je - na początku wyrazu e - w środku i na końcu wyrazu	e	e	ye - na początku wyrazu e - w środku i na końcu wyrazu
Զ զ	Z z	z	z	z
Է է	E e	ê	ē	e
Ը ը	Y y	ə	ě	y
Թ թ	T t	tc	t'	t'
Ժ ժ	Ž ž	ž	zh	zh
Ի ի	I i	i	i	i
Լ լ	L l	l	l	l
Խ ք	Ch ch	x	kh	kh
Շ ծ	C c	c	ts	ts
Կ կ	K k	k	k	k
Հ հ	H h	h	h	h
Ձ ձ	Dz dz c - gdy literze ormiańskiej w środku i na końcu wyrazu odpo- wiada wymowa bezdźwięczna	j	dz	dz
Ղ ղ	Gh gh ch - w przypadku asymilacji (upodobnienia) w grupach spół- głoskowych i na końcu wyrazu	ł	gh	gh
Շ Ճ	Cz cz	č	ch	ch
Մ մ	M m	m	m	m
Յ յ	J j I - w przypadku występowania pomiędzy spółgłoską a samogło- ską, z wyjątkiem pozycji po s, z, c, dz	y	y	y
Ն ն	N n	n	n	n
Շ Շ	Sz sz	š	sh	sh
Ո ո	Wo wo - na początku wyrazu o - w środku i na końcu wyrazu	o	o	vo - na początku wyrazu o - w środku i na końcu wyrazu

Չ չ	Cz cz	čc	ch‘	ch’
Պ պ	P p	p	p	p
Զ զ	Dž dž cz - gdy literze ormiańskiej w środku i na końcu wyrazu odpo- wiada wymowa bezdźwięczna	ǰ	j	j
Ռ ռ	Rr rr r - w przypadku występowania przed spółgłoską	ṙ	ṙ	rr
Ս ս	S s	s	s	s
Վ վ	W w	v	v	v
Տ տ	T t	t	t	t
Ր ր	R r	r	r	r
Տ ց	C c	cc	ts‘	ts’
ՈՒ ու	U u	w	u	u
Փ փ	P p	pc	p‘	p’
Ք ք	K k	kc	k‘	k’
Օ օ	O o	ô	ō	o
Ֆ ֆ	F f	f	f	f
Լ (= Ե + Վ)	jew - na początku wyrazu ew - w środku i na końcu wyrazu	ev	ev	[brak]
—	y – litera dodawana w niektórych przypadkach w środku wyrazu dla oddania zredukowanej samogło- ski faktycznie wymawianej, choć nie uwzględnianej w ormiańskim zapisie	—	—	—

